

Wichterlovo gymnázium, Ostrava-Poruba,
příspěvková organizace

Školní vzdělávací program pro víceleté gymnázium (prima–kvarta)

Matematika a příroda

Platné od 1. 9. 2015
č.j. WG/1359/2015
Aktualizace od 1. 9. 2017
č.j. WG/1786/2017
Aktualizace 16. 10. 2020
Č.j. WG/1812/2020
Pro 1.B, Aktualizace 1. 9. 2022
Č.j.: WG/2004/2022

Obsah

1	Identifikační údaje	4
1.1	Předkladatel:	4
1.2	Zřizovatel:	4
2	Charakteristika školy a ŠVP	5
2.1	Charakteristika školy	5
2.2	Charakteristika ŠVP Matematika a příroda	9
2.2.1	Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.....	11
2.2.2	Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných	13
2.2.3	Začlenění průřezových témat	13
3	Učební plán	41
3.1	Celkový	41
3.1.1	Realizace učebního plánu	41
3.2	Ročníkový	43
4	Učební osnovy	44
4.1	Jazyk a jazyková komunikace	44
4.1.1	Český jazyk a literatura	45
4.1.2	Anglický jazyk.....	70
4.1.3	Další cizí jazyk	76
4.2	Matematika a její aplikace.....	81
4.2.1	Matematika	85
4.2.2	Živá matematika.....	93
4.3	Informační a komunikační technologie	95
4.3.1	Informatika	96
4.4	Člověk a společnost	101
4.4.1	Dějepis	103
4.4.2	Občanská výchova	119
4.5	Člověk a příroda.....	131
4.5.1	Fyzika	132
4.5.2	Chemie.....	144
4.5.3	Biologie	152
4.5.4	Přírodovědná cvičení	164
4.5.5	Zeměpis	171
4.6	Umění a kultura	179
4.6.1	Estetická výchova – hudební	182
4.6.2	Estetická výchova – výtvarná.....	191
4.7	Člověk a zdraví.....	215
4.7.1	Tělesná výchova	217

5	Hodnocení žáků a autoevaluace školy.....	233
---	--	-----

1 Identifikační údaje

1.1 Předkladatel:

název školy	Wichterlovo gymnázium, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace
IČ	000842702
adresa školy	Čs. exilu 669, 708 00 Ostrava-Poruba
ředitel	Jan Netolička
hlavní koordinátor	Michal Vavroš
telefon	596 912 567
e-mail	reditel@wigym.cz
www	www.wigym.cz
fax	596 910 135

1.2 Zřizovatel:

Název	Moravskoslezský kraj
IČ	70890692
Adresa	28. října 117, 702 18 Ostrava
Telefon	595 622 222
Fax	595 622 126
Email	posta@kr-moravskoslezsky.cz
WWW	www.kr-moravskoslezsky.cz

---

2 Charakteristika školy a ŠVP

2.1 Charakteristika školy

Velikost školy

Wichterlovo gymnázium, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace (dále jen Wichterlovo gymnázium) je nejstarší a největší porubské gymnázium. Budova školy byla už při urbanizaci našeho obvodu projektována pro střední školu. Proto jsou její učebny, chodby i zázemí v porovnání s mnoha mladšími školami pojaty velkoryse a prostorně.

Wichterlovo gymnázium nabízí žákům pátých a devátých tříd základních škol tyto obory v denní formě vzdělávání:

79-41-K/81 Gymnázium – Matematika a příroda – osmiletý obor pro absolventy pátých tříd základních škol se zaměřením na matematiku, informační a výpočetní techniku a přírodní vědy;

79-41-K/81 Gymnázium – Mluvíme anglicky – osmiletý obor pro absolventy pátých tříd základních škol se všeobecným zaměřením a posílenou výukou anglického jazyka;

79-41-K/41 Gymnázium – čtyřletý všeobecný obor pro absolventy pátých tříd základních škol.

Celková kapacita školy je 720 žáků, což odpovídá 24 třídám denního studia. Kapacita osmiletého oboru je 480 žáků, kapacita čtyřletého oboru je 240 žáků.

Areál školy, její poloha a vybavení

Wichterlovo gymnázium se nachází v klidné části Ostravy-Poruby. Komplex školy je tvořen dvěma budovami, mezi kterými se nachází školní sportovní areál. Ulice Čs. exilu je z části jednosměrná a je napojena na Hlavní třídu, která tvoří hlavní porubský bulvár. Škola sousedí s DK Poklad a v její blízkosti se také nachází porubský kostel, radnice ÚMOB Poruba, kampus VŠB–TU a FNŠP Ostrava-Poruba. Škola má výbornou dopravní dostupnost: v okolí školy jsou zastávky MHD – tramvajové i autobusové. Je také zajištěno dobré spojení s okolními obcemi (včetně spojení vlakového) a spádová oblast školy se tak výrazně zvětšuje.

a) Hlavní budova školy byla postavena v roce 1956 a má čtyři nadzemní podlaží. Vchod je z ulice Čs. exilu. Protože tato budova je plně bezbariérová, můžeme vzdělávat i žáky s tělesným postižením. Ti mají k dispozici nájezdovou plošinu, výtah i vlastní sociální zařízení. V suterénu hlavní budovy jsou šatní skříňky žáků a technické zázemí. V hlavní budově školy je převážná většina kmenových učeben, z nichž některé slouží zároveň jako učebny odborné. V přízemí je ateliér výtvarné výchovy, laboratoř a učebna chemie, učebna francouzského jazyka, školní jídelna a bufet. V prvním patře jsou umístěny kmenové učebny (nejčastěji maturitního ročníku), laboratoř a učebna fyziky, kanceláře vedení školy, výchovné poradkyně, sekretariátu a sborovna. Ve druhém patře je laboratoř a učebna biologie, učebna zeměpisu, základů společenských věd, českého jazyka, dějepisu a literární učebna. V nejvyšším patře, třetím, jsou situovány dvě učebny IVT, multimediální učebna, dvě učebny matematiky s projektorem a jedna s interaktivní tabulí a speciální učebna vybavená iPady a AppleTV.

Žáci mají k dispozici počítače a internet nejen v učebnách IVT, ale i terminály na chodbě a areál gymnázia je včetně hřiště pokryt signálem bezdrátové sítě Wi-Fi, která umožňuje zdarma přístup k internetu na noteboocích a mobilních telefonech. Pro potřeby žáků jsou na chodbách hlavní budovy umístěny dvě kopírky a možnost občerstvení doplňují vedle školní jídelny a bufetu i dva nápojové automaty.

V roce 2008 byla hlavní budova školy prohlášena Ministerstvem kultury České republiky za kulturní památku.

- b) Vedlejší budova, tzv. „domeček“, je z roku 1966 a slouží zejména pro výuku jazyků. Vedlejší budova prošla v roce 2009 celkovou rekonstrukcí, která byla zaměřena zejména na snížení energetické náročnosti této budovy. Byla provedena výměna všech oken a zateplení vnějšího pláště včetně střechy. Učebny ve vedlejší budově jsou menší a jsou vybaveny zejména k výuce cizích jazyků (ozvučení, přenosný projektor, interaktivní tabule,...). V přízemí jsou dále žákovská a učitelská knihovna s celkem asi šesti tisíci svazky a učebny hudební výchovy a základů společenských věd. V přízemí vedlejší budovy se nachází dílna a sklady sloužící údržbě školy.
- c) Tělocvičny a posilovna jsou situovány v samostatném bloku hlavní budovy, který byl v roce 2015 zateplen, má novou fasádu i okna. Venkovní sportovní areál zahrnuje beachvolejbalové hřiště, volejbalové hřiště, nohejbalové hřiště s basketbalovým košem, tenisový kurt, který může sloužit i pro nohejbal a florbal, baseballové hřiště, fotbalové hřiště a běžecké dráhy s doskočištěm. Tělocvičny a hřiště jsou po dohodě s vedením školy v odpoledních hodinách a o víkendech k dispozici zájemcům z řad širší porubské veřejnosti. Hřiště a posilovnu mají o volných hodinách volně k dispozici i žáci školy, což je mezi středními školami regionu ojedinělé. Žáci tak mohou trávit volný čas na čerstvém vzduchu a pod dozorem sportovat.

Interiér školy i celý její areál splňuje všechny hygienické požadavky na osvětlení a velikost místností, školní nábytek, sociální zařízení, výměnu vzduchu atd.

Všechny odborné učebny jsou vybaveny odpovídající didaktickou technikou, která je průběžně modernizována a doplňována, na což klademe velký důraz.

Informační systém

Od roku 2008 provozuje Wichterlovo gymnázium webové stránky školy na adrese www.wigym.cz pomocí redakčního systému. Na stránkách se snažíme žákům, jejich zákonným zástupcům i širší veřejnosti přehledně zobrazit chod školy. Na webu lze zjistit aktuální suplování, týdenní i roční plán práce, veškeré kontakty a zprávy o činnosti, přehled činnosti jednotlivých předmětových komisí, atd. Na stránkách umístěny nejrůznější dokumenty ke stažení. Učitelé, žáci i zákonní zástupci mohou vstoupit do chráněné aplikace se známkami a absencí žáka a učitelé i na svou elektronickou poštu. Pro zaměstnance provozujeme i intranet s přehledem nejdůležitějších dokumentů a aplikací (rezervační systém do multimediálních učeben, vnitřní směrnice, metodické pokyny, rozvrh hodin tříd, učitelů i obsazenost učeben atd.).

Škola se aktivně prezentuje prostřednictvím sociálních sítí, má oficiální facebookové stránky a vlastní kanál na youtube.

Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor tvoří ředitel, dva zástupci ředitele a interní učitelé všeobecně vzdělávacích předmětů v odpovídajícím počtu (cca 50–60 učitelů). Muži představují asi jednu třetinu pedagogického sboru Wichterlova gymnázia. Důraz klademe na odbornou a pedagogickou způsobilost všech učitelů a jejich další vzdělávání. Snažíme se, aby sbor Wichterlova gymnázia byl plně kvalifikovaný a aprobovaný. Wichterlovo gymnázium úzce spolupracuje s vysokými školami v regionu. Někteří učitelé školy působí také jako vysokoškolští pedagogové a didaktikové všeobecně vzdělávacích předmětů. Gymnázium naopak dává možnost vysokým školám využívat jeho potenciál. Od roku 2008 máme akreditovány kurzy DVPP pro školení učitelů základních a středních škol. Učitelé Wichterlova gymnázia jsou členy mnoha komisí odborných soutěží a olympiád.

Ve škole působí výchovný poradce, metodik prevence sociálně-patologických jevů, metodik environmentální výchovy, metodik ICT a školní koordinátor tvorby ŠVP. Od roku 2009 mají učitelé, žáci i jejich zákonní zástupci k dispozici Školní poradenské pracoviště Wichterlova gymnázia, jehož práci koordinuje výchovný poradce.

Učitelé školy mají ke své práci vytvořeny odpovídající podmínky. Všechny kabinety jsou vybaveny výpočetní technikou a telefonem. Počítače mají přístup na intranet i internet. Všichni učitelé mají volně k dispozici kopírku, vázací stroj, laminovací stroj a tiskárny. Kabinety jsou ve všech patrech a budovách školy, a je tak zajištěn optimální dozor nad žáky.

Charakteristika žáků

Vzhledem k poloze, tradici a kapacitě má Wichterlovo gymnázium rozsáhlou spádovou oblast. Ve vztahu k žákům preferujeme individuální přístup nejen ve vzdělávání, ale i ve výchově a v řešení problémů. Atmosféra mezi žáky navzájem a mezi žáky a učiteli je přátelská. Snažíme se o maximální vstřícnost, korektnost a oboustrannou úctu. Žáky reprezentuje Studentský senát Wichterlova gymnázia, jehož činnost vedení školy plně podporuje.

Žákům se snažíme nabízet mnoho dalších možností jejich sportovního vyžití a odborného růstu: nabízíme anglický klub, přípravu na mezinárodně uznávané jazykové zkoušky, dramatický klub, využití sportovišť aj.

V průběhu studia se všichni žáci mohou těšit na naučnou exkurzi pro žáky kvart v rámci ČR a lyžařský kurz pro žáky sekund nebo tercií (záleží na počtu tříd v ročníku a sněhových podmínkách).

O kreativité a nadšení učitelů Wichterlova gymnázia svědčí i skutečnost, že naši žáci se nejen aktivně a úspěšně zúčastňují mnoha odborných, jazykových a sportovních soutěží, ale že i samotní učitelé pravidelně mnoho podobných akcí pro žáky své i jiných středních a základních škol organizují. Mezi ty nejznámější patří:

- Moravskoslezský matematický šampionát – mezinárodní matematická soutěž pro žáky základních a středních škol;
- Šumná Ostrava – dějepisná soutěž pro žáky základních a středních škol;
- Literární soutěž o nejlepší limerick;
- Oblastní kola Matematické olympiády, matematického klokana a Přírodovědného klokana;
- Žáci Wichterlova gymnázia se pravidelně zúčastňují olympiád (M, Fy, Ch, Bi, Z, D, JČ) a konverzačních soutěží (AJ, NJ, FJ, RJ, ŠJ, La) vyhlašovaných MŠMT ČR. Dále se jedná například o

překladatelskou soutěž Juventas Translatores, Lidice pro 21. století, Soutěž mladých přírodovědců (ZOO Ostrava), Soutěž školních časopisů a Eurorebus;

- Soutěž v recitaci německých básní.

Spolupráce a projekty

- a) Spolupráce se školami – Wichterlovo gymnázium má dlouhodobé smlouvy o spolupráci s Ostravskou univerzitou, jejíž jsme fakultní školou, Vysokou školou báňskou – Technickou univerzitou Ostrava a Masarykovou univerzitou Brno. Pravidelně spolupracuje i s dalšími školami, včetně škol zahraničních. Na mezinárodní úrovni jsme spolupracovali nebo spolupracujeme se středními školami z Polska, Slovenska, Rakouska, Itálie a Francie. Spolupráce probíhá v rámci studentských i učitelských návštěv, společných projektů, účasti na soutěžích atd. Důležité je i partnerství se školami základními. Pro žáky základních škol pořádáme mnoho soutěží a dalších akcí.
- b) Partneři školy – Důležitou roli při přípravě a realizaci projektů představují partneři školy. Mezi ty nejdůležitější patří náš zřizovatel Moravskoslezský kraj, dále město Ostrava a obec Poruba.
- Abychom žáky vedli i k sociálnímu cítění, zapojujeme se do humanitárních projektů. Žáci se pravidelně účastní sbírky Český den proti rakovině, organizují dobročinné sbírky například pro OS ADRA, SOS dětské vesničky, Světlušku, AIDS centrum FNŠP. Při Wichterlově gymnáziu působí Exil skupina první pomoci Českého červeného kříže.
  - Na poli kulturním patří mezi hlavní partnery školy Národní divadlo moravskoslezské, Komorní scéna Aréna, Archiv města Ostravy, Ostravské muzeum a Státní vědecká knihovna v Ostravě.
  - Z odborného hlediska je důležitá spolupráce s Jednotou českých matematiků a fyziků, Hvězdárnou a planetáriem Johanna Palisy, Ústavem Geoniky AV ČR a dalšími.
  - Volnočasové aktivity žáků konzultujeme a připravujeme ve spolupráci se středisky volného času.
  - Školní poradenské pracoviště a vedení Wichterlova gymnázia spolupracuje s pedagogicko-psychologickými poradnami a speciálně-pedagogickými centry.
  - Problémy s možným výskytem šikany, drog a dalších patologických jevů, se sociálním zázemím žáků, a ani problémy s výchovou a se vzděláváním nepodceňujeme, proto se snažíme zajišťovat besedy a návštěvy specializovaných institucí. V minulých letech měly klíčovou roli především adaptační kurzy pro žáky prvních ročníků, návštěvy dramacentra žáky nižšího gymnázia a Renarkonu žáky vyššího gymnázia.
  - Environmentální výchovu a osvětu žáků koordinuje školní metodik EVVO. Při realizaci využíváme služby sdružení VITA, společnosti OZO Ostrava aj. Naše škola je aktivně zapojena například do programů Recyklohraní a Papírová škola.
- c) Školská rada a zákonní zástupci žáků školy – Spolupráce se Školskou radou Wichterlova gymnázia je velmi významná. Komunikace mezi vedením školy a školské rady je bezproblémová a členové rady se snaží škole výrazně pomáhat. Podobně lze charakterizovat i spolupráci s rodiči našich žáků, respektive s jejich zákonnými zástupci. Vedení školy pravidelně organizuje řadu setkání s rodiči prvních ročníků a snaží se aktivně komunikovat i s rodiči starších žáků, o čem svědčí i zpřístupnění některých aplikací informačního systému školy. Při škole sídlí občanské sdružení Okna. Jeho členy jsou žáci, jejich rodiče, zákonní zástupci a učitelé Wichterlova gymnázia. Hlavním posláním občanského sdružení je pořádání besed, sportovních a kulturních akcí a pomoc sociálně slabším.

- d) Širší veřejnost – Široké ostravské veřejnosti nabízíme využívání našich prostor ke sportování (tělocvičny i venkovní areál) i studiu a vzdělávání při vlastních akcích školy (kurzy DVPP, soutěže pro žáky, přípravné kurzy k přijímacím zkouškám) nebo na akcích nájemníků (autoškola, testování společnosti SCIO).

Profil absolventa

Absolvent nižšího stupně osmiletého gymnázia by měl v průběhu vzdělávání získat široký vzdělanostní základ a základy pro budoucí úspěšné studium na vyšším stupni. Cílem však není stvořit chodící encyklopedii, nýbrž samostatně myslící osobnost, která umí využít své znalosti a schopnosti a dále je rozvíjet v dalším studiu, ale také v praktickém životě. Naším absolventem je osobnost, která má nejen akademické předpoklady stát se úspěšným člověkem, ale také morálně volní vlastnosti, díky kterým se může stát plnohodnotnou součástí společnosti, a to v jakékoli zemi. Rozhodně by to měl být člověk tolerantní, uctivý a slušný. Co se týče vzdělávání, klademe důraz na kompetence, které jsou současnou společností čím dál častěji chápány jako nezbytné pro úspěšný život – schopnost vícejazyčné komunikace, samostatného a konstruktivního řešení problému, schopnost analyzovat a třídít informace, otevřenost novým metodám, řešením i názorům jiných.

2.2 Charakteristika ŠVP Matematika a příroda

Zaměření školy

Wichterlovo gymnázium, Ostrava-Poruba, příspěvková organizace (dále jen Wichterlovo gymnázium) je dynamicky se rozvíjející všeobecná střední škola s bohatou tradicí. Díváme se však především do budoucnosti a snažíme se, aby naše škola byla moderní, progresivní a vůči veřejnosti plně otevřená. Úspěchy našich žáků v průběhu studia, při přijímacím řízení na vysoké školy i v jejich dalším profesním životě a jejich srdečný vztah ke škole nás v naší snaze utvrzují.

Vznik třídy se zaměřením Matematika a příroda oficiálně podpořil Svaz průmyslu a dopravy ČR. Největší změnou oproti původnímu všeobecnému zaměření je to, že byly vytvořeny dva nové předměty, které umožní přizpůsobovat obsah potřebám a zájmům žáků:

Živá matematika, která se od té standardní liší soustředěním na nové metody, formy, inovativní obsah, využití iPadů a ICT ve výuce matematiky.

Přírodovědná cvičení byla zavedena po vzoru výuky předmětu „science“. V rámci tohoto předmětu dochází k nenásilnému propojení chemie biologie, fyziky a geografie tak, že žáci budou zkoumat základní přírodní jevy z mnoha úhlů pohledu najednou.

Navýšení počtu hodin IT pak pomůže eliminovat rozdíly mezi ZŠ a poskytne žákům základ pro výše uvedená cvičení i prezentaci výsledků své práce.

Výuka anglického jazyka bude doplněna o základy přírodních věd, což v budoucnu umožní učitelům i žákům využívat materiály v angličtině a minimalizuje hendikep žáků při dalším studiu na technických VŠ

Počítá se s využitím iPadů v kombinaci s moderně vybavenými laboratořemi.

Protože škola má jinak všeobecné zaměření, posilujeme zejména na druhém stupni rovnoměrně humanitní i přírodovědné předměty hodinovou dotací v rámci disponibilních hodin. Zároveň je žákům umožněno výrazně se profilovat v posledních dvou letech studia volbou tří, respektive čtyř seminářů. Nabídku seminářů pravidelně aktualizujeme a přizpůsobujeme poptávce. Standardně je zájem o ekonomii, pedagogiku a psychologii, programování, latinu, deskriptivní geometrii, konverzace z cizích jazyků anebo například o analytickou chemii, seminář nejnovějších dějin, politickou geografii a dějiny moderního umění.

Hlavním posláním vzdělávání na Wichterlově gymnáziu je žáky připravovat na budoucí studium na univerzitách a vysokých školách. Těší nás, že řada našich absolventů pravidelně uspěje při přijímacím řízení na prestižní obory: medicínu, práva, farmacii, žurnalistiku, učitelství atd. Úspěšnost přijetí na vysokou školu je dlouhodobě téměř sto procentní. Zároveň se snažíme z žáků vychovat samostatné a zralé osobnosti.

Prvním cizím jazykem na našem gymnáziu je jazyk anglický, na jehož výuku klademe velký důraz. Žákům umožňujeme i přípravu nad rámec běžné výuky. Druhý cizí jazyk si žáci volí z široké nabídky (např. jazyk německý, ruský, francouzský, španělský). Pro bližší seznámení s chodem školy doporučujeme webové stránky Wichterlova gymnázia www.wigym.cz, které jsou pravidelně aktualizovány a tvoří základ informování veřejnosti.

Organizace přijímacího řízení

I když se podmínky přijímacího řízení relativně často mění, chceme, aby Wichterlovo gymnázium bylo vždy výběrovou školou. Jen tak můžeme talentovaným žákům poskytnout plnou podporu pro rozvíjení jejich vědomostí a nadání a motivovat je k úspěšnému studiu. Proto preferujeme standardní formu přijímacího řízení. V přijímacím řízení zohledňujeme nejvíce výsledky přijímacích zkoušek. O něco menší mírou se na výsledcích přijímacího řízení podílí i výsledky vzdělávání na základní škole, poměrně velkou váhu mají i úspěchy žáků v soutěžích vyhlašovaných MŠMT.

Bližší informace o přijímacím řízení v konkrétním školním roce jsou vždy s předstihem zveřejňovány na školním webu. Tak také naleznete informace o přijímacím řízení v předchozím školním roce a všechny důležité kontakty na vedení školy, které vám zodpoví případné dotazy.

Postup do vyššího stupně osmiletého vzdělávání

Do vyššího stupně osmiletého oboru vzdělávání 79-41-K/81 Gymnázium postupují ti žáci, kteří úspěšně ukončí nižší stupeň (kvartu).

Organizace maturitních zkoušek

Bližší informace o ukončování studia v konkrétním školním roce jsou vždy s předstihem a v zákonném termínu zveřejňovány na školním webu.

2.2.1 Zabezpečení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Chceme, aby se žáci Wichterlova gymnázia mohli plně věnovat studiu a nebyli omezeni sociální situací své rodiny, svým zdravotním znevýhodněním nebo postižením. Zde se ještě násobí naše snaha o individuální přístup. Koordinaci péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami má na starosti v rámci Wichterlova gymnázia výchovná poradkyně, která spolu s vedením školy pravidelně konzultuje situaci žáků s pedagogicko-psychologickou poradnou a speciálně-pedagogickým centrem. Výchovná poradkyně dále instruuje a informují jednotlivé pedagogy.

Dnes již máme bohaté zkušenosti se vzděláváním žáků zdravotně znevýhodněných a postižených. U těchto žáků ředitel školy přihlíží při zohlednění podmínek při přijímacím řízení a u maturitních zkoušek k formě a druhu postižení a znevýhodnění. Ve spolupráci se speciálně-pedagogickým centrem může ředitel gymnázia na žádost zákonných zástupců nezletilého žáka nebo zletilého žáka připravit individuální vzdělávací plán, ve kterém lze zohlednit druh, stupeň a míru postižení rovněž v oblasti hodnocení a formy vzdělávání. Po posouzení konkrétních podmínek může být takový žák dále uvolněn z hodnocení některého předmětu, nebo může být vzdělávání přerušeno.

a) Žáci s tělesným postižením – Integraci žáků s tělesným postižením do běžných tříd se věnujeme od roku 2006. Škola je plně bezbariérová, žáci mají k dispozici výtah, venkovní nájezdovou plošinu, horizontální plošinu ve vestibulu školy a vlastní sociální zařízení. Takto hendikepovaným se snažíme dle potřeby pomáhat i materiálně – zakoupením vhodného nábytku, zapůjčením dvou sad učebnic, zapůjčením notebooku a přizpůsobením pracovního místa. Ve třídách s integrovanými žáky s těžkým tělesným postižením působí a v minulosti působili asistenti pedagoga, jejich využití je však obecně vázáno na finanční možnosti školy. Asistenti pedagoga úzce spolupracují s rodiči integrovaných žáků.

b) Žáci zdravotně znevýhodnění – U žáků zdravotně znevýhodněných (např. zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo hospitalizace, lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování) spolupracuje výchovná poradkyně a školní psychologka s pedagogicko-psychologickou poradnou. Závěry konzultací a doporučený postup slouží výlučně interním potřebám školy a pomáhá vyučujícím, kteří se ve výuce s projevy poruchy setkávají.

c) Žáci se sociálním znevýhodněním – Nejdůležitějším partnerem Wichterlova gymnázia při péči o žáky se sociálním znevýhodněním je občanské sdružení Okna, které se tyto žáky snaží podporovat i finančně. V případě potřeby spolupracujeme i s orgány státní správy tak, aby jediným omezením žáků při studiu na naší škole byly jejich schopnosti a dovednosti, nikoliv sociální a finanční situace.

U všech uvedených forem postižení a znevýhodnění je prvořadý citlivý, taktní a diskrétní přístup všech zaměstnanců Wichterlova gymnázia.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory:

Plán pedagogické podpory (PLPP) zpracovává pro žáka v elektronické i písemné formě vyučující daného předmětu ve spolupráci s výchovným poradcem na základě pedagogické diagnostiky s cílem kompenzovat mírné studijní obtíže ve vzdělávání.

PLPP obsahuje popis žakových obtíží, stanovení cílů a forem podpůrných opatření, které zajišťuje škola. Dále podpůrná opatření v rámci domácí přípravy. S PLPP je seznámen žák, zákonný zástupce žáka, všichni vyučující a vedení školy. PLPP škola vyhodnocuje naplňování cílů nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování PO (podpůrných opatření). Pokud zvolené úpravy v práci se žákem nepovedou ani po třech měsících k očekávané změně a obtíže žáka přetrvávají nebo se ještě zhoršují, pak vyše škola žáka do PPP nebo SPC.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu:

Individuální vzdělávací plán (IVP) zpracovává škola pro žáka od druhého stupně podpůrných opatření a to na základě doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ) a žádosti zletilého žáka nebo zákonného zástupce. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu (ŠVP). Obsahuje mj. údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem. IVP vyhodnocuje ŠPZ dvakrát ročně.

Pravidla pro zapojení dalších subjektů:

Škola spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou a speciálním pedagogickým centrem, jedná se hlavně o poradenskou službu obou institucí, kdy nám pomáhají hledat nejlepší způsoby k začlenění žáků se SVP.

Zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami:

Za fungování péče o žáky se SVP zodpovídá ŠPP (školní poradenské pracoviště). ŠPP je složeno z výchovného poradce a metodika prevence, kteří jsou interními zaměstnanci školy. Výchovný poradce je pedagogickým pracovníkem, který je pověřen spoluprací se školským poradenským zařízením.

Specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v oblasti organizace výuky:

Dobře zformulovaná pravidla (vyučovací hodina, přestávka, jídelna). Jasná struktura vyučovací hodiny s dobrou organizací přechodového času, respektování taxonomií. Srozumitelné definování požadavků, pokynů. Změny v organizaci výuky, přiměřené střídání činností, zařazení relaxačních přestávek, shoda na základní organizační strukturu s dalšími vyučujícími v oblasti metod výuky. Vyšší míra pozorování dítěte, sledování a zaznamenání jeho vzdělávacích potřeb. Hledání bariér či překážek, které brání úspěšnému rozvoji školních dovedností, identifikace oslabených oblastí u rizikových žáků. Zadávání úkolů rozvíjejících oslabené schopnosti dítěte (v oblasti percepce, motoriky, řeči a jazykových schopností). Používání pomůcek, pracovních listů, podnětných materiálů podle potřeb dítěte. Individuální uplatňování metodických kroků při výuce čtení a psaní (respektování úrovně, na jakou se žák dostal, procvičování, podpora pro postup do vyšší metodické roviny). Zadávání individuální obtížnosti úkolů tak, aby splnění úkolu přinášelo dítěti motivaci pro další práci, pocit radosti z úspěšně

řešených úkolů, vyšší míra pozorování dítěte, sledování a zaznamenání jeho vzdělávacích potřeb v oblasti úpravy obsahu vzdělávání. Hodnocení je uskutečňováno známkou nebo slovně.

2.2.2 Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Vzhledem k podstatě gymnaziálního vzdělávání lze považovat s mírnou nadsázkou většinu našich žáků za nadané. Celá výuka je proto obsahově bohatá, upřednostňovány jsou moderní formy a metody výuky, v hodinách jsou běžně využívány moderní materiální didaktické prostředky. Samozřejmostí je poskytování individuální konzultace žákům a jejich aktivní (v nižších ročnících až frontální) zapojení do různých soutěží. Především se jedná o soutěže organizované MŠMT, jako jsou olympiády a soutěže v konverzaci, SOČ atd. Nadaní žáci mají možnost připravovat se na Wichterlově gymnáziu na mezinárodní zkoušky FCE. Ve spolupráci s Mensou ČR pořádáme testování a Logickou olympiádu.

V případě výrazného nadání je možné žákovi povolit vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu. V něm jsou upraveny metody a formy výuky. Důraz je kladen na problémové a projektové učení. Abychom potenciál mimořádně nadaných vhodně identifikovali, spolupracuje školní psycholožka s pedagogicko-psychologickou poradnou.

Koordinací péče o mimořádně nadané žáky je pověřena výchovná poradkyně a předsedové předmětových komisí.

Výchovné a vzdělávací strategie

Jednou z důležitých podmínek pro úspěšné uplatňování výchovných a vzdělávacích strategií s cílem dosažení klíčových kompetencí je osobnost učitele. Dbáme na to, aby v našem pedagogickém sboru byl dostatek učitelů, kteří dokážou zvolit organizační formy výuky takové, aby dosáhli svých plánovaných dlouhodobých záměrů. Škola jim k tomu vytváří organizační předpoklady při dělení žáků do skupin, volitelných seminářů, zajištěním přístupu k internetovým zdrojům informací, podporou jejich dalšího vzdělávání apod. Předmětem působení těchto strategií je ovšem osobnost žáka. Naší snahou je objevit osobní vlohy každého jednotlivce, posilovat individuálně jeho nadání, ale současně mít na zřeteli, aby jeho všeobecné vzdělání bylo dostatečně hluboké a mělo trvalý pozitivní dopad na jeho osobnost.

2.2.3 Začlenění průřezových témat

2.2.3.1 OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Průřezové téma Osobnostní a sociální výchova v základním vzdělávání akcentuje formativní prvky, orientuje se na subjekt, je praktické a má každodenní využití v běžném životě. Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet životní dovednosti. Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žakovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu. Vztah osobnostní a sociální výchovy k oblasti Jazyk a jazyková komunikace je založen na samotném faktu komunikační podstaty jazyka s tím, že se zaměřuje

na každodenní verbální komunikaci jako klíčový nástroj jednání v různých životních situacích. Prohlubuje vztah mezi verbální a neverbální složkou komunikace a rozšiřuje specifické aplikace jazyka o sociální dovednosti. Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět lze naplňovat prostřednictvím témat směřujících k sebezpoznání, seberegulaci a k udržení psychického zdraví, tj. „psychohygiena, komunikace, role a situace“. Osobnostní a sociální výchova navazuje na vzdělávací obsah této oblasti a prohlubuje jej. Úzká je vazba ke vzdělávací oblasti Člověk a společnost, a to zejména k Výchově k občanství a k jejím částem „Člověk ve společnosti“ a „Člověk jako jedinec“. Konkrétně k tématům „lidská setkání, vztahy mezi lidmi, zásady lidského soužití“ (Člověk ve společnosti) a „podobnost a odlišnost lidí, vnitřní svět člověka, osobní rozvoj“ (Člověk jako jedinec). Všechna tato témata jsou v Osobnostní a sociální výchově vnímána jako samostatná. Osobnostní a sociální výchova klade důraz na učení se praktickým dovednostem spjatým s uvedenými tématy. Vazba ke vzdělávací oblasti Člověk a příroda se týká evoluce lidského chování, zvířecí a lidské komunikace a seberegulujícího jednání jako základního ekologického principu. Nabízí též možnosti rozvoje emocionálních vztahů, osobních postojů a praktických dovedností ve vztahu k přírodnímu prostředí. Vazba na oblast Umění a kultura se týká především společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického chování jako např. estetiky chování a mezilidských vztahů a chápání umění jako prostředku komunikace a osvojování si světa. V osobnostní a sociální výchově lze účinně využít různých postupů dramatické výchovy. Dramatická výchova užívá jako základní metody nástroje dramatické a inscenační tvorby, osobnostní a sociální výchova vedle toho užívá i tréninkové postupy sociálně psychologické povahy, které nemají divadelní podstatu. Propojení se vzdělávací oblastí Člověk a zdraví je vhodné v tématech reflektujících sociální vztahy, komunikaci a rozhodování v běžných i vypjatých situacích. Osobnostní a sociální výchova tak může napomoci k získání dovedností vztahujících se k zdravému duševnímu a sociálnímu životu. Rovněž výrazně přispívá k oblasti Člověk a svět práce, zejména vybavením dovedností týkajících se spolupráce a komunikace v týmu a v různých pracovních situacích.

Rozvoj schopností poznávání pokrytí předmětem

Estetická výchova – výtvarná; Fyzika

Rozvoj schopností poznávání integrace ve výuce

prima	Fyzika Stavba látek
	Český jazyk a literatura Vypravování
	Estetická výchova – výtvarná Úvod do výtvarné kultury; Pravek nejstarší dějiny výtvarného umění a architektury; Starověk I nejstarší dějiny výtvarného umění a architektury; Malba I; Kresba I; Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba I; Grafická tvorba I; Fantazie I; Moje realita I; Příroda
	Estetická výchova – hudební Hudebně výrazové prostředky
sekunda	Fyzika

	Pohyb tělesa; Síla, skládání sil; Mechanické vlastnosti plynů; Přímocháre šíření světla Český jazyk a literatura Skladba
	Estetická výchova – výtvarná Starověk II nejstarší dějiny výtvarného umění a architektury; Malby II; Kresby II; Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba II; Grafická tvorba II; Textilní tvorba I; Fantazie II; Moje realita II; Perspektiva I; Figura I; Událost, děj a příběh I
	Estetická výchova – hudební Hudební žánry a formy
	Zeměpis Informační a dokumentační zdroje v geografii
	Fyzika Práce a výkon; Zvukové jevy; Počasí
tercie	Český jazyk a literatura Tvarosloví; Slohové útvary a postupy
	Estetická výchova – výtvarná Textilní tvorba II; Perspektiva II; Událost, děj a příběh II; Práce s uměleckým dílem I
	Estetická výchova – hudební Vývoj hudby umělé
	Fyzika Světelné jevy a jejich užití; Vesmír
kvarta	Český jazyk a literatura Odborný styl; Přehled literatury z hlediska literárně historického; Jazykové styly, postupy a útvary
	Estetická výchova – výtvarná Událost, děj a příběh III; Práce s uměleckým dílem II; Abstrakce
	Estetická výchova – hudební Vývoj české hudby umělé

Sebepoznání a sebepojetí pokrytí předmětem

Estetická výchova – výtvarná

Sebepoznání a sebepojetí integrace ve výuce

prima	Český jazyk a literatura Zvuková a grafická stránka jazyka
	Estetická výchova – výtvarná Malba I; Fantazie I; Moje realita I
	Tělesná výchova Tělesná výchova a zdraví

sekunda	Estetická výchova – výtvarná Malby II; Kresby II; Fantazie II
	Tělesná výchova Tělesná výchova a zdraví
tercie	Občanská výchova Člověk a dospívání; Člověk hledající sám sebe; Člověk a zdraví; Člověk a předpoklady zapojení do lidské spolupráce
	Estetická výchova – výtvarná Malba III; Kresba III
	Tělesná výchova Tělesná výchova a zdraví
	Estetická výchova – hudební Hudebně pohybové činnosti
kvarta	Biologie Biologie člověka; Výchova ke zdraví
	Český jazyk a literatura Projevy mluvené a psané
	Estetická výchova – výtvarná Malba IV; Kresba IV; Abstrakce
	Tělesná výchova Tělesná výchova a zdraví

Seberegulace a sebeorganizace pokrytí předmětem

Estetická výchova – výtvarná

Seberegulace a sebeorganizace integrace ve výuce

prima	Občanská výchova Rok v jeho proměnách a slavnostech
	Estetická výchova – výtvarná Fantazie I; Moje realita I
sekunda	Estetická výchova – hudební Hudebně pohybové činnosti
tercie	Občanská výchova Člověk hledající sám sebe; Člověk a zdraví
	Estetická výchova – hudební Hudebně pohybové činnosti
kvarta	Estetická výchova – výtvarná Malba IV; Kresba IV; Abstrakce

	Estetická výchova – hudební Hudebně pohybové činnosti
--	--

Psychohygienu pokrývá předmětem

Estetická výchova – výtvarná

Psychohygienu integrace ve výuce

prima	Občanská výchova Rok v jeho proměnách a slavnostech
	Estetická výchova – výtvarná Fantazie I
sekunda	Estetická výchova – výtvarná Fantazie II
tercie	Občanská výchova Člověk hledající sám sebe; Člověk a zdraví
kvarta	Biologie Biologie člověka; Výchova ke zdraví
	Estetická výchova – výtvarná Malba IV; Kresba IV; Abstrakce

Kreativitu pokrývá předmětem

Estetická výchova – výtvarná; Fyzika; Přírodovědná cvičení

Kreativitu integrace ve výuce

prima	Fyzika Měření hmotnosti a hustota látky; Měření času
	Estetická výchova – výtvarná Malba I; Kresba I; Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba I; Grafická tvorba I; Fantazie I; Moje realita I; Příroda
	Matematika Přirozená, celá a desetinná čísla
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybová dovednost
sekunda	Estetická výchova – hudební Hudebně výrazové prostředky; Vokální a instrumentální činnosti
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybová dovednost
	Estetická výchova – výtvarná

	Malby II; Kresby II; Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba II; Grafická tvorba II; Textilní tvorba I; Fantazie II; Moje realita II; Perspektiva I; Figura I; Událost, děj a příběh I
	Přírodovědná cvičení Výzkum, experiment
tercie	Český jazyk a literatura Skladba
	Estetická výchova – výtvarná Malba III; Kresba III; Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba III; Grafická tvorba III; Textilní tvorba II; Perspektiva II; Figura II; Událost, děj a příběh II; Práce s uměleckým dílem I
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybová dovednost
	Estetická výchova – hudební Vokální a instrumentální činnosti
kvarta	Estetická výchova – výtvarná Malba IV; Kresba IV; Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba IV; Grafická tvorba IV; Událost, děj a příběh III; Práce s uměleckým dílem II; Abstrakce
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybová dovednost
	Estetická výchova – hudební Vokální a instrumentální činnosti

Poznávání lidí pokrytí předmětem

Estetická výchova – výtvarná; Český jazyk a literatura

Poznávání lidí integrace ve výuce

prima	Občanská výchova Lidská setkání
	Český jazyk a literatura Vypravování; Tematické okruhy v literatuře
	Estetická výchova – výtvarná Moje realita I
sekunda	Český jazyk a literatura Popis a jeho druhy
	Estetická výchova – výtvarná Malby II; Kresby II
tercie	Občanská výchova Člověk a zdraví

kvarta	Občanská výchova Člověk a svět práce; Člověk hledající společenství
	Český jazyk a literatura Přehled literatury z hlediska literárně historického
	Estetická výchova – výtvarná Malba IV; Kresba IV

Mezilidské vztahy pokrytí předmětem

Estetická výchova – výtvarná; Český jazyk a literatura

Mezilidské vztahy integrace ve výuce

prima	Občanská výchova Lidská setkání
	Český jazyk a literatura Popis; Tematické okruhy v literatuře; Útvary prostěsdělovacího stylu
	Estetická výchova – výtvarná Moje realita I
sekunda	Český jazyk a literatura Tematické okruhy v literatuře; Útvary prostěsdělovacího stylu; Popis a jeho druhy
	Tělesná výchova Lyžařský kurz
tercie	Občanská výchova Člověk a zdraví; Člověk a předpoklady zapojení do lidské spolupráce
	Český jazyk a literatura Čeština v systému ostatních jazyků; Tvoření slov; Literární hrdina; Literární druhy a žánry
	Estetická výchova – výtvarná Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba III
	Tělesná výchova Lyžařský kurz
kvarta	Občanská výchova Člověk a svět práce; Člověk hledající společenství
	Český jazyk a literatura Projevy mluvené a psané; Přehled literatury z hlediska literárně historického

Komunikace pokrytí předmětem

Estetická výchova – výtvarná; Český jazyk a literatura

Komunikace integrace ve výuce

prima	Občanská výchova Lidská setkání
	Český jazyk a literatura Zvuková a grafická stránka jazyka; Skladba; Tvarosloví; Vypravování; Literární druhy a žánry; Tematické okruhy v literatuře; Jazykové projevy soukromé a veřejné; Útvary prostěsdělovacího stylu
	Estetická výchova – výtvarná Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba I; Grafická tvorba I
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybové učení
sekunda	Český jazyk a literatura Obohacování slovní zásoby; Skladba; Tvarosloví; Literární útvary a jejich charakteristika; Tematické okruhy v literatuře; Útvary prostěsdělovacího stylu; Útvary stylu administrativního; Popis a jeho druhy; Studijní útvary
	Estetická výchova – výtvarná Malby II; Kresby II; Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba II; Grafická tvorba II; Fantazie II
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybové učení
tercie	Občanská výchova Člověk a zdraví; Člověk a předpoklady zapojení do lidské spolupráce
	Český jazyk a literatura Čeština v systému ostatních jazyků; Tvoření slov; Tvarosloví; Skladba; Slohové útvary a postupy; Literární hrdina; Tematické okruhy v literatuře; Útvary stylu prostěsdělovacího; Literární druhy a žánry
	Estetická výchova – výtvarná Malba III; Kresba III; Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba III
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybové učení
kvarta	Občanská výchova Člověk a svět práce; Člověk hledající společenství
	Český jazyk a literatura Čeština v systému jazyků, její rozvrstvení, jazyková kultura; Tvarosloví; Projevy mluvené a psané; Jazykové styly, postupy a útvary
	Estetická výchova – výtvarná Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba IV; Práce s uměleckým dílem II; Abstrakce
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybové učení
	Estetická výchova – hudební

	Poslechové činnosti
--	---------------------

Kooperace a kompetice pokrytí předmětem

Estetická výchova – výtvarná; Fyzika; Přírodovědná cvičení

Kooperace a kompetice integrace ve výuce

prima	Fyzika Měření hmotnosti a hustota látky; Měření času
	Český jazyk a literatura Útvary prostěsdělovacího stylu
	Estetická výchova – výtvarná Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba I
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybová dovednost
sekunda	Český jazyk a literatura Literární útvary a jejich charakteristika
	Estetická výchova – výtvarná Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba II
	Přírodovědná cvičení Experiment, práce s mapou
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybová dovednost
tercie	Občanská výchova Člověk a zdraví
	Přírodovědná cvičení Voda, kapaliny, plyny
	Estetická výchova – výtvarná Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba III
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybová dovednost
kvarta	Občanská výchova Člověk a svět práce
	Estetická výchova – výtvarná Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba IV
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybová dovednost

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti pokrytí předmětem

Estetická výchova – výtvarná; Český jazyk a literatura; Fyzika; Přírodovědná cvičení, TV

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti integrace ve výuce

prima	Estetická výchova – výtvarná Malba I; Kresba I; Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba I; Grafická tvorba I; Fantazie I; Moje realita I
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybová dovednost
sekunda	Fyzika Mechanické vlastnosti kapalin
	Český jazyk a literatura Tvarosloví
	Estetická výchova – výtvarná Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba II; Fantazie II; Perspektiva I; Figura I
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybová dovednost
tercie	Fyzika Elektrický proud
	Přírodovědná cvičení Kapaliny, nervový systém, pevné látky
	Občanská výchova Člověk a zdraví
	Estetická výchova – výtvarná Malba III; Kresba III; Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba III; Textilní tvorba II; Perspektiva II; Figura II; Práce s uměleckým dílem I
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybová dovednost
kvarta	Občanská výchova Člověk hledající společenství
	Český jazyk a literatura Tvarosloví; Odborný styl; Jazykové styly, postupy a útvary
	Estetická výchova – výtvarná Malba IV; Kresba IV; Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba IV; Perspektiva III; Figura III; Práce s uměleckým dílem II; Abstrakce
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybová dovednost
	Estetická výchova – hudební Poslechové činnosti

Hodnoty, postoje, praktická etika pokrytí předmětem

Dějepis; Estetická výchova – výtvarná

Hodnoty, postoje, praktická etika integrace ve výuce

prima	Občanská výchova Domov a rodina
	Český jazyk a literatura Popis
	Estetická výchova – výtvarná Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba I; Grafická tvorba I
sekunda	Občanská výchova Stát a právo
	Český jazyk a literatura Obohacování slovní zásoby
	Estetická výchova – výtvarná Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba II
tercie	Občanská výchova Člověk a zdraví
	Estetická výchova – výtvarná Malba III; Kresba III; Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba III; Práce s uměleckým dílem I
kvarta	Dějepis Svět v letech 1918–1938; Češi v letech 1939–1945; Československo po roce 1945
	Občanská výchova Člověk hledající společenství; Smysl společenství
	Český jazyk a literatura Čeština v systému jazyků, její rozvrstvení, jazyková kultura
	Estetická výchova – výtvarná Plastická tvorba keramika a prostorová tvorba IV; Abstrakce

2.2.3.2 VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Průřezové téma Výchova demokratického občana má interdisciplinární a multikulturní charakter. V obecné rovině představuje hodnotový fenomén reprezentující syntézu hodnot spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů. Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovní občanské gramotnosti. Občanskou gramotností rozumíme „orientaci ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti“, přičemž tato orientace není samoučelná, ale má vyústit ve způsobilost konstruktivně řešit problémy. To znamená řešit problémy se svou lidskou

důstojností, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, se znalostí a dovedností uplatňovat zásady slušné komunikace a demokratických způsobů řešení. Průřezové téma v základním vzdělávání využívá ke své realizaci nejen tematických okruhů, nýbrž i zkušeností a prožitků žáků, kdy celkové klima školy (vztahy mezi všemi subjekty vzdělávání založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu) vytváří demokratickou atmosféru třídy, sloužící jako „laboratoř demokracie“. V ní budou žáci více motivováni k diskusím a projevům svých názorů a budou si tak moci vyzkoušet, co obnáší demokraticky se podílet na rozhodnutích celku, společenství, komunity. Zároveň si sami na sobě mohou ověřit nejen význam dodržování pravidel, eventuálně v zájmu spravedlnosti vytváření pravidel nových, ale i to, jak je důležité se o udržování demokracie starat, protože překročení hranice k anarchii či naopak k despotismu je neustále přítomným nebezpečím. Tato zkušenost pak rozvíjí schopnost kritického myšlení. Průřezové téma Výchova demokratického občana má blízkou vazbu především na vzdělávací oblast Člověk a společnost, v níž jsou tematizovány principy demokracie a demokratického rozhodování a řízení, lidská a občanská práva, ve kterých se klade důraz na participaci jednotlivců – občanů na společenském a politickém životě demokratické společnosti. V oblasti Člověk a jeho svět se uplatňuje v tématech reflektujících vztah k domovu a vlasti. Průřezové téma má vazbu i na ostatní vzdělávací oblasti, zejména pak na ty, v nichž se tematizuje vztah k sobě samému i ostatním lidem, k okolnímu prostředí, k normám i hodnotám.

Občanská společnost a škola pokrytí předmětem

Český jazyk a literatura

Občanská společnost a škola integrace ve výuce

prima	Občanská výchova Lidská setkání
sekunda	Český jazyk a literatura Tematické okruhy v literatuře; Útvary stylu administrativního
kvarta	Dějepis Československo po roce 1945

Občan, občanská společnost a stát pokrytí předmětem

Dějepis

Občan, občanská společnost a stát integrace ve výuce

sekunda	Občanská výchova Majetek a bohatství; Stát a právo
	Český jazyk a literatura Tematické okruhy v literatuře; Útvary stylu administrativního
tercie	Dějepis Evropa v letech 1789–1848; Svět v letech 1848–1914

kvarta	Dějepis Svět v letech 1918–1938; Československo v letech 1918–1938, II. republika; Češi v letech 1939–1945; Svět po roce 1945; Československo po roce 1945
	Občanská výchova Občanská společnost; Občan v právních a ekonomických vztazích

Formy participace občanů v politickém životě pokrytí předmětem

Dějepis

Formy participace občanů v politickém životě integrace ve výuce

prima	Občanská výchova Obec, region, země
sekunda	Dějepis Evropa a české země v 17. století
	Český jazyk a literatura Útvary stylu administrativního
tercie	Dějepis Evropa v letech 1789–1848; Svět v letech 1848–1914; České země v letech 1848–1914; První světová válka
kvarta	Dějepis Svět v letech 1918–1938; Československo v letech 1918–1938, II. republika; Češi v letech 1939–1945; Svět po roce 1945; Československo po roce 1945
	Občanská výchova Občanská společnost

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování pokrytí předmětem

Dějepis; Estetická výchova – výtvarná

Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování integrace ve výuce

prima	Dějepis Starověké Řecko
sekunda	Občanská výchova Stát a právo
	Český jazyk a literatura Útvary stylu administrativního
	Estetická výchova – výtvarná Starověk II nejstarší dějiny výtvarného umění a architektury
tercie	Dějepis Svět v letech 1848–1914

kvarta	Dějepis Svět v letech 1918–1938; Československo v letech 1918–1938, II. republika; Češi v letech 1939–1945; Svět po roce 1945; Československo po roce 1945
	Občanská výchova Občanská společnost

2.2.3.3 VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi. Tu je třeba chápat jako princip prostupující celým základním vzděláváním, který podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění. Podstatnou součástí evropské dimenze v základním vzdělávání je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i při rozhodování o svém budoucím osobním životě. Průřezové téma rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje. Průřezové téma prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí. Příležitosti k realizaci tématu poskytuje na prvním stupni vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Ve výuce se využívají zkušenosti a poznatky žáků z běžného života i mimořádných událostí v rodině, v obci a nejbližším okolí. Na druhém stupni navazuje průřezové téma na vzdělávací oblast Člověk a společnost, využívá, aktualizuje a propojuje poznatky z oboru historie a politické geografie. Prohlubuje porozumění klíčovému historickému a politickému událostem, které ovlivnily vývoj Evropy a světa, měly podstatný význam pro evropskou integraci a začlenění České republiky do integračního procesu. Podstatným základem průřezového tématu se stává obor Výchova k občanství. Průřezové téma akcentuje v jeho vzdělávacím obsahu sociální, ekonomické, právní a kulturní souvislosti v evropské a globální dimenzi. Objasňuje také vazby mezi lokální, národní, evropskou a globální úrovní uvažování, rozhodování a jednání. Ve vzdělávací oblasti Člověk a příroda se průřezové téma uplatňuje při objasňování důsledků globálních vlivů na životní prostředí v okolí žáků s důrazem na potřebu a závažnost ochrany tohoto prostředí především v dané lokalitě. Významnou oblastí pro realizaci průřezového tématu se stává oblast Jazyk a jazyková komunikace. Český jazyk je nejen nezastupitelným nástrojem učení, zpracování informací a prezentace postojů a názorů, ale má také významnou propedeutickou funkci při osvojování dalších jazyků, které jsou klíčem k bezprostřednímu dorozumění a poznávání kultury jiných národů. Cizí jazyky mají praktický význam pro mobilitu občanskou, vzdělávací i pracovní. Jsou prostředkem pro práci s originálními zdroji poznávání života a kultury evropské a světové. Dovednosti osvojené žáky ve vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie, zejména při práci s internetem, jsou využívány k samostatnému získávání informací o zemích Evropy a světa, o životě a událostech v nich. Tyto informace se následně stávají prostředkem pro orientaci v nabídce vzdělávacích, pracovních, kulturních a zájmových příležitostí a při navazování kontaktů. Ve vzdělávací oblasti Umění a kultura rozvíjí průřezové téma vztah k evropské a světové kultuře. Prohlubuje porozumění evropským kulturním kořenům a chápání mezikulturních souvislostí při respektování svébytnosti národních a

regionálních kultur a jejich přínosu ke kultuře světové. Ozřejmuje smysl záchrany a uchování světového kulturního dědictví. Posiluje se emotivnost a prožitkovost v daném tématu a vícezdrojovost kulturního poznání. Dramatická výchova, jako doplňkový obor vzdělávací oblasti, umožňuje žákům vcítovat se, vyjasňovat, vyjadřovat a prezentovat své postoje, přijímat role a simulovat řešení situací, v nichž se uplatňují širší souvislosti evropské a globální. Vzdělávací oblast Člověk a zdraví orientuje žáky v kulturně odlišném životním stylu, prostředí a v méně obvyklých situacích. V oboru tělesná výchova využívá průřezové téma zájmu žáků o sport k hlubšímu pochopení souvislostí evropských kořenů a idejí olympismu, významu etického a čestného chování v soutěžích.

Evropa a svět nás zajímá pokrytí předmětem

Dějepis; Český jazyk a literatura; Estetická výchova – výtvarná

Evropa a svět nás zajímá integrace ve výuce

prima	Dějepis Úvod do studia dějepisu; Starověký Řím
	Český jazyk a literatura Literární druhy a žánry; Tematické okruhy v literatuře
sekunda	Český jazyk a literatura Literární útvary a jejich charakteristika; Tematické okruhy v literatuře; Útvary prostěsdělovacího stylu; Útvary stylu administrativního
	Dějepis Utváření raně feudální Evropy; Evropa ve 13.–15. století; Evropa a české země v 17. století
	Estetická výchova – výtvarná Moje realita II; Perspektiva I; Figura I
	Zeměpis Regiony světa, mezinárodní spolupráce, politická mapa světa
tercie	Dějepis Evropa a české země v 18. století; Evropa v letech 1789–1848; Svět v letech 1848–1914; První světová válka
	Český jazyk a literatura Čeština v systému ostatních jazyků; Literární hrdina; Tematické okruhy v literatuře; Literární druhy a žánry
	Estetická výchova – výtvarná Středověk II dějiny výtvarného umění a architektury; Novověk dějiny výtvarného umění a architektury
	Zeměpis GLOBALIZACE
kvarta	Fyzika Vesmír
	Dějepis

	Svět v letech 1918–1938; Druhá světová válka; Češi v letech 1939–1945; Svět po roce 1945; Československo po roce 1945
	Estetická výchova – výtvarná Doba nejnovější dějiny výtvarného umění a architektury; Práce s uměleckým dílem II

Objevujeme Evropu a svět pokrytí předmětem

Dějepis; Estetická výchova – výtvarná; Český jazyk a literatura

Objevujeme Evropu a svět integrace ve výuce

prima	Občanská výchova Naše vlast
	Český jazyk a literatura Literární druhy a žánry; Tematické okruhy v literatuře
	Estetická výchova – výtvarná Pravěk nejstarší dějiny výtvarného umění a architektury ; Starověk I nejstarší dějiny výtvarného umění a architektury
sekunda	Zeměpis Regiony světa
	Dějepis Počátky novověku; Evropa a české země v 17. století
	Český jazyk a literatura Literární útvary a jejich charakteristika; Útvary stylu administrativního
	Estetická výchova – výtvarná Ranně křesťanské umění dějiny výtvarného umění a architektury; Středověk I dějiny výtvarného umění a architektury
tercie	Zeměpis REGIONY SVĚTA; HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ
	Dějepis Evropa a české země v 18. století; Evropa v letech 1789–1848; Svět v letech 1848–1914; První světová válka
	Český jazyk a literatura Čeština v systému ostatních jazyků; Literární hrdina; Tematické okruhy v literatuře; Literární druhy a žánry
	Estetická výchova – výtvarná Středověk II dějiny výtvarného umění a architektury; Novověk dějiny výtvarného umění a architektury; Práce s uměleckým dílem I
kvarta	Dějepis Svět v letech 1918–1938; Svět po roce 1945; Československo po roce 1945
	Český jazyk a literatura

	Přehled literatury z hlediska literárně historického
	Estetická výchova – výtvarná Doba nejnovější dějiny výtvarného umění a architektury; Práce s uměleckým dílem II

Jsme Evropané pokrytí předmětem

Dějepis; Estetická výchova – výtvarná; Český jazyk a literatura

Jsme Evropané integrace ve výuce

prima	Český jazyk a literatura Český národní jazyk; Literární druhy a žánry; Tematické okruhy v literatuře
sekunda	Dějepis Český stát ve 13.–15. století; První Habsburkové na českém trůně
	Český jazyk a literatura Obohacování slovní zásoby; Literární útvary a jejich charakteristika; Tematické okruhy v literatuře; Popis a jeho druhy
	Estetická výchova – výtvarná Starověk II nejstarší dějiny výtvarného umění a architektury; Ranně křesťanské umění dějiny výtvarného umění a architektury; Středověk I dějiny výtvarného umění a architektury
tercie	Zeměpis Regiony světa
	Dějepis České země v letech 1790–1848; České země v letech 1848–1914; První světová válka
	Český jazyk a literatura Čeština v systému ostatních jazyků; Literární hrdina; Tematické okruhy v literatuře; Literární druhy a žánry
	Estetická výchova – výtvarná Středověk II dějiny výtvarného umění a architektury; Novověk dějiny výtvarného umění a architektury; Perspektiva II; Figura II
kvarta	Zeměpis Česká republika
	Dějepis Svět v letech 1918–1938; Československo v letech 1918–1938, II. republika; Češi v letech 1939–1945; Svět po roce 1945; Československo po roce 1945
	Český jazyk a literatura Čeština v systému jazyků, její rozvrstvení, jazyková kultura
	Estetická výchova – výtvarná Doba nejnovější dějiny výtvarného umění a architektury; Perspektiva III; Figura III

2.2.3.4 MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Průřezové téma Multikulturní výchova v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak budou moci žáci lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturu, tradice a hodnoty. Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci. Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků příslušníků minorit. Takové klima přispěje ke vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“. Multikulturní výchova svojí podstatou prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Blízkou vazbu má zejména na vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost, ICT, Umění a kultura, z oblasti Člověk a příroda se dotýká např. zeměpisu. Vazba na tyto oblasti je dána především tématy, která se zabývají vzájemným vztahem mezi příslušníky různých národů a etnických skupin.

Kulturní diference pokrytí předmětem

Dějepis; Estetická výchova – výtvarná; Český jazyk a literatura

Kulturní diference integrace ve výuce

prima	Dějepis Nejstarší starověké státy; Starověké Řecko
	Český jazyk a literatura Český národní jazyk; Literární druhy a žánry
	Estetická výchova – výtvarná Starověk I nejstarší dějiny výtvarného umění a architektury
sekunda	Zeměpis Regiony světa
	Dějepis Utváření raně feudální Evropy; Evropa ve 13.–15. století; Počátky novověku
	Estetická výchova – výtvarná Středověk I dějiny výtvarného umění a architektury; Perspektiva I
tercie	Dějepis Evropa a české země v 18. století; Svět v letech 1848–1914
	Český jazyk a literatura

	Literární druhy a žánry
	Estetická výchova – výtvarná Středověk II dějiny výtvarného umění a architektury; Novověk dějiny výtvarného umění a architektury
	Estetická výchova – hudební Vývoj hudby nonartificiální
kvarta	Dějepis Svět v letech 1918–1938; Svět po roce 1945
	Český jazyk a literatura Přehled literatury z hlediska literárně historického; Tematické okruhy v literatuře
	Estetická výchova – výtvarná Práce s uměleckým dílem II

Lidské vztahy pokrytí předmětem

Český jazyk a literatura

Lidské vztahy integrace ve výuce

prima	Český jazyk a literatura Popis; Literární druhy a žánry
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybová dovednost
sekunda	Občanská výchova Národ, vlast
	Český jazyk a literatura Obohacování slovní zásoby; Literární útvary a jejich charakteristika
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybová dovednost
tercie	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybová dovednost
kvarta	Občanská výchova Smysl společenství
	Český jazyk a literatura Přehled literatury z hlediska literárně historického; Tematické okruhy v literatuře
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybová dovednost

Etnický původ pokrytí předmětem

Dějepis; Estetická výchova – výtvarná

Etnický původ integrace ve výuce

prima	Dějepis Lidská společnost v pravěku; Nejstarší starověké státy
	Český jazyk a literatura Český národní jazyk; Literární druhy a žánry
sekunda	Dějepis Utváření raně feudální Evropy; Evropa ve 13.–15. století
	Zeměpis Regiony světa
	Občanská výchova Národ, vlast
	Estetická výchova – výtvarná Figura I
	Biologie Biologie člověka; Výchova ke zdraví
kvarta	Dějepis Druhá světová válka; Češi v letech 1939–1945; Svět po roce 1945
	Český jazyk a literatura Tematické okruhy v literatuře

Multikulturalita pokrytí předmětem

Dějepis; Estetická výchova – výtvarná; Český jazyk a literatura

Multikulturalita integrace ve výuce

prima	Dějepis Nejstarší starověké státy; Starověké Řecko
	Český jazyk a literatura Český národní jazyk; Literární druhy a žánry; Tematické okruhy v literatuře
sekunda	Zeměpis Regiony světa
	Dějepis Utváření raně feudální Evropy; Evropa ve 13.–15. století; Počátky novověku
	Občanská výchova Národ, vlast
	Český jazyk a literatura Tematické okruhy v literatuře
tercie	Zeměpis REGIONY SVĚTA; SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ

	Český jazyk a literatura Literární druhy a žánry
	Estetická výchova – hudební Vývoj hudby nonartificiální
kvarta	Dějepis Druhá světová válka; Češi v letech 1939–1945; Svět po roce 1945
	Český jazyk a literatura Přehled literatury z hlediska literárně historického; Tematické okruhy v literatuře

Princip sociálního smíru a solidarity pokrytí předmětem

Dějepis

Princip sociálního smíru a solidarity integrace ve výuce

sekunda	Občanská výchova Národ, vlast
kvarta	Dějepis Svět v letech 1918–1938; Svět po roce 1945
	Český jazyk a literatura Tematické okruhy v literatuře

2.2.3.5 ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Průřezové téma Environmentální výchova v základním vzdělávání vychází z komplexního pojmání vztahu člověka k životnímu prostředí, za něž je považováno vše od nejbližšího okolí po biosféru planety. Propojuje tak hlediska přírodovědná, sociální, technicko-ekonomická i estetická. Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků. Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí. Postupným propojováním, rozšiřováním, upevňováním i systematizací vědomostí a dovedností získávaných v těchto oblastech umožňuje Environmentální výchova utváření integrovaného pohledu. Každá z oblastí má svůj specifický význam v ovlivňování racionální stránky osobnosti i ve vlivu na stránku emocionální a volně aktivní. V oblasti Člověk a jeho svět poskytuje průřezové téma ucelený elementární pohled na okolní přírodu i prostředí. Učí pozorovat, citlivě vnímat a hodnotit důsledky jednání lidí, přispívá k osvojování si základních dovedností a návyků aktivního odpovědného přístupu k prostředí v každodenním životě. V maximální míře využívá přímých kontaktů žáků s okolním

prostředím a propojuje rozvíjení myšlení s výrazným ovlivňováním emocionální stránky osobnosti jedince. V oblasti Člověk a příroda zdůrazňuje pochopení objektivní platnosti základních přírodních zákonitostí, dynamických souvislostí od nejméně složitých ekosystémů až po biosféru jako celek, postavení člověka v přírodě a komplexní funkce ekosystémů ve vztahu k lidské společnosti, tj. pro zachování podmínek života, pro získávání obnovitelných zdrojů surovin a energie i pro mimoprodukční hodnoty (inspiraci, odpočinek). Klade základy systémového přístupu zvýrazňujícího vazby mezi prvky systémů, jejich hierarchické uspořádání a vztahy k okolí. V oblasti Člověk a společnost téma odkrývá souvislosti mezi ekologickými, technicko-ekonomickými a sociálními jevy s důrazem na význam preventivní obezřetnosti v jednání a další principy udržitelnosti rozvoje. V oblasti Člověk a zdraví se téma dotýká problematiky vlivů prostředí na vlastní zdraví i na zdraví ostatních lidí. V souvislosti s globálními jevy a problémy současného světa vede k péči o základní podmínky života. V oblasti Informační a komunikační technologie umožňuje průřezové téma aktivně využívat výpočetní techniku (internet) při zjišťování aktuálních informací o stavu prostředí, rozlišovat závažnost ekologických problémů a poznávat jejich propojenost. Komunikační technologie podněcují zájem o způsoby řešení ekologických problémů možnostmi navazovat kontakty v této oblasti a vyměňovat si informace v rámci kraje, republiky i EU a světa. Oblast Umění a kultura poskytuje Environmentální výchově mnoho příležitostí pro zamýšlení se nad vztahy člověka a prostředí, k uvědomování si přírodního i sociálního prostředí jako zdroje inspirace pro vytváření kulturních a uměleckých hodnot a přispívá k vnímání estetických kvalit prostředí. Propojení tématu s oblastí Člověk a svět práce se realizuje prostřednictvím konkrétních pracovních aktivit ve prospěch životního prostředí. Umožňuje poznávat význam a role různých profesí ve vztahu k životnímu prostředí.

Ekosystémy pokrytí předmětem

Biologie

Ekosystémy integrace ve výuce

prima	Biologie Praktické poznávání přírody
sekunda	Biologie Praktické poznávání přírody
tercie	Biologie Ekologie; Praktické poznávání přírody
	Chemie Anorganická chemie nekovů a kovů

Základní podmínky života pokrytí předmětem

Biologie

Základní podmínky života integrace ve výuce

prima	Biologie Obecná biologie a genetika; Praktické poznávání přírody
-------	---

sekunda	Biologie Praktické poznávání přírody
	Zeměpis Přírodní obraz světa
	Občanská výchova Přírodní bohatství a jeho ochrana
tercie	Biologie Ekologie; Praktické poznávání přírody
	Chemie Anorganická chemie nekovů a kovů; Chemie v praxi
kvarta	Biologie Obecná biologie a genetika
	Chemie Uhlovodíky; Termochemie

Lidské aktivity a problémy životního prostředí pokrytí předmětem

Biologie; Estetická výchova – výtvarná

Lidské aktivity a problémy životního prostředí integrace ve výuce

prima	Biologie Praktické poznávání přírody
	Estetická výchova – výtvarná Příroda
sekunda	Zeměpis Regiony světa
	Biologie Praktické poznávání přírody
	Občanská výchova Přírodní bohatství a jeho ochrana
tercie	Zeměpis REGIONY SVĚTA; ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ
	Fyzika Vnitřní energie, teplo; Počasí
	Biologie Neživá příroda; Ekologie; Praktické poznávání přírody
	Občanská výchova Člověk na trhu práce
kvarta	Zeměpis

	Česká republika
	Fyzika Jaderná energie
	Biologie Obecná biologie a genetika
	Chemie Plasty

Vztah člověka k prostředí pokrytí předmětem

Biologie; Estetická výchova – výtvarná, Zeměpis, Přírodovědná cvičení

Vztah člověka k prostředí integrace ve výuce

prima	Biologie Praktické poznávání přírody
	Občanská výchova Obec, region, země
	Estetická výchova – výtvarná Příroda
sekunda	Zeměpis Regiony světa, ZÁKLADY GEOGRAFICKÉ KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE; PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ
	Biologie Praktické poznávání přírody
	Přírodovědná cvičení Technika a příroda
	Občanská výchova Přírodní bohatství a jeho ochrana
	Tělesná výchova Lyžařský kurz
tercie	Zeměpis REGIONY SVĚTA; ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ; SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ; HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ
	Fyzika Vnitřní energie, teplo; Počasí
	Přírodovědná cvičení Technika a příroda, Sluneční soustava
	Biologie Neživá příroda; Ekologie; Praktické poznávání přírody

	Tělesná výchova Lyžařský kurz
kvarta	Fyzika Jaderná energie
	Biologie Obecná biologie a genetika
	Český jazyk a literatura Přehled literatury z hlediska literárně historického
	Tělesná výchova Turistika a pobyt v přírodě

2.2.3.6 MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Průřezové téma Mediální výchova v základním vzdělávání nabízí základní poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médii. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků pro stále větší okruh příjemců. Uplatnění jednotlivce ve společnosti vyžaduje schopnosti umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z okolního světa, což se stále více rovná schopnostem zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z médií zatím především z tisku, rozhlasu a televize, ve stále větší míře však i z „nových“ médií, která se stávají součástí veřejné komunikace (elektronické deníky a časopisy apod.). Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež jsou médiím nabízena, mají velmi nestejný charakter, vyznačují se velmi svébytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářeny s různými (namnoze nepřiznanými, a tedy potenciálně manipulativními) záměry. Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost) vyžaduje značnou průpravu. Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovní mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře a fungování), jednak získání dovedností podporujících sebevědomé, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Dále pak orientaci v mediálních obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času. Mediální výchova má blízkou vazbu na oblast Člověk a společnost, zejména tím, že média, jako sociální instituce, se podílejí na utváření podob a hodnot moderní doby, umožňují hledat paralely mezi minulými a současnými událostmi a porovnávat jevy a procesy v evropském i celosvětovém měřítku. Mediální výchova je zaměřena na systematické vytváření kritického odstupu od mediálních sdělení a na schopnost interpretovat mediální sdělení z hlediska jeho informační kvality (zpravodajství z hlediska významu a věrohodnosti zprávy a události, reklamu z hlediska účelnosti nabízených informací apod.). Propojení s oblastí Jazyk a jazyková komunikace se týká zejména vnímání mluveného i psaného projevu, jeho stavby, nejrůznějších typů obsahů a uplatňování odpovídající škály výrazových prostředků. Přiblížení základních pravidel veřejné komunikace, dialogu a argumentace. V rámci Informační a komunikační technologie se pak jedná o

využívání tištěných i digitálních dokumentů jako zdroje informací. Pozornost se obrací k věcné správnosti a přesnosti sdělení a to jak kritickou analýzou existujících textů, tak vlastní produkcí a utváření návyku ověřovat si co nejdůkladněji veškeré údaje. Vztah k oblasti Umění a kultura je založen na vnímání specifické „řeči“ znakových kódů, jež média využívají, a jejich kombinací, a to nejen přirozeného jazyka, ale i obrazu a zvuku. Umožňuje seznámení se základními pravidly „filmové“ a „televizní“ řeči, a tím přispívá ke schopnosti vnímat, interpretovat a kriticky hodnotit i filmové a televizní artefakty.

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení pokrytí předmětem

Dějepis; Estetická výchova – výtvarná; Český jazyk a literatura

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení integrace ve výuce

prima	Český jazyk a literatura Jazykové projevy soukromé a veřejné
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybové učení
sekunda	Český jazyk a literatura Studijní útvary
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybové učení
tercie	Dějepis První světová válka
	Český jazyk a literatura Útvary stylu prostěsdělovacího
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybové učení
kvarta	Dějepis Svět v letech 1918–1938; Češi v letech 1939–1945; Svět po roce 1945; Československo po roce 1945
	Český jazyk a literatura Styl publicistický
	Estetická výchova – výtvarná Grafická tvorba IV
	Tělesná výchova Tělesná výchova a pohybové učení

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality pokrytí předmětem

Český jazyk a literatura; Estetická výchova – výtvarná

Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality integrace ve výuce

prima	Český jazyk a literatura Jazykové projevy soukromé a veřejné
kvarta	Prezentace informací Český jazyk a literatura Styl publicistický
	Estetická výchova – výtvarná Grafická tvorba IV

Stavba mediálních sdělení pokrytí předmětem

Estetická výchova – výtvarná; Český jazyk a literatura

Stavba mediálních sdělení integrace ve výuce

prima	Estetická výchova – výtvarná Grafická tvorba I
sekunda	Český jazyk a literatura Útvary prostěsdělovacího stylu
	Estetická výchova – výtvarná Grafická tvorba II
kvarta	Český jazyk a literatura Styl publicistický

Vnímání autora mediálních sdělení integrace ve výuce

kvarta	Český jazyk a literatura Styl publicistický
	Estetická výchova – hudební Technika v hudbě

Fungování a vliv médií ve společnosti pokrytí předmětem

Estetická výchova – výtvarná

Fungování a vliv médií ve společnosti integrace ve výuce

prima	Český jazyk a literatura Jazykové projevy soukromé a veřejné
sekunda	Občanská výchova Kultura a umění
tercie	Estetická výchova – výtvarná

	Grafická tvorba III
kvarta	Český jazyk a literatura Styl publicistický
	Estetická výchova – výtvarná Grafická tvorba IV

Tvorba mediálního sdělení pokrytí předmětem

Estetická výchova – výtvarná

Tvorba mediálního sdělení integrace ve výuce

prima	Estetická výchova – výtvarná Grafická tvorba I
sekunda	Estetická výchova – výtvarná Grafická tvorba II
tercie	Estetická výchova – výtvarná Grafická tvorba III
kvarta	Český jazyk a literatura Styl publicistický
	Estetická výchova – výtvarná Grafická tvorba IV

Práce v realizačním týmu pokrytí předmětem

Estetická výchova – výtvarná

Práce v realizačním týmu integrace ve výuce

prima	Estetická výchova – výtvarná Grafická tvorba I
sekunda	Přírodovědná cvičení Zobrazovací metody, experiment.
	Estetická výchova – výtvarná Grafická tvorba II
tercie	Přírodovědná cvičení Pohyb, smysly.
	Estetická výchova – výtvarná Grafická tvorba III

3 Učební plán

3.1 Celkový

3.1.1 Realizace učebního plánu

Oblast Jazyk a jazyková komunikace obsahuje předměty: Český jazyk a literatura (5 + 4 + 4 + 3), kde v každém ročníku je jedna hodina týdně půlena; Anglický jazyk (3 + 3 + 3 + 3), další cizí jazyk z nabídky – Německý, Francouzský, Španělský nebo Ruský jazyk (2 + 2 + 2 + 2);

Oblast Matematika a její aplikace obsahuje předmět Matematika (5 + 5 + 4 + 4), v každém ročníku je jedna hodina týdně v rámci organizačních možností půlena a předmět Živá matematika (0 + 0 + 1 + 1), který je půlen.

Oblast Informační a komunikační technologie obsahuje předmět Informatika (2 + 1 + 1 + 1), který vznikl integrací oborů Informační a komunikační technologie (2 + 0 + 1 + 1) a Využití digitálních technologií (0 + 1 + 0 + 0) z oblasti Člověk a svět práce;

Oblast Člověk a společnost obsahuje předměty Dějepis (2 + 2 + 2 + 2) a Občanská výchova (1 + 1 + 1 + 2). Předmět Občanská výchova vznikl integrací oboru Výchova k občanství (1 + 1 + 0 + 1), části oboru Výchova ke zdraví ze stejnojmenné oblasti (0 + 0 + 0,5 + 0,5) a oboru Svět práce z oblasti Člověk a svět práce (0 + 0 + 0,5 + 0,5);

Oblast Člověk a příroda obsahuje předměty Fyzika (2 + 2 + 2,5 + 2,5), který vznikl integrací oborů Fyzika (1,5 + 2 + 2 + 2) a Práce s laboratorní technikou (0,5 + 0 + 0,5 + 0,5), Chemie (0 + 0 + 2 + 2,5), který vznikl integrací oborů Chemie (0 + 0 + 2 + 2) a Práce s laboratorní technikou z oblasti Člověk a svět práce (0 + 0 + 0 + 0,5), Biologie (2,5 + 2 + 2 + 2), který vznikl integrací oborů Přírodopis (2 + 1,5 + 2 + 1) a části oboru Výchova ke zdraví ze stejnojmenné oblasti (0,5 + 0,5 + 0 + 1), Přírodovědná cvičení (0 + 1 + 1 + 0), který získal hodinovou dotaci z Práce s laboratorní technikou z oblasti Člověk a svět práce (0 + 1 + 1 + 0) a Výchovy ke zdraví (0 + 0 + 0,5 + 0) a Zeměpis (0 + 2 + 2 + 2), který vznikl integrací oboru Zeměpis (0 + 2 + 1,5 + 1,5) a celku Mezinárodní vztahy, globální svět z oboru Výchova k občanství (0 + 0 + 0,5 + 0,5);

Oblast Umění a kultura obsahuje předměty Estetická výchova – výtvarná (2 + 2 + 1 + 1) a Estetická výchova – hudební (1 + 1 + 1 + 1);

Oblast Výchova ke zdraví obsahuje předmět Tělesná výchova (2 + 2 + 2 + 2). Učivo oboru Výchova ke zdraví je integrováno do předmětů Občanská výchova (1 hodina) a Biologie (2 hodiny);

Oblast Člověk a svět práce je po jednotlivých oborech zcela integrována do ostatních oblastí. V primě, tercii a sekundě je obor Práce s laboratorní technikou integrován do předmětu Fyzika (3x 0,5 hodina). V sekundě je obor Digitální technologie vyučován v předmětu Informatika (1 hodina). V tercii a kvartě je obor Práce s laboratorní technikou integrován také do předmětu Chemie (0,5 hodiny) a obor Svět práce do předmětu Občanská výchova (2 x 0,5 hodiny);

Vzdělávací oblast / vyučovací předměty	ŠVP	RVP
Jazyk a jazyková komunikace	36	27
Český jazyk a literatura	16	15
Anglický jazyk	12	12
Další cizí jazyk	8	X
Matematika a její aplikace	20	15
Matematika	18	15
Živá matematika	2	0
Informační a komunikační technologie	5	1
Informatika	5	1
Člověk a společnost	13	11
Dějepis	8	0
Občanská výchova	5	0
Člověk a příroda	30	21
Fyzika	9	0
Chemie	4,5	0
Biologie	8,5	0
Zeměpis	6	0
Přírodovědná cvičení	2	0
Umění a kultura	10	10
Estetická výchova – hudební	4	0
Estetická výchova – výtvarná	6	0
Člověk a zdraví	8	10
Tělesná výchova	8	0

3.2 Ročníkový

Vzdělávací oblast / vyučovací předměty	1	2	3	4	ŠVP	RVP
Jazyk a jazyková komunikace					36	27
Český jazyk a literatura	5	4	4	3	16	15
Anglický jazyk	3	3	3	3	12	12
Další cizí jazyk	2	2	2	2	8	X
Matematika a její aplikace					20	15
Matematika	5	5	4	4	18	15
Živá matematika	0	0	1	1	2	0
Informační a komunikační technologie					5	1
Informatika	2	1	1	1	5	0
Člověk a společnost					13	11
Dějepis	2	2	2	2	8	0
Občanská výchova	1	1	1	2	5	0
Člověk a příroda					30	21
Fyzika	2	2	2,5	2,5	9	0
Chemie	0	0	2	2,5	4,5	0
Biologie	2,5	2	2	2	8,5	0
Zeměpis	0	2	2	2	6	0
Přírodovědná cvičení	0	1	1	0	2	0
Umění a kultura					10	10
Estetická výchova – hudební	1	1	1	1	4	0
Estetická výchova – výtvarná	2	2	1	1	6	0
Člověk a zdraví					8	10
Tělesná výchova	2	2	2	2	8	0
CELKEM ZÁKLADNÍ	29,5	30	31,5	31	122	98
CELKEM DISPONIBILNÍ	0	0	0	0	0	24
CELKEM V ROČNÍKU	29,5	30	31,5	31	122	122

4 Učební osnovy

4.1 Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací oblast Jazyk a jazyková komunikace zaujímá stěžejní postavení ve vzdělávacím procesu, neboť dobré jazykové vzdělání a jazyková kultura patří k podstatným znakům všeobecné kulturnosti a vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožní správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat a prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje v oborech Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je však nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Dovednosti získané ve výuce Českého jazyka a literatury jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Osvojení a užívání českého jazyka jako jazyka mateřského v jeho mluvené i písemné podobě otevírá cestu k poznání a pochopení přírodních i společenských skutečností a duchovního bohatství minulosti i dneška. Vytváří se tak předpoklady k úspěšnému dorozumívání s lidmi tím, že učí interpretovat jejich vyjádření a reagovat na ně, učí však také porozumět sám sobě, své roli v různých komunikačních situacích, nalézt vlastní místo mezi vrstevníky i ve společnosti. Vede k formování hodnotové orientace a k citlivému a esteticky účinnému vnímání okolního světa i sebe sama.

V komunikační a slohové výchově se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení (mluvená i psaná), číst s porozuměním, kultivovaně psát a mluvit a rozhodovat se na základě přečteného i vnímaného textu. Žáci se učí výstižně formulovat a sdělovat své myšlenky, prožitky a pocity, rozumět různým typům textů, jež se vztahují k nejrůznějším situacím ve škole i mimo ni, analyzovat je a kriticky posuzovat jejich obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat a hodnotit také formální stránku textů a jejich výstavbu.

V jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka a k poznávání a rozlišování jeho dalších forem. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvíjení potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy a jejich shody a odlišnosti, třídít je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora i formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Verbální i neverbální komunikace se může vhodně rozvíjet i prostřednictvím Dramatické výchovy, zařazené jako doplňující obor vzdělávací oblasti Umění a kultura.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství
- rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti
- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Společný evropský referenční rámec pro jazyky vymezuje kompetence komunikativní (lingvistické, sociolingvistické, pragmatické) a všeobecné (předpokládající znalost sociokulturního prostředí a realití zemí, ve kterých se studovaným jazykem hovoří) jako cílové kompetence jazykové výuky.

Úroveň A2: Žák – rozumí větám a často používaným výrazům vztahujícím se k oblastem, které se ho/jí bezprostředně týkají (např. základní informace o něm/ní a jeho/její rodině, o nakupování, místopisu a zaměstnání). Komunikuje prostřednictvím jednoduchých a běžných úloh, jež vyžadují jednoduchou a přímou výměnu informací o známých a běžných skutečnostech. Popíše jednoduchým způsobem svou vlastní rodinu, bezprostřední okolí a záležitosti týkající se jeho/jejích nejnaléhavějších potřeb.

Úroveň A1: Žák – rozumí známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a tyto výrazy a fráze používá. Představí sebe a ostatní a klade jednoduché otázky týkající se informací osobního rázu, např. o místě, kde žije, o lidech, které zná, a věcech, které vlastní, a na podobné otázky odpovídá. Jednoduchým způsobem se domluví, mluví-li partner pomalu a jasně a je ochoten mu/jí pomoci.

4.1.1 Český jazyk a literatura

Obsahové vymezení předmětu:

Výuka Českého jazyka a literatury vychází ze vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura Rámcového vzdělávacího programu RVP ZV. Spolu s cizími jazyky je předmět součástí vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Výuka Českého jazyka a literatury se skládá ze dvou částí: Jazyka a jazykové komunikace a Literární komunikace. Jazyk český a literatura zaujímá ve skladbě vyučovacích předmětů důležité místo:

- zvládnutí předpokládaných výstupů vybavuje žáky důležitými kompetencemi, jež jsou důležité pro úspěšné zvládnutí dalších předmětů;
- Český jazyk a literatura je povinný maturitní předmět;
- předmět rozvíjí schopnost abstraktivního myšlení a prohlubování komunikačních schopností a dovedností;
- výuka jazyka a jazykové komunikace přispívá k vytváření osobního vztahu žáků k jazyku jako důležité složce národní kultury, k poznání kulturních dějin národa i Evropy.

Organizační vymezení předmětu:

V každém ze čtyř ročníků je jedna hodina z přidělené dotace takzvaně „půlená“ – žáci jsou rozděleni na dvě skupiny a výuka probíhá paralelně ve dvou skupinách. Pro výuku „půlených“ hodin slouží zejména literární učebna, která je vybavena audiotechnikou, dataprojektorem, počítačem připojeným k internetu. Některé vyučovací hodiny jazyka českého a literatury mohou probíhat podle aktuálních potřeb v učebně českého jazyka, multimediální učebně, „oranžové učebně“, které umožňují nejen projekci prezentací, ale i práci se speciálními výukovými programy.

Součástí výuky je návštěva kulturních akcí dle aktuální nabídky, žáci jsou zapojováni do Olympiády v českém jazyce (tercie a kvarta), do recitačních a literárních soutěží a do práce v redakci školního časopisu nižšího gymnázia.

Výuka Českého jazyka a literatury je koordinována s výukou dalších vyučovacích předmětů, a to Cizí jazyk a Další cizí jazyk (např. teoretické poznatky z lingvistiky jsou aplikovatelné ve výuce cizích jazyků). Úzkou vazbu má výuka Českého jazyka a literatury na vzdělávací oblasti Člověk a společnost, Umění a kultura a Člověk a příroda.

Hlavním cílem předmětu je zdokonalení ústního a písemného projevu žáků natolik, aby jejich komunikáty byly smysluplné a adekvátní komunikační situaci. Práce s texty české i světové literatury rozšiřuje kompetence čtenářské: schopnost porozumění a interpretace textu.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Dynamika dnešního světa, rostoucí počet informací a život v demokratické společnosti vyžadují, aby vyučující používali takových vzdělávacích a výchovných metod, při nichž jsou žáci aktivní. Právě při uplatňování těchto metod může být prostředkem nejen zvládnutí konkrétního učiva, ale především získání a rozvíjení schopností, dovedností a nakonec i osvojení a upevnění postojů. Výchovná a vzdělávací strategie českého jazyka a literatury je založena zejména na následujících principech.

Kompetence k učení – učitel:

- dbá na to, aby nové učivo bylo začleněno do širšího kontextu, odkazuje na poznatky osvojené žáky v jiných předmětech, podporuje u žáků logické myšlení a proaktivní přístup;
- vede žáky ke kritickému přístupu ke zdrojům informací a následnému kreativnímu zpracování a využití těchto informací při svém studiu a praxi;
- průběžně kontroluje dosažené studijní výsledky a vede žáky k tomu, aby se z chyb dokázali poučit, aby dokázali kriticky hodnotit pokrok při dosahování vytyčených cílů;

- učitel průběžně zapojuje žáky do soutěží pořádaných předmětovou komisí JČ nebo dalšími subjekty: zejména pak do soutěží literárních, recitačních a olympiády v jazyce českém; žáci jsou tak motivováni k hlubšímu zájmu o předmět.

Kompetence k řešení problému – učitel:

- vede žáky k pochopení, reprodukci a interpretaci textu, podporuje analytické a syntetické umění;
- pomáhá žákům kriticky interpretovat získané poznatky a hledat vhodné argumenty pro jejich zdůvodnění;
- vede žáka k nahlížení problémů z různých perspektiv, pomáhá žákům začlenit problém do sociokulturního kontextu;
- vede žáka k tomu, aby své názory opíral o vhodné zvolené argumenty, aby dokázal potřebné poznatky samostatně hledat v odborné literatuře.

Kompetence komunikativní – učitel:

- učitel žáky učí interpretovat texty, trénuje s nimi typové úlohy zaměřené na čtení s porozuměním, žáci sami připravují takové úlohy pro své spolužáky;
- učitel při hodnocení žákovských prací využívá sebehodnocení žáků
- výběrem vhodných učebních textů motivuje učitel žáky k četbě, následné analýze a společné diskuzi;
- žáci jsou učitelem vedeni k tomu, aby dokázali na úrovni odpovídající svému věku kultivovaně formulovat své myšlenky.

Kompetence sociální a personální – učitel:

- dokáže navodit pracovní atmosféru a přispět tak k vytváření a udržování vztahů založených na vzájemné úctě, toleranci a empatii;
- monitoruje a průběžně hodnotí verbální i nonverbální komunikaci žáků ve skupině, jejich chování a celkovou atmosféru v pracovním týmu;
- v rámci skupinové práce učitel nabídne žákům prostor pro uplatnění jejich individuálních schopností;
- vyžaduje dodržování stanovených pravidel, netoleruje hrubost, aroganci a náznaky šikany.

Kompetence občanská – učitel:

- předmětová komise jazyka českého organizuje pro žáky návštěvy divadel, kin a dalších kulturních institucí (knihovny, galerie a muzea), spolupodílí se na pořádání literárních a kulturněhistorických exkurzí;
- učitel zadává taková témata slohových prací, která žákům umožní zaujmout osobní postoj k problémům mezilidských vztahů, k problémům osobním i k problémům světovým a politickým;
- vede žáky k tomu, aby se zajímali o události veřejného života, sledovali aktuální dění v regionu i ve světě, zaujímali k němu stanoviska a jednali v zájmu celospolečenského prospěchu;
- vede žáky k tomu, aby přijímali odpovědnost za důsledky svého jednání.

Kompetence pracovní – učitel:

- podněcuje žáky k uplatnění proaktivního přístupu, vlastní iniciativy a tvořivosti;
- motivuje žáky k dosažení vytyčených cílů, podporuje je v samostatné práci, jejich výsledky monitoruje a slovně hodnotí a povzbuzuje je do další práce.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

- Mezilidské vztahy;
- Komunikace;
- Poznávání lidí;
- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti.

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

- Občanská společnost a škola

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

- Evropa a svět nás zajímá;
- Objevujeme Evropu a svět;
- Jsme Evropané;

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

- Lidské vztahy;
- Kulturní diference;
- Multikulturalita;

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

- Stavba mediálních sdělení;
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality;
- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení.

Klíčové kompetence

Kompetence pracovní

- při pracovních činnostech a aktivitách bere v potaz i otázky ochrany životního prostředí, chová se hospodárně a šetrně;
- je přiměřeně sebekritický, zná své slabé i silné stránky, dokáže rozhodnout o svém dalším vzdělávání a profesním zaměření;
- při zpracování zadaných úkolů dokáže využít teoretické poznatky získané při výuce, vypracovaný úkol dodá s požadovaným obsahem i v požadované formě;

Kompetence občanské

- samostatně posuzuje, zda má dost informací, aby se mohl rozhodnout, zvažuje všechna pro i proti;
- v různých situacích se samostatně a zodpovědně rozhoduje;
- v krizových situacích se chová zodpovědně;
- zná, popíše i předvede některé záchranné i strategické postupy a zásady při krizových situacích;
- chápe základní společensko-právní principy;
- zná svá práva a povinnosti ve škole i mimo ni;
- chápe základní ekologické a environmentální problémy, utváří si vlastní názory a postoje;

- do svých životních postojů zahrnuje otázky týkající se podpory a ochrany zdraví;
- posuzuje své potřeby a nároky a snaží se je omezovat z hlediska trvale udržitelného života;
- respektuje a chrání naše kulturní i historické dědictví;
- projevuje pozitivní postoj ke kulturnímu dění a uměleckým dílům;
- aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit, vybírá si z nich a zvažuje jejich kvalitu;
- kultivuje své postoje i vztah ke společnosti, oceňuje tvůrčí činnost a sám se snaží pracovat tvůrčím způsobem;
- respektuje názory a přesvědčení druhých a přijímá je jako možné;
- chápe pocity a vnitřní hodnoty jiných lidí, je schopen se vcítit do různých situací a nedotýká se citů druhých;
- odmítá útlak a hrubé zacházení a uvědomuje si povinnost postavit se proti násilí;

Kompetence sociální a personální

- přijímá svou roli ve skupině, spolupracuje se členy skupiny, pomoc dokáže přijmout i poskytnout;
- oceňuje nápady druhých, raduje se z úspěchu skupiny, vyzdvihuje výsledky skupinové práce;
- zdržuje se kritiky, posměšků či opovržení druhými, při nezdaru neshazuje vinu na druhé;
- analyzuje problémovou situaci, podílí se na rozdělení úkolů a stanovení času jejich plnění;
- spoluvytváří podmínky pro splnění úkolu a efektivně komunikuje se členy týmu;
- hledá spolu s ostatními návrhy na dosažení a zlepšení výsledků práce týmu;
- reflektuje a hodnotí práci svého týmu, jednotlivců i sebe;
- při potížích se snaží najít příčiny a možná řešení formou diskuse, obhajuje výsledky práce týmu;
- stanovuje si cíle pro sebezdokonalení a je vytrvalý v úsilí o jejich dosažení;
- v návaznosti na výsledky dosavadního studia si s pomocí učitele podle svých schopností vytyčuje; individuální úkoly;
- podle svého uvážení využívá zpětnou vazbu pro své další jednání;
- cílevědomě pracuje na vytvoření pocitu důvěry ve vlastní schopnosti;

Kompetence komunikativní

- vhodně a účinně se zapojí do diskuse;
- verbálně i neverbálně dává najevo porozumění, klade doplňující otázky;
- v diskusi zaujme souhlasné nebo kritické stanovisko, vysvětlí své argumenty, obhájí vlastní názor;
- rozumí různým typům psaných i mluvených textů, chápe jejich smysl a strukturu;
- správně, účelně a tvořivě využívá k práci běžné informační a komunikační prostředky;
- rozumí symbolickým zápisům, vzorcům, grafům, tabulkám apod., chápe jejich strukturu a dokáže je používat;
- k získání a výměně informací využívá účelně různé informační a komunikační prostředky a technologie, posuzuje důvěryhodnost použitých zdrojů;
- vybere a využije takové informační a komunikační prostředky a technologie, které nejlépe vyhovují dané situaci;
- vyjadřuje se tak, aby mu ostatní rozuměli, vše výstižně a jednoznačně pojmenovává, tvoří souvislé a přehledné věty a souvětí;
- při vyjadřování uspořádává informace logicky podle souvislostí;

Kompetence k řešení problémů

- při řešení problému postupuje systematicky, stanovuje dílčí cíle a vyhodnocuje jejich splnění;

- při řešení problému je vytrvalý, dokáže se poučit z vlastních chyb, aktivně hledá nápravu;
- vyhodnocuje nalezená řešení a vyvozuje závěr ze získaných poznatků;
- formuluje konečné řešení problému, dokáže je zdůvodnit a obhájit;
- posoudí, zda nalezené řešení problému je reálné, promýšlí jeho konkrétní důsledky a dopady;
- rozpozná problémovou situaci, rozpozná její příčinu, důsledek a vztah mezi nimi;
- problém analyzuje z různých hledisek, promýšlí alternativy přístupů k jeho řešení;
- hledá analogii s dříve řešeným problémem, určí shody a odlišnosti;
- vytváří a využívá vizuální znázornění problému;

Kompetence k učení

- samostatně a přehledně zpracovává výpisky i písemné a grafické práce rozsáhlejšího charakteru;
- kriticky reflektuje výsledky svého procesu učení;
- odhadne, nakolik jeho vědomosti a dovednosti dostačují pro různé úkoly, hledá cestu k sebezdokonalování;
- má pozitivní vztah ke vzdělávání, hledá příčiny svých nedostatků a pracuje na jejich odstraňování;
- při učení vytváří optimální podmínky pro vlastní učení, eliminuje rušivé podněty;
- dodržuje psychohygienu učení, dokáže se dlouhodobě soustředit, pravidelně relaxuje;
- aktivně žádá o objasnění souvislostí, zajímá se o alternativní zdroje informací;
- při samostudiu aktivně využívá zdroje informací, vyhodnotí, který ze zdrojů je pro danou situaci nejefektivnější;
- aktivně využívá nabyté poznatky a dovednosti, dokáže je uplatnit v širších souvislostech;
- ovládá terminologii a symboliku v daném předmětu.

ročník	prima	sekunda	tercie	kvarta
dotace	5	4	4	3
povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
dotace skupiny				

PRIMA DOTACE: 5, POVINNÝ

ČESKÝ NÁRODNÍ JAZYK

výstupy	učivo
<p>Žák rozlišuje útvary národního jazyka.</p> <p>Orientuje v jazyce, tvoří spisovné tvary slov, vědomě je používá, umí pracovat s jazykovědnými příručkami (Pravidly českého pravopisu a Slovníkem spisovné češtiny).</p> <p>Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití.</p>	<p>nauka o jazyce a jazykovědné disciplíny;</p> <p>základní kodifikační příručky;</p> <p>užívání spisovného jazyka;</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH</p> <p>Jsme Evropané</p>	

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Kulturní diference

Etnický původ

Multikulturalita

přesahy do:

(prima): Jazykové prostředky a funkce, (prima): Komunikační funkce jazyka a typy textů, VO (prima): Naše vlast, VO (prima): Obec, region, země

ZVUKOVÁ A GRAFICKÁ STRÁNKA JAZYKA

výstupy	učivo
<p>Spisovně vyslovuje běžná slova.</p> <p>Žák chápe rozdíl mezi grafickou a zvukovou stránkou jazyka, zná zásady spisovné výslovnosti, přízvukování a pravopisu umí pracovat s Pravidly čes. pravopisu. Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.</p> <p>Pracuje s kodifikačními příručkami.</p>	<p>systém českých hlásek; spisovná výslovnost; zásady pravopisu;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sebepoznání a sebepojetí Komunikace</p>	
<p>přesahy do: AJ (prima): Jazykové prostředky a funkce, AJ (prima): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (prima): Jazykové prostředky a funkce, (prima): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (prima): Tematické okruhy a komunikační situace</p>	

SKLADBA

výstupy	učivo
<p>Umí odlišit větu jednoduchou od souvětí.</p> <p>Umí odlišit vztahy hypotaxe a parataxe, správně rozumí významu vztahu predikačního.</p> <p>Žák správně rozlišuje jednotlivé větné členy.</p>	<p>věta a její struktura, výpověď a věta, stavba věty, pořádek slov ve větě; věta jednoduchá a souvětí, větné členy z hlediska tradiční syntaxe;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Komunikace</p>	
<p>přesahy do: AJ (prima): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (prima): Komunikační funkce jazyka a typy textů</p>	

TVAROSLOVÍ

výstupy	učivo
<p>Tvoří spisovné tvary slov.</p> <p>Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití.</p> <p>Určuje slovnědruhovou platnost lexémů</p> <p>Žák správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary a vědomě je používá, nedělá chyby ve skloňování a v časování.</p>	<p>podstatná jména a jejich pravopis; vlastní jména; přídavná jména a jejich skloňování a stupňování; zájmena a jejich skloňování; slovesa, slovesný čas a způsob;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Komunikace</p>	
<p>přesahy do: AJ (prima): Jazykové prostředky a funkce, (prima): Jazykové prostředky a funkce</p>	

VYPRAVOVÁNÍ

výstupy	učivo
<p>Adekvátně reprodukuje přečtený text.</p> <p>Na základě osnovy umí vytvořit příslušný slohový útvar.</p> <p>Žák si umí rozvrhnout práci, umí si napsat osnovu a na jejím základě vytvořit slohový útvar v kvalitě odpovídající věku. Žák umí odlišit psaný a mluvený projev, obojí umí sestavit na základě osnovy. Umí vystoupit před třídou. V mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči. Zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu.</p>	<p>sestavení osnovy, zápletka ve vypravování; užití přímé řeči;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Poznávání lidí Komunikace</p>	
<p>přesahy do: AJ (prima): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (prima): Komunikační funkce jazyka a typy textů</p>	

POPIS

Výstupy	učivo
---------	-------

<p>Na základě osnovy umí vytvořit příslušný slohový útvar.</p> <p>Žák si umí rozvrhnout práci, umí si napsat osnovu a na jejím základě vytvořit slohový útvar v kvalitě odpovídající věku</p>	<p>slohové postupy a druhy popisu: popis osoby x charakteristika; popis pracovního postupu;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Mezilidské vztahy Hodnoty, postoje, praktická etika MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Lidské vztahy</p>	
<p>přesahy do: (prima): Komunikační funkce jazyka a typy textů</p>	

LITERÁRNÍ DRUHY A ŽÁNRY

výstupy	učivo
<p>Rozlišuje literární druhy a žánry.</p> <p>Žák rozpozná základní literární útvary, umí s pomocí učitele vyjádřit autorův záměr, najít základní umělecké prostředky, charakterizovat hrdiny, popsat prostředí. Dokáže obhájit, proč se mu něco líbí, nebo nelíbí. Aktivně používá základní literárněvědnou terminologii. Dokáže srozumitelně přečíst umělecký text, recitovat z paměti básně, převyprávět příběh. Najde v díle závažnou myšlenku dotýkající se společenských problémů, dokáže dát dílo do souvislosti s dobou a jejími problémy.</p>	<p>bajka a její umělecké prostředky (personifikace, ponaučení), struktura bajky, její jazyk; balada a romance: útvary balady a romance, použité umělecké prostředky; pohádka: lidová a umělá, moderní pohádka, zlo a dobro a jejich úloha v pohádce; poezie: řeč vázaná a její umělecké prostředky; poezie v různých obdobích, základní druhy ukolébavka, kaligram; pověst a mýtus: mýty různých zemí, pověsti a kroniky;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Komunikace VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Kulturní diference Lidské vztahy Etnický původ Multikulturalita</p>	
<p>přesahy do: D (prima): Nejstarší starověké státy, D (prima): Starověké Řecko, D (prima): Starověký Řím</p>	

TEMATICKÉ OKRUHY V LITERAUŘE

výstupy	učivo
<p>Rozlišuje literární druhy a žánry.</p> <p>Žák rozpozná základní literární útvary, umí s pomocí učitele vyjádřit autorův záměr, najít základní umělecké prostředky, charakterizovat hrdiny, popsat prostředí. Dokáže obhájit, proč se mu něco líbí, nebo nelíbí. Aktivně používá základní literárněvědnou terminologii. Dokáže srozumitelně přečíst umělecký text, recitovat z paměti básně, převyprávět příběh. Najde v díle závažnou myšlenku dotýkající se společenských problémů, dokáže dát dílo do souvislosti s dobou a jejími problémy.</p>	<p>zábavná literatura: literatura pro děti., braková literatura (rodokaps); struktura literárního díla: námět, téma, hlavní hrdina, kompozice díla, jazyk díla; fantastická literatura: úloha fantazie v životě, fantastická pohádka, literatura faktu (nonfiction), poezie s fantastickým námětem; literatura a příroda: literatura a ekologie, přírodní lyrika, díla o zvířatech;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Multikulturalita</p>	
<p>přesahy do: D (prima): Nejstarší starověké státy, D (prima): Starověké Řecko</p>	

JAZYKOVÉ PROJEVY SOUKROMÉ A VEŘEJNÉ

výstupy	učivo
<p>Orientuje se ve větné stavbě.</p> <p>Umí vyprávět příběh, popsat jednoduchým způsobem, ale jazykově správně a ve správné logické posloupnosti předmět, postup práce a umí vyjádřit své pocity, umí vyprávět příběh (ústně i písemně).</p> <p>Adekvátně reprodukuje přečtený text.</p>	<p>projev připravený a nepřipravený; vystupování na veřejnosti; telefonický rozhovor;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Komunikace MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p>	

Fungování a vliv médií ve společnosti

přesahy do:

AJ (prima): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (prima): Komunikační funkce jazyka a typy textů

ÚTVARY PROSTĚDĚLOVACÍHO STYLU

výstupy	učivo
<p>Na základě osnovy umí vytvořit příslušný slohový útvar.</p> <p>Žák si umí rozvrhnout práci, umí si napsat osnovu a na jejím základě vytvořit slohový útvar v kvalitě odpovídající věku. Žák umí odlišit psaný a mluvený projev, obojí umí sestavit na základě osnovy. Umí vystoupit před třídou. V mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči. Zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu.</p>	<p>vzkaz, oznámení, zpráva; studijní útvary výpisky, výtah; dopis;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice</p>	
<p>přesahy do: AJ (prima): Komunikační funkce jazyka a typy textů, AJ (prima): Tematické okruhy a komunikační situace, (prima): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (prima): Tematické okruhy a komunikační situace</p>	

SEKUNDA DOTACE: 4, POVINNÝ

OBOHACOVÁNÍ SLOVNÍ ZÁSObY

výstupy	učivo
<p>Rozlišuje způsoby obohacování slovní zásoby.</p> <p>Žák se orientuje v jazyce; tvoří spisovné tvary slov, vědomě je používá, umí pracovat s jazykovědnými příručkami (Pravidly českého pravopisu a Slovníkem spisovné češtiny). Rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití.</p>	<p>odvozování příponami; odvozování předponami; tvoření slov skládáním; zkracování slov; přejímání slov; dělení slov;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p>	

<p>Komunikace Hodnoty, postoje, praktická etika VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Jsme Evropané MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Lidské vztahy</p>
<p>přesahy do: AJ (sekunda): Jazykové prostředky a funkce, (sekunda): Jazykové prostředky a funkce</p>

SKLADBA

výstupy	učivo
<p>Využívá znalosti syntaxe při tvorbě komunikátů. Žák se orientuje ve stavbě věty, dokáže vytvořit logicky správnou větu se správnou strukturou, umí pojmenovat její části. Rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí. Odliší větu a souvětí, dále souvětí souřadné a podřadné, chápe jejich stavbu.</p>	<p>věta úplná a neúplná; věty podle postoje mluvčího; typy vět tázacích; souvětí;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Komunikace</p>	
<p>přesahy do: AJ (sekunda): Komunikační funkce jazyka a typy textů, AJ (sekunda): Tematické okruhy a komunikační situace, (sekunda): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (sekunda): Tematické okruhy a komunikační situace</p>	

TVAROSLOVÍ

výstupy	učivo
<p>Dokáže určit morfologické kategorie slov. Žák ovládá a správně třídí slovní druhy. Umí systematizovat slovesa, zná rozdíly mezi tvary spisovnými a nespisovnými. Naučí se další mluvnické kategorie a svoje vědomosti umí využít v praxi. Ví, kde o této problematice najde poučení. Tvoří správné tvary slov.</p>	<p>slovesný vid; slovesný rod; číslovky, jejich druhy a skloňování; příslovce a jejich stupňování; předložky; spojky; částice; citoslovce;</p>

<p>Žák správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary a vědomě je používá, nedělá chyby ve skloňování a v časování.</p>	
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Komunikace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	
<p>přesahy do: AJ (sekunda): Komunikační funkce jazyka a typy textů, AJ (sekunda): Tematické okruhy a komunikační situace, (sekunda): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (sekunda): Tematické okruhy a komunikační situace</p>	

LITERÁRNÍ ÚTVARY A JEJICH CHARAKTERISTIKA

výstupy	učivo
<p>Rozpoznává základní rysy individuálního stylu autora.</p> <p>Odlišuje literární druhy a žánry.</p> <p>Žák rozpozná základní literární druhy a útvary, umí s učitelovou pomocí vyjádřit autorův záměr, najít základní umělecké prostředky, charakterizovat hrdiny, popsat prostředí. Umí výrazně číst, recitovat. Dokáže obhájit, proč se mu něco líbí, nebo nelíbí.</p>	<p>lidské osudy zpracované v mýtech, legendách, bájích, kronikách jejich dobový význam a současný;</p> <p>literatura a historie jak je zpracovávána;</p> <p>významné osobnosti historie v literatuře;</p> <p>umělecké prostředky, interpretace textů;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Komunikace Kooperace a kompetice VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Lidské vztahy</p>	
<p>přesahy do: D (sekunda): Evropa ve 13. – 15. století, VO (sekunda): Kultura a umění, VV (sekunda): Ranně křesťanské umění dějiny výtvarného umění a architektury, VV (sekunda): Středověk I dějiny výtvarného umění a architektury</p> <p>přesahy z: (sekunda): Utváření raně feudální Evropy, (sekunda): Evropa ve 13. – 15. století, (sekunda): Počátky novověku</p>	

TEMATICKÉ OKRUHY V LITERAUŘE

výstupy	učivo
<p>Odlišuje literární druhy a žánry.</p> <p>Žák rozpozná základní literární druhy a útvary, umí s učitelovou pomocí vyjádřit autorův záměr, najít základní umělecké prostředky, charakterizovat hrdiny, popsat prostředí. Umí výrazně číst, recitovat. Dokáže obhájit, proč se mu něco líbí, nebo nelíbí.</p>	<p>téma zpracované prózou vzpomínková literatura, životopisy významných osobností, vyprávění o významných místech;</p> <p>vlastenecká a intimní poezie;</p> <p>rozdíly mezi prózou a poezií, interpretace děl, umělecké prostředky;</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Komunikace</p> <p>VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA</p> <p>Občanská společnost a škola</p> <p>Občan, občanská společnost a stát</p> <p>VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH</p> <p>Evropa a svět nás zajímá</p> <p>Jsme Evropané</p> <p>MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA</p> <p>Multikulturalita</p>	
<p>přesahy do:</p> <p>D (sekunda): Evropa ve 13. – 15. století, D (sekunda): Počátky novověku, VV (sekunda): Ranně křesťanské umění dějiny výtvarného umění a architektury, VV (sekunda): Středověk I dějiny výtvarného umění a architektury</p>	

ÚTVARY PROSTĚDĚLOVACÍHO STYLU

výstupy	učivo
<p>Zapojuje se do diskuze, tříbí své názory a umí je podpořit vhodně zvolenými argumenty.</p>	<p>debata, rozhovor, rady a zákazy, anketa;</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Komunikace</p> <p>VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH</p> <p>Evropa a svět nás zajímá</p> <p>MEDIÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Stavba mediálních sdělení</p>	
<p>přesahy do:</p> <p>AJ (sekunda): Komunikační funkce jazyka a typy textů, AJ (sekunda): Tematické okruhy a komunikační situace, (sekunda): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (sekunda): Tematické okruhy a komunikační situace</p>	

ÚTVARY STYLU ADMINISTRATIVNÍHO

výstupy	učivo
Dokáže uspořádat informace v textu v závislosti na jeho účelu.	útvary administrativního stylu; životopis stručný i podrobný; žádost, vyplňování formulářů, řády a pravidla;
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Komunikace VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Občanská společnost a škola Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět	
přesahy do: AJ (sekunda): Komunikační funkce jazyka a typy textů, AJ (sekunda): Tematické okruhy a komunikační situace, (sekunda): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (sekunda): Tematické okruhy a komunikační situace	

POPIS A JEHO DRUHY

výstupy	učivo
Poznatky o jazyce využívá k tvořivému psaní. Žák umí vyjádřit své pocity, je schopen popsat své zážitky z cest. Umí použít přiměřené slohové prostředky a postupy. Žák umí charakterizovat osobu, vystihnout charakteristické rysy neznámého člověka. Žák dokáže napsat jednoduchý životopis souvislý i strukturovaný.	líčení – citově zbarvený popis, jazykové prostředky, přenesená pojmenování; cestopis – propojení vyprávěcího a popisného postupu; charakteristika – kompozice, použití správných prostředků;
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Jsme Evropané	

STUDIJNÍ ÚTVARY

výstupy	učivo
---------	-------

<p>Správně volí jazykové prostředky ve verbálních projevech.</p> <p>Žák si umí vhodně rozvrhnout práci, dát jí systém a řád. Vhodně využívá rozmanité slohové prostředky. Zná rozdíl mezi vyjadřováním oficiálním a neoficiálním, dokáže se orientovat ve formulářích a dokumentech přiměřeně věku.</p> <p>Využívá zásady studijního čtení.</p> <p>Žák dokáže přiřadit literární text k druhu a žánru, doplňuje se si průběžně své znalosti z oblasti literární teorie, je schopen dát do souladu tematickou a formální část díla, umí převyprávět příběh.</p>	<p>debata, rozhovor, rady a zákazy, anketa;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Komunikace MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p>	
<p>přesahy do: AJ (sekunda): Komunikační funkce jazyka a typy textů, AJ (sekunda): Tematické okruhy a komunikační situace</p>	

TERCIE DOTACE: 4, POVINNÝ

ČEŠTINA V SYSTÉMU OSTATNÍCH JAZYKŮ

<p>výstupy</p>	<p>učivo</p>
<p>Správně používá a vyslovuje cizí slova.</p> <p>Umí klasifikovat evropské jazyky, rozpozná slovanské jazyky, ví, do které skupiny patří jazyky, kterým se učí, rozumí slovenštině a částečně i polštině.</p>	<p>slovanské jazyky v Evropě; příbuzné jazyky a slovenština; nejstarší spisovný slovanský jazyk;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Mezilidské vztahy Komunikace VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané</p>	
<p>přesahy do: D (tercie): České země v letech 1790–1848</p>	

TVOŘENÍ SLOV

výstupy	učivo
Ovládá zásady tvoření slov. Žák ovládá pravopis převzatých slov, umí je zařadit do českého systému, je schopen najít poučení o jejich správném psaní, výslovnosti i ohýbání. Na základě pochopení stavby slova je schopen psát bez chyb.	tvoření slov odvozováním: kořen, předpona, přípona, slovo základové; přejímání z cizích jazyků, zdomácnění slov, jejich pravopis, ohýbání;
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Mezilidské vztahy Komunikace	
přesahy do: AJ (tercie): Jazykové prostředky a funkce, AJ (tercie): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (tercie): Jazykové prostředky a funkce, (tercie): Komunikační funkce jazyka a typy textů	

TVAROSLOVÍ

výstupy	učivo
Prohlubuje a fixuje si znalosti z oblasti morfologie. Žák ovládá pravopis převzatých slov, umí je zařadit do českého systému, je schopen najít poučení o jejich správném psaní, výslovnosti i ohýbání. Na základě pochopení stavby slova je schopen psát bez chyb.	opakování morfologie, prohloubení učiva; slovesa a slovesné třídy; slovesný vid;
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Komunikace	
přesahy do: AJ (tercie): Jazykové prostředky a funkce, AJ (tercie): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (tercie): Jazykové prostředky a funkce, (tercie): Komunikační funkce jazyka a typy textů	

SKLADBA

výstupy	učivo
Dokáže analyzovat souvětí a vztahy mezi větami v souvětí. Žák umí bezpečně rozeznat větu hlavní a vedlejší, orientuje se ve větě stavbě, a umí	věta jednoduchá a souvětí; větné členy opakování a rozšíření učiva; větné členy a vedlejší věty; souřadné vztahy mezi větami;

tyto teoretické poznatky využít v psaném i mluveném projevu.	
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Kreativita Komunikace	
přesahy do: AJ (tercie): Komunikační funkce jazyka a typy textů, AJ (tercie): Tematické okruhy a komunikační situace, (tercie): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (tercie): Tematické okruhy a komunikační situace	

SLOHOVÉ ÚTVARY A POSTUPY

výstupy	učivo
Dokáže uspořádat informace v textu v závislosti na jeho účelu. Žák na základě znalosti morfologického systému ovládá pravopis, je schopen pracovat s příslušnou literaturou.	charakteristika: přímá a nepřímá; líčení – srovnání s popisem prostým; popis – popis prostý x odborný, návod, jejich výstavba, prostředky; výklad – práce s odbornými výrazy, stavba výkladu – osnova, praktické využití výkladu; co je sloh? – slohové postupy a jejich znaky; text z hlediska slohového – členitost textu, jeho soudržnost, styl;
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Komunikace	
přesahy do: AJ (tercie): Komunikační funkce jazyka a typy textů, AJ (tercie): Tematické okruhy a komunikační situace, (tercie): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (tercie): Tematické okruhy a komunikační situace	

LITERÁRNÍ HRDINA

výstupy	učivo
Rozlišuje mezi literaturou hodnotnou a konzumní. Žák umí vysvětlit motiv jednání literárních postav, zdůvodnit, jak souvisí s vyprávěným příběhem jazyk literárního díla, umí obhájit svůj názor na přečtené dílo. Dokáže rozlišit řeč postav od řeči autora, rozlišit nadřazené a podřazené složky tematické stavby díla.	hlavní a vedlejší postavy; literární hrdina v různých žánrech; charakteristika konkrétní literární postavy;

<p>Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v beletrii, dramatu a filmu.</p> <p>Žák umí vysvětlit motiv jednání literárních postav, zdůvodnit, jak souvisí s vyprávěným příběhem. Umí obhájit svůj názor na dílo. Dokáže rozlišit autorskou řeč od řeči postav, rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora. Dokáže najít myšlenku díla, dílo s pomocí učitele analyzovat.</p>	
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Mezilidské vztahy Komunikace VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané</p>	
<p>přesahy do: VO (tercie): Člověk hledající sám sebe</p>	

TEMATICKÉ OKRUHY V LITERATUŘE

výstupy	učivo
<p>Má povědomí o specifikách jednotlivých literárních žánrů.</p> <p>Žák umí vysvětlit motiv jednání literárních postav, zdůvodnit, jak souvisí s vyprávěným příběhem jazyk literárního díla, umí obhájit svůj názor na přečtené dílo. Dokáže rozlišit řeč postav od řeči autora, rozlišit nadřazené a podřazené složky tematické stavby díla. Žák je schopen rozlišit a klasifikovat základní literární žánry a žánrové druhy, porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování.</p> <p>Porovnává různá ztvárnění téhož námětu v beletrii, dramatu a filmu.</p> <p>Žák umí vysvětlit motiv jednání literárních postav, zdůvodnit, jak souvisí s vyprávěným příběhem. Umí obhájit svůj názor na dílo. Dokáže rozlišit autorskou řeč od řeči postav, rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora. Dokáže najít myšlenku díla, dílo s pomocí učitele analyzovat.</p>	<p>protiválečná literatura: válka jako téma v různých žánrech, v různých historických obdobích, vybraní autoři a díla;</p> <p>fantastická literatura: utopie, sci-fi, fantasy, satira ve fantazijní literatuře – vybraní autoři a ukázky z děl;</p> <p>humor a satira: anekdota, povídka. Prostředky humoru – ironie, parodie, černý humor, nonsens, slovní hříčky, situační komika;</p> <p>zábavná a dětská literatura: příběhy ze života dětí, mládí a dětství jako inspirační zdroj;</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p>	

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Komunikace

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Evropa a svět nás zajímá

Objevujeme Evropu a svět

Jsme Evropané

přesahy do:

AJ (tercie): Tematické okruhy a komunikační situace

ÚTVARY STYLU PROSTĚDĚLOVACÍHO

výstupy	učivo
<p>Využívá poznatků o jazyce a stylu ke korektnímu písemnému projevu.</p> <p>Své poznatky o jazyce dokáže využít pro tvorbu kultivovaného písemného i mluveného projevu.</p>	<p>rozhovor, stížnost, objednávka, telefonování, práce s dokumenty (jízdní řád, telefonní seznam);</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Komunikace MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p>	
<p>přesahy do: AJ (tercie): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (tercie): Komunikační funkce jazyka a typy textů</p>	

LITERÁRNÍ DRUHY A ŽÁNRY

výstupy	učivo
<p>Formuluje ústně i písemně své dojmy z četby.</p> <p>Žák si umí vhodně rozvrhnout práci, dát jí systém a řád. Vhodně využívá rozmanité slohové prostředky. Zná rozdíl mezi vyjadřováním oficiálním a neoficiálním, dokáže se orientovat ve formulářích a dokumentech přiměřeně věku.</p>	<p>cestopis v literatuře výrazové prostředky cestopisu, poznávání jiných kultur, autoři a doba; poezie, druhy poezie – lyrika x epika, přírodní, milostná, vlastenecká. Umělecké prostředky poezie – metafora, rým, rytmus;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Mezilidské vztahy Komunikace VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané</p>	

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA
Kulturní diference
Multikulturalita

KVARTA DOTACE: 3, POVINNÝ

ČEŠTINA V SYSTÉMU JAZYKŮ, JEJÍ ROZVRSTVENÍ, JAZYKOVÁ KULTURA

výstupy	učivo
<p>Rozeznává útvary spisovného jazyka i postavení češtiny v systému jazyků.</p> <p>Žák umí klasifikovat evropské jazyky, rozpozná slovanské jazyky, rozumí slovenštině. Využívá svých znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů.</p> <p>Odlišuje spisovný a nespisovný projev.</p> <p>Využívá svých znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů.</p>	<p>čeština a slovenština, další slovanské jazyky; čeština ve vztahu k ostatním světovým jazykům;</p> <p>jazyková kultura: vyjadřování vhodné situaci;</p> <p>rozvrstvení národního jazyka: útvary spisovné a nespisovné, nářečí, slang, obecná čeština – jejich vhodné použití;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Komunikace Hodnoty, postoje, praktická etika VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Jsme Evropané</p>	
<p>přesahy do: VO (kvarta): Člověk hledající společenství</p>	

TVAROSLOVÍ A SYNTAX

výstupy	učivo
<p>Dorozumívá se kultivovaně a adekvátně dané situaci.</p> <p>Žák využívá svých znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů. Zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí. Poznává a chápe i méně běžně užívané tvary slov.</p> <p>Správně chápe podstatu valenční syntaxe, centrální postavení přísudku a jeho schopnost vázat větné členy.</p>	<p>skloňování přejatých slov a cizích osobních jmen; skloňování místních jmen domácích a cizích; vývoj v jazyce: vývojové změny v časování, skloňování, vývoj lexika; základy valenční syntaxe;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p>	

Komunikace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
přesahy do: AJ (kvarta): Jazykové prostředky a funkce, AJ (kvarta): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (kvarta): Komunikační funkce jazyka a typy, (kvarta): Tematické okruhy a komunikační situace

PROJEVY MLUVENÉ A PSANÉ

výstupy	učivo
<p>V psaném a mluveném jazyce dokáže odlišit fakta od názorů.</p> <p>Žák se naučil pracovat materiály, zpracovat získané informace. Vyjadřuje se hutně, jazykově i obsahově správně, používá přiměřené jazykové prostředky.</p> <p>Odlišuje subjektivní a objektivní sdělení.</p> <p>Žák rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru, je schopen improvizace a umí adekvátně reagovat na sdělení partnera v každodenní komunikaci. Dorozumívá se kultivovaně, výstižně jazykovými prostředky vhodnými pro danou jazykovou situaci. V mluveném projevu vhodně užívá verbálních, neverbálních a paralingválních prostředků řeči. Účinně se zapojuje do diskuse, využívá zásad a pravidel komunikace a dialogu, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje.</p>	<p>mluvené projevy připravené a nepřípravené (telefonování, projev, proslov, přednáška, diskuse, referát psaný a mluvený, úvaha); znaky daných slohových útvarů, jejich využití, stavba, shody a odlišnosti, slohové prostředky;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sebepoznání a sebepojetí Mezilidské vztahy Komunikace</p>	
<p>přesahy do: AJ (kvarta): Jazykové prostředky a funkce, AJ (kvarta): Komunikační funkce jazyka a typy textů, (kvarta): Komunikační funkce jazyka a typy</p>	

ODBORNÝ STYL

výstupy	učivo
<p>Vyhledává informace v různých typech katalogů.</p> <p>Žák ovládá základy práce s knihovními i elektronickými katalogy.</p>	<p>lexikální stránka odborného stylu; syntaktická stránka odborného stylu;</p>

pokrytí průřezových témat
 OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA
 Rozvoj schopností poznávání
 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

přesahy do:

AJ (kvarta): Komunikační funkce jazyka a typy textů, AJ (kvarta): Tematické okruhy a komunikační situace, (kvarta): Komunikační funkce jazyka a typy, (kvarta): Tematické okruhy a komunikační situace

PŘEHLED LITERATURY Z HLEDISKA LITERÁRNĚ HISTORICKÉHO

výstupy	učivo
<p>Uvádí literární směry v české a světové literatuře.</p> <p>Žák je schopen rozlišit literaturu hodnotnou od braku a umí svůj názor obhájit. Zná základní literární druhy a žánry i jejich funkci, porovná je, uvede jejich výrazné představitele, uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře. Žák umí vyhledávat důležité informace o autorech a dílech.</p>	<p>nejstarší literární památky; středověká literatura; literatura renesance a baroka; literatura klasicismu a osvícenství; světová literatura 19. století; národní obrození; česká literatura 20. století;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Poznávání lidí Mezilidské vztahy VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Objevujeme Evropu a svět MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Kulturní diference Lidské vztahy Multikulturalita ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Vztah člověka k prostředí</p>	
<p>komentář Žáci se seznámí s daným obdobím, jeho charakteristické znaky budou předvedeny na literárních ukázkách.</p>	
<p>přesahy do: D (kvarta): Svět v letech 1918–1938, D (kvarta): Československo v letech 1918–1938, II. republika, D (kvarta): Druhá světová válka, D (kvarta): Češi v letech 1939–1945, D (kvarta): Svět po roce 1945, D (kvarta): Československo po roce 1945</p>	

TEMATICKÉ OKRUHY V LITERATUŘE

výstupy	učivo
<p>Na základě znalostí literární teorie tvoří svůj vlastní text.</p> <p>Vyjadřuje se hutně, jazykově i obsahově správně, používá přiměřené jazykové prostředky. Žák je schopen uceleně reprodukovat přečtený text, umí popsat strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla, je schopen najít základní rysy výrazného individuálního stylu autora. Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, z návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo. Umí napsat krátkou báseň na zadané téma, krátkou pohádku, či jiný literární útvar.</p>	<p>-literatura minority: charakteristika menšiny, ukázky z romské literatury, jejich interpretace;</p> <p>-experiment v literatuře: nejznámější autoři, experimentální literární útvary;</p>
<p>pokrytí průřezových témat MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Kulturní diference Lidské vztahy Etnický původ Multikulturalita Princip sociálního smíru a solidarity</p>	
<p>přesahy do: VO (kvarta): Občanská společnost</p>	

STYL PUBLICISTICKÝ

výstupy	učivo
<p>V psaném a mluveném jazyce dokáže odlišit fakta od názorů.</p> <p>Žák se naučil pracovat materiály, zpracovat získané informace. Vyjadřuje se hutně, jazykově i obsahově správně, používá přiměřené jazykové prostředky.</p> <p>Identifikuje manipulativní komunikace v masmédiích.</p> <p>Žák se naučil pracovat materiály, zpracovat získané informace. Vyjadřuje se hutně, jazykově i obsahově správně, používá přiměřené jazykové prostředky. Žák rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích, zaujímá k ní kritický postoj. Rozliší subjektivní a objektivní sdělení,</p>	<p>reportáž, komentář, publicistická úvaha; fejeton, recenze;</p> <p>lexikální stránka publicistického stylu; inzerát;</p> <p>reklama;</p> <p>zásady a znaky stylu;</p>

vyjadřuje se kultivovaně, je schopen vytvořit základní útvary publicistického stylu.	
<p>pokrytí průřezových témat MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality Stavba mediálních sdělení Vnímání autora mediálních sdělení Fungování a vliv médií ve společnosti Tvorba mediálního sdělení</p>	
přesahy do:	
VO (kvarta): Občanská společnost	

JAZYKOVÉ STYLY, POSTUPY A ÚTVARY

výstupy	učivo
<p>Dorozumívá se kultivovaně a adekvátně dané situaci.</p> <p>Žák využívá svých znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů. Zvládá pravopis lexikální, slohotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i v souvětí. Poznává a chápe i méně běžně užívané tvary slov.</p> <p>Na základě znalostí literární teorie tvoří svůj vlastní text.</p> <p>Vyjadřuje se hutně, jazykově i obsahově správně, používá přiměřené jazykové prostředky. Žák je schopen uceleně reprodukovat přečtený text, umí popsat strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla, je schopen najít základní rysy výrazného individuálního stylu autora. Formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, z návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo. Umí napsat krátkou báseň na zadané téma, krátkou pohádku, či jiný literární útvar.</p>	<p>funkční styly a slohotvorní činitele; jazykové útvary a slohové postupy; jazykový projev, řeč;</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Komunikace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	
přesahy do:	

AJ (kvarta): Komunikační funkce jazyka a typy textů, AJ (kvarta): Tematické okruhy a komunikační situace, (kvarta): Komunikační funkce jazyka a typy, (kvarta): Tematické okruhy a komunikační situace

4.1.2 Anglický jazyk

Obsahové vymezení předmětu:

Předmět „Anglický jazyk“ je pro všechny studenty nižšího gymnázia povinný, vyučuje se s časovou dotací tří hodin týdně od primy do kvarty. Na konci čtvrtého roku studia dosáhnou žáci úrovně B1 evropského referenčního rámce.

Organizační vymezení předmětu:

Třída je rozdělena do dvou skupin podle dosažené úrovně jazyka na základě rozřazovacích testů nebo podle druhého cizího jazyka. Každá skupina má maximálně 18 žáků. Výuka probíhá v jazykových učebnách, kmenových třídách, multimediálních učebnách, případně v učebně interaktivní výuky. Výuka je realizována formou výkladu, poslechu, četby autentických textů, reprodukce článků, dialogů, práce s počítačem a internetem. V rámci výuky je zařazována samostatná práce, práce ve dvojicích a ve skupinách, která rozvíjí schopnost komunikace v cizím jazyce a umožňuje žákům lépe se navzájem poznat. V rámci hodin se žáci seznamují s reáliemi anglicky mluvících zemí, což v nich vyvolává zájem o cizojazyčné kultury, vede je k akceptování odlišných kultur a k toleranci vůbec.

Každoročně jsou pořádány konverzační soutěže, které probíhají ve školním kole pro nižší gymnázium ve dvou kategoriích kategorií I sekundy a kategorií II tercie a kvarty. Součástí výuky je návštěva kulturních akcí dle aktuální nabídky, jsou nabízeny zahraniční zájezdy, exkurze či studijní pobyty, pracuje se s cizojazyčnými časopisy. Ve výuce je používána rozmanitá škála dostupných výukových materiálů a učebnic.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení – učitel:

- vede žáky ke kritickému přístupu ke zdrojům informací a následnému kreativnímu zpracování a využití těchto informací při svém studiu a praxi;
- průběžně kontroluje dosažené studijní výsledky a vede žáky k tomu, aby se z chyb dokázali poučit, aby dokázali kriticky hodnotit pokrok při dosahování vytyčených cílů;
- učitel průběžně zapojuje žáky do soutěží pořádaných předmětovou komisí jazyka anglického nebo dalšími subjekty: zejména pak do soutěží konverzačních, soutěží v reáliích, soutěží v prezentacích; žáci jsou tak motivováni k hlubšímu zájmu o předmět.

Kompetence k řešení problému – učitel:

- vede žáky k pochopení, reprodukci a interpretaci textu
- vede žáka k nahlížení problémů z různých perspektiv
- vede žáka k tomu, aby své názory opíral o vhodně zvolené argumenty

Kompetence komunikativní – učitel:

- učitel žáky učí interpretovat texty, trénuje s nimi typové úlohy zaměřené na čtení s porozuměním
- žáci jsou učitelem vedeni k tomu, aby dokázali na úrovni odpovídající svému věku kultivovaně formulovat své myšlenky.

Kompetence sociální a personální – učitel:

- dokáže navodit pracovní atmosféru a přispět tak k vytváření a udržování vztahů založených na vzájemné úctě, toleranci a empatii;
- monitoruje a průběžně hodnotí verbální i nonverbální komunikaci žáků ve skupině, jejich chování a celkovou atmosféru v pracovním týmu;
- v rámci skupinové práce učitel nabídne žákům prostor pro uplatnění jejich individuálních schopností;
- vyžaduje dodržování stanovených pravidel, netoleruje hrubost, aroganci a náznaky šikany.

Kompetence občanská – učitel:

- předmětová komise jazyka anglického podněcuje žáky k návštěvě divadel, kin a dalších kulturních institucí (knihovny, galerie a muzea)
- vede žáky k tomu, aby se zajímali o události veřejného života, sledovali aktuální dění v regionu i ve světě

Kompetence pracovní – učitel:

- podněcuje žáky k uplatnění proaktivního přístupu, vlastní iniciativy a tvořivosti;
- motivuje žáky k dosažení vytyčených cílů, podporuje je v samostatné práci, jejich výsledky monitoruje a slovně hodnotí a povzbuzuje je do další práce.

4.1.2.1 Klíčové kompetence

Kompetence občanské

- do svých životních postojů zahrnuje otázky týkající se podpory a ochrany zdraví
- projevuje pozitivní postoj ke kulturnímu dění a uměleckým dílům

Kompetence sociální a personální

- cílevědomě pracuje na vytvoření pocitu důvěry ve vlastní schopnosti
- přijímá svou roli ve skupině, spolupracuje se členy skupiny, pomoc dokáže přijmout i poskytnout

Kompetence komunikativní

- verbálně i neverbálně dává najevo porozumění, klade doplňující otázky
- rozumí různým typům psaných i mluvených textů, chápe jejich smysl a strukturu
- správně, účelně a tvořivě využívá k práci běžné informační a komunikační prostředky
- získané komunikativní dovednosti efektivně využívá ke spolupráci a sebevzdělávání
- vyjadřuje se tak, aby mu ostatní rozuměli, vše výstižně a jednoznačně pojmenovává, tvoří souvislé a přehledné věty a souvětí
- při vyjadřování uspořádává informace logicky podle souvislostí

Kompetence k učení

- má pozitivní vztah ke vzdělávání, hledá příčiny svých nedostatků a pracuje na jejich odstraňování
- rozpozná a používá nejefektivnější způsoby učení, uvědomuje si výhody spolupráce i individuálního učení
- při učení vytváří optimální podmínky pro vlastní učení, eliminuje rušivé podněty

- ovládá terminologii a symboliku v daném předmětu

ročník	prima	sekunda	tercie	kvarta
dotace	3	3	3	3
povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
dotace skupiny				

PRIMA DOTACE: 3, POVINNÝ

JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY A FUNKCE

výstupy	učivo
vyžádá jednoduchou informaci používá dvojjazyčný slovník	zvuková a grafická podoba jazyka – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, ovládnutí pravopisu slov osvojené slovní zásoby slovní zásoba: domov, rodina, volný čas a zájmová činnost gramatické struktury: přítomný čas, lexikální princip pravopisu slov práce se slovníkem
přesahy z: (prima): Zvuková a grafická stránka jazyka, (prima): Tvarosloví	

KOMUNIKAČNÍ FUNKCE JAZYKA A TYPY TEXTŮ

výstupy	učivo
rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslované promluvy a konverzace, který se týká osvojovaných témat vyžádá jednoduchou informaci	jednoduchá sdělení – oslovení, reakce na oslovení, pozdrav, přivítání, rozloučení, představování, poděkování a reakce na poděkování – základní vztahy – prostorové (Kde? Kam?...), časové (Kdy?...)
přesahy z: (prima): Zvuková a grafická stránka jazyka, (prima): Skladba, (prima): Vypravování, (prima): Jazykové projevy soukromé a veřejné, (prima): Útvary prostěsdělovacího stylu	

TEMATICKÉ OKRUHY A KOMUNIKAČNÍ SITUACE

výstupy	učivo
mluví o své rodině, kamarádech, volném čase a dalších osvojovaných tématech	tematické okruhy – domov, rodina, volný čas a zájmová činnost
přesahy z:	

(prima): Útvary prostěsdělovacího stylu

SEKUNDA DOTACE: 3, POVINNÝ

JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY A FUNKCE

výstupy	učivo
rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života	rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby slovní zásoba: bydlení, škola, dotazník, sport, město, počasí, volba povolání gramatické struktury: přítomné časy, minulý čas, rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka vyjádření budoucnosti pomocí "will"
přesahy z: (sekunda): Obohacování slovní zásoby	

KOMUNIKAČNÍ FUNKCE JAZYKA A TYPY TEXTŮ

výstupy	učivo
sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy	jednoduchá sdělení omluva, reakce na omluvu, souhlas/nesouhlas, prosba, žádost základní vztahy – existenciální (Kdo?...)
přesahy z: (sekunda): Skladba, (sekunda): Tvarosloví, (sekunda): Útvary prostěsdělovacího stylu, (sekunda): Útvary stylu administrativního, (sekunda): Studijní útvary	

TEMATICKÉ OKRUHY A KOMUNIKAČNÍ SITUACE

výstupy	učivo
mluví o svém domově, škole, sportu, počasí a dalších osvojovaných tématech	tematické okruhy bydlení, škola, dotazník, sport, město, počasí
přesahy z: (sekunda): Skladba, (sekunda): Tvarosloví, (sekunda): Útvary prostěsdělovacího stylu, (sekunda): Útvary stylu administrativního, (sekunda): Studijní útvary	

TERCIE DOTACE: 3, POVINNÝ

JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY A FUNKCE

výstupy	učivo
---------	-------

<p>písemně, gramaticky správně tvoří a obměňuje jednoduché věty a krátké texty</p> <p>používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku</p>	<p>rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby slovní zásoba: stravování, oblékání, nákupy a móda, cestování základní tvoření slov gramatické struktury: předpřítomný čas, vyjádření budoucnosti pomocí "will", rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka</p>
<p>přesahy z: (tercie): Tvoření slov, (tercie): Tvarosloví</p>	

KOMUNIKAČNÍ FUNKCE JAZYKA A TYPY TEXTŮ

výstupy	učivo
<p>jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích</p> <p>vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech</p> <p>napiše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</p> <p>reaguje na jednoduché písemné sdělení</p>	<p>jednoduchá sdělení žádost o pomoc, službu, informaci, základní vztahy – kvalitativní (Jaký? Který? Jak?...)</p>
<p>přesahy z: (tercie): Tvoření slov, (tercie): Tvarosloví, (tercie): Skladba, (tercie): Slohové útvary a postupy, (tercie): Útvary stylu prostěsdělovacího</p>	

TEMATICKÉ OKRUHY A KOMUNIKAČNÍ SITUACE

výstupy	učivo
<p>mluví o jídle, oblékání, nakupování, cestování a dalších osvojovaných tématech vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</p>	<p>tematické okruhy formulář, osobní dopis, stravování, oblékání, nákupy, cestování</p>
<p>přesahy z: (tercie): Skladba, (tercie): Slohové útvary a postupy, (tercie): Tematické okruhy v literatuře</p>	

KVARTA DOTACE: 3, POVINNÝ

JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY A FUNKCE

výstupy	učivo
<p>odvodí pravděpodobný význam nových slov z kontextu textu</p>	<p>rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby</p>

	<p>slovní zásoba: zdraví, příroda, společnost a její problémy, kultura, pocity a nálady, moderní technologie a média</p> <p>gramatické struktury: budoucí časy, základní modální slovesa, rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka</p> <p>typy vět: tvoření souvětí za pomoci spojek</p>
<p>přesahy z: (kvarta): Tvarosloví, (kvarta): Projevy mluvené a psané</p>	

KOMUNIKAČNÍ FUNKCE JAZYKA A TYPY TEXTŮ

výstupy	učivo
<p>čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu</p> <p>stručně reprodukuje obsah přiměřeně obtížného textu, promluvy i konverzace</p> <p>zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných každodenních formálních i neformálních situacích</p> <p>vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech</p> <p>rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace</p>	<p>jednoduchá sdělení přání, blahopřání, setkání, společenský program</p> <p>základní vztahy – kvantitativní (Kolik?...)</p>
<p>přesahy z: (kvarta): Tvarosloví, (kvarta): Projevy mluvené a psané, (kvarta): Odborný styl, (kvarta): Jazykové styly, postupy a útvary</p>	

TEMATICKÉ OKRUHY A KOMUNIKAČNÍ SITUACE

výstupy	učivo
	<p>tematické okruhy: zdraví, příroda, společnost a její problémy, kultura, pocity a nálady, moderní technologie a média, reálie zemí příslušných jazykových oblastí a České republiky</p>
<p>přesahy z: (kvarta): Odborný styl, (kvarta): Jazykové styly, postupy a útvary</p>	

4.1.3 Další cizí jazyk

Obsahové vymezení předmětu:

Předmět Další cizí jazyk (Německý, Francouzský, Ruský nebo Španělský) se na nižším gymnáziu vyučuje s časovou dotací dvou hodin týdně od primy do kvarty. Na konci čtvrtého roku studia dosáhnou žáci úrovně A1/A2 evropského referenčního rámce.

Organizační vymezení předmětu:

Třída je rozdělena do skupin. Výuka probíhá v jazykových učebnách, kmenových třídách, multimediálních učebnách, případně v učebně interaktivní výuky. Výuka je realizována formou výkladu, poslechu, četby autentických textů, reprodukce článků, dialogů, práce s počítačem a internetem. V rámci výuky je zařazována samostatná práce, práce ve dvojicích a ve skupinách, která rozvíjí schopnost komunikace v cizím jazyce a umožňuje žákům lépe se navzájem poznat. V rámci hodin se žáci seznamují s realitami dané země, což v nich vyvolává zájem o cizojazyčné kultury, vede je k akceptování odlišných kultur a k toleranci vůbec.

Každoročně jsou pořádány konverzační soutěže, které pro každý další cizí jazyk probíhají ve školním kole. Součástí výuky je návštěva kulturních akcí dle aktuální nabídky, jsou nabízeny zahraniční zájezdy, exkurze či studijní pobyty, práce žáků může být doplněna prací s cizojazyčnými časopisy. Ve výuce je používána rozmanitá škála dostupných výukových materiálů a učebnic.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení – učitel:

- vede žáky ke kritickému přístupu ke zdrojům informací a následnému kreativnímu zpracování a využití těchto informací při svém studiu a praxi;
- průběžně kontroluje dosažené studijní výsledky a vede žáky k tomu, aby se z chyb dokázali poučit, aby dokázali kriticky hodnotit pokrok při dosahování vytyčených cílů;
- průběžně zapojuje žáky do soutěží pořádaných předmětovými komisemi CJ nebo dalšími subjekty: zejména pak do soutěží konverzačních a recitačních.

Kompetence k řešení problému – učitel:

- vede žáky k pochopení, reprodukci a interpretaci textu

Kompetence komunikativní – učitel:

- učí žáky interpretovat texty, trénuje s nimi typové úlohy zaměřené na čtení s porozuměním;
- vede žáky k tomu, aby dokázali na úrovni odpovídající svému věku kultivovaně formulovat své myšlenky.

Kompetence sociální a personální – učitel:

- dokáže navodit pracovní atmosféru a přispět tak k vytváření a udržování vztahů založených na vzájemné úctě, toleranci a empatii;
- monitoruje a průběžně hodnotí verbální i nonverbální komunikaci žáků ve skupině, jejich chování a celkovou atmosféru v pracovním týmu;
- v rámci skupinové práce nabízí žákům prostor pro uplatnění jejich individuálních schopností;
- vyžaduje dodržování stanovených pravidel, netoleruje hrubost, aroganci a náznaky šikany.

Kompetence občanská:

- předmětové komise druhých cizích jazyků mohou organizovat pro žáky návštěvy divadel, kin a dalších kulturních institucí;
- učitel vede žáky k tomu, aby přijímali odpovědnost za důsledky svého jednání.

Kompetence pracovní – učitel:

- podněcuje žáky k uplatnění proaktivního přístupu, vlastní iniciativy a tvořivosti;
- motivuje žáky k dosažení vytyčených cílů, podporuje je v samostatné práci, jejich výsledky monitoruje a slovně hodnotí a povzbuzuje je do další práce.

Klíčové kompetence

Kompetence sociální a personální

- v návaznosti na výsledky dosavadního studia si s pomocí učitele podle svých schopností vytyčuje individuální úkoly
- podle svého uvážení využívá zpětnou vazbu pro své další jednání
- přijímá svou roli ve skupině, spolupracuje se členy skupiny, pomoc dokáže přijmout i poskytnout
- oceňuje nápady druhých, raduje se z úspěchu skupiny, vyzdvihuje výsledky skupinové práce
- zdržuje se kritiky, posměšků či opovržení druhými, při nezdaru neshazuje vinu na druhé

Kompetence komunikativní

- vhodně a účinně se zapojí do diskuse
- verbálně i neverbálně dává najevo porozumění, klade doplňující otázky
- rozumí různým typům psaných i mluvených textů, chápe jejich smysl a strukturu
- získané komunikativní dovednosti efektivně využívá ke spolupráci a sebevzdělávání
- vyjadřuje se tak, aby mu ostatní rozuměli, vše výstižně a jednoznačně pojmenovává, tvoří souvislé a přehledné věty a souvětí
- při vyjadřování uspořádává informace logicky podle souvislostí

Kompetence k učení

- rozpozná a používá neefektivnější způsoby učení, uvědomuje si výhody spolupráce i individuálního učení
- při učení vytváří optimální podmínky pro vlastní učení, eliminuje rušivé podněty
- dodržuje psychohygienu učení, dokáže se dlouhodobě soustředit, pravidelně relaxuje
- při samostudiu aktivně využívá zdroje informací, vyhodnotí, který ze zdrojů je pro danou situaci neefektivnější
- ovládá terminologii a symboliku v daném předmětu

ročník	prima	sekunda	tercie	kvarta
dotace	2	2	2	2
povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
dotace skupiny				

PRIMA DOTACE: 2, POVINNÝ

JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY A FUNKCE

výstupy	učivo
rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně	zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov

rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvoovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu	slovní zásoba k ústní i písemné komunikaci ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby: základní popis osoby, rodina a rodinné vztahy, přátelé, můj domov, zájmy, volný čas gramatické struktury: sloveso být, mít, základní vyjádření přítomnosti, osobní zájmena práce se slovníkem
přesahy z: (prima): Zvuková a grafická stránka jazyka, (prima): Tvarosloví, (prima): Český národní jazyk	

KOMUNIKAČNÍ FUNKCE JAZYKA A TYPY TEXTŮ

výstupy	učivo
rozumí jednoduchým a zřetelně vyslovaným příkazům a promluvám zeptá se na základní informace	jednoduchá sdělení pozdrav při setkání a loučení, oslovení, představení své osoby i druhých, poděkování, sdělení informací o vlastní osobě i o jiných, souhlas/nesouhlas jednoduché frazeologické otázky
přesahy z: (prima): Zvuková a grafická stránka jazyka, (prima): Skladba, (prima): Vypravování, (prima): Popis, (prima): Jazykové projevy soukromé a veřejné, (prima): Útvary prostěsdělovacího stylu, (prima): Český národní jazyk	

TEMATICKÉ OKRUHY A KOMUNIKAČNÍ SITUACE

výstupy	učivo
rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům	tematické okruhy: popis vlastní osoby, rodina, domov, přátelé, volný čas komunikační situace: seznamování
přesahy z: (prima): Zvuková a grafická stránka jazyka, (prima): Útvary prostěsdělovacího stylu	

SEKUNDA DOTACE: 2, POVINNÝ

JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY A FUNKCE

výstupy	učivo
umí vytvořit jednoduché sdělení týkající se jeho osoby rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci	rozdílení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopnosti rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk, intonace, slovní zásoba: volný čas, studium, škola, rozvrh hodin, předměty ve škole, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny)

	gramatické struktury: vyjádření přítomnosti zápor, otázka, číslovky základní, rod podstatných jmen
přesahy z: (sekunda): Obohacování slovní zásoby	

KOMUNIKAČNÍ FUNKCE JAZYKA A TYPY TEXTŮ

výstupy	učivo
umí vytvořit jednoduché sdělení týkající se jeho osoby odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá se zapojí do jednoduchých rozhovorů	jednoduchá sdělení přání, upřednostnění něčeho tvorba zjišťovacích a doplňovacích otázek
přesahy z: (sekunda): Skladba, (sekunda): Tvarosloví, (sekunda): Útvary prostěsdělovacího stylu, (sekunda): Útvary stylu administrativního	

TEMATICKÉ OKRUHY A KOMUNIKAČNÍ SITUACE

výstupy	učivo
sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	Tematické okruhy: volný čas, studium, škola, rozvrh hodin, předměty ve škole, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, reálie příslušných jazykových oblastí vztahující se k probíraným tématům
přesahy z: (sekunda): Skladba, (sekunda): Tvarosloví, (sekunda): Útvary prostěsdělovacího stylu, (sekunda): Útvary stylu administrativního	

TERCIE DOTACE: 2, POVINNÝ

JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY A FUNKCE

výstupy	učivo
písemně, gramaticky správně tvoří jednoduché věty a krátké texty rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům	slovní zásoba: denní program, bydlení, město (obec), povolání, barvy gramatické struktury: vyjádření budoucnosti, číslovky řadové
přesahy z: (tercie): Tvoření slov, (tercie): Tvarosloví	

KOMUNIKAČNÍ FUNKCE JAZYKA A TYPY TEXTŮ

výstupy	učivo
<p>adekvátně reaguje v běžných každodenních formálních i neformálních situacích</p> <p>rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat</p> <p>rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci</p>	<p>jednoduchá sdělení: omluva a reakce na ni, libost/nelibost</p>
<p>přesahy z: (tercie): Tvoření slov, (tercie): Tvarosloví, (tercie): Skladba, (tercie): Slohové útvary a postupy, (tercie): Útvary stylu prostěsdělovacího</p>	

TEMATICKÉ OKRUHY A KOMUNIKAČNÍ SITUACE

výstupy	učivo
<p>mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech</p>	<p>tematické okruhy: město, bydlení, dopravní prostředky, povolání, lidské tělo, zdraví, realie příslušných jazykových oblastí vztahující se k probíraným tématům</p> <p>komunikační situace: orientace ve městě</p>
<p>přesahy z: (tercie): Skladba, (tercie): Slohové útvary a postupy</p>	

KVARTA DOTACE: 3, POVINNÝ**JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY A FUNKCE**

výstupy	učivo
<p>čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného obsahu</p> <p>používá dvojjazyčný slovník</p> <p>sestaví jednoduché ústní i písemné sdělení týkající se běžných situací</p>	<p>slovní zásoba: obchod, oblečení, jídlo a stravování</p> <p>gramatické struktury: vyjádření minulosti (minulý čas pomocných a plnovýznamových sloves), zájmena přivlastňovací, skloňování a množné číslo podstatných jmen, způsobová slovesa</p>

KOMUNIKAČNÍ FUNKCE JAZYKA A TYPY

výstupy	učivo
<p>čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného obsahu</p>	<p>jednoduchá sdělení: žádost o informaci/pomoc/službu, nutnost, formulář</p>

jednoduchým způsobem se domluví v běžných každodenních situacích vyplní základní údaje o sobě ve formuláři	
přesahy z: (kvarta): Tvarosloví, (kvarta): Projevy mluvené a psané, (kvarta): Odborný styl, (kvarta): Jazykové styly, postupy a útvary	

TEMATICKÉ OKRUHY A KOMUNIKAČNÍ SITUACE

výstupy	učivo
	tematické okruhy: obchod, jídlo, oblečení komunikační situace: nakupování, rozhovor v restauraci, v kavárně reálie příslušných jazykových oblastí vztahující se k probíraným tématům
přesahy z: (kvarta): Tvarosloví, (kvarta): Odborný styl, (kvarta): Jazykové styly, postupy a útvary	

4.2 Matematika a její aplikace

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace tvoří obory Matematika a Živá matematika. Povinný předmět Matematika je vyučován v 1. až 4. ročníku osmiletého gymnázia v následujících hodinových dotacích: 1. ročník: 5 hodin, 2. ročník: 5 hodin, 3. ročník: 4 hodiny, 4. ročník: 4 hodiny týdně. V 1. a 2. ročníku je jedna vyučovací hodina podle možností školy půlena s cílem umožnit lepší individuální přístup k potřebám žáků. Povinný předmět Živá matematika je vyučován v hodinové dotaci 1 hodina týdně ve 3. ročníku a 1 hodina týdně ve 4. ročníku osmiletého studia, obě tyto hodiny jsou půleny. Jeho cílem je seznámit žáky s nadstavbovými partiemi matematiky s využitím moderních didaktických prostředků a metod.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace je založena na aktivních činnostech žáka při práci s matematickými objekty a na užití matematiky k řešení reálných situací. Vědomosti a dovednosti, které tato oblast poskytuje, vedou k získání matematické gramotnosti, potřebné jak pro přímé použití v každodenní praxi, tak pro vytváření matematických schopností, dovedností a návyků použitelných při výuce dalších předmětů, a to zejména předmětů přírodovědných, informatiky a programování. Akceptace logické stavby matematiky žákem slouží žákovi k hlubšímu porozumění vztahům a souvislostem nejen ve školské výuce, ale i v reálných životních situacích.

V centru pozornosti matematického vzdělávání není vyučující učitel sdělující žákům přehledně uspořádaná fakta, ale žák, který je veden k aktivnímu porozumění matematickým pojmům, k hledání a chápání souvislostí, ke schopnosti vhodně použít nabyté vědomosti.

Výuka matematiky rozvíjí abstraktní, exaktní a analyticko-syntetické myšlení, rozvíjí schopnost logicko-kritického usuzování, učí srozumitelné a věcné argumentaci. Přispívá k formování volných a

charakterových rysů žáka, rozvíjí tvořivost, vynalézavost, důslednost, vytrvalost, posiluje estetické vnímání, rozvíjí schopnost sebekontroly, pomáhá zaujímat racionální postoje k rizikům. Vlastnosti jako pasivita a lenost jsou posuzovány jako nežádoucí. Přiměřené oceňování vstřícných postojů žáka a jeho úspěchů při studiu vede k posílení důvěry žáka ve vlastní schopnosti.

Vzdělávací obsah oboru Matematika a její aplikace

Vzdělávací obsah oboru Matematika a její aplikace je rozdělen na čtyři tematické okruhy. V tematickém okruhu Číslo a proměnná, si žáci osvojují aritmetické operace v jejich třech složkách: dovednost provádět operaci, algoritmické porozumění a významové porozumění. Učí se získávat číselné údaje měřením, odhadováním, výpočtem a zaokrouhlováním. Seznamují se s pojmem proměnná a s její rolí při matematizaci reálných situací.

V dalším tematickém okruhu Geometrie v rovině a v prostoru žáci určují a znázorňují geometrické útvary a geometricky modelují reálné situace, hledají podobnosti a odlišnosti útvarů, které se vyskytují všude kolem nás, uvědomují si vzájemné polohy objektů v rovině a v prostoru, učí se porovnávat, odhadovat, měřit délku, velikost úhlu, obvod a obsah, povrch a objem, zdokonalovat svůj grafický projev. Zkoumání tvaru a prostoru vede žáky k řešení polohových a metrických úloh a problémů, které vycházejí z běžných životních situací. Při řešení úloh podle potřeby použijí vhodný software z oblasti dynamické geometrie.

V tematickém okruhu Závislosti, vztahy a práce s daty žáci rozpoznávají určité typy změn a závislostí, které jsou projevem běžných jevů reálného světa, a seznamují se s jejich reprezentacemi. Uvědomují si změny a závislosti známých jevů, které analyzují z tabulek, diagramů a grafů, v jednoduchých případech je konstruuji a vyjadřují matematickým předpisem, případně modelují s využitím vhodného počítačového software. Zkoumání těchto závislostí směřuje k pochopení pojmu funkce.

Důležitou součástí matematického vzdělávání jsou Nestandardní aplikační úlohy a problémy, jejichž řešení může být do značné míry nezávislé na znalostech a dovednostech školské matematiky, ale při němž je nutné uplatnit logické myšlení. Žáci se učí řešit problémové situace a úlohy z běžného života, pochopit a analyzovat problém, utřídit údaje a podmínky, provádět situační náčrty, řešit optimalizační úlohy. Žáci se učí vhodně využívat prostředky výpočetní techniky, kriticky pracovat s informacemi z internetu, hledat různé varianty řešení problému a diskutovat o jejich efektivitě. Učí se posuzovat reálnost výsledků svých úvah a výpočtů, vyslovovat a obhajovat závěry své samostatné nebo skupinové práce.

Výchovné a vzdělávací strategie:

K dosažení a naplnění klíčových kompetencí učitel volí následující výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení – učitel:

- vede žáka k tomu, aby správně operoval s obecně užívanými matematickými termíny, znaky a symboly, ovládl potřebné matematické algoritmy, účelně pracoval s kalkulátorem, tabletem či počítačem

- systematicky vede žáka k práci s informacemi, učí jej informace efektivně vyhledávat, posuzovat důvěryhodnost jejich zdrojů. Žák je veden k tomu, aby vyhledával definice potřebných pojmů a vztahů, nalézal souvislosti a uplatňoval je při řešení úloh
- dbá na návaznost a napojení nové látky na žákovy předchozí poznatky a zkušenosti, vhodnými otázkami a problémovými úlohami žáka motivuje k poznávání nových matematických pojmů a zákonitostí
- systematicky vytváří ve třídě atmosféru podporující soustředěnou a tvůrčí práci, průběžně oceňuje a vyzvedává dobrou práci žáků, netoleruje ledabylost a malou snahu
- usiluje o pozitivní motivaci žáka, vede jej k pocitu uspokojení z výsledků své práce.

Kompetence k řešení problému – učitel:

- vede žáky k přesné formulaci problému, k diskusi o způsobech jeho řešení; dbá na výstižnou formulaci vyvozených závěrů
- při samostatné práci žáků podporuje používání náčrtků, zápisů rozborů úloh, upozorňuje žáky na chyby, kterých se mohou při řešení úloh dopustit a poskytuje žákům pomoc a zpětnou vazbu
- je-li to účelné, podporuje práci se zdroji potřebných informací přehledy vzorců, internetem apod.
- podporuje nadané žáky v účasti na matematických soutěžích a ve vzdělávacích aktivitách mimo vyučování
- podněcuje žáky k hledání zajímavých aspektů souvisejících s probíranou látkou, poskytuje prostor pro prezentaci takovýchto informací.

Kompetence komunikativní – učitel:

- podněcuje žáky k diskusím k probírané problematice, vede je k věcné a kvalifikované argumentaci před třídou i v pracovní skupině
- vede žáky k užívání matematického software a informačních technologií při prezentaci výsledků své práce, přičemž jej nabádá ke kritickému vyhodnocování informačních zdrojů- vede žáky k osvojování symbolického jazyka matematiky.

Kompetence sociální a personální – učitel:

- vytváří příležitosti k pracovní činnosti ve skupinách, sleduje vazby a rozdělení činnosti ve skupině, vede žáky k zodpovědnosti za výsledky své práce - oceňuje projevy úcty k práci druhých, podporuje zdravé sebevědomí žáka.

Kompetence občanské – učitel:

- vede žáka k zodpovědnosti za své vzdělání, vede jej k uvědomělému plnění jeho studijních povinností
- vede žáka k aktivnímu a kritickému přístupu k předkládaným poznatkům, vytváří u něj návyk nepřijímat pouze pasivně poznatky, které jsou mu předkládány, ale podrobovat je kritickému myšlení.
- pomáhá žákovi s analýzou chybných postupů a závěrů, pomáhá mu nalézt cestu ke správnému řešení s cílem rozvíjet důvěru žáka ve vlastní schopnosti

Klíčové kompetence:

Cílem výchovy a vzdělávání v oboru Matematika je, aby žák dosáhl co nejlépe naplnění následujících klíčových kompetencí:

Kompetence pracovní – žák:

- při zpracování zadaných úkolů dokáže využít teoretické poznatky získané při výuce, vypracovaný úkol dodá s požadovaným obsahem i v požadované formě
- usiluje o to, aby jeho práce byla kvalitní, v případě nezdaru projevuje snahu o nápravu
- používá náčrtky, zapisuje rozборы úloh a závěry, ke kterým dospěl při řešení problému
- kriticky využívá zdroje potřebných informací – tabulky, přehledy vzorců, internet apod.
- vyhledává a prezentuje zajímavé aspekty související s probíranou látkou.

Kompetence občanské – žák:

- je si vědom svých práv i povinností ve škole i mimo ni
- aktivně a kriticky přistupuje k předkládaným poznatkům.

Kompetence sociální a personální – žák:

- cílevědomě pracuje na vytvoření pocitu důvěry ve vlastní schopnosti
- usiluje o nápravu nedostatků ve své práci, spolupracuje aktivně s učitelem na jejich nápravě
- analyzuje problémovou situaci, podílí se na rozdělení úkolů a stanovení času jejich plnění.

Kompetence komunikativní – žák:

- snaží se o přesnou formulaci problému, věcně diskutuje o způsobech jeho řešení; dbá na výstižnou formulaci vyvozených závěrů
- verbálně i neverbálně dává najevo porozumění, klade doplňující otázky
- rozumí symbolickým zápisům, vzorcům, grafům, tabulkám apod., chápe jejich strukturu a dokáže je používat
- k získání a výměně informací využívá účelně různé informační a komunikační prostředky a technologie, posuzuje důvěryhodnost použitých zdrojů.

Kompetence k řešení problémů – žák:

- při řešení problému postupuje systematicky, stanovuje dílčí cíle a vyhodnocuje jejich splnění
- při řešení problému je vytrvalý, dokáže se poučit z vlastních chyb, aktivně hledá nápravu
- zaznamenává postup a výsledky dosažené při řešení problému
- vyhodnocuje nalezená řešení a vyvozuje závěr ze získaných poznatků
- formuluje konečné řešení problému, dokáže je zdůvodnit a obhájit

- posoudí, zda nalezené řešení problému je reálné, promýšlí jeho konkrétní důsledky a dopady
- problém analyzuje z různých hledisek, promýšlí alternativy přístupů k jeho řešení
- hledá analogii s dříve řešeným problémem, určí shody a odlišnosti
- na základě nabytých vědomostí a zkušeností formuluje hypotézy
- vytváří a využívá vizuální znázornění problému.

Kompetence k učení – žák:

- samostatně a přehledně zpracovává výpisky i písemné a grafické práce rozsáhlejšího charakteru; správně operuje s obecně užívanými matematickými termíny, znaky a symboly, ovládá potřebné matematické algoritmy, účelně pracuje s kalkulátorem, tabletem či počítačem
- kriticky reflektuje výsledky svého procesu učení, má pozitivní vztah ke vzdělávání, hledá příčiny svých nedostatků a pracuje na jejich odstraňování
- aktivně žádá o objasnění souvislostí, zajímá se o alternativní zdroje informací
- při samostudiu aktivně využívá zdroje informací, vyhodnotí, který ze zdrojů je pro danou situaci nejefektivnější
- aktivně využívá nabyté poznatky a dovednosti, dokáže je uplatnit v širších souvislostech

4.2.1 Matematika

Obsahové a organizační vymezení předmětu:

Předmět matematika realizuje obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace RVP ZV.

Třída se v prvním a druhém ročníku v jedné hodině týdně dělí na dvě skupiny podle možností školy. Ve výuce jsou ve vhodném poměru zastoupeny jak klasické metody výuky, tak metody moderní s využitím výpočetní techniky. Důraz je kladen zejména na aktivní zapojení každého žáka do vyučovací hodiny.

ročník	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
dotace	5	5	4	4
povinnost	povinný	povinný	povinný	povinný
dotace skupiny				

PRIMA DOTACE: 5, POVINNÝ

PŘIROZENÁ, CELÁ A DESETINNÁ ČÍSLA

výstupy	učivo
---------	-------

<p>používá pojem „přirozené číslo“, počítá s ním, zná vlastnosti početních operací a využívá je při výpočtech</p> <p>užívá pojem „desetinné číslo“, zaokrouhluje ho a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor</p> <p>chápe pojem „záporné číslo“</p> <p>užívá pojmy „celé číslo“, „opačné číslo“, ovládá početní operace s celými čísly</p>	<p>Přirozená čísla. Číslo nula. Množiny. Porovnání a zobrazení na číselné ose, zaokrouhlení. Početní výkony. Výrazy. Desetinná čísla. Operace s desetinnými čísly. Práce s matematickým textem. Slovní úlohy. Převádění jednotek. Čísla kladná, záporná, absolutní hodnota čísla, čísla opačná. Sčítání, odčítání, násobení, dělení celých čísel. Záporná desetinná čísla. Úvod do rovnic a výrazů (zákl. typy).</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Kreativita</p>	

ÚVOD DO GEOMETRIE

výstupy	učivo
<p>charakterizuje a třídí základní rovinné útvary</p> <p>určuje velikost úhlu měřením a výpočtem</p> <p>odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů</p> <p>užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků</p>	<p>Bod, úsečka, přímka, polopřímka – pojmy, konstrukce, délka úsečky, střed úsečky, osa úsečky. Dvojice přímk – vzájemná poloha, konstrukce. Úhel – pojem, označení, základní vlastnosti, typy úhlů, osa úhlu, měření velikosti – jednotky, přenos úhlu, konstrukce. Operace s úhly – sčítání, odčítání, násobení, dělení. Trojúhelník – základní pojmy, obvod trojúhelníka, typy trojúhelníků, jejich vlastnosti. Vnitřní a vnější úhly trojúhelníka, výška, těžnice, střední příčka, trojúhelníková nerovnost. Obsah trojúhelníka, jednotky obsahu.</p>

DĚLITELNOST

výstupy	učivo
<p>modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel</p>	<p>Dělitelnost. Násobek a dělitel, znaky dělitelnosti. Soudělná a nesoudělná čísla. Prvočísla, čísla složená. Rozklad na prvočinitele. Nejmenší společný násobek a největší společný dělitel. Slovní úlohy.</p>

SHODNÁ ZOBRAZENÍ

výstupy	učivo
načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar	Shodnost geometrických útvarů. Shodnost trojúhelníků, věty sss, sus, usu. Osová souměrnost, středová souměrnost a jejich konstrukce. Translace, rotace.

RACIONÁLNÍ ČÍSLA

výstupy	učivo
analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	Zlomek jako část celku, jeho znázornění. Základní tvar zlomku, rozšíření, krácení zlomků. Rovnost zlomků, křížové pravidlo. Uvádění zlomků na společný jmenovatel. Porovnávání zlomků, číselná osa. Převrácený zlomek. Sčítání, odčítání, násobení a dělení zlomků. Složený zlomek a jeho úpravy. Smíšené číslo, sčítání a odčítání. Převádění zlomků na desetinná čísla a naopak. Slovní úlohy se zlomky. Racionální čísla, absolutní hodnota (geometrické i algebraické pojetí) Uspořádání racionálních čísel, početní operace s nimi.

SEKUNDA DOTACE: 5, POVINNÝ**OPAKOVÁNÍ UČIVA**

výstupy	učivo
	Celá čísla a operace s nimi. Zlomky, operace se zlomky. Procenta, slovní úlohy

PROCENTA

výstupy	učivo
řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)	Procento, základ, procentová část, počet procent. Procentové výpočty. Slovní úlohy na procenta. Jednoduché úrokování. Promile. Čtení diagramů a grafů.

MOCNINY A ODMOCNINY

výstupy	učivo
provádí základní početní operace s mocninami vypočítá druhou, třetí mocninu čísla, chápe pojem n-tá mocnina, mocnina, umí pracovat s kalkulačkou	Zavedení druhé a třetí mocniny a odmocniny. Pravidla počítání s mocninami. Vyšší mocniny. Velká a malá čísla.

MOCNINY V GEOMETRII

výstupy	učivo
aplikuje Pythagorovu větu v planimetrických výpočtech	Mocniny v geometrii. Pythagorova věta. Použití Pythagorovy věty při řešení trojúhelníků.

TROJÚHELNÍKY A ČTYŘÚHELNÍKY

výstupy	učivo
načrtne a sestrojí rovinné útvary zná vlastnosti stran, úhlů, těžnic, výšek, středních příček v trojúhelníku využívá vět o shodnosti trojúhelníků v konstrukčních úlohách a při výpočtech odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	Konstrukce trojúhelníku podle vět sss, sus, usu. Čtyřúhelníky a jejich vlastnosti. Lichoběžník. Obecný čtyřúhelník

TĚLESA

výstupy	učivo
načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti odhaduje a vypočítá objem a povrch těles načrtne a sestrojí síť základních těles	Volná rovnoběžná projekce. Objemy a povrchy těles. Jednotky a převody. Kvádr, krychle – vlastnosti, konstrukce, výpočty. Hranoly. Síť těles.
komentář Seznámení s volným rovnoběžným promítáním. Rozvoj prostorového myšlení, rozvoj kreativity, přesahy do architektury	

VÝRAZY A MNOHOČLENY

výstupy	učivo
---------	-------

provádí základní početní operace s číselnými výrazy a mnohočleny	Číselné výrazy. Výrazy s proměnnou. Mnohočleny. Operace s mnohočleny – sčítání a odčítání. Násobení mnohočlenů. Dělení mnohočlenů jednočleny.
komentář Přechod od konkrétního myšlení k abstraktnímu Přesné slovní vyjádření charakteristiky mnohočlenu	

ROVNICE A NEROVNICE

výstupy	učivo
ovládá ekvivalentní úpravy rovnic a nerovnic, řešení zapisuje pomocí množin a intervalů formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a nerovnic	Rovnost a rovnice. Ekvivalentní úpravy rovnic. Výpočet neznámé ze vzorce. Intervaly a nerovnosti. Zobrazení na číselné ose. Nerovnice a jejich řešení. Grafické řešení rovnic a nerovnic.

TERCIE DOTACE: 4, POVINNÝ

POMĚR A ÚMĚRA

výstupy	učivo
řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti	Poměr. Postupný poměr. Přímá a nepřímá úměra. Grafy úměrností. Měřítko. Diagramy. Kruhový graf.

OPAKOVÁNÍ UČIVA

výstupy	učivo
	Rovnice, nerovnice. Slovní úlohy o pohybu. Výpočet neznámé ze vzorce. Přímá a nepřímá úměrnost.
komentář Fyzika, chemie	

KRUHY A VÁLCE

výstupy	učivo
---------	-------

<p>vypočítá délku kružnice a obsah kruhu, zná číslo π</p> <p>umí sestavit síť válce a počítá jeho objem a povrch</p>	<p>Vzájemná poloha přímky a kružnice, dvou kružnic.</p> <p>Obsah kruhu, délka kružnice.</p> <p>Kruhový oblouk, kruhová výseč.</p> <p>Válec – objem, síť, povrch.</p>
<p>komentář</p> <p>Rozlišování společných a odlišných vlastností objektů, vztahů mezi nimi</p> <p>Rozvoj zručnosti, přesnosti a trpělivosti.</p> <p>Rozvoj prostorové představivosti.</p>	

GEOMETRICKÉ KONSTRUKCE

výstupy	učivo
<p>využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh</p> <p>zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku</p>	<p>Množina bodů shodných vlastností.</p> <p>Tečna, Thaletova kružnice.</p> <p>Konstrukce trojúhelníka a čtyřúhelníka s využitím množin bodů shodných vlastností.</p>
<p>komentář</p> <p>Podpora vytváření volných vlastností (trpělivosti, přesnosti, kritičnosti).</p>	

PODOBNOST

výstupy	učivo
<p>rozpozná podobné geometrické útvary, využívá podobnosti při planimetrických konstrukcích</p>	<p>Opakování shodných zobrazení, podobnost rovinných útvarů.</p> <p>Konstrukce podobných rovinných útvarů.</p> <p>Užití podobnosti při konstrukcích (dělení úsečky, zobrazení racionálních čísel apod.)</p>
<p>komentář</p> <p>Vnímání odlišností, vyhledávání shodných, podobných a odlišných znaků.</p>	

ALGEBRAICKÉ VÝRAZY

výstupy	učivo
<p>matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním</p> <p>počítá s lomenými výrazy a používá dovednosti získané při práci se zlomky</p>	<p>Mnohočleny – násobení, dělení, umocňování.</p> <p>Rozklady mnohočlenů na součiny.</p> <p>Lomené výrazy.</p>

komentář
Přechod od myšlení konkrétního k abstraktnímu.

ROVNICE A JEJICH SOUSTAVY

výstupy	učivo
efektivně řeší kvadratickou rovnici formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	Opakování lineárních rovnic. Rovnice s neznámou ve jmenovateli. Kvadratické rovnice. Soustavy lineárních rovnic. Grafické řešení.
komentář Práce ve správném logickém sledu, kritické myšlení. “ Používání rovnic pro řešení úloh (fyzika, geometrie, chemie). Volba optimální metody řešení.	

KVARTA DOTACE: 4, POVINNÝ

ALGEBRAICKÉ VÝRAZY

výstupy	učivo
umí pracovat s mnohočleny, mocninami s přirozeným exponentem a s druhou odmocninou umí pracovat s lomenými výrazy, umí určovat jejich definiční obor, aktivně používá vzorce pro druhou a třetí mocninu dvojčlenu rozumí pojmu absolutní hodnota čísla a umí ji určit, umí odstranit absolutní hodnotu výrazu dokáže řešit jednoduché lineární rovnice a nerovnice s absolutní hodnotou.	Algebraické výrazy Číselné a algebraické výrazy s absolutní hodnotou Geometrická interpretace absolutní hodnoty reálného čísla Lineární rovnice a nerovnice s absolutní hodnotou

FUNKCE

výstupy	učivo
vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem, stanoví definiční obor funkce umí sestavit graf funkce zadané tabulkou, graf lineární funkce, graf nepřímé úměrnosti, graf kvadratické funkce, funkce lineární a kvadratické s absolutní hodnotou matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů	Funkce a jejich vlastnosti (definiční obor, obor hodnot, rostoucí, klesající) Lineární funkce graf, vlastnosti. Lineární funkce s absolutní hodnotou. Kvadratická funkce graf, určování vrcholu paraboly, vlastnosti. Kvadratická funkce s absolutní hodnotou. Grafické řešení jednoduchých rovnic a nerovnic a jejich soustav s absolutní hodnotou.

užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací	
komentář	

FINANČNÍ MATEMATIKA

výstupy	učivo
<p>rozumí základním pojmům finanční matematiky</p> <p>provádí jednoduché výpočty z oblasti finanční matematiky</p> <p>kriticky posuzuje finanční produkty</p>	<p>Opakování znalostí o procentech. Jednoduché a složené úrokování. Úroková míra, doba, období, zdaňování úroků. Platební karty, půjčky, splátky, RPSN.</p>

GONIOMETRICKÉ FUNKCE

výstupy	učivo
<p>rozumí pojmům „oblouková míra úhlu“, „radián“ a „orientovaný úhel“</p> <p>umí načrtnout grafy základních goniometrických funkcí a popsat jejich vlastnosti</p> <p>bezpečně určí goniometrické funkce úhlu v pravouhlém trojúhelníku a řeší úlohy s jejich využitím</p> <p>analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu</p>	<p>Úhel a jeho míra, orientovaný úhel. Jednotková kružnice a orientovaný úhel. Goniometrické funkce v pravouhlém trojúhelníku. Grafy goniometrických funkcí a jejich vlastnosti.</p>

ZÁKLADY STEREOMETRIE

výstupy	učivo
<p>řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí</p> <p>zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku</p> <p>umí klasifikovat hranatá a rotační tělesa, rozumí pojmům: podstava, hrana, stěna, plášť, tělesová a stěnová výška, povrch a objem tělesa</p>	<p>Polohové a metrické vztahy bodů, přímek a rovin v prostoru</p> <p>Základní tělesa – jejich klasifikace, vlastnosti a jejich volné rovnoběžné průměty (hranol, jehlan, kužel, válec, komolá tělesa, koule). Sítě těles, Platónská tělesa.</p> <p>Objemy a povrchy těles – odvození a výpočty.</p>

dokáže vypočítat objemy a povrchy základních těles i s užitím goniometrických funkcí, ovládá převody jednotek povrchu a objemu	
komentář Rozvíjí tvořivost, estetické vnímání a kreativity Rozvoj prostorové představivosti	

4.2.2 Živá matematika

Obsahové a organizační vymezení předmětu:

Předmět živá matematika také realizuje obsah vzdělávacího oboru Matematika a její aplikace RVP pro ZV. Je vyučován v tercii a kvartě osmiletého gymnázia v dotaci 1 hodina týdně v půlených hodinách. Jeho obsahem je řešení náročnějších a problémových úloh, úloh vyžadujících vyhledávání informací a jejich zpracování mj. užitím výpočetní techniky. Z tohoto důvodu je výuka tohoto předmětu půlena. Při řešení problémových a nestandardních úloh se žáci učí matematizovat reálnou situaci, řešit vhodnými prostředky matematický model a následně odvodit praktické řešení reálného problému. Tyto metody využívají hlavně při řešení slovních úloh navazujících na látku probranou v hodinách předmětu Matematika, která je doplněna problémovými a optimalizačními úlohami, úlohami z Matematické olympiády a Matematického klokana aj.

Ve výuce jsou ve vhodném poměru zastoupeny jak klasické metody výuky, tak metody moderní s využitím výpočetní techniky. Důraz je kladen zejména na aktivní zapojení každého žáka do vyučovací hodiny.

ročník	1. ročník	2. ročník	3. ročník	4. ročník
dotace	-	-	1	1
povinnost (skupina)			povinný	povinný
dotace skupiny			1	1

3. ROČNÍK – DOTACE: 1, POVINNÝ

ČÍSELNÉ A ALGEBRAICKÉ VÝRAZY.

Výstupy	učivo
řeší složitější početní a slovní úlohy, problémy užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných zdokonaluje se v odhadech, provádí důslednou kontrolu výsledků	Dekadický zápis čísla a jeho užití k řešení úloh. Číselné soustavy o základu 2 aj. Dělitelnost čísel, pravidla – jejich odvození a užití; slovní úlohy. Užití dělitelnosti v praxi. Číslicové hlavolamy, logické problémy. Číselné a logické řady, číselné a obrázkové analogie. Logické hry. Kombinatorické úlohy, matematický experiment. Zábavné úlohy z matematických soutěží, IQ testy.

GEOMETRIE

Výstupy	učivo
<p>řeší náročnější početní a geometrické příklady, slovní úlohy procvičuje prostorovou orientaci analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí</p>	<p>Neobvyklé geometrické útvary. Geometrické hlavolamy, složitější obrazce, zobrazování v soustavě souřadnic, sítě prostorových těles, papírové modely těles, slovní úlohy, logické problémy, IQ testy, zábavné úlohy, úlohy z matematických soutěží. Netradiční geometrické úlohy. Řešení složitějších konstrukčních úloh z matematických soutěží. Obsahy ploch omezených kruhovými oblouky Užití GeoGebry k planimetrickým konstrukcím</p>

4. ROČNÍK – DOTACE: 1, POVINNÝ**ČÍSELNÉ A ALGEBRAICKÉ VÝRAZY, ROVNICE, NEROVNICE A JEJICH SOUSTAVY**

výstupy	učivo
<p>matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných ve vhodných případech užívá grafické řešení formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav</p>	<p>Úlohy z matematických soutěží, zejména MO kategorie Z9. Diofantovské úlohy. Práce v souřadném systému. Geometrické interpretace algebraických výrazů $(a + b)^2$, $(a + b)^3$. Rozklady mnohočlenů na součin. Náročnější úpravy algebraických výrazů Aritmetický a geometrický průměr. AG nerovnost. Náročnější algebraické techniky užívané k řešení lineárních a kvadratických rovnic a jejich soustav. Úlohy z MO. Slovní úlohy s parametry. Úlohy ze soutěže Matematický klokan</p>

FUNKCE

výstupy	učivo
<p>matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací</p>	<p>Sestrojení grafu funkce (lineární, kvadratické a nepřímé úměry) v GeoGebře. Slovní úlohy řešitelné s využitím lineární a kvadratické funkce a jejich grafů. Lineární programování. IQ testy, zábavné úlohy.</p>

	Užití goniometrických funkcí mj. k řešení geometrických úloh.
--	---

4.3 Informační a komunikační technologie

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie umožňuje všem žákům dosáhnout základní úroveň informační gramotnosti získat elementární dovednosti v ovládnutí výpočetní techniky a moderních informačních technologií, orientovat se ve světě informací, tvořivě pracovat s informacemi a využívat je při dalším vzdělávání i v praktickém životě. Vzhledem k narůstající potřebě osvojení si základních dovedností práce s výpočetní technikou byla vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie zařazena jako povinná součást základního vzdělávání na 1. a 2. stupni. Získané dovednosti jsou v informační společnosti nezbytným předpokladem uplatnění na trhu práce i podmínkou k efektivnímu rozvíjení profesní i zájmové činnosti.

Zvládnutí výpočetní techniky, zejména rychlého vyhledávání a zpracování potřebných informací pomocí internetu a jiných digitálních médií, umožňuje realizovat metodu „učení kdekoli a kdykoli“, vede k žádoucímu odlehčení paměti při současné možnosti využít mnohonásobně většího počtu dat a informací než dosud, urychluje aktualizaci poznatků a vhodně doplňuje standardní učební texty a pomůcky.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru Informační a komunikační technologie umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání. Tato aplikační rovina přesahuje rámec vzdělávacího obsahu vzdělávací oblasti Informační a komunikační technologie a stává se součástí všech vzdělávacích oblastí základního vzdělávání.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- poznání úlohy informací a informačních činností a k využívání moderních informačních a komunikačních technologií
- porozumění toku informací, počínaje jejich vznikem, uložením na médium, přenosem, zpracováním, vyhledáváním a praktickým využitím
- schopnosti formulovat svůj požadavek a využívat při interakci s počítačem algoritmičké myšlení
- porovnávání informací a poznatků z většího množství alternativních informačních zdrojů, a tím k dosahování větší věrohodnosti vyhledaných informací
- využívání výpočetní techniky, aplikačního i výukového software ke zvýšení efektivnosti učení a racionálnější organizaci práce
- tvořivému využívání softwarových a hardwarových prostředků při prezentaci výsledků své práce
- pochopení funkce výpočetní techniky jako prostředku simulace a modelování přírodních i sociálních jevů a procesů
- respektování práv k duševnímu vlastnictví při využívání software
- zaujetí odpovědného, etického přístupu k nevhodným obsahům vyskytujícím se na internetu či jiných médiích

- šetrné práci s výpočetní technikou

4.3.1 Informatika

Obsahové vymezení předmětu:

Předmět obsahuje učivo z oblasti Informační a komunikační technologie a z oblasti Člověk a svět práce – Využití digitálních technologií. Cílem vzdělání je postupné zvyšování informační gramotnosti žáků,

seznámení žáků s běžně používanými digitálními technologiemi, osvojení si těchto technologií, aplikování dosažených znalostí, vědomostí a dovedností při studiu jiných předmětů, prezentace informací prostřednictvím dostupné digitální techniky.

Organizační vymezení předmětu:

Výuka probíhá formou cvičení, třída je rozdělena na skupiny o maximálním počtu 16 žáků. Každý žák má k dispozici vlastní počítač a svůj účet do školní sítě.

Výchovné a vzdělávací strategie:

K dosažení a naplnění klíčových kompetencí učitel volí následující výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení – učitel:

- vede žáky k práci s informacemi (sběr, orientace, zpracování);
- praktickými příklady motivuje žáka k práci s výpočetní technikou.

Kompetence k řešení problému – učitel:

- nabízí žákům různé způsoby řešení problémů, rozvíjí diskusi o daném problému a předkládá potřebné informační zdroje;
- motivuje žáky k výběru nejefektivnější metody řešení problému.

Kompetence komunikativní – učitel:

- vede žáky k osvojování počítačové terminologie;
- dbá na prezentaci práce prostřednictvím výpočetní techniky.

Kompetence sociální a personální – učitel:

- vede žáky k práci ve skupinách.

Kompetence pracovní – učitel:

- podporuje nadané žáky v účasti na soutěžích.

Kompetence občanská – učitel:

- dbá na dodržování bezpečnostních a hygienických pravidel při práci s výpočetní technikou.

Klíčové kompetence

Kompetence komunikativní

- k získání a výměně informací využívá účelně různé informační a komunikační prostředky a technologie, posuzuje důvěryhodnost použitých zdrojů
- vybere a využije takové informační a komunikační prostředky a technologie, které nejlépe vyhovují dané situaci

Kompetence k učení

- aktivně žádá o objasnění souvislostí, zajímá se o alternativní zdroje informací
- při samostudiu aktivně využívá zdroje informací, vyhodnotí, který ze zdrojů je pro danou situaci nejefektivnější
- ovládá terminologii a symboliku v daném předmětu

ročník	prima	sekunda	tercie	kvarta
dotace	2	1	1	1
povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
dotace skupiny				

PRIMA – DOTACE: 2, POVINNÝ

ÚVOD DO INFORMAČNÍCH SYSTÉMŮ

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi	<ul style="list-style-type: none"> – informační systém ve škole; uživatelé, činnosti, práva, struktura dat; ochrana dat a uživatelů – účel informačních systémů a jejich role ve společnosti

DATA A INFORMACE (DATA, POČÍTAČOVÁ GRAFIKA)

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	<ul style="list-style-type: none"> – získávání, vyhledávání a ukládání dat obecně a v počítači – kódování a přenos dat: různé možnosti kódování čísel, znaků, jednoduché šifry – kódování barev, obrázků, a jejich vlastnosti – bit, bajt, násobné jednotky; standardizované kódy

ÚVOD DO ALGORITMIZACE

výstupy	učivo
---------	-------

<ul style="list-style-type: none"> • po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen • rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení • v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří program 	<ul style="list-style-type: none"> – algoritmizace: dekompozice úlohy, problému; tvorba, zápis a přizpůsobení algoritmu – programování: nástroje programovacího prostředí, blokově orientovaný programovací jazyk
---	---

ÚVOD DO DIGITÁLNÍCH TECHNOLOGIÍ

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • ovládá základní nástroje aplikačních SW • ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos • dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení 	<ul style="list-style-type: none"> – pojmy hardware a software – základní ovládání aplikačního SW (textový editor, grafický editor) – operační systémy – funkce, typy, typické využití; datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému, komprese a formáty souborů, správa souborů – bezpečnost: útoky – cíle a metody útočníků, nebezpečné aplikace a systémy; zabezpečení digitálních zařízení a dat, bezpečná práce s hesly a správce hesel, dvoufaktorová autentizace

SEKUNDA – DOTACE: 1, POVINNÝ

MODELOVÁNÍ – SCHÉMATA, DIAGRAMY, PREZENTACE

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat 	<ul style="list-style-type: none"> – modelování: schéma, myšlenková mapy, ohodnocený graf

ALGORITHMIZACE ÚLOH – BLOKOVĚ ORIENTOVANÝ PROGRAMOVACÍ JAZYK

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému 	<ul style="list-style-type: none"> – vývojový diagram – blokově orientovaný programovací jazyk, cykly, větvení, proměnné

<ul style="list-style-type: none"> • ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu; • používá opakování, větvení programu, proměnné 	
---	--

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE – SOUČÁSTI POČÍTAČE, PERIFERIE

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; • vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě • poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače 	<ul style="list-style-type: none"> – součásti počítače a principy jejich společného fungování – řešení technických problémů s digitálními zařízeními – nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení – fungování nových technologií kolem žáka

NÁVRH A TVORBA EVIDENCE DAT (TABULKOVÝ PROCESOR)

Výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat 	<ul style="list-style-type: none"> – formulace požadavků; struktura tabulky, typy dat; práce se záznamy, pravidla a omezení – kontrola správnosti a použitelnosti struktury, nastavených pravidel; úprava požadavků, tabulky či pravidel

TERCIE – DOTACE: 1, POVINNÝ

PROGRAMOVÁNÍ – HW DESKA

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby 	<ul style="list-style-type: none"> – ověření algoritmu, programu (změna vstupů, kontrola výstupů, opakované spuštění), nalezení chyby (krokování) – úprava algoritmu a programu – tvorba digitálního obsahu: tvorba programů (simulace, hw deska, roboti)

HROMADNÉ ZPRACOVÁNÍ DAT

Výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat • nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat 	<ul style="list-style-type: none"> – kompletnost dat, časté chyby při interpretaci dat – velké soubory dat; funkce a vzorce, práce s řetězci; řazení, filtrování, vizualizace dat; odhad závislostí

MODELOVÁNÍ

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní • zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji	<ul style="list-style-type: none"> – orientovaný graf; paralelní činnosti

KÓDOVÁNÍ DAT, ZPRACOVÁNÍ DAT, DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE – SAMOSTATNÝ PROJEKT

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu	<ul style="list-style-type: none"> – tvorba digitálního obsahu: obrazový, případně zvukový záznam

KVARTA – DOTACE: 1, POVINNÝ**PROGRAMOVACÍ PROJEKTY**

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; • ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	<ul style="list-style-type: none"> – tvorba digitálního obsahu: potřeby uživatelů, uživatelské rozhraní programu; autorství a licence programu; etika programátora – programování HW desky, vyšší programovací jazyk

POČÍTAČOVÉ SÍTĚ

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě • uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky	<ul style="list-style-type: none"> – počítačové sítě: typy, služby a význam počítačových sítí, fungování sítě – klient, server, switch, IP adresa; struktura a principy internetu;

INFORMAČNÍ SYSTÉMY – WEB

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> • zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů • vytvoří evidenci dat a zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu	<ul style="list-style-type: none"> – web: fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz, URL, vyhledávač; – princip cloudových aplikací; metody zabezpečení přístupu k datům, role a přístupová práva

	– tvorba informačního systému, evidence dat
--	---

DIGITÁLNÍ IDENTITA

výstupy	učivo
<ul style="list-style-type: none"> dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení 	<ul style="list-style-type: none"> – digitální stopa (obsah a metadata) – sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, cookies, sledování komunikace, informace v souboru; – sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat, fungování a algoritmy sociálních sítí

4.4 Člověk a společnost

Vzdělávací oblast člověk a společnost v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich

rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí přináležetosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Tato vzdělávací oblast přispívá také k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech.

Ve vzdělávací oblasti člověk a společnost se u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory Dějepis a Výchova k občanství. Ve svém vzdělávacím obsahu navazuje přímo na vzdělávací oblast člověk a jeho svět.

Přesahy dané vzdělávací oblasti se promítají i do jiných vzdělávacích oblastí a do celého života školy a mají přímou vazbu zejména na společenskovední část vzdělávacího oboru Zeměpis, který je v zájmu zachování jeho celistvosti umístěn ve vzdělávací oblasti člověk a příroda.

Vzdělávací obor Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním

způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů.

Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Vzdělávací obor Výchova k občanství se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů včetně činností armády a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství, k utváření a upevnování vědomí příslušnosti k evropské kultuře
- odhalování kořenů společenských jevů, dějů a změn, k promýšlení jejich souvislostí a vzájemné podmíněnosti v reálném a historickém čase
- hledání paralel mezi minulými a současnými událostmi a k jejich porovnávání s obdobnými či odlišnými jevy a procesy v evropském a celosvětovém měřítku
- utváření pozitivního hodnotového systému opřené o historickou zkušenost
- rozlišování mýtů a skutečnosti, k rozpoznávání projevů a příčin subjektivního výběru a hodnocení faktů i ke snaze o objektivní posouzení společenských jevů současnosti i minulosti
- vytváření schopnosti využívat jako zdroj informací různorodé verbální i neverbální texty společenského a společenskovedního charakteru
- rozvíjení orientace v mnohotvárnosti historických, sociokulturních, etických, politických, právních a ekonomických faktů tvořících rámec každodenního života; k poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech včetně
- souvislostí mezinárodních a globálních
- úctě k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům; k rozvíjení respektu ke kulturním či jiným odlišnostem (zvláštnostem) lidí, skupin i různých společenství
- uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu
- získávání orientace v aktuálním dění v ČR, EU, NATO a ve světě, k rozvíjení zájmu o veřejné záležitosti

- utváření vědomí vlastní identity a identity druhých lidí, k rozvíjení realistického sebezpoznávání a sebehodnocení, k akceptování vlastní osobnosti i osobnosti druhých lidí
- orientaci v problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci
- utváření pozitivních vztahů k opačnému pohlaví v prostředí školy i mimo školu, k rozpoznávání stereotypního nahlížení na postavení muže a ženy v rodině, v zaměstnání i v politickém životě, k vnímání předsudků v nazírání na roli žen ve společnosti
- rozpoznávání názorů a postojů ohrožujících lidskou důstojnost nebo odporujících základním principům demokratického soužití; ke zvyšování odolnosti vůči myšlenkové manipulaci
- uplatňování vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů, k zaujímání a obhajování vlastních postojů a k přiměřenému obhajování svých práv

4.4.1 Dějepis

Obsahové vymezení předmětu:

Výuka Dějepisu vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia pro vzdělávací obor Dějepis, který je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Dějepis zaujímá ve skladbě vyučovacích předmětů důležité místo. Vede žáka k:

- chápání současnosti v kontextu minulosti;
- vnímání společenské skutečnosti v minulosti jako souhrnu příkladů modelových společenských situací a vzorů lidského chování;
- vnímání sounáležitosti s evropskou kulturou a zároveň pochopení civilizačního přínosu různých kultur v závislosti na širších společenských podmínkách;
- rozvíjení pozitivního hodnotového systému opřeného o historickou zkušenost lidstva;
- vnímání významu zeměpisných podmínek pro variabilitu a mnohotvárnost společenských jevů a procesů;
- zaujímání vlastního stanoviska a kritického postoje k poznaným historickým událostem;
- využívání historické argumentace na podporu pozitivních občanských postojů.
- Výuka Dějepisu je koordinována s výukou dalších vyučovacích oborů, a to Český jazyk a literatura, Základy společenských věd, Geografie, ale i se vzdělávací oblastí Umění a kultura.
- Hlavním cílem předmětu je utváření historického vědomí, uchování kontinuity tradičních hodnot naší civilizace.

Výchovné a vzdělávací strategie:

K dosažení a naplnění klíčových kompetencí učitel volí následující výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení – učitel:

- vede žáky ke kritickému přístupu ke zdrojům informací a následnému kreativnímu zpracování a využití těchto informací při svém studiu a praxi;
- dbá na to, aby nové učivo bylo začleněno do širšího kontextu, odkazuje na poznatky osvojené žáky v jiných předmětech, podporuje u žáků logické myšlení a proaktivní přístup;

- učitel průběžně zapojuje žáky do soutěží pořádaných předmětovou komisí Dějepisu nebo dalšími subjekty;
- průběžně kontroluje dosažené studijní výsledky a vede žáky k tomu, aby se z chyb dokázali poučit, aby dokázali kriticky hodnotit pokrok při dosahování vytýčených cílů.

Kompetence k řešení problému – učitel:

- vede žáka k tomu, aby své názory opíral o vhodně zvolené argumenty, aby dokázal potřebnou základní faktografii samostatně hledat v odborné literatuře;
- pomáhá žákům zaujímat osobní stanoviska, kriticky interpretovat získané poznatky a hledat vhodné argumenty pro jejich zdůvodnění;
- vede žáka k nahlížení dějin lidské civilizace z různých perspektiv (multikulturalita), pomáhá žákům začlenit problém do sociokulturního kontextu;
- vede žáky k pochopení, reprodukci a interpretaci písemných a obrazových historických pramenů, orientaci na časové ose i v historickém prostoru, podporuje analytické a syntetické myšlení.

Kompetence komunikativní – učitel:

- žáci jsou učitelem vedeni k tomu, aby dokázali na úrovni odpovídající svému věku kultivovaně formulovat své myšlenky;
- rozvíjí u žáků komunikativní a narativní schopnosti a dovednosti;
- výběrem vhodných aktuálních témat motivuje učitel žáky k samostatnému studiu odborné historiografické literatury, následné analýze a společné diskuzi.

Kompetence sociální a personální – učitel:

- v rámci skupinové práce učitel nabídne žákům prostor pro uplatnění jejich individuálních schopností;
- vyžaduje dodržování stanovených pravidel, netoleruje hrubost, aroganci a náznaky šikany;
- dokáže navodit pracovní atmosféru a přispět tak k vytváření a udržování vztahů založených na vzájemné úctě, toleranci a empatii;
- monitoruje a průběžně hodnotí verbální i nonverbální komunikaci žáků ve skupině, jejich chování a celkovou atmosféru v pracovním týmu.

Kompetence občanské – učitel:

- předmětová komise Dějepisu organizuje pro žáky návštěvy odborných historických pracovišť (archivy, muzea apod.), spolupodílí se na pořádání kulturněhistorických exkurzí;
- vede žáky k tomu, aby přijímali odpovědnost za důsledky svého jednání;
- vede žáky k tomu, aby se zajímali o události veřejného života, sledovali aktuální dění v regionu i ve světě, zaujímali k němu stanoviska a jednali v zájmu celospolečenského prospěchu.

Kompetence pracovní – učitel:

- podněcuje žáky k uplatnění proaktivního přístupu, vlastní iniciativy a tvořivosti;
- motivuje žáky k dosažení vytyčených cílů, podporuje je v samostatné práci, jejich výsledky monitoruje a slovně hodnotí a povzbuzuje je do další práce;
- vede žáky k používání vhodné literatury a internetu a ke kritickému hodnocení pramenů;
- vede žáky k samostatnému zpracovávání historických dějů a jevů a k jejich prezentaci;

- vede žáky k tomu, aby zaujali k probíranému učivu svůj postoj a dokázali jej prezentovat před ostatními žáky;
- průběžně zapojuje žáky do soutěží pořádaných předmětovou komisí Dějepisu a tím jsou motivováni k hlubšímu zájmu o předmět a zároveň jsou podporovány jejich kompetence komunikativní a kompetence k učení;
- vede žáky k tomu, aby dokázali na úrovni odpovídající svému věku kultivovaně formulovat své myšlenky;
- předmětová komise Dějepisu příležitostně organizuje pro žáky návštěvu filmového představení, případně návštěvu muzea či archivu nebo exkurzi na historicky významná místa, a tím je vede k porovnávání teoreticky získaných znalostí s realitou.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

- Hodnoty, postoje, praktická etika

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

- Občan, občanská společnost a stát
- Formy participace občanů v politickém životě
- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

- Evropa a svět nás zajímá
- Objevujeme Evropu a svět
- Jsme Evropané

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

- Kulturní diference
- Etnický původ
- Multikulturalita
- Princip sociálního smíru a solidarity

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Klíčové kompetence

Kompetence pracovní

- při pracovních činnostech a aktivitách bere v potaz i otázky ochrany životního prostředí, chová se hospodárně a šetrně
- je přiměřeně sebekritický, zná své slabé i silné stránky, dokáže rozhodnout o svém dalším vzdělávání a profesním zaměření

Kompetence občanské

- samostatně posuzuje, zda má dost informací, aby se mohl rozhodnout, zvažuje všechna pro i proti
- v různých situacích se samostatně a zodpovědně rozhoduje
- v krizových situacích se chová zodpovědně
- zná, popíše i předvede některé záchranné i strategické postupy a zásady při krizových situacích
- chápe základní společensko-právní principy
- zná svá práva a povinnosti ve škole i mimo ni
- chápe základní ekologické a environmentální problémy, utváří si vlastní názory a postoje
- do svých životních postojů zahrnuje otázky týkající se podpory a ochrany zdraví
- posuzuje své potřeby a nároky a snaží se je omezovat z hlediska trvale udržitelného života
- respektuje a chrání naše kulturní i historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj ke kulturnímu dění a uměleckým dílům
- aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit, vybírá si z nich a zvažuje jejich kvalitu
- kultivuje své postoje i vztah ke společnosti, oceňuje tvůrčí činnost a sám se snaží pracovat tvůrčím způsobem
- respektuje názory a přesvědčení druhých a přijímá je jako možné
- chápe pocity a vnitřní hodnoty jiných lidí, je schopen se vcítit do různých situací a nedotýká se citů druhých
- odmítá útlak a hrubé zacházení a uvědomuje si povinnost postavit se proti násilí

Kompetence sociální a personální

- přijímá svou roli ve skupině, spolupracuje se členy skupiny, pomoc dokáže přijmout i poskytnout
- oceňuje nápady druhých, raduje se z úspěchu skupiny, vyzdvihuje výsledky skupinové práce
- zdržuje se kritiky, posměšků či opovržení druhými, při nezdaru neshazuje vinu na druhé
- analyzuje problémovou situaci, podílí se na rozdělení úkolů a stanovení času jejich plnění
- spoluvytváří podmínky pro splnění úkolu a efektivně komunikuje se členy týmu
- hledá spolu s ostatními návrhy na dosažení a zlepšení výsledků práce týmu
- reflektuje a hodnotí práci svého týmu, jednotlivců i sebe
- při potížích se snaží najít příčiny a možná řešení formou diskuse, obhajuje výsledky práce týmu
- stanovuje si cíle pro sebezdokonalení a je vytrvalý v úsilí o jejich dosažení,
- v návaznosti na výsledky dosavadního studia si s pomocí učitele podle svých schopností vytyčuje individuální úkoly
- podle svého uvážení využívá zpětnou vazbu pro své další jednání
- cílevědomě pracuje na vytvoření pocitu důvěry ve vlastní schopnosti

Kompetence komunikativní

- vhodně a účinně se zapojí do diskuse
- verbálně i neverbálně dává najevo porozumění, klade doplňující otázky
- v diskusi zaujme souhlasné nebo kritické stanovisko, vysvětlí své argumenty, obhájí vlastní názor
- rozumí různým typům psaných i mluvených textů, chápe jejich smysl a strukturu
- správně, účelně a tvořivě využívá k práci běžné informační a komunikační prostředky
- rozumí symbolickým zápisům, vzorcům, grafům, tabulkám apod., chápe jejich strukturu a dokáže je používat
- k získání a výměně informací využívá účelně různé informační a komunikační prostředky a technologie, posuzuje důvěryhodnost použitých zdrojů

- vybere a využije takové informační a komunikační prostředky a technologie, které nejlépe vyhovují dané situaci
- vyjadřuje se tak, aby mu ostatní rozuměli, vše výstižně a jednoznačně pojmenovává, tvoří souvislé a přehledné věty a souvětí
- při vyjadřování uspořádává informace logicky podle souvislostí

Kompetence k řešení problémů

- při řešení problému postupuje systematicky, stanovuje dílčí cíle a vyhodnocuje jejich splnění
- při řešení problému je vytrvalý, dokáže se poučit z vlastních chyb, aktivně hledá nápravu
- vyhodnocuje nalezená řešení a vyvozuje závěr ze získaných poznatků
- posoudí, zda nalezené řešení problému je reálné, promýšlí jeho konkrétní důsledky a dopady
- rozpozná problémovou situaci, rozpozná její příčinu, důsledek a vztah mezi nimi
- problém analyzuje z různých hledisek, promýšlí alternativy přístupů k jeho řešení
- hledá analogii s dříve řešeným problémem, určí shody a odlišnosti
- na základě nabytých vědomostí a zkušeností formuluje hypotézy
- vytváří a využívá vizuální znázornění problému

Kompetence k učení

- samostatně a přehledně zpracovává výpisky i písemné a grafické práce rozsáhlejšího charakteru
- kriticky reflektuje výsledky svého procesu učení
- odhadne, nakolik jeho vědomosti a dovednosti dostačují pro různé úkoly, hledá cestu ke sebezdokonalování
- má pozitivní vztah ke vzdělávání, hledá příčiny svých nedostatků a pracuje na jejich odstraňování
- rozpozná a používá nejefektivnější způsoby učení, uvědomuje si výhody spolupráce i individuálního učení
- při učení vytváří optimální podmínky pro vlastní učení, eliminuje rušivé podněty
- dodržuje psychohygienu učení, dokáže se dlouhodobě soustředit, pravidelně relaxuje
- aktivně žádá o objasnění souvislostí, zajímá se o alternativní zdroje informací
- při samostudiu aktivně využívá zdroje informací, vyhodnotí, který ze zdrojů je pro danou situaci nejefektivnější
- aktivně využívá nabyté poznatky a dovednosti, dokáže je uplatnit v širších souvislostech
- ovládá terminologii a symboliku v daném předmětu

ročník	prima	sekunda	tercie	kvarta
dotace	2	2	2	2
povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
dotace skupiny				

PRIMA DOTACE: 2, POVINNÝ

ÚVOD DO STUDIA DĚJEPISU

výstupy	učivo
umí uvést potřebnost dějepisných znalostí	úvod do studia dějepisu;

rozlišuje historické prameny ovládá základní chronologii a orientaci v mapě	základní pojmosloví; prameny a literatura; datování; kalendář.
pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá	

LIDSKÁ SPOLEČNOST V PRAVĚKU

výstupy	učivo
charakterizuje život ve starší době kamenné objasní význam neolitu a doby kovů zná některé archeologické kultury na našem území	teorie vzniku světa a člověka; život v paleolitu; neolitický převrat; doby kovů; Keltové a jejich vymoženosti.
pokrytí průřezových témat MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Etnický původ	
<p>přesahy do: VV (prima): Pravěk nejstarší dějiny výtvarného umění a architektury</p> <p>přesahy z: (prima): Pravěk nejstarší dějiny výtvarného umění a architektury</p>	

NEJSTARŠÍ STAROVĚKÉ STÁTY

výstupy	učivo
chápe předpoklady vzniku prvních civilizací zná nejvýznamnější památky starověkých civilizací umí porovnat společenská zřízení starověkých států	Sumerové; Babylóňané; Asyřané; Starověký Egypt; Palestiny (Bible); starověká Indie a Čína
pokrytí průřezových témat MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Kulturní diference Etnický původ Multikulturalita	
<p>přesahy z: (prima): Literární druhy a žánry, (prima): Tematické okruhy v literatuře, (prima): Starověk I nejstarší dějiny výtvarného umění a architektury</p>	

STAROVĚKÉ ŘECKO

výstupy	učivo
---------	-------

<p>zná nejvýznamnější památky starověkých civilizací</p> <p>umí doložit přínos antiky</p> <p>umí porovnat společenská zřízení starověkých států</p>	<p>krétská civilizace, báje krétsko-mykénského cyklu; báje trójského cyklu; vývoj Athén a Sparty; řecko-perské války; zlatý věk Athén; peloponéské války; kultura klasického období; říše Alexandra Velikého; sedm divů světa.</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Kulturní diference Multikulturalita</p>	
<p>přesahy do: VV (prima): Starověk I nejstarší dějiny výtvarného umění a architektury přesahy z: (prima): Literární druhy a žánry, (prima): Tematické okruhy v literatuře, (sekunda): Starověk II nejstarší dějiny výtvarného umění a architektury</p>	

STAROVĚKÝ ŘÍM

výstupy	učivo
<p>zná nejvýznamnější památky starověkých civilizací</p> <p>umí doložit přínos antiky</p> <p>umí porovnat společenská zřízení starověkých států</p>	<p>-Řím královský, Etruskové; -republika (boj plebejů za zrovnoprávnění, punské války, Spartakovo povstání, G. J. Caesar) -Řím císařský; -kultura antického Říma, křesťanství</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá</p>	
<p>přesahy do: VV (prima): Starověk I nejstarší dějiny výtvarného umění a architektury přesahy z: (prima): Literární druhy a žánry, (sekunda): Starověk II nejstarší dějiny výtvarného umění a architektury</p>	

SEKUNDA DOTACE: 2, POVINNÝ

UTVÁŘENÍ RANĚ FEUDÁLNÍ EVROPY

výstupy	učivo
---------	-------

<p>umí popsat vznik raně feudálních států porovná západní a východní křesťanství s islámem umí objasnit vývoj českých zemí ve středověku</p>	<p>podstata feudalismu; Byzanc, Arabové; Franská říše, křesťanství; české dějiny do 12. století (Sámova říše, Velká Morava, přemyslovský stát do 12. století); Vikingové; státy východní a jihovýchodní Evropy; papežství a křížové výpravy.</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Kulturní diference Etnický původ Multikulturalita</p>	
<p>přesahy do: ČJL (sekunda): Literární útvary a jejich charakteristika, VV (sekunda): Středověk I dějiny výtvarného umění a architektury přesahy z: (sekunda): Ranně křesťanské umění dějiny výtvarného umění a architektury, (sekunda): Středověk I dějiny výtvarného umění a architektury</p>	

EVROPA VE 13.–15. STOLETÍ

výstupy	učivo
<p>chápe úlohu křesťanství ve středověku má představu o životě ve středověku, rozpozná románskou a gotickou kulturu</p>	<p>pokrokové změny v zemědělství, kolonizace, rozmach měst; anglo-francouzské soupeření; hrozba turecké expanze v Evropě; vznik Španělska a završení reconquisty.</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Kulturní diference Etnický původ Multikulturalita</p>	
<p>přesahy do: ČJL (sekunda): Literární útvary a jejich charakteristika, VV (sekunda): Středověk I dějiny výtvarného umění a architektury přesahy z: (sekunda): Literární útvary a jejich charakteristika, (sekunda): Tematické okruhy v literatuře, (tercie): Středověk II dějiny výtvarného umění a architektury</p>	

ČESKÝ STÁT VE 13.–15. STOLETÍ

výstupy	učivo
---------	-------

<p>umí objasnit vývoj českých zemí ve středověku chápe úlohu křesťanství ve středověku má představu o životě ve středověku, rozpozná románskou a gotickou kulturu chápe význam husitství a české reformace</p>	<p>rozkvět českého státu za posledních Přemyslovců; český stát za prvních Lucemburků; gotické umění; rostoucí nespokojenost s církví, opravné hnutí; husitství; doba vlády Jiřího z Poděbrad; Jagellonci na českém trůně; Vladislavská gotika.</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Jsme Evropané</p>	
<p>přesahy do: VV (sekunda): Středověk I dějiny výtvarného umění a architektury přesahy z: (tercie): Středověk II dějiny výtvarného umění a architektury</p>	

POČÁTKY NOVOVĚKU

<p>výstupy</p>	<p>učivo</p>
<p>vysvětlí podstatu renesance a reformace chápe význam husitství a české reformace popíše zámořské objevy</p>	<p>objevné plavby Portugalců a Španělů; důsledky zámořských objevů pro svět; pokrokové změny ve výrobě; německá reformace; náboženské války ve Francii reformace v Anglii, Alžbětinská Anglie; nizozemský odboj proti Španělům; humanismus a renesance.</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Objevujeme Evropu a svět MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Kulturní difference Multikulturalita</p>	
<p>přesahy do: ČJL (sekunda): Literární útvary a jejich charakteristika, VV (tercie): Novověk dějiny výtvarného umění a architektury přesahy z: (sekunda): Tematické okruhy v literatuře, (tercie): Novověk dějiny výtvarného umění a architektury</p>	

PRVNÍ HABSBUROVÉ NA ČESKÉM TRŮNĚ

<p>výstupy</p>	<p>učivo</p>
<p>objasní postavení českého státu za Habsburků</p>	<p>české země po nástupu Habsburků války s Turky stavovská společnost náboženské poměry</p>

pokrytí průřezových témat
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH
Jsme Evropané

přesahy do:
VV (tercie): Novověk dějiny výtvarného umění a architektury
přesahy z:
(tercie): Novověk dějiny výtvarného umění a architektury

EVROPA A ČESKÉ ZEMĚ V 17. STOLETÍ

výstupy	učivo
objasní postavení českého státu za Habsburků objasní třicetiletou válku a její důsledky chápe rozdíly mezi absolutismem a konstituční monarchií rozpozná renesanční a barokní kulturu	Majestát a II. stavovský odboj; důsledky bělohorské porážky; Třicetiletá válka; revoluční změny v Anglii; posílení absolutismu ve Francii; habsburská monarchie po roce 1648; barokní kultura.

pokrytí průřezových témat
VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA
Formy participace občanů v politickém životě
VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH
Evropa a svět nás zajímá
Objevujeme Evropu a svět

přesahy do:
VV (tercie): Novověk dějiny výtvarného umění a architektury
přesahy z:
(tercie): Novověk dějiny výtvarného umění a architektury

TERCIE DOTACE: 2, POVINNÝ

EVROPA A ČESKÉ ZEMĚ V 18. STOLETÍ

výstupy	učivo
vysvětlí změny charakterizující modernizaci společnosti	vznik Pruska; Rusko (Petr I. a Kateřina II.) baroko, osvícenství; osvícenský absolutismus; Marie Terezie; josefínské patenty.

pokrytí průřezových témat
 VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH
 Evropa a svět nás zajímá
 Objevujeme Evropu a svět
 MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA
 Kulturní diference

přesahy do:

VO (kvarta): Občanská společnost, VO (kvarta): Občan v právních a ekonomických vztazích, VO (kvarta): Člověk hledající společenství, VO (kvarta): Smysl společenství

přesahy z:

(kvarta): Doba nejnovější dějiny výtvarného umění a architektury

EVROPA V LETECH 1789–1848

výstupy	učivo
<p>vysvětlí změny charakterizující modernizaci společnosti</p> <p>objasní význam franc. revoluce pro modernizaci společnosti</p> <p>rozumí procesu formování novodobých národů</p> <p>rozumí emancipaci společenských vrstev v evrop. revolucích</p> <p>charakterizuje základní politické proudy</p>	<p>-velká francouzská revoluce;</p> <p>-napoleonské války;</p> <p>-napoleonův pád;</p> <p>-vídeňská jednání;</p> <p>-evropské mocnosti v letech 1815-1848;</p>

pokrytí průřezových témat
 VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA
 Občan, občanská společnost a stát
 Formy participace občanů v politickém životě
 VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH
 Evropa a svět nás zajímá
 Objevujeme Evropu a svět

přesahy do:

VO (kvarta): Občanská společnost, VO (kvarta): Občan v právních a ekonomických vztazích, VO (kvarta): Člověk hledající společenství, VO (kvarta): Smysl společenství

přesahy z:

(kvarta): Doba nejnovější dějiny výtvarného umění a architektury

ČESKÉ ZEMĚ V LETECH 1790–1848

výstupy	učivo
<p>rozumí procesu formování novodobých národů</p>	<p>české země v době předbřeznové;</p> <p>národní obrození a kulturní vývoj;</p> <p>významné osobnosti národního obrození.</p>

pokrytí průřezových témat
 VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH
 Jsme Evropané

přesahy do:

VO (kvarta): Občanská společnost, VO (kvarta): Občan v právních a ekonomických vztazích, VO (kvarta): Člověk hledající společenství, VO (kvarta): Smysl společenství

přesahy z:

(tercie): Čeština v systému ostatních jazyků, (kvarta): Doba nejnovější dějiny výtvarného umění a architektury

SVĚT V LETECH 1848–1914

výstupy	učivo
<p>rozumí procesu formování novodobých národů</p> <p>rozumí emancipaci společenských vrstev v evrop. revolucích</p> <p>charakterizuje základní politické proudy</p> <p>vysvětlí nerovnoměrnost vývoje v různých částech světa</p>	<p>série revolucí 1848 v hlavních evropských zemích;</p> <p>sjednocovací proces v Itálii a Německu; Rakousko v letech 1848-1914;</p> <p>Francie podruhé císařstvím a potřetí republikou; rozklad Osmanské říše;</p> <p>Rusko za posledních Romanovců;</p> <p>občanská válka v USA;</p> <p>revoluce ve vědě a technice;</p> <p>svět na prahu války.</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA</p> <p>Občan, občanská společnost a stát</p> <p>Formy participace občanů v politickém životě</p> <p>Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p> <p>VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH</p> <p>Evropa a svět nás zajímá</p> <p>Objevujeme Evropu a svět</p> <p>MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA</p> <p>Kulturní diference</p>	
<p>přesahy do:</p> <p>VO (kvarta): Občanská společnost, VO (kvarta): Občan v právních a ekonomických vztazích, VO (kvarta): Člověk hledající společenství, VO (kvarta): Smysl společenství</p>	

ČESKÉ ZEMĚ V LETECH 1848–1914

výstupy	učivo
<p>charakterizuje základní politické proudy</p>	<p>česká politika v roce 1848;</p> <p>české země za Bachova absolutismu;</p> <p>budování občanské společnosti v Habsburské monarchii;</p> <p>česká politika po 1867.</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA</p> <p>Formy participace občanů v politickém životě</p> <p>VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH</p> <p>Jsme Evropané</p>	

přesahy do:

VO (kvarta): Občanská společnost, VO (kvarta): Občan v právních a ekonomických vztazích, VO (kvarta): Člověk hledající společenství, VO (kvarta): Smysl společenství

PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA

výstupy	učivo
rozumí zneužití techniky ve světových válkách	významné mezníky Velké války; revoluční události v Rusku; I. čs. odboj, formování a činnost Čs. legií; Vznik Československa
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Formy participace občanů v politickém životě VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p>	
<p>přesahy do: VO (kvarta): Občanská společnost, VO (kvarta): Občan v právních a ekonomických vztazích, VO (kvarta): Člověk hledající společenství, VO (kvarta): Smysl společenství</p>	

KVARTA DOTACE: 2, POVINNÝ**SVĚT V LETECH 1918–1938**

výstupy	učivo
umí charakterizovat demokratický systém umí charakterizovat totalitní systémy	versailleský mírový systém; vývoj mocností po válce; krize světového hospodářství a její řešení; totalitární ideologie (komunismus, fašismus a nacismus); vzestup něm. nacismu; zrod Třetí říše, rostoucí agresivita Německa; svět na cestě k válce; počátek II. světové války.
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Hodnoty, postoje, praktická etika VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá</p>	

Objevujeme Evropu a svět
Jsme Evropané
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA
Kulturní diference
Princip sociálního smíru a solidarity
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

přesahy z:
(kvarta): Přehled literatury z hlediska literárně historického

ČESKOSLOVENSKO V LETECH 1918–1938, II. REPUBLIKA

výstupy	učivo
<p>umí charakterizovat demokratický systém umí zhodnotit vývoj 1. ČSR</p>	<p>-Československo ve 20. letech; - Československo na cestě k zániku; -Mnichovské dny a jejich důsledky pro I. republiku; -1. Charakter II. republiky, zánik Československa.</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Jsme Evropané</p>	
<p>přesahy z: (kvarta): Přehled literatury z hlediska literárně historického</p>	

DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA

výstupy	učivo
<p>rozumí zneužití techniky ve světových válkách umí charakterizovat totalitní systémy chápe nepřijatelnost antisemitismu a rasismu</p>	<p>významné mezníky v dějinách druhé světové války; charakter války a její důsledky; holocaust.</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Etnický původ Multikulturalita</p>	
<p>přesahy z: (kvarta): Přehled literatury z hlediska literárně historického</p>	

ČEŠI V LETECH 1939–1945

výstupy	učivo
umí charakterizovat totalitní systémy chápe nepřijatelnost antisemitismu a rasismu	protektorát; II. čs. odboj, heydrichiáda; Čechoslováci na bojištích II. sv. války; osvobození našeho území.
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Hodnoty, postoje, praktická etika VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá Jsme Evropané MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Etnický původ Multikulturalita MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
přesahy z: (kvarta): Přehled literatury z hlediska literárně historického	

SVĚT PO ROCE 1945

výstupy	učivo
zná souvislosti bipolárního rozdělení světa chápe euroatlantickou spolupráci posoudí postavení rozvojových zemí prokáže základní orientaci v problémech současnosti	proces vytváření dvou světových soustav; odlišný vývoj v zemích západního a východního bloku; dekolonizace a země třetího světa; studená válka až do rozpadu SSSR (1946-1991); nejvýznamnější ohniska mezinárodního napětí; věda a technika jako faktor vývoje.
pokrytí průřezových témat VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Kulturní diference Etnický původ Multikulturalita	

Princip sociálního smíru a solidarity
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

komentář

přesahy z:
(kvarta): Přehled literatury z hlediska literárně historického

ČESKOSLOVENSKO PO ROCE 1945

výstupy	učivo
zná souvislosti bipolárního rozdělení světa prokáže základní orientaci v problémech současnosti	Vývoj Československa v letech 1945 – 1948; Vývoj Československa od roku 1948 do roku 1989 (politické procesy, třetí odboj, tzv. Pražské jaro, konsolidace a normalizace, hnutí za občanská práva a tzv. Sametová revoluce) vznik České republiky; tzv. problémy současnosti.
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Hodnoty, postoje, praktická etika VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Občanská společnost a škola Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	
přesahy z: (kvarta): Přehled literatury z hlediska literárně historického	

Dějepisná olympiáda (Soutěž)

Žáci tercií a kvart budou zapojováni do školního kola Dějepisné olympiády, pořádané Národním institutem dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Dva nejlepší řešitelé školního kola pak budou reprezentovat školu v okresním kole.

4.4.2 Občanská výchova

Obsahové vymezení předmětu:

Vyučovací předmět Občanská výchova obsahem odpovídá vzdělávacímu oboru Výchova k občanství, z části integruje vzdělávací obor Výchova ke zdraví vzdělávací oblasti Člověk a zdraví a vzdělávací obor Člověk a svět práce stejnojmenné vzdělávací oblasti RVP ZV.

Tematický okruh vzdělávacího oboru Výchova k občanství s názvem Mezinárodní vztahy, globální svět je integrován do vyučovacího předmětu Zeměpis.

Předmět Občanská výchova je koncipován k postupnému formování občanského profilu žáků, poskytuje orientaci ve významných okolnostech občanského života a napomáhá formovat vědomí odpovědnosti za vlastní život. Vede nejen k sebepoznávání, ale i k utváření vnitřních postojů žáků v důležitých oblastech lidského života.

Organizační vymezení předmětu:

Ve výuce jsou zastoupeny klasické metody, jako je výklad, reprodukce textu, soutěže v kombinaci s moderními metodami diskuse, dramatizace, video, beseda, samostatná a skupinová práce.

Místem realizace je třída, popřípadě učebna umožňující videoprojekci. Některé aktivity se mohou konat mimo budovu školy, jde například o návštěvu informačního a poradenského centra pro volbu povolání na úřadu práce v rámci seznamování s problematikou vzdělávacího oboru Člověk a svět práce aj.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Na úrovni vyučovacího předmětu Občanská výchova jsou využívány následující výchovné a vzdělávací postupy.

Kompetence k učení – učitel:

- uplatňuje vhodné metody při shrnování a opakování učiva pro efektivní osvojování získaných poznatků;
- vede žáky k tomu, aby získané poznatky byli schopni hodnotit, třídít, propojovat do širších celků a vyvozovat z nich závěry.

Kompetence k řešení problémů – učitel:

- zadává úkoly způsobem, který umožňuje volbu různých postupů;
- povzbuzuje žáky k vytrvalosti při případných nezdarech a k důslednosti při řešení zadaných úloh;
- vede žáky k samostatnosti a zodpovědnosti za svá rozhodnutí.

Kompetence komunikativní – učitel:

- vede žáky k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu;
- vytváří příležitosti pro komunikaci mezi žáky, podněcuje je k argumentaci a zároveň k respektování názoru svých spolužáků spolu s dodržováním pravidel diskuse.

Kompetence sociální a personální – učitel:

- přispívá vhodně zvolenými formami výuky k získání zkušeností z týmové spolupráce a jejího přínosu pro individuální rozvoj;
- upevňuje potřebu utváření pozitivní atmosféry pro rozvoj dobrých mezilidských vztahů jak ve vztahu k žákům tak i k vyučujícím;
- posiluje vnímavost žáků vůči jednotlivým zkušenostem druhých jako zdroji poučení.

Kompetence občanské – učitel:

- směřuje žáky k rozpoznání svých práv a povinností jako významné podmínky pro vlastní orientaci a životní strategii;
- podporuje vnímavost a zájem o problémy a potřeby okolí, ve kterém se žáci pohybují;
- vede je k respektování a oceňování kulturního dědictví, k hospodárnému zacházení s peněžními prostředky a předměty každodenní potřeby a k zodpovědnému přístupu v péči o své zdraví.

Kompetence pracovní – učitel:

- motivuje žáky v potřebě neustálého sebezdokonalování při přípravě na budoucí profesní zaměření a seberealizaci ve společnosti;
- směřuje žáky v rozvoji schopnosti větší míry flexibility a adaptace na změny pracovních podmínek.

Klíčové kompetence

Kompetence pracovní

- má základní znalost právních předpisů týkajících se zaměstnaneckého poměru a samostatného podnikání, rozumí systému zdravotního a sociálního pojištění
- zabývá se etickými normami podnikatelské činnosti
- je přiměřeně sebekritický, zná své slabé i silné stránky, dokáže rozhodnout o svém dalším vzdělávání a profesním zaměření

Kompetence občanské

- chápe základní společensko-právní principy
- zná svá práva a povinnosti ve škole i mimo ni
- chápe základní ekologické a environmentální problémy, utváří si vlastní názory a postoje
- do svých životních postojů zahrnuje otázky týkající se podpory a ochrany zdraví
- respektuje a chrání naše kulturní i historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj ke kulturnímu dění a uměleckým dílům
- respektuje názory a přesvědčení druhých a přijímá je jako možné
- chápe pocity a vnitřní hodnoty jiných lidí, je schopen se vcítit do různých situací a nedotýká se citů druhých
- odmítá útlak a hrubé zacházení a uvědomuje si povinnost postavit se proti násilí

Kompetence sociální a personální

- stanovuje si cíle pro sebezdokonalení a je vytrvalý v úsilí o jejich dosažení,
- cílevědomě pracuje na vytvoření pocitu důvěry ve vlastní schopnosti

Kompetence komunikativní

- vhodně a účinně se zapojí do diskuse
- v diskusi zaujme souhlasné nebo kritické stanovisko, vysvětlí své argumenty, obhájí vlastní názor

- vyjadřuje se tak, aby mu ostatní rozuměli, vše výstižně a jednoznačně pojmenovává, tvoří souvislé a přehledné věty a souvětí

Kompetence k řešení problémů

- na základě nabytých vědomostí a zkušeností formuluje hypotézy

Kompetence k učení

- má pozitivní vztah ke vzdělávání, hledá příčiny svých nedostatků a pracuje na jejich odstraňování
- dodržuje psychohygienu učení, dokáže se dlouhodobě soustředit, pravidelně relaxuje
- ovládá terminologii a symboliku v daném předmětu

ročník	prima	sekunda	tercie	kvarta
dotace	1	1	1	2
povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
dotace skupiny				

PRIMA DOTACE: 1, POVINNÝ

ROK V JEHO PROMĚNÁCH A SLAVNOSTECH

výstupy	učivo
získá přehled o způsobech měření času umí vysvětlit původ svátků a jejich zvyklostí uvádí příklady pranostik a přísloví chápe význam správného denního rytmu rozlišuje vhodné a nevhodné způsoby využívání volného času, uvádí příklady zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje	kalendáře svátky přísloví, pranostiky denní rytmus volný čas a jeho využití
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Seberegulace a sebeorganizace Psychohygienu	

DOMOV A RODINA

výstupy	učivo
posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci rozumí uspořádání bytu a jeho funkčnosti rozpozná základní funkce rodiny vysvětlí význam harmonických vztahů pro zdravý vývoj jedince	proměny bydlení, uspořádání bytu, domu funkce rodiny vztahy v rodině poruchy funkce rodiny náhradní rodinná péče

sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje	hospodaření rodiny; hlavní příjmy a výdaje rodiny
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Hodnoty, postoje, praktická etika	

LIDSKÁ SETKÁNÍ

výstupy	učivo
<p>zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu</p> <p>uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem</p> <p>posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci</p> <p>zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupuje</p> <p>respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a partnery a pozitivní komunikací a kooperací přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě)</p> <p>vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví</p>	<p>přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi</p> <p>rovnost a nerovnost</p> <p>rovné postavení mužů a žen</p> <p>lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti</p> <p>život ve škole, vrstevnická skupina, vklad vzdělání pro život</p> <p>práva a povinnosti žáků</p> <p>zásady lidského soužití, slušnost, zdvořilost, takt</p>
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Občanská společnost a škola	

NAŠE VLAST

výstupy	učivo
---------	-------

<p>jmenuje zajímavá a památná místa v ČR jmenuje významné osobnosti, které proslavily náš národ vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu</p>	<p>pojem vlasti a vlastenectví zajímavá a památná místa v ČR, co nás proslavilo významné osobnosti</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Objevujeme Evropu a svět</p>	
<p>přesahy z: (prima): Český národní jazyk</p>	

OBEC, REGION, ZEMĚ

výstupy	učivo
<p>posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci</p>	<p>důležité instituce obce významní rodáci, místní tradice zajímavá a památná místa obce a regionu ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Formy participace občanů v politickém životě ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Vztah člověka k prostředí</p>	
<p>přesahy z: (prima): Český národní jazyk</p>	

SEKUNDA DOTACE: 1, POVINNÝ

NÁROD, VLAST

výstupy	učivo
<p>rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá</p>	<p>národ, národnostní menšiny, rasismus, pojem vlasti a vlastenectví problémy lidské nesnášenlivosti státní symboly, státní svátky, významné dny</p>

<p>aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti</p> <p>zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu</p>	
<p>pokrytí průřezových témat MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Lidské vztahy Etnický původ Multikulturalita Princip sociálního smíru a solidarity</p>	

MAJETEK A BOHATSTVÍ

výstupy	učivo
<p>rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady</p> <p>objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání</p> <p>dodržuje zásady hospodárnosti, popíše a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem, vyhýbá se rizikům v hospodaření s penězi</p>	<p>majetek, vlastnictví, jeho formy</p> <p>hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana</p> <p>hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví</p> <p>sociální politika státu</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Občan, občanská společnost a stát</p>	

PŘÍRODNÍ BOHATSTVÍ A JEHO OCHRANA

výstupy	učivo
<p>rozlišuje typy chráněných území, uvádí příklady chová se odpovědně ve vztahu k ochraně přírody</p>	<p>charakter krajiny, chráněná území</p> <p>ekologické problémy</p> <p>ekologické organizace</p>
<p>pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí</p>	

KULTURA A UMĚNÍ

výstupy	učivo
<p>zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají</p> <p>kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí</p>	<p>rozmanitost kulturních projevů</p> <p>kulturní instituce, kulturní hodnoty, kulturní tradice</p> <p>masová kultura</p> <p>prostředky masové komunikace</p>
<p>pokrytí průřezových témat MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Fungování a vliv médií ve společnosti</p>	
<p>přesahy z: (sekunda): Literární útvary a jejich charakteristika</p>	

STÁT A PRÁVO

výstupy	učivo
<p>rozdělí nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky</p> <p>rozdělí a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu</p> <p>přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu</p>	<p>vznik státu a právních norem</p> <p>právní základy státu - znaky státu</p> <p>typy a formy státu</p> <p>složky státní moci, jejich orgány a instituce</p> <p>základní lidská práva a svobody</p> <p>právo a morálka</p> <p>obrana státu</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Hodnoty, postoje, praktická etika VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Občan, občanská společnost a stát Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p>	

TERCIE DOTACE: 1, POVINNÝ**ČLOVĚK A DOSPÍVÁNÍ**

výstupy	učivo

Respektuje změny v období dospívání a vhodně na ně reaguje, kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	etapy vývoje lidského jedince pubescence
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sebepoznání a sebepojetí	

ČLOVĚK HLEDAJÍCÍ SÁM SEBE

výstupy	učivo
<p>objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života</p> <p>posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek</p> <p>rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání</p> <p>popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru</p> <p>samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím</p>	<p>člověk jako osobnost</p> <p>vnímání, prožívání; dovednosti a schopnosti</p> <p>sebepoznání a sebepojetí, sebevědomí, sebehodnocení, sebekritika</p> <p>vůle, volní jednání</p> <p>charakter, charakterové vlastnosti, svědomí</p> <p>temperament, emoce</p> <p>životní cíle, aspirace, plánování života, adaptace na životní změny</p> <p>seberealizace a sebeorganizace činnosti a chování</p> <p>psychohygiena, předcházení a zvládání stresu</p>
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena	
přesahy z: (tercie): Literární hrdina	

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

výstupy	učivo
Respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními	zdravá výživa a stravovací návyky, poruchy příjmu potravy režim dne

<p>životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování</p> <p>Uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým</p>	<p>návykové látky, drogová závislost, jiné formy patologické závislosti</p> <p>citové vztahy dospívajících, význam přátelství láska a lidská sexualita</p> <p>plánované rodičovství a antikoncepce</p> <p>rizikové faktory sexuálního života</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Psychohygienu</p> <p>Poznávání lidí</p> <p>Mezilidské vztahy</p> <p>Komunikace</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	

ČLOVĚK NA TRHU PRÁCE

výstupy	učivo
<p>objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života</p> <p>orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí</p>	<p>povolání lidí</p> <p>pracoviště a pracovní prostředí</p> <p>charakter a druhy pracovních činností</p> <p>kvalifikační požadavky, zdravotní a osobnostní požadavky</p> <p>rovnosti příležitosti na trhu práce</p> <p>dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	

ČLOVĚK A PŘEDPOKLADY ZAPOJENÍ DO LIDSKÉ SPOLUPRÁCE

výstupy	učivo
<p>posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek</p> <p>posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravě</p>	<p>osobní zájmy a cíle</p> <p>tělesný a zdravotní stav</p> <p>osobní vlastnosti a schopnosti</p> <p>sebehodnocení</p> <p>vlivy na volbu profesní orientace</p> <p>náplň učebních a studijních oborů</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p>	

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA
Sebepoznání a sebepojetí
Mezilidské vztahy
Komunikace

KVARTA DOTACE: 2, POVINNÝ

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

výstupy	učivo
prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání srovnává výhody a nevýhody zaměstnání a podnikání založí fiktivní firmu (živnost)	informační základna pro volbu povolání práce s profesními informacemi a využití poradenských služeb úřady práce, problémy nezaměstnanosti pracovní příležitosti v regionu způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele pracovní podmínky žen a mladistvých pracovní poměr, jeho vznik a zrušení podnikání, nejčastější formy podnikání druhy firem
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Kooperace a kompetice	

OBČANSKÁ SPOLEČNOST

výstupy	učivo
objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak	sdružování občanů státní občanství Ústava ČR, jednotlivé kapitoly volební systémy komunální a parlamentní volby politický pluralismus

<p>mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů</p> <p>rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu</p>	<p>nezávislý tisk a další masmédiá</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Občan, občanská společnost a stát Formy participace občanů v politickém životě Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování</p>	
<p>přesahy z: (tercie): Evropa a české země v 18. století, (tercie): Evropa v letech 1789–1848, (tercie): České země v letech 1790–1848, (tercie): Svět v letech 1848–1914, (tercie): České země v letech 1848–1914, (tercie): První světová válka, (kvarta): Tematické okruhy v literatuře, (kvarta): Styl publicistický</p>	

OBČAN V PRÁVNÍCH A EKONOMICKÝCH VZTAZÍCH

výstupy	učivo
<p>vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít</p> <p>na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení</p> <p>rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané</p> <p>rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb, uvede příklady jejich součinnosti</p> <p>na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz</p> <p>objasní význam právní úpravy důležitých vztahů vlastnictví, pracovní poměr, manželství</p> <p>provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci</p> <p>održuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování</p>	<p>právní řád České republiky protiprávní jednání právo v každodenním životě vlastnické právo, závazkové právo formy uzavření manželství tržní hospodářství, nabídka a poptávka, fungování trhu výroba, ochod, služby peníze a bankovní systém státní rozpočet, daně marketing, reklama, reklamní agentury</p>

<p>rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činností a spolupráce při postihování trestných činů</p> <p>rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady</p> <p>posuzuje nezaujatě různé pohledy a argumenty ekonomů, sociologů a další veřejnosti na problematiku reklamy a marketingu</p>	
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Občan, občanská společnost a stát</p>	
<p>přesahy z: (tercie): Evropa a české země v 18. století, (tercie): Evropa v letech 1789–1848, (tercie): České země v letech 1790–1848, (tercie): Svět v letech 1848–1914, (tercie): České země v letech 1848–1914, (tercie): První světová válka</p>	

ČLOVĚK HLEDAJÍCÍ SPOLEČENSTVÍ

výstupy	učivo
<p>vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje různé způsoby komunikace v různých životních situacích, používá osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi</p>	<p>vztahy mezi lidmi, osobní a neosobní vztahy sociální role, sociální pozice komunikace a kooperace, empatie, dialog efektivní a asertivní komunikace morální rozvoj, prosociální chování</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Poznávání lidí Mezilidské vztahy Komunikace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	
<p>přesahy z: (tercie): Evropa a české země v 18. století, (tercie): Evropa v letech 1789–1848, (tercie): České země v letech 1790–1848, (tercie): Svět v letech 1848–1914, (tercie): České země v letech 1848–1914, (tercie): První světová válka, (kvarta): Čeština v systému jazyků, její rozvrstvení, jazyková kultura</p>	

SMYSL SPOLEČENSTVÍ

výstupy	učivo
<p>seznámí se s významnými světovými náboženstvími</p>	<p>mýtus a náboženství světová náboženství</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p>	

Hodnoty, postoje, praktická etika
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA
Lidské vztahy

přesahy z:

(tercie): Evropa a české země v 18. století, (tercie): Evropa v letech 1789–1848, (tercie): České země v letech 1790–1848, (tercie): Svět v letech 1848–1914, (tercie): České země v letech 1848–1914, (tercie): První světová válka

4.5 Člověk a příroda

Vzdělávací oblast člověk a příroda zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti člověk a příroda, jimiž jsou Fyzika, Chemie, Přírodopis, Přírodovědná cvičení a Zeměpis, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, utváří spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním také vzdělávání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovední charakter, je v zájmu zachování celistvosti oboru umístěn celý v této vzdělávací oblasti. Vzdělávací oblast člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, člověk a společnost, člověk a zdraví a člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím různých empirických metod poznávání (pozorování, měření, experiment) i různých metod racionálního uvažování
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- způsobu myšlení, které vyžaduje ověřování vyslovovaných domněnek o přírodních faktech více nezávislými způsoby
- posuzování důležitosti, spolehlivosti a správnosti získaných přírodovědných dat pro potvrzení nebo vyvrácení vyslovovaných hypotéz či závěrů
- zapojování do aktivit směřujících k šetrnému chování k přírodním systémům, k vlastnímu zdraví i zdraví ostatních lidí
- porozumění souvislostem mezi činnostmi lidí a stavem přírodního a životního prostředí
- uvažování a jednání, která preferují co nejefektivnější využívání zdrojů energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody a biomasy
- utváření dovedností vhodně se chovat při kontaktu s objekty či situacemi potenciálně či aktuálně ohrožujícími životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí lidí

4.5.1 Fyzika

Obsahové vymezení předmětu:

Fyzika je součástí vzdělávacího oboru Člověk a příroda.

Zabývá se zákonitostmi neživé přírody. Obsahově navazuje na předmět Přírodověda na prvním stupni.

Na nižším gymnáziu ve fyzice získávají žáci nejjednodušší fyzikální poznatky a aplikují odpovídající matematické dovednosti. Žáci se seznamují se základními fyzikálními veličinami, jejich jednotkami a měřením. Důraz je kladen na provádění a pozorování jednoduchých pokusů. Žáci je musí pochopit a vysvětlit fyzikální podstatu, na základě svých znalostí a dovedností vyvodit a formulovat správný závěr. V průběhu studia se žáci seznámí se základy mechaniky, optiky, elektrickými a magnetickými vlastnostmi látek. Poznají základy termodynamiky, jaderné fyziky, zákonitosti při vedení elektrického proudu. Osvojí si různé druhy energií, jejich vzájemnou přeměnu a využití. Žáci si v hodinách připomenou také život významných fyziků, jejich objevy a důležitost, kterou mají pro rozvoj nejen fyziky, ale i ostatních přírodních věd a jejich aplikaci v praxi.

Organizační vymezení předmětu:

Fyzika (2 + 2 + 2,5 + 2,5) je předmět, který vznikl integrací oboru Fyzika (1,5 + 2 + 2 + 2) a okruhu Práce s laboratorní technikou (0,5 + 0 + 0,5 + 0,5) z oblasti Člověk a svět práce.

V tercii a kvartě mají žáci jednu hodinu půlenou, je vyhrazena na laboratorní cvičení.

Pro výuku fyziky slouží odborná učebna fyziky a MMU, pro praktická cvičení a laboratorní práce laboratoř fyziky.

Fyzika je velmi úzce spjata především s matematikou, přírodovědným cvičením a chemií.

Výchovné a vzdělávací strategie:

K dosažení a naplnění klíčových kompetencí učitel volí následující výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení – učitel:

- dbá na návaznost nového učiva na dříve získané vědomosti;
- zadává úkoly a referáty tak, aby žáci využívali různé druhy studijních materiálů (v písemné i elektronické podobě) a získané informace dokázali s porozuměním použít;
- zařazuje do výuky motivační úlohy a reálné úlohy z praxe v návaznosti na probírané učivo;
- motivuje žáky vhodnými pokusy a demonstracemi a vyžaduje jejich vyhodnocení.

Kompetence k řešení problému – učitel:

- vede žáky k tomu, aby řešili fyzikální úlohy samostatně i ve skupinách;
- vyžaduje fyzikální rozbor situace a zdůvodnění zvoleného postupu;
- podporuje žáky v hledání různých cest k vyřešení problému.

Kompetence komunikativní – učitel:

- vede žáky, aby kvalitně prezentovali své znalosti;
- dbá, aby žáci jasně a srozumitelně formulovali své myšlenky v ústním i písemném projevu;
- účinně zapojuje žáky do diskuze, podněcuje je k vyslovení vlastního názoru a k jeho obhájení vhodnými argumenty.

Kompetence sociální a personální – učitel:

- zařazuje do výuky práci ve dvojicích a malých skupinách;
- sleduje a hodnotí vzájemnou spolupráci žáků ve skupině, jejich chování a celkovou atmosféru v pracovním týmu;
- vyžaduje dodržování stanovených pravidel a zásad bezpečnosti práce.

Kompetence občanská – učitel:

- důsledně kontroluje plnění uložených úkolů;
- podporuje snahu žáků povzbuzováním a kladným hodnocením;
- dbá na bezpečnost práce v laboratoři, vede žáky k zodpovědnosti za své zdraví i zdraví ostatních, zdůrazňuje zásady předlékařské pomoci v případě úrazu;
- vyžaduje dodržování základních pravidel slušného chování ve škole i mimo školu.

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

- Rozvoj schopností poznávání
- Kreativita
- Kooperace a kompetice

Klíčové kompetence

Kompetence pracovní

- při pracovních činnostech a aktivitách bere v potaz i otázky ochrany životního prostředí, chová se hospodárně a šetrně
- při všech činnostech dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví
- usiluje o to, aby jeho práce byla kvalitní, v případě nezdaru projevuje snahu o nápravu
- podle vymezených pravidel provádí činnosti a pokusy, udržuje pořádek na pracovním místě
- při pracovních činnostech poznává možnosti uplatnění vlastních schopností a dovedností
- při zpracování zadaných úkolů dokáže využít teoretické poznatky získané při výuce, vypracovaný úkol dodá s požadovaným obsahem i v požadované formě

Kompetence občanské

- samostatně posuzuje, zda má dost informací, aby se mohl rozhodnout, zvažuje všechna pro i proti
- v krizových situacích se chová zodpovědně
- zná svá práva a povinnosti ve škole i mimo ni
- chápe základní ekologické a environmentální problémy, utváří si vlastní názory a postoje
- do svých životních postojů zahrnuje otázky týkající se podpory a ochrany zdraví
- respektuje názory a přesvědčení druhých a přijímá je jako možné

Kompetence sociální a personální

- přijímá svou roli ve skupině, spolupracuje se členy skupiny, pomoc dokáže přijmout i poskytnout
- spoluvytváří podmínky pro splnění úkolu a efektivně komunikuje se členy týmu
- hledá spolu s ostatními návrhy na dosažení a zlepšení výsledků práce týmu
- při potížích se snaží najít příčiny a možná řešení formou diskuse, obhájí výsledky práce týmu
- cílevědomě pracuje na vytvoření pocitu důvěry ve vlastní schopnosti

Kompetence komunikativní

- v diskusi zaujme souhlasné nebo kritické stanovisko, vysvětlí své argumenty, obhájí vlastní názor
- správně, účelně a tvořivě využívá k práci běžné informační a komunikační prostředky
- rozumí symbolickým zápisům, vzorcům, grafům, tabulkám apod., chápe jejich strukturu a dokáže je používat
- vybere a využije takové informační a komunikační prostředky a technologie, které nejlépe vyhovují dané situaci
- vyjadřuje se tak, aby mu ostatní rozuměli, vše výstižně a jednoznačně pojmenovává, tvoří souvislé a přehledné věty a souvětí
- při vyjadřování uspořádává informace logicky podle souvislostí

Kompetence k řešení problémů

- při řešení problému je vytrvalý, dokáže se poučit z vlastních chyb, aktivně hledá nápravu
- zaznamenává postup a výsledky dosažené při řešení problému nebo experimentu

- formuluje konečné řešení problému, dokáže je zdůvodnit a obhájit
- rozpozná problémovou situaci, rozpozná její příčinu, důsledek a vztah mezi nimi
- problém analyzuje z různých hledisek, promýšlí alternativy přístupů k jeho řešení
- hledá analogii s dříve řešeným problémem, určí shody a odlišnosti
- na základě nabytých vědomostí a zkušeností formuluje hypotézy
- vytváří a využívá vizuální znázornění problému

Kompetence k učení

- teoretické poznatky dokáže využít v experimentální činnosti, dokáže vysvětlit a obhájit výsledek experimentu
- odhadne, nakolik jeho vědomosti a dovednosti dostačují pro různé úkoly, hledá cestu ke sebezdokonalování
- má pozitivní vztah ke vzdělávání, hledá příčiny svých nedostatků a pracuje na jejich odstraňování
- rozpozná a používá nejefektivnější způsoby učení, uvědomuje si výhody spolupráce i individuálního učení
- při učení vytváří optimální podmínky pro vlastní učení, eliminuje rušivé podněty
- aktivně žádá o objasnění souvislostí, zajímá se o alternativní zdroje informací
- při samostudiu aktivně využívá zdroje informací, vyhodnotí, který ze zdrojů je pro danou situaci nejefektivnější
- ovládá terminologii a symboliku v daném předmětu

ročník	prima	sekunda	tercie	kvarta
dotace	2	2	2,5	2,5
povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
dotace skupiny				

PRIMA DOTACE: 2, POVINNÝ

STAVBA LÁTEK

výstupy	učivo
uveďte konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	úvod do fyziky částicové složení látek, difúze vzájemné působení těles, gravitační pole měření síly částicová stavba pevných, kapalných a plyných látek atomy a molekuly
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání	

ELEKTRICKÉ VLASTNOSTI LÁTEK

výstupy	učivo

pochopí a dokáže vysvětlit podstatu zelektrování těles	elektrování těles, elektrické pole model atomu
---	---

MAGNETICKÉ VLASTNOSTI LÁTEK

výstupy	učivo
dokáže znázornit magnetické pole pomocí magnetických indukčních čar dokáže vysvětlit rozdíl mezi dočasným a trvalým magnetem	magnety, jejich popis magnetické pole, magnetická síla magnetizace magnetické pole Země

MĚŘENÍ DÉLKY A OBJEMU

výstupy	učivo
změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa	měření délky, délková měřidla opakované měření délky měření objemu, jednotky objemu měření objemu pevného a kapalného tělesa

MĚŘENÍ HMTNOSTI A HUSTOTA LÁTKY

výstupy	učivo
využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	měření hmotnosti, jednotky hmotnosti měření hmotnosti pevných těles a kapalin hustota látky, její jednotky výpočet hustoty a hmotnosti
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Kreativita Kooperace a kompetice	

MĚŘENÍ ČASU

výstupy	učivo
umí převádět jednotky času	čas jako fyzikální veličina jednotky času a jejich převody měření času
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Kreativita Kooperace a kompetice	

TEPLOTA A JEJÍ MĚŘENÍ

výstupy	učivo
---------	-------

předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	teplota, jednotka teploty teploměr, měření teploty délková a objemová roztažnost pevných látek objemová roztažnost kapalin délková a objemová roztažnost v praxi měření teploty vzduchu
---	--

ELEKTRICKÝ PROUD V KOVECH

výstupy	učivo
zná princip vedení elektrického proudu v kovech dokáže s porozuměním vysvětlit princip některých tepelných elektrických spotřebičů	elektrický proud a napětí, jejich jednotky vodiče a izolanty tepelné účinky elektrického proudu, tepelné elektrické spotřebiče zásady správného používání elektrických spotřebičů magnetické pole v okolí vodiče s proudem

ELEKTRICKÝ OBVOD

výstupy	učivo
zná schematické značky základních prvků elektrického obvodu dokáže sestavit jednoduchý elektrický obvod	jednoduchý elektrický obvod rozvětvený elektrický obvod

SEKUNDA DOTACE: 2, POVINNÝ

POHYB TĚLESA

výstupy	učivo
rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	klid a pohyb tělesa trajektorie, pohyb přímočarý a křivočarý pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný dráha, rychlost, průměrná rychlost graf dráhy a rychlosti
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání	

SÍLA, SKLÁDÁNÍ SIL

výstupy	učivo
---------	-------

<p>určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici</p> <p>změří velikost působící síly</p>	<p>znázornění síly</p> <p>tíhová síla</p> <p>skládání dvou sil, rovnováha dvou sil</p> <p>těžiště tělesa</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Rozvoj schopností poznávání</p>	

POSUVNÉ ÚČINKY SÍLY, POHYBOVÉ ZÁKONY

výstupy	učivo
<p>využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích</p>	<p>pohybové účinky síly</p> <p>brzdné a odporové síly</p> <p>třecí síla, smykové tření, třecí síla v praxi</p> <p>Newtonovy pohybové zákony</p>

OTÁČIVÉ ÚČINKY SÍLY

výstupy	učivo
<p>aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů stálé výsledné síly v jednoduchých situacích</p>	<p>těleso otáčivé kolem nehybné osy</p> <p>páka, rovnovážná poloha páky</p> <p>užití páky, rovnoramenné váhy</p> <p>kladka pevná a volná, rovnováha na pevné kladce</p> <p>moment síly, momentová věta a její užití</p>

DEFORMAČNÍ ÚČINKY SÍLY

výstupy	učivo
<p>dokáže s pochopením objasnit způsoby změny tlaku a deformační účinky tlakové síly</p>	<p>tlaková síla, tlak</p> <p>tlak v praxi</p>

MECHANICKÉ VLASTNOSTI KAPALIN

výstupy	učivo
<p>využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů</p> <p>předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní</p>	<p>tlak v kapalině, Pascalův zákony</p> <p>užití Pascalova zákona, hydraulický lis</p> <p>hydrostatický tlak, jeho závislost na hloubce a hustotě kapaliny</p> <p>vztlková síla působící na těleso v kapalině</p> <p>Archimedův zákon</p> <p>potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách</p> <p>plování nestejnorodých těles</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p>	

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

MECHANICKÉ VLASTNOSTI PLYNŮ

výstupy	učivo
umí vysvětlit rozdíly mezi atmosférickým a hydrostatickým tlakem	atmosféra Země atmosférický tlak a jeho měření souvinnost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře vztlaková síla působící na těleso v atmosféře Země tlak plynu v uzavřené nádobě, manometr
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání	

PŘÍMOČARÉ ŠÍŘENÍ SVĚTLA

výstupy	učivo
zná základy přímočarého šíření světla umí vysvětlit a znázornit zatmění Slunce a Měsíce	zdroje světla, šíření světla měsíční fáze zatmění Měsíce a Slunce rychlost světla
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání	

TERCIE DOTACE: 2,5, POVINNÝ

PRÁCE A VÝKON

výstupy	učivo
využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem	práce, jednotka práce práce při zvedání tělesa kladkami výkon, jednotka výkonu výpočet práce z výkonu účinnost
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání	

POHYBOVÁ A POLOHOVÁ ENERGIE

výstupy	učivo
---------	-------

určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa	pohybová energie tělesa polohová energie tělesa vzájemná přeměna polohové a pohybové energie tělesa
---	---

VNITŘNÍ ENERGIE, TEPLA

výstupy	učivo
využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem	teplota a její souvislost s pohybem částic vnitřní energie tělesa změna vnitřní energie konáním práce teplo měrná tepelná kapacita látky, výpočet tepla tepelná výměna tepelné záření
pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí	

ZMĚNY SKUPENSTVÍ LÁTEK

výstupy	učivo
určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem	souvislost skupenství látek s jejich částicovou strukturou tání a tuhnutí, skupenské teplo tání vypařování a kapalnění, var hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny pístové spalovací motory

ELEKTRICKÉ POLE

výstupy	učivo
zná elektrický náboj, jeho jednotku a dokáže vysvětlit jevy na elektroskopu	elektrický náboj, jeho jednotka elektroskop vodič a izolant v elektrickém poli siločáry elektrického pole

ELEKTRICKÝ PROUD

výstupy	učivo
---------	-------

<p>obvodu sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu</p> <p>využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů</p>	<p>elektrické napětí a proud zdroje elektrického napětí Ohmův zákon elektrický odpor, jeho jednotka spojování rezistorů elektrická práce a energie, elektrický výkon</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

ZVUKOVÉ JEVY

výstupy	učivo
<p>rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku</p> <p>posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí</p>	<p>látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření mechanického vlnění</p> <p>rychlost šíření zvuku v různých prostředích</p> <p>tón, výška tónu</p> <p>ucho</p> <p>nucené chvění, rezonance</p> <p>odraz zvuku na překážce, ozvěna, pohlcování zvuku</p> <p>ochrana před nadměrným hlukem</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání</p>	

POČASÍ

výstupy	učivo
<p>zná základní meteorologické prvky, analyzuje problémy znečišťování atmosféry</p>	<p>meteorologie, meteorologické stanice atmosféra Země a její složení vlhkost vzduchu, kapalně páry v ovzduší srážky a jejich měření tlak vzduchu, izobara teplota vzduchu, teplotní inverze znečišťování atmosféry ozon, skleníkový efekt</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA</p>	

Lidské aktivity a problémy životního prostředí
Vztah člověka k prostředí

KVARTA DOTACE: 2,5, POVINNÝ

ELEKTROMAGNETICKÉ JEVY

výstupy	učivo
využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	magnetické pole, jeho vznik a vlastnosti elektromagnet a jeho užití působení magnetického pole na cívku s proudem stejnoseměrný elektromotor elektromagnetická indukce

STŘÍDAVÝ PROUD

výstupy	učivo
rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	vznik střídavého proudu časový průběh střídavého proudu měření střídavého proudu a napětí transformátory rozvodná elektrická síť

VEDENÍ ELEKTRICKÉHO PROUDU V KAPALINÁCH A PLYNECH

výstupy	učivo
zná princip, podmínky, využití elektrolýzy a výbojů v plynech	princip vedení elektrického proudu v kapalinách elektrolyty princip vedení elektrického proudu v plynech druhy výbojů, jejich využití v praxi

VEDENÍ ELEKTRICKÉHO PROUDU V POLOVODIČÍCH

výstupy	učivo
rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností zapojí správně polovodičovou diodu	obecná charakteristika polovodičů vlastní vodivost polovodičů příměsová vodivost polovodičů polovodičová dioda dioda jako usměrňovač polovodičové součástky s jedním přechodem PN

BEZPEČNÉ ZACHÁZENÍ S ELEKTRICKÝMI ZAŘÍZENÍMI

výstupy	učivo
zná bezpečnostní předpisy a zásady, které je nutné dodržovat při práci se spotřebiči	elektrické spotřebiče v domácnosti ochrana před úrazem elektrickým proudem první pomoc při úrazu elektrickým proudem

ELEKTROMAGNETICKÉ ZÁŘENÍ

výstupy	učivo
zná druhy elektromagnetického záření a jejich praktické využití	přehled elektromagnetických vln rychlost, vlnová délka a frekvence elektromagnetických vln rádiové vlny, mikrovlny a jejich užití zdroje záření

SVĚTELNÉ JEVY A JEJICH UŽITÍ

výstupy	učivo
využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	šíření a rychlost světla zákon odrazu světla, úplný odraz světla zákon lomu světla světelné jevy v přírodě základy geometrické optiky optické zobrazování zrcadly, užití optické zobrazování pomocí čoček, užití oko, mikroskop, dalekohled
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání	

JADERNÁ ENERGIE

výstupy	učivo
zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	stavba atomu, modely atomu radioaktivita využití jaderného záření jaderné reakce, syntéza a štěpení jaderný reaktor

	jaderná energetika ochrana před zářením
pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí	

VESMÍR

výstupy	učivo
<p>objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet</p> <p>odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností</p>	<p>sluneční soustava a její složky určení vzdáleností ve sluneční soustavě Slunce, jeho stavba, atmosféra Měsíc, fáze Měsíce zatmění Slunce a Měsíce naše Galaxie hvězdy, jejich složení historie a současnost kosmonautiky</p>
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá	

4.5.2 Chemie

Obsahové vymezení předmětu:

Chemie je přírodovědný předmět vycházející z témat vzdělávacích oblastí Člověk a příroda a Člověk a svět práce z RVP ZV.

Chemie (0 + 0 + 2 + 2,5) je předmět, který vznikl integrací oborů Chemie (0 + 0 + 2 + 2) a Práce s laboratorní technikou (0 + 0 + 0 + 0,5) ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.

Ve vyučování chemie mají žáci získat představu o molekulové stavbě látek a základních chemických, fyzikálně-chemických a biochemických dějích. Důraz je kladen na souvislosti s ostatními přírodovědnými předměty a na zásadní vliv chemických dějů na životní prostředí.

Organizační vymezení předmětu:

V kvartě jsou zařazena laboratorní cvičení, ve kterých se třída dělí na skupiny. Jde o jednu hodinu během dvou týdnů. Náplň laboratorních cvičení je volena dle dostupnosti chemikálií a v souladu s předpisy bezpečnosti práce a laboratorním řádem.

Pro výuku je k dispozici odborná učebna vybavená didaktickou technikou a chemická laboratoř.

Výchovné a vzdělávací strategie:

K dosažení a naplnění klíčových kompetencí učitel volí následující výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení – učitel:

- vede žáky k používání vhodné literatury a periodické soustavy prvků;
- klade důraz na mezipředmětové vztahy.
- systematicky vede žáka k práci s informacemi, učí jej informace efektivně vyhledávat, posuzovat důvěryhodnost jejich zdrojů. Žák je veden k tomu, aby vyhledával definice potřebných pojmů a vztahů, nalézal souvislosti a uplatňoval je při řešení úloh.
- dbá na návaznost a napojení nové látky na žákovy předchozí poznatky a zkušenosti, vhodnými otázkami a problémovými úlohami žáka motivuje k poznávání nových pojmů a zákonitostí
- systematicky vytváří ve třídě atmosféru podporující soustředěnou a tvůrčí práci, průběžně oceňuje a vyzvedává dobrou práci žáků, netoleruje ledabylost a malou snahu
- usiluje o pozitivní motivaci žáka, vede jej k pocitu uspokojení z výsledků své práce.

Kompetence k řešení problémů – učitel:

- zadává chemické úlohy a problémy jak k samostatné práci, tak ke spolupráci ve skupině;
- vede žáky k přesné formulaci problému, k diskusi o způsobech jeho řešení, dbá na výstižnou formulaci vyvozených závěrů

Kompetence komunikativní – učitel:

- vede žáky, aby kvalitně prezentovali své znalosti;
- vede žáky k diskusi nad řešeními, ke hledání řešení, k prezentacím vlastních postupů.

Kompetence sociální a personální – učitel:

- vytváří příležitosti k pracovní činnosti ve skupinách, sleduje vazby a rozdělení činnosti ve skupině, vede žáky k zodpovědnosti za výsledky své práce
- oceňuje projevy úcty k práci druhých, podporuje zdravé sebevědomí žáka

Kompetence občanská – učitel:

- dbá na bezpečnost práce v laboratoři, vede žáky k zodpovědnosti za své zdraví i zdraví ostatních, zdůrazňuje zásady předlékařské pomoci v případě úrazu;
- vede žáka k zodpovědnosti za své vzdělání, vede jej k uvědomělému plnění jeho studijních povinností
- vede žáka k aktivnímu a kritickému přístupu k předkládaným poznatkům, vytváří u něj návyk nepřijímat pouze pasivně poznatky, které jsou mu předkládány, ale podrobovat je kritickému myšlení.
- pomáhá žákovi s analýzou chybných postupů a závěrů, pomáhá mu nalézt cestu ke správnému řešení s cílem rozvíjet důvěru žáka ve vlastní schopnosti

Kompetence pracovní – učitel:

- podporuje nadané žáky v účasti na chemických soutěžích a ve vzdělávacích aktivitách mimo vyučování;
- podněcuje žáky k hledání zajímavých aspektů souvisejících s probíranou látkou, poskytuje prostor pro prezentaci takovýchto informací.

Klíčové kompetence

Kompetence pracovní

- při pracovních činnostech a aktivitách bere v potaz i otázky ochrany životního prostředí, chová se hospodárně a šetrně
- při všech činnostech dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví
- usiluje o to, aby jeho práce byla kvalitní, v případě nezdaru projevuje snahu o nápravu
- podle vymezených pravidel provádí činnosti a pokusy, udržuje pořádek na pracovním místě
- samostatnou práci i práci ve skupině vykonává efektivně, přichází s náměty na možná zlepšení
- při zpracování zadaných úkolů dokáže využít teoretické poznatky získané při výuce, vypracovaný úkol dodá s požadovaným obsahem i v požadované formě

Kompetence občanské

- samostatně posuzuje, zda má dost informací, aby se mohl rozhodnout, zvažuje všechna pro i proti
- v různých situacích se samostatně a zodpovědně rozhoduje
- v krizových situacích se chová zodpovědně
- zná, popíše i předvede některé záchranné i strategické postupy a zásady při krizových situacích
- chápe základní ekologické a environmentální problémy, utváří si vlastní názory a postoje
- do svých životních postojů zahrnuje otázky týkající se podpory a ochrany zdraví

Kompetence sociální a personální

- stanovuje si cíle pro sebezdokonalení a je vytrvalý v úsilí o jejich dosažení,
- v návaznosti na výsledky dosavadního studia si s pomocí učitele podle svých schopností vytyčuje individuální úkoly
- podle svého uvážení využívá zpětnou vazbu pro své další jednání
- cílevědomě pracuje na vytvoření pocitu důvěry ve vlastní schopnosti
- přijímá svou roli ve skupině, spolupracuje se členy skupiny, pomoc dokáže přijmout i poskytnout
- oceňuje nápady druhých, raduje se z úspěchu skupiny, vyzdvihuje výsledky skupinové práce
- zdržuje se kritiky, posměšků či opovržení druhými, při nezdaru neshazuje vinu na druhé
- analyzuje problémovou situaci, podílí se na rozdělení úkolů a stanovení času jejich plnění
- spoluvytváří podmínky pro splnění úkolu a efektivně komunikuje se členy týmu
- hledá spolu s ostatními návrhy na dosažení a zlepšení výsledků práce týmu
- reflektuje a hodnotí práci svého týmu, jednotlivců i sebe
- při potížích se snaží najít příčiny a možná řešení formou diskuse, obhájí výsledky práce týmu

Kompetence komunikativní

- vhodně a účinně se zapojí do diskuse
- v diskusi zaujme souhlasné nebo kritické stanovisko, vysvětlí své argumenty, obhájí vlastní názor
- rozumí různým typům psaných i mluvených textů, chápe jejich smysl a strukturu
- správně, účelně a tvořivě využívá k práci běžné informační a komunikační prostředky
- rozumí symbolickým zápisům, vzorcům, grafům, tabulkám apod., chápe jejich strukturu a dokáže je používat
- k získání a výměně informací využívá účelně různé informační a komunikační prostředky a technologie, posuzuje důvěryhodnost použitých zdrojů
- vybere a využije takové informační a komunikační prostředky a technologie, které nejlépe vyhovují dané situaci

- získané komunikativní dovednosti efektivně využívá ke spolupráci a sebevzdělávání
- vyjadřuje se tak, aby mu ostatní rozuměli, vše výstižně a jednoznačně pojmenovává, tvoří souvislé a přehledné věty a souvětí
- při vyjadřování uspořádává informace logicky podle souvislostí

Kompetence k řešení problémů

- při řešení problému postupuje systematicky, stanovuje dílčí cíle a vyhodnocuje jejich splnění
- při řešení problému je vytrvalý, dokáže se poučit z vlastních chyb, aktivně hledá nápravu
- zaznamenává postup a výsledky dosažené při řešení problému nebo experimentu
- vyhodnocuje nalezená řešení a vyvozuje závěr ze získaných poznatků
- formuluje konečné řešení problému, dokáže je zdůvodnit a obhájit
- posoudí, zda nalezené řešení problému je reálné, promýšlí jeho konkrétní důsledky a dopady
- rozpozná problémovou situaci, rozpozná její příčinu, důsledek a vztah mezi nimi
- problém analyzuje z různých hledisek, promýšlí alternativy přístupů k jeho řešení
- hledá analogii s dříve řešeným problémem, určí shody a odlišnosti
- na základě nabytých vědomostí a zkušeností formuluje hypotézy
- navrhuje a realizuje postup řešení

Kompetence k učení

- teoretické poznatky dokáže využít v experimentální činnosti, dokáže vysvětlit a obhájit výsledek experimentu
- samostatně a přehledně zpracovává výpisky i písemné a grafické práce rozsáhlejšího charakteru
- kriticky reflektuje výsledky svého procesu učení
- odhadne, nakolik jeho vědomosti a dovednosti dostačují pro různé úkoly, hledá cestu ke sebezdokonalování
- má pozitivní vztah ke vzdělávání, hledá příčiny svých nedostatků a pracuje na jejich odstraňování
- rozpozná a používá nejefektivnější způsoby učení, uvědomuje si výhody spolupráce i individuálního učení
- při učení vytváří optimální podmínky pro vlastní učení, eliminuje rušivé podněty
- dodržuje psychohygienu učení, dokáže se dlouhodobě soustředit, pravidelně relaxuje
- aktivně žádá o objasnění souvislostí, zajímá se o alternativní zdroje informací
- při samostudiu aktivně využívá zdroje informací, vyhodnotí, který ze zdrojů je pro danou situaci nejefektivnější
- aktivně využívá nabyté poznatky a dovednosti, dokáže je uplatnit v širších souvislostech
- ovládá terminologii a symboliku v daném předmětu

ročník	tercie	kvarta
dotace	2	2,5
povinnost (skupina)	povinný	povinný
dotace skupiny		

TERCIE DOTACE: 2, POVINNÝ

ÚVOD DO CHEMIE

výstupy	učivo
určí společné a rozdílné vlastnosti látek rozlišuje směsi a chemické látky	Chemická výroba, chemický průmysl v ČR. Pozorování a pokus. Vlastnosti látek. Složení a třídění směsí, oddělování složek ze směsi. Disperzní soustavy.

PRÁCE V CHEMICKÉ LABORATOŘI

výstupy	učivo
pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi	Laboratorní pomůcky. Filtrace. Měření zásaditosti a kyselosti roztoků. Zásady bezpečnosti práce v chemické laboratoři. Nebezpečné látky a přípravky R-věty, S-věty, hořlaviny.

ATOMY A MOLEKULY

výstupy	učivo
používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných souvislostech orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	Složení a struktura atomů. Názvy a značky prvků. Periodický zákon, periodická soustava prvků.

CHEMICKÁ VAZBA

výstupy	učivo
chápe princip chemické vazby a rozlišuje její druhy	Vznik chemické vazby, její druhy. Ionty.

NÁZVOSLOVÍ DVOUPRVKOVÝCH SLOUČENIN

výstupy	učivo
---------	-------

umí pojmenovat sloučeninu zadanou vzorcem a vytvoří vzorec sloučeniny z jejího názvu	Chemické názvosloví oxidů, halogenidů, sulfidů a peroxidů.
---	--

ANORGANICKÁ CHEMIE NEKOVŮ A KOVŮ

výstupy	učivo
<p>rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití</p> <p>uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění</p> <p>orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti</p> <p>porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí</p>	<p>Složení druhů vod, tvrdost vody a úprava vody. Vzduch.</p> <p>Vznik a vlastnosti oxidů.</p> <p>Vodík, kyslík, dusík, síra, uhlík, fosfor.</p> <p>Průmyslová hnojiva</p> <p>Vlastnosti kovů, koroze.</p>
<p>pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Ekosystémy Základní podmínky života</p>	

ROZTOKY

výstupy	učivo
<p>vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení</p> <p>vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek</p>	<p>Vznik roztoků, jejich složení, koncentrace. Hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku.</p>

KYSELINY, ZÁSADY A SOLI

výstupy	učivo
<p>porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí</p> <p>vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet</p> <p>orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem</p>	<p>Kyseliny a hydroxidy: názvosloví, příprava a vlastnosti. Kyselost a zásaditost vodných roztoků, pH a indikátory.</p> <p>Soli: názvosloví, druhy solí, příprava solí, neutralizace.</p> <p>Vlastnosti a použití solí, hnojiva.</p>

a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	
---	--

CHEMICKÉ REAKCE

výstupy	učivo
<p>rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání</p> <p>přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu</p> <p>aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu</p>	<p>Chemické rovnice, zákon o zachování hmotnosti. Klasifikace chemických reakcí.</p>

CHEMIE V PRAXI

výstupy	učivo
<p>objasní nejefektivnější jednání v modelových případech havárie s únikem nebezpečných látek</p>	<p>Paliva, stavební hmoty. Chemické vlivy na životní prostředí, chemické suroviny a jejich zdroje v přírodě. Mimořádné události havárie provozů, úniky nebezpečných látek.</p>
<p>pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Základní podmínky života</p>	

KVARTA DOTACE: 2,5, POVINNÝ

MOLÁRNÍ VELIČINY

výstupy	učivo
<p>chápe a umí pracovat s pojmy látkové množství, molární hmotnost a molární objem</p>	<p>Molární hmotnost. Látkové množství. Molární objem.</p>

UHLOVODÍKY

výstupy	učivo
<p>rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití</p>	<p>Rozdělení uhlovodíků. Vazby, vzorce, reakce uhlovodíků. Alkany, alkeny, alkyny, alkadieny. Zdroje uhlovodíků – ropa, uhlí, zemní plyn.</p>

<p>zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy</p> <p>zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi</p>	
<p>pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Základní podmínky života</p>	

PLASTY

výstupy	učivo
<p>orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka</p>	<p>Plasty, syntetická vlákna – přehled, vlastnosti, význam.</p>
<p>pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	

DERIVÁTY UHLOVODÍKŮ

výstupy	učivo
<p>rozezná vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití</p>	<p>Halogenderiváty. Nitrosločeniny. Alkoholy a fenoly. Karbonylové sloučeniny. Karbonylové kyseliny a estery.</p>

PŘÍRODNÍ ORGANICKÉ SLOUČENINY

výstupy	učivo
<p>orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů.</p> <p>určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu</p> <p>uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů</p>	<p>Sacharidy, lipidy, bílkoviny: jejich složení, vlastnosti a význam. Hormony a vitaminy. Detergenty, pesticidy, insekticidy. Léčiva a návykové látky.</p>

REDOXNÍ REAKCE

výstupy	učivo
---------	-------

rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání	Redukce a oxidace. Elektrolýza, galvanické články a akumulátory. Redoxní vlastnosti kovů a nekovů, elektrochemická řada kovů, koroze.
--	--

TERMOCHEMIE

výstupy	učivo
aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	Hoření látek, hašení plamene. Exotermické a endotermické reakce. Význam slunečního záření pro život na Zemi.
pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Základní podmínky života	

REAKČNÍ KINETIKA

výstupy	učivo
aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	Faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí. Katalyzátory, jejich účinek, příklady. Biokatalyzátory, enzymy.

LABORATORNÍ CVIČENÍ

výstupy	učivo
aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe	Základy laboratorní techniky. Dělicí metody. Provádění a pozorování chemických reakcí. Poznávání struktury látek formou sestavování modelů. Seznámení s vlastnostmi látek a jejich dokazování. Praktické ověření poznatků získaných v rámci teoretických hodin a jejich aplikace v praxi.

4.5.3 Biologie

Obsahové vymezení předmětu:

Biologie je povinným vyučovacím předmětem v 1. až 4. ročníku nižšího gymnázia, vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda RVP ZV, zahrnuje celý obsah vzdělávacího oboru Přírodopis, část oboru Výchova ke zdraví ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví RVP ZV, realizují se zde Tematické okruhy Základní podmínky života, Ekosystémy, Vztah člověka k prostředí, Lidské aktivity a problémy životního prostředí z průřezového tématu Environmentální výchova RVP ZV, částečně se dotýká oblasti Člověk a svět práce RVP ZV okruh Práce s laboratorní technikou. Biologie je koncipována jako předmět, který

má žáky motivovat k zájmu o přírodu a zároveň jim poskytnout základní informace a představy o podstatě života, pestrosti přírody, rozmanitosti organismů a složitosti jejich vzájemných vztahů. Žáci se seznámí se základy evoluce a základy biologického systému, důraz je kladen na molekulární a biochemickou podstatu dějů. Žák je veden k citlivému vztahu k živým organismům, chápe důsledky lidské činnosti na všechny formy živé i neživé přírody a šetrné způsoby hospodaření s přírodními zdroji. Biologie přispívá k sebepoznávání, pomáhá žákům vytvořit pravidla správného životního stylu, pečovat o své tělesné i duševní zdraví, dodržovat pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví.

Organizační vymezení předmětu:

Hodinová dotace předmětu biologie je 2,5 + 2 + 2 + 2, z toho připadá na obor Přírodopis 2 + 1,5 + 2 + 1,5, na část oboru Výchova ke zdraví 0,5 + 0,5 + 0 + 0,5.

Pro výuku biologie je k dispozici odborná učebna biologie a laboratoř biologie, menší část výuky probíhá v kmenových třídách, v MMU, biologické učebny jsou velmi dobře vybaveny moderním didaktickým zařízením a pomůckami.

Základní formou výuky je výklad s ukázkami (přírodniny, video, zpětný projektor, dataprojektor, PC prezentace), výuka je doplňována diskusemi a referáty, prací s jinými studijními zdroji (populárně naučná literatura a časopisy, internet apod.), žáci jsou vedeni k aktivnímu zapojení do vyučovací hodiny.

V 1. ročníku jsou včleněna pravidelná laboratorní cvičení, v ostatních ročnících jsou praktické úkoly řazeny nepravidelně. Součástí výuky jsou přírodovědné vycházky do okolí školy a exkurze.

Výchovné a vzdělávací strategie:

K dosažení a naplnění klíčových kompetencí učitel volí následující výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení učitel:

- prezentuje žákům učení jako proces, ve kterém nejde jen o pasivní získávání informací
- vlastním zaujetím pro studium přírody pomáhá vytvářet vztah žáků k vědění a poznávání
- vede žáky k samostatnému vyhledávání informací
- zadává samostatné práce, např. referáty, problémové úlohy
- doporučuje další studijní zdroje
- zařazuje otázky a úkoly, které vyžadují třídění a propojování znalostí
- zdůrazňuje provázanost a komplexnost vztahů v přírodě
- systematicky kontroluje a objektivně hodnotí práci žáků

Kompetence k řešení problémů učitel:

- podporuje logické a tvořivé myšlení
- nepředkládá učivo jako uzavřený systém poznatků
- svými výkony v hodinách vybaví žáky vědomostmi, znalostmi a dovednostmi potřebnými pro rozpoznání „problému“ a k jeho řešení
- zadává problémové úlohy (především během půlených hodin), metodicky dohlíží na jejich řešení
- předkládá fakta, která umožňují různou interpretaci a podporuje diskusi o možném problému
- pomáhá nacházet nové přístupy a nová řešení problémů
- zařazuje případové studie z dějin přírodních věd

Kompetence komunikativní učitel:

- vede žáky k prezentaci svých názorů a výsledků své práce v ústní i písemné podobě učí věcnou a slušnou formou obhajovat svá stanoviska a přitom respektovat názory oponentů
- hovoří věcně, srozumitelně a gramaticky správně, totéž vyžaduje od žáků
- otevřeně komunikuje o problémech a biologických souvislostech
- částí hodin věnuje diskusi na aktuální témata
- využívá žákovských referátů, případně krátkých prezentací jako výukové formy
- zadává úlohy, při jejichž řešení musí žáci kombinovat různé komunikační technologie (tisk, televize, internet)

Kompetence sociální a personální učitel:

- vede žáky k uvědomování si jednotlivce ve společnosti
- zdůrazňuje nutnost vytvoření vyváženého vztahu mezi prosazováním vlastní osobnosti a zapojením se do činnosti kolektivu a společnosti
- využívá skupinové výuky s dohledem nad konstruktivním a zodpovědným zapojením jednotlivce do týmové práce
- demonstruje příklady o roli jedince ve vývoji vědy a poznání
- veřejně kritizuje a potírá jakýkoliv náznak neúcty, nadřazenosti či snahy o zneužívání odlišného temperamentu, sebevědomí nebo postavení jednatelce v rámci pracovní skupiny nebo třídy
- vede skupinové diskuse o výsledcích práce jednotlivce nebo skupiny, rozvíjí schopnost žáků sebekriticky hodnotit sama sebe
- podporuje situace, ve kterých žák musí nést odpovědnost za svoji práci i chování

Kompetence občanské učitel:

- vede žáky k zodpovědnosti za zdraví své i zdraví ostatních, učí žáky jednat v mezních situacích
- pěstuje kladný vztah k jiným živým organismům a k okolnímu prostředí
- netoleruje hrubé a nezdvořilé chování
- zdůrazňuje vzájemné provázanosti přírodních a sociálních jevů
- předkládá příklady vzájemné mezidruhové a vnitrodruhové variability v přírodě jako logickému základu pro rozvoj tolerance mezi lidmi
- navozuje modelové situace týkající se životního stylu s diskusí na téma osobní zodpovědnosti jednotlivce za své zdraví
- důrazně dohlíží na slušné a ohleduplné chování žáků nejen ve škole a během školních akcí, ale i mimo ně

Kompetence pracovní učitel:

- vede žáky k uvědomění si hodnoty práce své i druhých
- zařazuje samostatné práce, které umožní žákům uvědomit si časovou, duševní a fyzickou náročnost jednotlivých činností
- umožní pracovat s pomůckami a přístroji pro zkoumání přírody a živých organismů
- zařazuje případové studie, které demonstrují náročnost zpracování přírodních materiálů
- zadává dlouhodobějších úkoly, připravuje tím žáky na soustavnou práci
- vyžaduje šetrné zacházení se svěřenými učebnicemi a pracovními pomůckami
- důsledně kontrolou pracovní povinnosti

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

- Základní podmínky života
- Ekosystémy
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí

Klíčové kompetence

Kompetence pracovní

- při všech činnostech dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví
- usiluje o to, aby jeho práce byla kvalitní, v případě nezdaru projevuje snahu o nápravu
- podle vymezených pravidel provádí činnosti a pokusy, udržuje pořádek na pracovním místě
- samostatnou práci i práci ve skupině vykonává efektivně, přichází s náměty na možná zlepšení
- je přiměřeně sebekritický, zná své slabé i silné stránky, dokáže rozhodnout o svém dalším vzdělávání a profesním zaměření
- při zpracování zadaných úkolů dokáže využít teoretické poznatky získané při výuce, vypracovaný úkol dodá s požadovaným obsahem i v požadované formě

Kompetence občanské

- zná, popíše i předvede některé záchranné i strategické postupy a zásady při krizových situacích
- zná svá práva a povinnosti ve škole i mimo ni
- chápe základní ekologické a environmentální problémy, utváří si vlastní názory a postoje
- do svých životních postojů zahrnuje otázky týkající se podpory a ochrany zdraví
- posuzuje své potřeby a nároky a snaží se je omezovat z hlediska trvale udržitelného života
- respektuje názory a přesvědčení druhých a přijímá je jako možné
- chápe pocity a vnitřní hodnoty jiných lidí, je schopen se vcítit do různých situací a nedotýká se citů druhých
- odmítá útlak a hrubé zacházení a uvědomuje si povinnost postavit se proti násilí

Kompetence sociální a personální

- přijímá svou roli ve skupině, spolupracuje se členy skupiny, pomoc dokáže přijmout i poskytnout
- zdržuje se kritiky, posměšků či opovržení druhými, při nezdaru neshazuje vinu na druhé
- analyzuje problémovou situaci, podílí se na rozdělení úkolů a stanovení času jejich plnění
- reflektuje a hodnotí práci svého týmu, jednotlivců i sebe
- stanovuje si cíle pro sebezdokonalení a je vytrvalý v úsilí o jejich dosažení,
- cílevědomě pracuje na vytvoření pocitu důvěry ve vlastní schopnosti

Kompetence komunikativní

- vhodně a účinně se zapojuje do diskuse
- verbálně i neverbálně dává najevo porozumění, klade doplňující otázky
- v diskusi zaujme souhlasné nebo kritické stanovisko, vysvětlí své argumenty, obhájí vlastní názor
- správně, účelně a tvořivě využívá k práci běžné informační a komunikační prostředky
- k získání a výměně informací využívá účelně různé informační a komunikační prostředky a technologie, posuzuje důvěryhodnost použitých zdrojů
- získané komunikativní dovednosti efektivně využívá ke spolupráci a sebevzdělávání

- vyjadřuje se tak, aby mu ostatní rozuměli, vše výstižně a jednoznačně pojmenovává, tvoří souvislé a přehledné věty a souvětí
- při vyjadřování uspořádává informace logicky podle souvislostí

Kompetence k řešení problémů

- při řešení problému postupuje systematicky, stanovuje dílčí cíle a vyhodnocuje jejich splnění
- vyhodnocuje nalezená řešení a vyvozuje závěr ze získaných poznatků
- formuluje konečné řešení problému, dokáže je zdůvodnit a obhájit
- posoudí, zda nalezené řešení problému je reálné, promýšlí jeho konkrétní důsledky a dopady
- rozpozná problémovou situaci, rozpozná její příčinu, důsledek a vztah mezi nimi
- hledá analogii s dříve řešeným problémem, určí shody a odlišnosti
- na základě nabytých vědomostí a zkušeností formuluje hypotézy

Kompetence k učení

- teoretické poznatky dokáže využít v experimentální činnosti, dokáže vysvětlit a obhájit výsledek experimentu
- samostatně a přehledně zpracovává výpisky i písemné a grafické práce rozsáhlejšího charakteru
- kriticky reflektuje výsledky svého procesu učení
- má pozitivní vztah ke vzdělávání, hledá příčiny svých nedostatků a pracuje na jejich odstraňování
- rozpozná a používá neefektivnější způsoby učení, uvědomuje si výhody spolupráce i individuálního učení
- při učení vytváří optimální podmínky pro vlastní učení, eliminuje rušivé podněty
- dodržuje psychohygienu učení, dokáže se dlouhodobě soustředit, pravidelně relaxuje
- aktivně žádá o objasnění souvislostí, zajímá se o alternativní zdroje informací
- při samostudiu aktivně využívá zdroje informací, vyhodnotí, který ze zdrojů je pro danou situaci neefektivnější
- aktivně využívá nabyté poznatky a dovednosti, dokáže je uplatnit v širších souvislostech
- ovládá terminologii a symboliku v daném předmětu

ročník	prima	sekunda	tercie	kvarta
dotace	2 ½	2	2	2 ½
povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
dotace skupiny				

PRIMA DOTACE: 2,5, POVINNÝ

OBECNÁ BIOLOGIE A GENETIKA

výstupy	učivo
rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	Biologie jako věda, historie biologie, rozdíl mezi živou a neživou přírodou, planeta Země Obecné vlastnosti organismů

<p>popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel</p> <p>třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek</p> <p>rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů</p> <p>uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka</p>	<p>Buňka prokaryotická, eukaryotická – stavba, funkce, rozmnožování</p> <p>Hierarchické uspořádání organismů</p> <p>Základy taxonomie, systematická biologie, Carl von Linné, binomická nomenklatura</p> <p>Viry, bakterie – výskyt, stavba, životní cyklus, význam</p>
<p>pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Základní podmínky života</p>	

BIOLOGIE A EKOLOGIE HUB

výstupy	učivo
<p>rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků</p> <p>vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích</p> <p>objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků</p>	<p>Buňka hub, stavba mnohobuněčných hub, rozmnožování hub</p> <p>Výživa hub</p> <p>Významní zástupci hub, práce s atlasem</p> <p>Lišejníky – stavba stélky, výživa, symbióza řasy a houby, výskyt, zástupci</p> <p>Ekologie hub, symbióza, mykorrhiza, parazitismus, saprofytismus, reducenti, význam hub v přírodě, ochrana hub</p>

BIOLOGIE A EKOLOGIE ROSTLIN

výstupy	učivo
<p>odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům</p> <p>porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku</p> <p>rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů</p> <p>vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin</p> <p>odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí</p>	<p>Stavba rostlinné buňky</p> <p>Stélka nižších rostlin</p> <p>Vegetativní a reprodukční rostlinné orgány, jejich morfologie, funkce, význam, hospodářské využití</p> <p>Fotosyntéza, dýchání rostlin</p> <p>Stélkaté nižší rostliny, významné druhy, přechod na souš</p> <p>Ekologie rostlin</p> <p>Práce s atlasem a klíčem, sběr rostlin</p>

BIOLOGIE A EKOLOGIE ŽIVOČICHŮ

výstupy	učivo
porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	Stavba a funkce jednotlivých částí živočišného těla – živočišná buňka, tkáně, orgány orgánové soustavy a jejich funkce Vývoj, vývin a systém živočichů, charakteristické znaky jednotlivých skupin, významní zástupci říše Prvoci (Protozoa) a Živočichové (Animalia): Žahavci Ploštěnci Hlísti Měkkýši Kroužkovci Členovci Ostnokožci

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

výstupy	učivo
uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka rozpozná naše nejnámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků	Ochrana před virovými a bakteriálními chorobami, bezpečné chování, nejčastější nemoci způsobené viry a bakteriemi Zásady sběru a konzumace hub, příznaky otravy houbami, předlékařská laická první pomoc při požití jedovatých hub

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

výstupy	učivo
aplikuje praktické metody poznávání přírody dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	Pravidla bezpečnosti práce a chování v laboratoři biologie, základní postupy a pravidla první pomoci při úrazech v laboratoři Mikroskop, mikroskopické pomůcky a laboratorní technika, základní laboratorní postupy a metody, protokol o experimentu Rostlinná buňka, osmotické jevy v buňce, rostlinná barviva Rostlinná pletiva, rostlinné orgány vegetativní a rozmnožovací, semena, plody Základy taxonomie a určování organismů pomocí klíčů a atlasů Využití internetu ve studiu biologie

	Práce v terénu, bezpečnost práce při pohybu v přírodě a na exkurzích Poznávání rostlin v okolí školy
pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí	
přesahy z: (prima): Příroda	

SEKUNDA DOTACE: 2, POVINNÝ

BIOLOGIE A EKOLOGIE ROSTLIN

výstupy	učivo
<p>odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům</p> <p>porovná vnější a vnitřní stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku</p> <p>rolišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů</p> <p>vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin</p> <p>odvodí na základě pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí</p>	<p>Základní typy rostlinných pletiv</p> <p>Reprodukční orgány vyšších rostlin, stavba květu krytosemenných rostlin, opylení, oplození, semeno, plod, strategie rozšiřování semen a plodů</p> <p>Pohlavní a nepohlavní rozmnožování rostlin</p> <p>Růst, výživa, pohyby a ontogeneze rostlin</p> <p>Přehled výtrusných rostlin – mechorosty, přesličky, plavuně, kapradiny – jejich stavba, rozmnožování, význam v lesním ekosystému, základní zástupci a jejich poznávání</p> <p>Rostliny semenné – květy, květenství, opylení, oplození, vznik semen, význam, hospodářské využití, Přehled nahosemenných a krytosemenných rostlin, jejich zařazení do systému, významní zástupci</p> <p>Ekologie rostlin, rostlinná společenstva: les, voda a mokřady, louka, pastviny, pole, tropický deštný prales</p> <p>Ochrana rostlin ve světě a v ČR</p>

BIOLOGIE A EKOLOGIE ŽIVOČICHŮ

výstupy	učivo
porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	Strunatci – Pláštěnci Bezlebeční Obratlovci Kruhoústí Paryby Ryby Obojživelníci Základy ekologie a etologie živočichů, ochrana živočichů ve světě a v ČR

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

výstupy	učivo
	Bezpečné chování v kontaktu s živočichy, chov zvířat v domácnosti, hygiena a bezpečnost chovu Zdravý způsob života, ochrana před chorobami způsobenými živočichy, preventivní a lékařská péče Význam rostlin ve výživě člověka Účinky drog a omamných látek rostlinného původu na člověka, farmaceutická biologie, léčivé rostliny, rizika spojená se zneužíváním návykových látek

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

výstupy	učivo
rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	Základy taxonomie a určování organismů pomocí klíčů a atlasů Využití internetu ve výuce zoologie ZOO Ostrava exkurze
pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí	

TERCIE DOTACE: 2, POVINNÝ

BIOLOGIE, EKOLOGIE, ETOLOGIE ŽIVOČICHŮ

výstupy	učivo
<p>zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy</p>	<p>Vývoj, vývin, charakteristické znaky jednotlivých skupin, významní zástupci suchozemských Strunatců: Plazi Ptáci Savci Základy ekologie a etologie živočichů, ochrana živočichů ve světě a v ČR Chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu, kontakt se známými i neznámými zvířaty, zemědělství a životní prostředí</p>

NEŽIVÁ PŘÍRODA

výstupy	učivo
<p>objasní vliv jednotlivých sfér Země na vznik a trvání života</p> <p>rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody</p> <p>porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě</p> <p>rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek</p> <p>rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků</p> <p>uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi</p>	<p>Země, její vznik a postavení ve Vesmíru, vědy o Zemi Vnitřní geologičtí činitelé, tektonická geologie, sopečná činnost, zemětřesení, ochrana člověka za mimořádných událostí Mineralogie, petrografie Vnější geologické děje Podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka Mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi Pedologie Historie Země, vznik života na Zemi, geologické éry Geologický vývoj ČR</p>
<p>pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí</p>	

EKOLOGIE

výstupy	učivo
rozlišuje a uvede příklady systémů organismů populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	Abiotické a biotické podmínky života, vliv člověka na životní prostředí a životní podmínky na Zemi, suroviny a hospodaření s nimi, globální problémy současného světa
pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Ekosystémy Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí	

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

výstupy	učivo
zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	Zdravý způsob života a péče o zdraví, ochrana před chorobami způsobenými živočichy, preventivní a lékařská péče, poskytování předlékařské laické PP

PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

výstupy	učivo
rozlišuje a uvede příklady systémů organismů populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému uvede na základě pozorování význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj a udržení života na Zemi	Krystalografie Fyzikální a chemické vlastnosti nerostů Určování nerostů a hornin, práce s klíči a atlasy Mineralogický pavilon HGF TU-VŠB Landek Využití internetu ve studiu zoologie, geologie
pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Ekosystémy Základní podmínky života	

Lidské aktivity a problémy životního prostředí
Vztah člověka k prostředí

KVARTA DOTACE: 2, POVINNÝ

BIOLOGIE ČLOVĚKA

výstupy	učivo
určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří	Fylogeneze člověka, lidská plemena Anatomie a fyziologie člověka, stavba a funkce jednotlivých tkání, orgánů, orgánových soustav: soustava opěrná a pohybová soustava trávicí, výživa soustava dýchací soustava oběhová soustava vylučovací soustava kožní soustava nervová, smyslové orgány soustava hormonální soustava rozmnožovací Ontogeneze člověka, rozmnožování a dědičnost
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sebepoznání a sebepojetí Psychohygiena MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Etnický původ	

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

výstupy	učivo
rolišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla	Nemoci přenosné i nepřenosné, rizika ohrožující zdraví, úrazy a jejich prevence, pravidla poskytování předlékařské laické první pomoci, epidemie Životní styl, zdravý způsob života, péče o zdraví, vztah člověka a prostředí Ontogeneze člověka, dospívání, hygiena fyzická i duševní, odpovědné a bezpečné sexuální chování Psychohygiena, stres a jeho vztah ke zdraví, civilizační choroby Pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sebepoznání a sebepojetí Psychohygiena MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA	

Etnický původ

OBEČNÁ BIOLOGIE A GENETIKA

výstupy	učivo
vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti uveče příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů	Rozmnožování buněk Rozmnožování organismů, podstata dědičnosti a proměnlivosti organismů Základy klasické Mendelovy genetiky Význam genetiky
pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Základní podmínky života Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí	

PRAKTICKÉ CVIČENÍ Z ANTROPOLOGIE

výstupy	učivo
aplikuje předlékařskou první pomoc při poranění a jiném poškození těla	Opěrná a pohybová soustava Dýchací soustava, vitální kapacita plic, apnioccká pauza Metabolismus, správná výživa, sestavení optimálního jídelníčku, BMI Nervová soustava, reflex nepodmíněný, podmíněný Zásady správné životosprávy a hygieny Zásady laické předlékařské první pomoci, dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví Základní antropometrické body a rozměry, rodokmen Využití internetu ve studiu biologie člověka

4.5.4 Přírodovědná cvičení

Obsahové vymezení předmětu

Náplní předmětu Přírodovědná cvičení je praktické zkoumání živé a neživé přírody, jakožto propojeného systému. Využívá a integruje poznatky vzdělávacích oborů Biologie, Fyzika, Chemie a Zeměpis, čímž umožňuje komplexní porozumění zákonitostem přírodních procesů a motivuje tak žáky ke studiu přírodovědných předmětů. Stěžejní formou výuky je pozorování, měření a experiment vyžadující vytváření a ověřování hypotéz, analýzu výsledků, vyvozování a reprodukci závěrů a možností aplikace v praktickém životě.

Organizační vymezení předmětu

Hodinová dotace předmětu Přírodovědná cvičení je 0+1+1+0, vznikl integrací okruhu Práce s laboratorní technikou oblasti Člověk a svět práce (0 + 1 + 0,5 + 0) a Výchovy ke zdraví (0 + 0 + 0,5 + 0). Třída je rozdělena na dvě skupiny, které absolvují tento předmět ve dvouhodinovém bloku jednou za 14 dní.

Pro výuku Přírodovědných cvičení jsou využívány laboratoře biologie, fyziky a chemie a odborná učebna zeměpisu, které jsou velmi dobře vybaveny moderní didaktickou a laboratorní technikou. K dispozici je multimediální učebna disponující PC, sadou iPadů pro žáky. Součástí výuky jsou i terénní cvičení a exkurze.

Výchovné a vzdělávací strategie:

K dosažení a naplnění klíčových kompetencí učitel volí následující výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení – učitel:

- klade důraz na mezipředmětové vztahy
- zdůrazňuje provázanost a komplexnost vztahů v přírodě
- vede žáka k práci s informacemi, učí jej informace efektivně vyhledávat, třídit a posuzovat důvěryhodnost jejich zdrojů
- zadává vhodné úkoly, které žáci řeší pomocí IT technologií

Kompetence k řešení problémů – učitel:

- podporuje logické a tvořivé myšlení
- vede žáky k přesné formulaci problému, k diskusi o způsobech jeho řešení, dbá na výstižnou formulaci vyvozených závěrů
- vede žáky při řešení problémů ke sjednocení a propojení získaných závěrů

Kompetence komunikativní - učitel:

- vede žáky k prezentaci svých názorů a výsledků své práce v ústní i písemné podobě, učí věcnou a slušnou formou obhajovat svá stanoviska a přitom respektovat názory oponentů
- vede s žáky řízený dialog tak, aby žáci správně formulovali své myšlenky a názory v logických postupných krocích

Kompetence sociální a personální - učitel:

- využívá skupinové výuky, sleduje vazby a rozdělení činnosti ve skupině, hodnotí výsledky skupin i jednotlivců
- podporuje situace, ve kterých žák nese zodpovědnost za svoji práci i chování

Kompetence občanské - učitel:

- dbá na bezpečnost práce v laboratoři, vede žáky k zodpovědnosti za své zdraví i zdraví ostatních, zdůrazňuje zásady předlékařské pomoci v případě úrazu
- vyžaduje dodržování základních pravidel slušného chování ve škole i mimo školu

Kompetence pracovní – učitel:

- umožní pracovat s pomůckami a přístroji pro zkoumání přírody a živých organismů
- zařazuje samostatné práce, které umožní žákům uvědomit si časovou, duševní a fyzickou náročnost jednotlivých činností
- vede žáky k uvědomění si hodnoty práce své i druhých

Klíčové kompetence

Kompetence pracovní

- při činnostech dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví
- podle vymezených pravidel provádí činnosti a pokusy, udržuje pořádek na pracovním stole
- usiluje o to, aby jeho práce byla kvalitní, v případě nezdaru projevuje snahu o nápravu
- samostatnou práci i práci ve skupině vykonává efektivně, přichází s náměty na možná zlepšení

Kompetence občanské

- chápe základní ekologické a environmentální problémy, utváří si vlastní názory a postoje
- do svých životních postojů zahrnuje otázky týkající se podpory a ochrany zdraví
- respektuje názory a přesvědčení druhých a přijímá je jako možné

Kompetence sociální a personální

- spoluvytváří podmínky pro splnění úkolu a efektivně komunikuje se členy týmu
- přijímá svou roli ve skupině, spolupracuje se členy skupiny, pomoc dokáže přijmout i poskytnout
- hledá spolu s ostatními návrhy na dosažení a zlepšení výsledků práce v týmu
- reflektuje a hodnotí práci svého týmu, jednotlivců i sebe
- zdržuje se kritiky, posměšků či opovržení druhými, při nezdaru neshazuje vinu na druhé

Kompetence komunikativní

- vhodně a účelně se zapojí do diskuze
- v diskusi zaujme souhlasné nebo kritické stanovisko, vysvětlí své argumenty, obhájí vlastní názor
- rozumí symbolickým zápisům, vzorcům, grafům, tabulkám apod., chápe jejich strukturu a dokáže je používat
- k získání a výměně informací využívá účelně různé informační a komunikační prostředky a technologie, posuzuje důvěryhodnost použitých zdrojů
- při vyjadřování uspořádává informace logicky podle souvislosti

Kompetence k řešení problémů

- při řešení problému postupuje systematicky, stanovuje dílčí cíle a vyhodnocuje jejich splnění
- formuluje konečné řešení problému, dokáže je zdůvodnit a obhájit
- posoudí, zda nalezené řešení problému je reálné, promýšlí jeho konkrétní důsledky a dopady
- rozpozná problémovou situaci, rozpozná její příčinu, důsledek a vztah mezi nimi
- hledá analogii s dříve řešeným problémem, určí shody a odlišnosti

Kompetence k učení

- teoretické poznatky dokáže využít v experimentální činnosti, dokáže vysvětlit a obhájit výsledek experimentu
- aktivně žádá o objasnění souvislostí, zajímá se o alternativní zdroje informací
- aktivně využívá nabyté poznatky a dovednosti, dokáže je uplatnit v širších souvislostech
- ovládá terminologii a symboliku v daném předmětu

ročník	prima	sekunda	tercie	kvarta
dotace	0	1	1	0
povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
dotace skupiny				

SEKUNDA DOTACE: 1, POVINNÝ

ZOBRAZOVACÍ METODY (ČI PRAKTICKÉ POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY)

výstupy	učivo
orientuje se v základních metodách výzkumu dokáže používat laboratorní techniku, IT technologie k experimentům uplatňuje zásady bezpečnosti práce a chování v laboratořích a odborných učebnách dokáže samostatně vyhledávat a generovat potřebné informace analyzuje a vyvozuje závěry z výsledků své práce samostatně prezentuje a interpretuje výsledky experimentu umí nakreslit jednoduchou obecně-zeměpisnou a tematickou mapu a rozumí zaznačeným jevům	experiment mapa graf fotografie film GPS mikroskop

VODA

výstupy	učivo
charakterizuje základní abiotické podmínky	voda jako základní faktor života

<p>života na Zemi zhodnotí význam vody pro organismy dokáže praktickými experimenty ukázat a vysvětlit základní vlastnosti vody rozlišuje typy vod podle obsahu minerálních látek a uvědomuje si jejich význam pro lidské zdraví a jejich použití v běžném životě používá filtraci jako jednu ze separačních metod popíše vliv člověka na vodní toky v místní krajině</p>	<p>vlastnosti vody vodstvo ekologie vod</p>
---	---

SLUNEČNÍ SOUSTAVA

výstupy	učivo
<p>vysvětlí teorie vzniku Vesmíru, Sluneční soustavy a planety Země chápe vliv Slunce na biosféru, organismy objasní základní princip fotosyntézy, její význam provádí jednoduché pokusy se světlem (šíření a rozklad světla) rozlišuje děje exotermické a endotermické i v souvislosti se skupenskými přeměnami chápe vliv slunečního záření na vznik podnebných pásem umí předvést oběh Země kolem Slunce</p>	<p>Sluneční soustava záření fotosyntéza</p>

POHYB

	učivo
<p>charakterizuje stavbu pohybových organel, orgánů a orgánových soustav základních skupin organismů chápe rozdíly mezi jednotlivými druhy pohybů a dokáže je rozlišit a popsat jejich význam v praktickém životě umí na základě vlastního měření hodnotit, porovnat a graficky znázornit různé druhy pohybů vysvětlí princip difúze a uvede její praktické příklady dokáže popsat a vysvětlit důsledky pohybů litosférických desek</p>	<p>pohybové systémy organismů dělení pohybů tektonická geologie</p>

PŘÍRODA A TECHNIKA V MSK

výstupy	učivo
<p>posoudí význam a ekologickou únosnost těžby a zpracovatelských technologií v našem regionu</p> <p>vyhledá a charakterizuje typické regionální přírodní a technické zajímavosti</p> <p>v terénu správně aplikuje postupy při vykonávání praktických úkolů</p> <p>umí rozpoznat antropogenní tvary v místní krajině</p> <p>uplatňuje v praxi zásady bezpečného pobytu, pohybu a chování v terénu</p>	<p>práce v terénu (okolí školy, přírodní rezervace, chráněné oblasti regionu)</p> <p>přírodní a technické zajímavosti našeho regionu</p>

*TERCIE DOTACE: 1, POVINNÝ***KAPALINY**

výstupy	učivo
<p>chápe osmotické děje na úrovni buněk, jejich význam pro organismy</p> <p>dokáže klasifikovat tlaky ve vodě a jejich praktické využití</p> <p>umí ověřit podmínky chování těles v kapalině</p> <p>chápe pojem rozpustnost látek a uvědomuje si její závislost na teplotě a tlaku</p> <p>používá pojem roztok a umí vyjádřit jeho koncentraci v hmotnostních procentech</p> <p>posoudí hlavní zdroje znečišťování hydrologické sítě v regionu</p>	<p>vlastnosti kapalin</p> <p>osmotické jevy</p> <p>roztoky</p> <p>ekologie vod</p>

PLYNY

výstupy	učivo
<p>objasní význam atmosféry jako jedné ze základních abiotických podmínek života na Zemi</p> <p>předvede jednoduchými pokusy mechanické vlastnosti plynů</p> <p>popíše chemické složení vzduchu</p> <p>umí popsat škodlivost spalování pevného paliva na nekvalitním ovzduší</p> <p>definuje znečišťující faktory ovzduší, jejich negativní vliv na organismy a člověka</p> <p>připraví vybrané plyny a ověří jejich vlastnosti</p>	<p>složení a vlastnosti vzduchu</p> <p>atmosférický tlak</p> <p>proudění vzduchu</p> <p>ekologie ovzduší</p>

PEVNÉ LÁTKY

výstupy	učivo
<p>rozdělí elektrické vodiče a izolanty umí popsat základní fyzikální a chemické vlastnosti kovů rozdělí kovy dle plamenových zkoušek a vysvětlí jejich využití v praxi vysvětlí a dokáže magnetizaci látek v magnetickém poli Země umí popsat základní fyzikální a chemické vlastnosti kovů rozdělí kovy a nekovy na základě jejich vlastností chápe důsledky těžby surovin na životní prostředí chápe vliv těžby na reliéf krajiny a životní prostředí dokáže vymežit hlavní oblasti těžby kovů ve světě vysvětlí význam uhlíku pro organismy, jeho zdroje a využití ve stavebních a metabolických procesech organismů</p>	<p>struktura a vlastnosti pevných látek kovy a nekovy suroviny, těžba, vliv na prostředí koloběh uhlíku v přírodě</p>

SMYSLY

výstupy	učivo
<p>vysvětlí význam smyslových organel a orgánů u jednotlivých základních skupin organismů popíše základní princip nervového řízení a vznik nervového vzruchu charakterizuje stavbu a funkci neuroreceptorů živočichů a člověka dokáže objasnit šíření zvuku v různých prostředích provádí chromatografické rozdělení listových barviv popíše a objasní některé optické a zvukové klamy</p>	<p>nervová soustava, neuron, receptor, reflex zrak a optické jevy sluch a zvuk chuť, čich</p>

PŘÍRODA A TECHNIKA V MSK

výstupy	učivo
<p>posoudí význam a ekologickou únosnost těžby a zpracovatelských technologií v našem regionu vyhledá a charakterizuje typické regionální přírodní a technické zajímavosti v terénu správně aplikuje postupy při vykonávání praktických úkolů</p>	<p>práce v terénu (okolí školy, přírodní rezervace, chráněné oblasti regionu) přírodní a technické zajímavosti našeho regionu</p>

umí rozpoznat antropogenní tvary v místní krajině - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pobytu, pohybu a chování v terénu	
--	--

4.5.5 Zeměpis

Obsahové vymezení předmětu:

Předmět Zeměpis vychází obsahově ze vzdělávací oblasti Člověk a příroda a Člověk a společnost. Integruje také průřezová témata. Zeměpis se realizuje rovněž v úzké koordinaci s dalšími vyučovacími předměty, se kterými integruje některá související témata. Tento komplexní přístup předmětu naučí žáky pracovat v širším okruhu vzájemných tematických souvislostí a s více zdroji informací.

V poznatkové oblasti si žáci osvojují základní vědomosti o Zemi jako vesmírném tělese, o znázorňování zemského povrchu. Získávají základní vědomosti o přírodních, společenských, hospodářských, politických a kulturních poměrech své vlasti, obce, regionu a makroregionu. Získávají důležité poznatky o světadílech a oceánech, o státech světa a současných globálních problémech lidstva.

V činnostní oblasti žáci získávají dovednosti potřebné pro práci s mapami, statistickými daty a s informačními materiály a orientují se v nich. Učí se samostatně vyhledávat a třídit informace z různých zdrojů. Naučí se spolupracovat se spolužáky při řešení problémů a úkolů.

Zeměpis je vyučovací předmět, který se snaží charakterizovat různá území, rozmístění lidí, jevů a událostí v prostředí. Studuje vztahy mezi člověkem a prostředím, uvádí žáky do hlavních přírodních, hospodářských a sociálních podmínek a seznamuje se životem lidí v jednotlivých světadílech, v Evropě, na území České republiky a v místní oblasti. Umožňuje žákům orientovat se v současném světě a v problémech současného lidstva, umožňuje také si uvědomovat civilizační rizika a spoluodpovědnost za kvalitu života na Zemi, vztah lidí k přírodnímu i společenskému prostředí.

Organizační vymezení předmětu:

Ve vyučovacím předmětu Zeměpis se využívají zejména tyto formy výuky: výkladové hodiny propojené školními diskuzemi a debatami, školní projekty a opakovací soutěže a hry. Ve výuce jsou používány učebnicové tituly schválené MŠMT. Materiálové vybavení pro výuku obsahuje nástěnné mapy obecně zeměpisné i tematické, videotéku a soubor geografických časopisů. Výuka probíhá v odborné učebně zeměpisu, v kmenových učebnách, v případě projektové výuky je využívána multimediální učebna.

Výchovné a vzdělávací strategie vyučovacého předmětu:

Realizace vyučovacého předmětu Zeměpis ve školní praxi nabízí uplatnění širokého spektra tradičních i inovačních metod a postupů ve výuce. Kromě frontální výuky s použitím tradičních zeměpisných pomůcek se uplatňují další formy výuky ve dvojicích, skupinách a s využitím audiovizuální techniky, internetu, encyklopedií atd. Veškerý soubor didaktických technik usiluje motivovat žáky pro další učení a směřuje ke kritickému přístupu k různým zdrojům informací. Vědomosti, dovednosti, návyky, postoje

a hodnoty osvojované v Zeměpise tvoří nedílné východisko pro vnímání, osvojování klíčových kompetencí.

Kompetence k učení:

- učitel zadává žákům referáty, k nimž žáci vyhledávají geografické informace v příslušných informačních zdrojích – internet, rozhlas, televize, odborné encyklopedie a časopisy – a získané poznatky propojuje se znalostmi dalších vzdělávacích oblastí

Kompetence k řešení problémů:

- učitel pojmenuje podstatné regionální a globální problémy přírodní a společenské sféry a vede žáky k diskusi a k hledání vhodných způsobů jejich řešení

Kompetence komunikativní:

- učitel vede s žáky řízený dialog tak, aby žáci vyjadřovali své myšlenky a názory v logických postupných krocích

Kompetence sociální a personální:

- učitel rozděluje pracovní úkoly ve skupině, hodnotí výsledky činnosti skupin i jednotlivců, vede žáky k pochopení potřeby efektivní spolupráce

Kompetence občanské:

- učitel prezentuje fakta a argumenty pro utváření postojů a hodnot, které respektují rovnoprávnost všech lidí, vede žáky k poznávání tradic, zvyků a kultury lidí v jednotlivých oblastech světa.

Kompetence pracovní:

- učitel dohlíží na bezpečnou manipulaci žáků s pomůckami, přístroji a materiály při jejich používání, žáci uplatňují osvojené vědomosti a návyky v osobním životě

Klíčové kompetence

Kompetence pracovní

- usiluje o to, aby jeho práce byla kvalitní, v případě nezdaru projevuje snahu o nápravu
- samostatnou práci i práci ve skupině vykonává efektivně, přichází s náměty na možná zlepšení
- při pracovních činnostech poznává možnosti uplatnění vlastních schopností a dovedností
- je přiměřeně sebekritický, zná své slabé i silné stránky, dokáže rozhodnout o svém dalším vzdělávání a profesním zaměření

Kompetence občanské

- samostatně posuzuje, zda má dost informací, aby se mohl rozhodnout, zvažuje všechna pro i proti
- v různých situacích se samostatně a zodpovědně rozhoduje
- zná svá práva a povinnosti ve škole i mimo ni
- chápe základní ekologické a environmentální problémy, utváří si vlastní názory a postoje
- respektuje názory a přesvědčení druhých a přijímá je jako možné

Kompetence sociální a personální

- stanovuje si cíle pro sebezdokonalení a je vytrvalý v úsilí o jejich dosažení,

- podle svého uvážení využívá zpětnou vazbu pro své další jednání
- přijímá svou roli ve skupině, spolupracuje se členy skupiny, pomoc dokáže přijmout i poskytnout
- oceňuje nápady druhých, raduje se z úspěchu skupiny, vyzdvihuje výsledky skupinové práce
- zdržuje se kritiky, posměšků či opovržení druhými, při nezdaru neshazuje vinu na druhé
- spoluvytváří podmínky pro splnění úkolu a efektivně komunikuje se členy týmu
- hledá spolu s ostatními návrhy na dosažení a zlepšení výsledků práce týmu

Kompetence komunikativní

- vhodně a účinně se zapojí do diskuse
- v diskusi zaujme souhlasné nebo kritické stanovisko, vysvětlí své argumenty, obhájí vlastní názor
- rozumí různým typům psaných i mluvených textů, chápe jejich smysl a strukturu
- rozumí symbolickým zápisům, vzorcům, grafům, tabulkám apod., chápe jejich strukturu a dokáže je používat
- k získání a výměně informací využívá účelně různé informační a komunikační prostředky a technologie, posuzuje důvěryhodnost použitých zdrojů
- vyjadřuje se tak, aby mu ostatní rozuměli, vše výstižně a jednoznačně pojmenovává, tvoří souvislé a přehledné věty a souvětí
- při vyjadřování uspořádává informace logicky podle souvislostí

Kompetence k řešení problémů

- při řešení problému postupuje systematicky, stanovuje dílčí cíle a vyhodnocuje jejich splnění
- formuluje konečné řešení problému, dokáže je zdůvodnit a obhájit
- rozpozná problémovou situaci, rozpozná její příčinu, důsledek a vztah mezi nimi
- problém analyzuje z různých hledisek, promýšlí alternativy přístupů k jeho řešení
- hledá analogii s dříve řešeným problémem, určí shody a odlišnosti

Kompetence k učení

- kriticky reflektuje výsledky svého procesu učení
- odhadne, nakolik jeho vědomosti a dovednosti dostačují pro různé úkoly, hledá cestu ke sebezdokonalování
- při učení vytváří optimální podmínky pro vlastní učení, eliminuje rušivé podněty
- aktivně žádá o objasnění souvislostí, zajímá se o alternativní zdroje informací
- při samostudiu aktivně využívá zdroje informací, vyhodnotí, který ze zdrojů je pro danou situaci nejefektivnější
- aktivně využívá nabyté poznatky a dovednosti, dokáže je uplatnit v širších souvislostech

ročník	prima	sekunda	tercie	kvarta
dotace	0	2	2	2
povinnost (skupina)		povinný	povinný	povinný
dotace skupiny				

Zeměpisná olympiáda (Soutěž)

příprava školního kola dle propozic organizátora

INFORMAČNÍ A DOKUMENTAČNÍ ZDROJE V GEOGRAFII

výstupy	učivo
	Internet v geografii, odborné časopisy, encyklopedie a jiné zdroje informací
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání	

ZÁKLADY GEOGRAFICKÉ KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE

výstupy	učivo
používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	globus měřítko a obsah map určování zeměpisné polohy aplikace kartografických a topografických znalostí
pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Vztah člověka k prostředí	

PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ

výstupy	učivo
zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	Země jako vesmírné těleso fyzickogeografická sféra a její složky

<p>porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost</p> <p>posoudí krajiny jako systém pevninské části krajinné sféry se specifickými znaky, určitými složkami, strukturou, okolím a funkcemi</p> <p>analyzuje na konkrétních příkladech přírodní a kulturní krajinné složky a prvky krajiny</p> <p>zhodnotí hlavní rizika působení přírodních a společenských faktorů na životní prostředí</p> <p>analyzuje hlavní výchovné, hospodářské a právní nástroje ochrany přírody a životního prostředí</p>	<p>Krajina – interakce přírodního prostředí a lidské společnosti</p>
<p>pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Základní podmínky života Vztah člověka k prostředí</p>	

REGIONY SVĚTA

<p>výstupy</p>	<p>učivo</p>
<p>lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií</p>	<p>světový oceán Afrika Austrálie a Oceánie polární oblasti</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Kulturní diference Etnický původ ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	

TERCIE DOTACE: 2, POVINNÝ

Zeměpisná olympiáda (Soutěž)

příprava školního kola dle propozic organizátora

REGIONY SVĚTA

<p>Výstupy</p>	<p>Učivo</p>
----------------	--------------

<p>lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií</p>	<p>Geografie Ameriky Geografie Asie</p>
<p>zhodnotí vývoj počtu obyvatel na Zemi objasní pojmy porodnost a úmrtnost porovnává očekávanou délku života vyspělých a méně rozvinutých zemí nastíní územní rozdíly v hustotě zalidnění na Zemi, objasní příčiny těchto rozdílů pojmenuje příčiny a důsledky přelidnění v určitých částech světa rozdělí typy migrací podle různých kritérií s pomocí map lokalizuje hlavní světové migrační procesy rozliší rozdíly ve fyzických znacích mezi lidmi v závislosti na přírodních podmínkách argumentuje proti rasistickým názorům rozlišuje mezi pojmy národ a národnost zařazuje hlavní světové jazyky do hlavních jazykových rodin vymezuje základní rozdíly světových náboženství uvádí příklady praktických rozdílů v členění obyvatelstva podle socioekonomických znaků - v různých oblastech světa rozlišuje sídla podle velikosti a uvádí příklady z místního regionu popíše typické znaky venkovských sídel v různých oblastech světa vysvětlí pojem míra urbanizace, objasní příčiny vysoké míry urbanizace ve vyspělých státech - uvádí příklady suburbanizace vymezí jednotlivé zóny měst podle jejich funkčního využití</p> <p>uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory</p> <p>uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva</p> <p>objasní souvislosti globálních a lokálních problémů, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni v obci, regionu</p>	<p>Obyvatelstvo světa a jeho početní růst Rozmístění obyvatelstva Územní pohyb obyvatelstva Rozmístění lidských ras, národů a jazyků Světová náboženství Struktura obyvatelstva Sídla</p> <p>Globalizace - projevy, klady a zápory globalizace globální problémy</p>
<p>pokrytí průřezových témat Eurorébus MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA</p>	

Kulturní diference
Etnický původ
Multikulturalita
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA
Vztah člověka

KVARTA DOTACE: 2, POVINNÝ

Zeměpisná olympiáda (Soutěž)

příprava školního kola dle propozic organizátora

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE, VZTAHY A GLOBÁLNÍ SVĚT

výstupy	učivo
<p>porovnává státy světa a zájmové integrace státě světa na základě podobných a odlišných znaků</p> <p>uveden významné mezinárodní organizace a společenství, popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích</p> <p>uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru</p> <p>lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech</p>	<p>významné mezinárodní organizace (Rada Evropy, NATO, OSN aj.) ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce států, její výhody globalizace – projevy, klady a zápory, významné globální problémy, války a terorismus, možnosti jejich řešení</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá</p>	

REGIONY SVĚTA

výstupy	učivo
<p>zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich</p>	<p>Evropa a její regiony</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá</p>	

Objevujeme Evropu a svět
Jsme Evropané
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA
Multikulturalita
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA
Lidské aktivity a problémy životního prostředí
Vztah člověka k prostředí

HOSPODÁŘSKÉ PROSTŘEDÍ

výstupy	učivo
<p>zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje</p> <p>porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit</p>	<p>světové hospodářství zemědělství průmysl doprava, služby, cestovní ruch mezinárodní obchod a integrace</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Objevujeme Evropu a svět ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Vztah člověka k prostředí</p>	

POLITICKÁ MAPA SVĚTA

výstupy	učivo
<p>uvede příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání</p>	<p>státy na Zemi stupeň rozvoje států ohniska neklidu</p>
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá</p>	

ČESKÁ REPUBLIKA

výstupy	učivo
<p>vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu</p> <p>vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy</p> <p>hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního</p>	<p>přírodní prostředí společenské prostředí obyvatelstvo sídla hospodářství ČR členství v mezinár. organizacích místní regiony oblasti ČR</p>

<p>regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům</p> <p>hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál české republiky v evropském a světovém kontextu</p> <p>lokalizuje na mapách jednotlivé kraje české republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit</p> <p>uvádí příklady účasti a působnosti české republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích státě</p> <p>aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny</p> <p>popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování</p> <p>uvede některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy</p>	
<p>pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Jsme Evropané ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Lidské aktivity a problémy životního prostředí</p>	

4.6 Umění a kultura

Vzdělávací oblast Umění a kultura umožňuje žákům jiné než pouze racionální poznávání světa a odráží nezastupitelnou součást lidské existence umění a kulturu. Kulturu, jako procesy i výsledky duchovní činnosti, umožňující chápat kontinuitu proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence, i jako neoddělitelnou součást každodenního života (kultura chování, oblékání, cestování, práce). Umění, jako proces specifického poznání a dorozumívání, v němž vznikají informace o vnějším a vnitřním světě a jeho vzájemné provázanosti, které nelze formulovat a sdělovat jinými než uměleckými prostředky.

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu.

Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp.

V etapě základního vzdělávání je oblast Umění a kultura zastoupena vzdělávacími obory Estetická výchova – hudební a Estetická výchova – výtvarná. Vzdělávací oblast lze rozšířit o doplňující vzdělávací obor Dramatická výchova, který je možno na úrovni školního vzdělávacího programu realizovat formou samostatného vyučovacího předmětu, projektu, kurzu apod. (viz kapitola 5.10) Na 1. stupni základního vzdělávání se žáci seznamují prostřednictvím činností s výrazovými prostředky a s jazykem hudebního a výtvarného umění, ale také umění dramatického a literárního.

S nimi se učí tvořivě pracovat, užívat je jako prostředků pro sebevyjádření. Poznávají zákonitosti tvorby, seznamují se s vybranými uměleckými díly, učí se je vzhledem ke svým zkušenostem chápat a výpovědi sdělované uměleckým dílem rozpoznávat a interpretovat.

S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Estetická výchova – hudební vede žáka prostřednictvím vokálních, instrumentálních, hudebně pohybových a poslechových činností k porozumění hudebnímu umění, k aktivnímu vnímání hudby a zpěvu a jejich využívání jako svébytného prostředku komunikace. V etapě základního vzdělávání se tyto hudební činnosti stávají v rovině produkce, recepce a reflexe obsahovými doménami hudební výchovy. Hudební činnosti jako činnosti vzájemně se propojující, ovlivňující a doplňující rozvíjejí ve svém komplexu celkovou osobnost žáka, především však vedou k rozvoji jeho hudebnosti jeho hudebních schopností, jež se následně projevují individuálními hudebními dovednostmi sluchovými, rytmickými, pěveckými, intonačními, instrumentálními, hudebně pohybovými, hudebně tvořivými a poslechovými.

Prostřednictvím těchto činností žák může uplatnit svůj individuální hlasový potenciál při sólovém, skupinovém i sborovém zpěvu, své individuální instrumentální dovednosti při souborové hře a doprovodu zpěvního projevu, své pohybové dovednosti při tanci a pohybovém doprovodu hudby a v neposlední řadě je mu dána příležitost „interpretovat“ hudbu podle svého individuálního zájmu a zaměření.

Obsahem Vokálních činností je práce s hlasem, při níž dochází ke kultivaci pěveckého i mluvního projevu v souvislosti s uplatňováním a posilováním správných pěveckých návyků. Obsahem Instrumentálních činností je hra na hudební nástroje a jejich využití při hudební reprodukci i produkci. Obsahem Hudebně pohybových činností je ztvárňování hudby a reagování na ni pomocí pohybu, tance a gest. Obsahem Poslechových činností je aktivní vnímání (percepce) znějící hudby, při níž žák poznává hudbu ve všech jejích žánrových, stylových i funkčních podobách, učí se hudbu analyzovat a interpretovat.

Estetická výchova – výtvarná pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy, které jsou nezastupitelným nástrojem poznávání a prožívání lidské existence. Tvořivý přístup k práci s nimi při tvorbě, vnímání a interpretaci vychází zejména z porovnávání dosavadní a aktuální zkušenosti žáka a umožňuje mu uplatňovat osobně jedinečné pocity a prožitky. Estetická výchova – výtvarná přistupuje k vizuálně obraznému vyjádření (a to jak samostatně vytvořenému, tak přejetému) nikoliv jako k pouhému přenosu reality, ale jako k prostředku, který se podílí na způsobu jejího přijímání a zapojování do procesu komunikace.

V etapě základního vzdělávání je estetická výchova – výtvarná postavena na tvůrčích činnostech tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, citění, myšlení, prožívání, představivost, fantazii, intuici a invenci. K jejich realizaci nabízí estetická výchova – výtvarná vizuálně obrazné prostředky (dále jen prostředky) nejen tradiční a ověřené, ale i nově vznikající v současném výtvarném umění a v obrazových médiích. Tvůrčími činnostmi (rozvíjením smyslové citlivosti, uplatňováním subjektivity a ověřováním komunikačních účinků) založenými na experimentování je žák veden k odvaze a chuti uplatnit osobně jedinečné pocity a prožitky a zapojit se na své odpovídající úrovni do procesu tvorby a komunikace.

Obsahem Rozvíjení smyslové citlivosti jsou činnosti, které umožňují žákovi rozvíjet schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření. Obsahem Uplatňování subjektivity jsou činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. Obsahem Ověřování komunikačních účinků jsou činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných vyjádření v procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace
- chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součástí lidské existence; k učení se prostřednictvím vlastní tvorby opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, citění, prožívání a představy; k rozvíjení tvůrčího potenciálu, kultivování projevu a potřeb a k utváření hierarchie hodnot
- spoluvytváření vstřícné a podnětné atmosféry pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národě a národností
- uvědomování si sebe samého jako svobodného jedince; k tvořivému přístupu ke světu, k možnosti aktivního překonávání životních stereotypů a k obohacování emocionálního života
- zaujímání osobní účasti v procesu tvorby a k chápání procesu tvorby jako způsobu nalézání a vyjadřování osobních prožitků i postojů k jevům a vztahům v mnohotvárném světě

4.6.1 Estetická výchova – hudební

Obsahové vymezení předmětu:

Vzdělávání v oboru estetická výchova – hudební směřuje k vnímání hudby jako důležité součásti života jedince a také k rozvoji celkové hudebnosti. Žáci jsou vedeni k chápání hudebního jazyka jako specifické formy komunikace, získávají orientaci v širokém spektru hudebních stylů a žánrů současnosti i minulosti, seznamují se s hudebními kulturami různých národů a národností. Kromě dějin hudby a základů hudební teorie jsou hodiny doplňovány praktickými vokálními, instrumentálními, hudebně pohybovými či poslechovými činnostmi.

Organizační vymezení předmětu:

Výuka probíhá v rámci dělených hodin, od primy do kvarty vždy 1 hodinu týdně. Formy a metody práce jsou využívány podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- skupinové vyučování,
- samostatná práce,
- kolektivní práce.

Předmět estetická výchova – hudební je vyučován ve specializované učebně a má k dispozici odpovídající didaktickou techniku a hudební nástroje doplňující výuku. Podle možností a nabídek uměleckých agentur je zpestřován návštěvami koncertů či komponovaných pořadů z oblasti hudební kultury.

Výuka předmětu estetická výchova – hudební je propojována s poznatky z jiných oborů, a to výtvarné výchovy, českého jazyka a literatury a dějepisu.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení – učitel:

- vede rozhovorem žáky k získávání dovedností nutných pro efektivní učení, formou samostatných referátů jsou studenti vedeni ke schopnosti vyhledávat a třídit informace z různých zdrojů
- *Kompetence k řešení problémů* – učitel:
- pracuje s hudebními ukázkami a využívá následné diskuze k tomu, aby žák poznával žánrové oblasti a výrazové prostředky v hudbě a analyzoval je
- *Kompetence komunikativní* – učitel:
- formou diskuze vede žáky k tomu, aby byli schopni srozumitelně a jasně vyjádřit svůj názor, opřený o konkrétní argumenty a odborné pojmy z oblasti hudební teorie
- *Kompetence sociální a personální* – učitel:
- prostřednictvím exkurzí, návštěv koncertů a komponovaných pořadů pro školu učí žáky respektovat a přijímat pravidla společenské etikety
- *Kompetence občanská* – učitel:
- formou referátů vede žáky ke sledování aktuálního dění v hudebním světě a v oblastech, které s hudbou souvisí
- *Kompetence pracovní* – učitel:

- využívá hru na jednoduché hudební nástroje k tomu, aby si žáci osvojili jejich správné používání i způsoby jejich začlenění do hudební produkce

Klíčové kompetence

Kompetence pracovní

- při pracovních činnostech a aktivitách bere v potaz i otázky ochrany životního prostředí, chová se hospodárně a šetrně
- je přiměřeně sebekritický, zná své slabé i silné stránky, dokáže rozhodnout o svém dalším vzdělávání a profesním zaměření
- při zpracování zadaných úkolů dokáže využít teoretické poznatky získané při výuce, vypracovaný úkol dodá s požadovaným obsahem i v požadované formě

Kompetence občanské

- samostatně posuzuje, zda má dost informací, aby se mohl rozhodnout, zvažuje všechna pro i proti
- v různých situacích se samostatně a zodpovědně rozhoduje
- v krizových situacích se chová zodpovědně
- zná, popíše i předvede některé záchranné i strategické postupy a zásady při krizových situacích
- chápe základní společensko-právní principy
- zná svá práva a povinnosti ve škole i mimo ni
- chápe základní ekologické a environmentální problémy, utváří si vlastní názory a postoje
- do svých životních postojů zahrnuje otázky týkající se podpory a ochrany zdraví
- posuzuje své potřeby a nároky a snaží se je omezovat z hlediska trvale udržitelného života
- respektuje a chrání naše kulturní i historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj ke kulturnímu dění a uměleckým dílům
- aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit, vybírá si z nich a zvažuje jejich kvalitu
- kultivuje své postoje i vztah ke společnosti, oceňuje tvůrčí činnost a sám se snaží pracovat tvůrčím způsobem
- respektuje názory a přesvědčení druhých a přijímá je jako možné
- chápe pocity a vnitřní hodnoty jiných lidí, je schopen se vcítit do různých situací a nedotýká se citů druhých
- odmítá útlak a hrubé zacházení a uvědomuje si povinnost postavit se proti násilí

Kompetence sociální a personální

- přijímá svou roli ve skupině, spolupracuje se členy skupiny, pomoc dokáže přijmout i poskytnout
- oceňuje nápady druhých, raduje se z úspěchu skupiny, vyzdvihuje výsledky skupinové práce
- zdržuje se kritiky, posměšků či opovržení druhými, při nezdaru neshazuje vinu na druhé
- analyzuje problémovou situaci, podílí se na rozdělení úkolů a stanovení času jejich plnění
- spoluvytváří podmínky pro splnění úkolu a efektivně komunikuje se členy týmu
- hledá spolu s ostatními návrhy na dosažení a zlepšení výsledků práce týmu
- reflektuje a hodnotí práci svého týmu, jednotlivců i sebe
- při potížích se snaží najít příčiny a možná řešení formou diskuse, obhajuje výsledky práce týmu
- stanovuje si cíle pro sebezdokonalení a je vytrvalý v úsilí o jejich dosažení,
- v návaznosti na výsledky dosavadního studia si s pomocí učitele podle svých schopností vytyčuje individuální úkoly

- podle svého uvážení využívá zpětnou vazbu pro své další jednání
- cílevědomě pracuje na vytvoření pocitu důvěry ve vlastní schopnosti

Kompetence komunikativní

- vhodně a účinně se zapojí do diskuse
- verbálně i neverbálně dává najevo porozumění, klade doplňující otázky
- v diskusi zaujme souhlasné nebo kritické stanovisko, vysvětlí své argumenty, obhájí vlastní názor
- rozumí různým typům psaných i mluvených textů, chápe jejich smysl a strukturu
- správně, účelně a tvořivě využívá k práci běžné informační a komunikační prostředky
- rozumí symbolickým zápisům, vzorcům, grafům, tabulkám apod., chápe jejich strukturu a dokáže je používat
- k získání a výměně informací využívá účelně různé informační a komunikační prostředky a technologie, posuzuje důvěryhodnost použitých zdrojů
- vybere a využije takové informační a komunikační prostředky a technologie, které nejlépe vyhovují dané situaci
- vyjadřuje se tak, aby mu ostatní rozuměli, vše výstižně a jednoznačně pojmenovává, tvoří souvislé a přehledné věty a souvětí
- při vyjadřování uspořádává informace logicky podle souvislosti

Kompetence k řešení problémů

- při řešení problému postupuje systematicky, stanovuje dílčí cíle a vyhodnocuje jejich splnění
- při řešení problému je vytrvalý, dokáže se poučit z vlastních chyb, aktivně hledá nápravu
- vyhodnocuje nalezená řešení a vyvozuje závěr ze získaných poznatků
- formuluje konečné řešení problému, dokáže je zdůvodnit a obhájit
- posoudí, zda nalezené řešení problému je reálné, promýšlí jeho konkrétní důsledky a dopady
- rozpozná problémovou situaci, rozpozná její příčinu, důsledek a vztah mezi nimi
- problém analyzuje z různých hledisek, promýšlí alternativy přístupů k jeho řešení
- hledá analogii s dříve řešeným problémem, určí shody a odlišnosti
- na základě nabytých vědomostí a zkušeností formuluje hypotézy
- vytváří a využívá vizuální znázornění problému

Kompetence k učení

- samostatně a přehledně zpracovává výpisky i písemné a grafické práce rozsáhlejšího charakteru
- kriticky reflektuje výsledky svého procesu učení
- odhadne, nakolik jeho vědomosti a dovednosti dostačují pro různé úkoly, hledá cestu ke sebezdokonalování
- má pozitivní vztah ke vzdělávání, hledá příčiny svých nedostatků a pracuje na jejich odstraňování
- rozpozná a používá neefektivnější způsoby učení, uvědomuje si výhody spolupráce i individuálního učení
- při učení vytváří optimální podmínky pro vlastní učení, eliminuje rušivé podněty
- dodržuje psychohygienu učení, dokáže se dlouhodobě soustředit, pravidelně relaxuje
- při samostudiu aktivně využívá zdroje informací, vyhodnotí, který ze zdrojů je pro danou situaci neefektivnější
- aktivně využívá nabyté poznatky a dovednosti, dokáže je uplatnit v širších souvislostech
- ovládá terminologii a symboliku v daném předmětu

ročník	prima	sekunda	tercie	kvarta
dotace	1	1	1	1
povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
dotace skupiny				

PRIMA DOTACE: 1, POVINNÝ

HUDEBNĚ VÝRAZOVÉ PROSTŘEDKY

výstupy	učivo
využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	-z čeho se skládá hudba: melodie, rytmus, harmonie, dynamika a barva
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Kreativita	

LIDOVÁ HUDBA

výstupy	učivo
	česká lidová píseň, západní a východní oblast

KOMORNÍ A SYMFONICKÁ HUDBA

výstupy	učivo
orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité výrazové prostředky	komorní hudba, variace

HUDEBNÍ NÁSTROJE

výstupy	učivo
reprodukuje různé hudební motivy a témata, vytváří jednoduché doprovody	nástroje symfonického orchestru dělení hlasů: soprán, alt, tenor, bas

HUDEBNĚ DRAMATICKÉ ŽÁNRY

výstupy	učivo
vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění rozpozná některé z tanců různých stylových období a předvede jednoduchou pohybovou vazbu	opera, opereta muzikál, hudební revue balet, melodram

HUDEBNÍ NAUKA

výstupy	učivo
	orientace v notové osnově, posuvky stupnice C dur, G dur, D dur, A dur

VOKÁLNÍ A INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

výstupy	učivo
uplatňuje získané pěvecké dovednosti při zpěvu i mluveném projevu reprodukuje různé hudební motivy a témata, vytváří jednoduché doprovody	hlasová výchova, zpěv lidových i umělých písní (zpěvníky Já, písnička 1. a 2. díl) vytváření jednoduchých nástrojových doprovodů (Orffův instrumentář a flétny)
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Kreativita	

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

výstupy	učivo
orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité výrazové prostředky	práce s odpovídajícími hudebními ukázkami (zejména CD k učebnici Hv pro 6. ročník ZŠ od A. Charalambidise a kol.)

SEKUNDA DOTACE: 1, POVINNÝ**LIDOVÁ HUDBA**

výstupy	učivo
orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité výrazové prostředky	lidová píseň české a moravské oblasti lidové písně jiných národů lidové tance: polka, valčík, čardáš

HUDEBNÍ ŽÁNRY A FORMY

výstupy	učivo
zařadí na základě získaných vědomostí hudbu do stylového období	koncert, sonáta, sonátová forma polyfonie : kánon, fuga symfonie, symfonická báseň kantáta, oratorium muzikál balet, společenský a výrazový tanec
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání	

HUDBA A TECHNIKA

výstupy	učivo
vyhledává souvislost mezi hudbou a jinými druhy umění	hudební přehrávače a nosiče skladatel a interpret

HUDEBNÍ NAUKA

výstupy	učivo
	základní harmonické funkce, intervaly mollová stupnice harmonická a melodická

VOKÁLNÍ A INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

výstupy	učivo
reprodukuje různé hudební motivy a témata, vytváří jednoduché doprovody uplatňuje získané pěvecké dovednosti při zpěvu i mluveném projevu realizuje podle svých individuálních schopností písně a skladby různých stylů a žánrů	hlasová výchova, zpěv lidových i umělých písní (především zpěvníky Já, písnička 1., 2. a 3. díl) vytváření jednoduchých nástrojových doprovodů (Orffův instrumentář a flétny)
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Kreativita	

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

výstupy	učivo
rozpozná některé z tanců různých stylových období a předvede jednoduchou pohybovou vazbu využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách	pohybový doprovod znějící hudby: taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Seberegulace a sebeorganizace	

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

výstupy	učivo
orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité výrazové prostředky	práce s odpovídajícími hudebními ukázkami (zejména CD k učebnici Hv pro 7. ročník ZŠ od A. Charalambidise a kol.)

TERCIE DOTACE: 1, POVINNÝ

VÝVOJ HUDBY ARTIFICIÁLNÍ

výstupy	učivo
zařadí na základě získaných vědomostí hudbu do stylového období	původ hudby, pravěk a starověk středověk, gotika renesance baroko klasicismus romantismus nové proudy a směry ve vážné hudbě 20. století
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání	

VÝVOJ HUDBY NONARTIFICIÁLNÍ

výstupy	učivo
vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	vznik a vývoj jazzu rock and roll a country rocková hudba 60., 70., 80. a 90. let 20. století moderní hudební nástroje
pokrytí průřezových témat MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Kulturní diference Multikulturalita	

HUDEBNÍ NAUKA

výstupy	učivo
reprodukuje různé hudební motivy a témata, vytváří jednoduché doprovody	stupnice, tónina, modální stupnice akordové značky kvintakord a septakord

VOKÁLNÍ A INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

výstupy	učivo
reprodukuje různé hudební motivy a témata, vytváří jednoduché doprovody realizuje podle svých individuálních schopností písně a skladby různých stylů a žánrů uplatňuje získané pěvecké dovednosti při zpěvu i mluveném projevu	hlasová výchova, zpěv lidových i umělých písní (především zpěvníky Já, písnička 2. a 3. díl) zpěv jednoduchých dvojhlasých písní vytváření jednoduchých nástrojových doprovodů (Orffův instrumentář, flétny, kytary)
pokrytí průřezových témat	

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA
Kreativita

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

výstupy	učivo
vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	pohybový doprovod znějící hudby: taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění orientace v prostoru, jednoduché pohybové hry
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace	

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

výstupy	učivo
zařadí na základě získaných vědomostí hudbu do stylového období orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité výrazové prostředky	práce s odpovídajícími hudebními ukázkami (zejména CD k učebnici Hv pro 8.ročník ZŠ od A. Charalambidise a kol.)

KVARTA DOTACE: 1, POVINNÝ

VÝVOJ ČESKÉ HUDBY ARTIFICIÁLNÍ

výstupy	učivo
zařadí na základě získaných vědomostí hudbu do stylového období	počátky hudby v Čechách česká hudební renesance české hudební baroko český hudební klasicismus český hudební romantismus proudy a směry ve vážné české hudbě 20. století
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání	

VÝVOJ ČESKÉ HUDBY NONARTIFICIÁLNÍ

výstupy	učivo
vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	kabarety, hudební tvorba Osvobozeného divadla jazz a swing v české hudbě hudební tvorba divadel malých forem 2. pol. 20. století vývoj české populární hudby ve 2. pol. 20. století

TECHNIKA V HUDBĚ

výstupy	učivo
	nahrávací technika, moderní hudební nástroje
pokrytí průřezových témat MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Vnímání autora mediálních sdělení	

HUDEBNÍ NAUKA

výstupy	učivo
reprodukuje různé hudební motivy a témata, vytváří jednoduché hudební doprovody	základní harmonická kadence: tónika, dominantanta, subdominantanta dominantní septakord

VOKÁLNÍ A INSTRUMENTÁLNÍ ČINNOSTI

výstupy	učivo
realizuje podle svých individuálních schopností písně a skladby různých stylů a žánrů reprodukuje různé hudební motivy a témata, vytváří jednoduché hudební doprovody	hlasová výchova, zpěv lidových i umělých písní (především zpěvníky Já, písnička 2. a 3. díl) zpěv jednoduchých dvojhlasých písní vytváření jednoduché harmonizace a nástrojových doprovodů (Orffův instrumentář, flétny, kytary)
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Kreativita	

HUDEBNĚ POHYBOVÉ ČINNOSTI

výstupy	učivo
využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách rozpozná některé z tanců různých stylových období a předvede jednoduchou pohybovou vazbu	pohybový doprovod znějící hudby: taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění orientace v prostoru, jednoduché pohybové hry, pantomima
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Seberegulace a sebeorganizace	

POSLECHOVÉ ČINNOSTI

výstupy	učivo
---------	-------

<p>orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité výrazové prostředky</p> <p>vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění</p> <p>zařadí na základě získaných vědomostí hudbu do stylového období</p>	<p>práce s odpovídajícími hudebními ukázkami (zejména CD k učebnici Hv pro 9. ročník ZŠ od A. Charalambidise a kol.)</p> <p>slovní charakterizování hudebního díla (slohové a stylové zařazení), vytváření vlastních soudů na hudbu</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Komunikace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

4.6.2 Estetická výchova – výtvarná

Obsahové vymezení předmětu:

- pracuje s vizuálně obraznými znakovými systémy
- rozvíjí orientaci ve vizuálně obrazných systémech
- rozvíjí tvůrčí činnosti, smyslovou citlivost a uplatňování subjektivity
- přistupuje k uměleckému procesu v jeho celistvosti a chápe ho jako způsob poznání a komunikace
- užívá různých uměleckých vyjadřovacích prostředků včetně nejnovějších informačních a komunikačních technologií
- rozvíjí především průřezové téma Osobnostní a sociální výchovy (týká se společného zaměření na rozvoj smyslového vnímání, kreativity, vnímání a utváření mimouměleckého estetického) a Výchovy k myšlení v evropských a globálních souvislostech prohlubuje vztah k evropské a světové kultuře)
- zkoumá a poznává svět v jeho bohatosti forem a obsahů nezastupitelným způsobem

Organizační vymezení předmětu:

Výuka probíhá v odborné učebně výtvarné výchovy, v keramické dílně nebo mimo budovu školy (práce v plenéru, v galerii, na výstavě).

Výchovné a vzdělávací strategie:

Formy a metody práce se užívají podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- skupinové vyučování,
- samostatná práce,
- kolektivní práce.

K dosažení a naplnění klíčových kompetencí učitel volí následující výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení učitel:

- vede žáky k tvorbě vlastních učebních materiálů, aby je mohli dále využívat pro své vlastní učení zvláště při teoreticky zaměřených hodinách
- vede žáky, aby při své tvorbě poznávali vlastní pokroky a při konečném výstupu si dokázali zpětně uvědomit problémy související s realizací

- vede žáka k tomu, aby uměl sám zorganizovat svou vlastní tvůrčí činnost
- motivuje žáka kladným hodnocením jeho výtvarné činnosti
- motivuje žáka pro další výtvarnou činnost výstavou, instalací a jinou prezentací výtvarných děl

Kompetence k řešení problémů učitel:

- předkládá žákům dostatek námětů k samostatnému zpracování a řešení problémů souvisejících s výběrem výtvarné techniky, materiálů a pomůcek
- vede žáka při zadávání úkolu k rozpoznání výtvarného problému a k samostatnému hledání nejvhodnějšího způsobu řešení
- dává dostatek prostoru pro volbu různých postupů při řešení výtvarného problému

Kompetence komunikativní učitel:

- pomáhá vytvářet vhodné klima při práci ve skupině, aby žáci dokázali vyjádřit svůj názor, vhodnou formou ho obhájit a tolerovat názor druhých
- dává dostatek prostoru pro střetávání a komunikaci různými formami (písemně, pomocí technických prostředků, výtvarnými prostředky, diskusí, řízeným dialogem apod.)
- dbá na dodržování etiky komunikace (naslouchání, respektování originálních, nezdařených nápadů, názorů apod.)
- dbá na dodržování pravidel slušného chování v rámci komunikace

Kompetence sociální a personální učitel:

- učí respektovat pravidla při práci v týmu, dodržovat je a učí jak svou pracovní činností kladně ovlivňovat kvalitu práce
- zohledňuje u jednotlivých žáků ve skupině v průběhu výuky rozdílné pracovní tempo

Kompetence občanské učitel:

- prezentuje výsledky práce žáků na výstavách a účastní se výtvarných soutěží ve škole i mimo ni
- pomáhá rozvíjet občanské cítění při vytváření propagačních materiálů školy
- vede žáky k odpovědnosti za svou tvorbu při prezentaci výtvarných prací na různých akcích školy (Den otevřených dveří, školní výstava, školní časopis, almanach, školní kalendář apod.)

Kompetence pracovní učitel:

- vede žáky při samostatné práci ke koncentraci na pracovní výkon, jeho dokončení a dodržení vymezených pravidel
- vede žáka, aby dodržel dohodnutou kvalitu a postupy práce
- vytváří pozitivní vztah k manuálním činnostem
- učí žáky při práci přemýšlet (volba vhodného postupu, organizace času a posloupnost úkonů, řešení problémů spojených s tvůrčím procesem apod.)
- vede žáky ke správným způsobům užití materiálů, nástrojů a vybavení Vv
- dohlíží na dodržování hygienických pravidel při práci s výtvarným materiálem
- dohlíží na dodržování zásad bezpečné práce ve Vv při práci s výtvarnými pomůckami, výtvarným materiálem a při práci na keramickém kruhu nebo hlubotiskovém lisu
- učí žáky jak poskytnout první pomoc při úrazech v estetické výchově
- dohlíží na dodržování zásad požární ochrany v ateliéru Vv a v keramické dílně

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

- Rozvoj schopností poznávání
- Sebepoznání a sebepojetí
- Seberegulace a sebeorganizace
- Kreativita
- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice
- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- Hodnoty, postoje, praktická etika
- Psychohygienu

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

- Objevujeme Evropu a svět
- Jsme Evropané
- Evropa a svět nás zajímá

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

- Multikulturalita
- Kulturní diference
- Etnický původ

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

- Práce v realizačním týmu
- Tvorba mediálního sdělení
- Fungování a vliv médií ve společnosti
- Stavba mediálních sdělení
- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Klíčové kompetence

Kompetence pracovní

- při pracovních činnostech a aktivitách bere v potaz i otázky ochrany životního prostředí, chová se hospodárně a šetrně
- při všech činnostech dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví
- usiluje o to, aby jeho práce byla kvalitní, v případě nezdaru projevuje snahu o nápravu
- podle vymezených pravidel provádí činnosti a pokusy, udržuje pořádek na pracovním místě
- samostatnou práci i práci ve skupině vykonává efektivně, přichází s náměty na možná zlepšení
- při pracovních činnostech poznává možnosti uplatnění vlastních schopností a dovedností
- je přiměřeně sebekritický, zná své slabé i silné stránky, dokáže rozhodnout o svém dalším vzdělávání a profesním zaměření
- při zpracování zadaných úkolů dokáže využít teoretické poznatky získané při výuce, vypracovaný úkol dodá s požadovaným obsahem i v požadované formě

Kompetence občanské

- v různých situacích se samostatně a zodpovědně rozhoduje
- v krizových situacích se chová zodpovědně
- chápe základní společensko-právní principy
- zná svá práva a povinnosti ve škole i mimo ni
- chápe základní ekologické a environmentální problémy, utváří si vlastní názory a postoje
- do svých životních postojů zahrnuje otázky týkající se podpory a ochrany zdraví
- posuzuje své potřeby a nároky a snaží se je omezovat z hlediska trvale udržitelného života
- respektuje a chrání naše kulturní i historické dědictví
- projevuje pozitivní postoj ke kulturnímu dění a uměleckým dílům
- kultivuje své postoje i vztah ke společnosti, oceňuje tvůrčí činnost a sám se snaží pracovat tvůrčím způsobem
- respektuje názory a přesvědčení druhých a přijímá je jako možné
- chápe pocity a vnitřní hodnoty jiných lidí, je schopen se vcítit do různých situací a nedotýká se citů druhých
- odmítá útlak a hrubé zacházení a uvědomuje si povinnost postavit se proti násilí

Kompetence sociální a personální

- přijímá svou roli ve skupině, spolupracuje se členy skupiny, pomoc dokáže přijmout i poskytnout
- oceňuje nápady druhých, raduje se z úspěchu skupiny, vyzdvihuje výsledky skupinové práce
- zdržuje se kritiky, posměšků či opovržení druhými, při nezdaru neshazuje vinu na druhé
- analyzuje problémovou situaci, podílí se na rozdělení úkolů a stanovení času jejich plnění
- spoluvytváří podmínky pro splnění úkolu a efektivně komunikuje se členy týmu
- hledá spolu s ostatními návrhy na dosažení a zlepšení výsledků práce týmu
- reflektuje a hodnotí práci svého týmu, jednotlivců i sebe
- při potížích se snaží najít příčiny a možná řešení formou diskuse, obhajuje výsledky práce týmu
- stanovuje si cíle pro sebezdokonalení a je vytrvalý v úsilí o jejich dosažení,
- v návaznosti na výsledky dosavadního studia si s pomocí učitele podle svých schopností vytyčuje individuální úkoly
- podle svého uvážení využívá zpětnou vazbu pro své další jednání

- cílevědomě pracuje na vytvoření pocitu důvěry ve vlastní schopnosti

Kompetence komunikativní

- vhodně a účinně se zapojí do diskuse
- verbálně i neverbálně dává najevo porozumění, klade doplňující otázky
- v diskusi zaujme souhlasné nebo kritické stanovisko, vysvětlí své argumenty, obhájí vlastní názor
- rozumí různým typům psaných i mluvených textů, chápe jejich smysl a strukturu
- správně, účelně a tvořivě využívá k práci běžné informační a komunikační prostředky
- rozumí symbolickým zápisům, vzorcům, grafům, tabulkám apod., chápe jejich strukturu a dokáže je používat
- k získání a výměně informací využívá účelně různé informační a komunikační prostředky a technologie, posuzuje důvěryhodnost použitých zdrojů
- vybere a využije takové informační a komunikační prostředky a technologie, které nejlépe vyhovují dané situaci
- získané komunikativní dovednosti efektivně využívá ke spolupráci a sebevzdělávání
- vyjadřuje se tak, aby mu ostatní rozuměli, vše výstižně a jednoznačně pojmenovává, tvoří souvislé a přehledné věty a souvětí
- při vyjadřování uspořádává informace logicky podle souvislostí

Kompetence k řešení problémů

- při řešení problému postupuje systematicky, stanovuje dílčí cíle a vyhodnocuje jejich splnění
- při řešení problému je vytrvalý, dokáže se poučit z vlastních chyb, aktivně hledá nápravu
- formuluje konečné řešení problému, dokáže je zdůvodnit a obhájit
- posoudí, zda nalezené řešení problému je reálné, promýšlí jeho konkrétní důsledky a dopady
- rozpozná problémovou situaci, rozpozná její příčinu, důsledek a vztah mezi nimi
- problém analyzuje z různých hledisek, promýšlí alternativy přístupů k jeho řešení
- hledá analogii s dříve řešeným problémem, určí shody a odlišnosti
- vytváří a využívá vizuální znázornění problému
- navrhuje a realizuje postup řešení

Kompetence k učení

- samostatně a přehledně zpracovává výpisky i písemné a grafické práce rozsáhlejšího charakteru
- kriticky reflektuje výsledky svého procesu učení
- odhadne, nakolik jeho vědomosti a dovednosti dostačují pro různé úkoly, hledá cestu ke sebezdokonalování
- má pozitivní vztah ke vzdělávání, hledá příčiny svých nedostatků a pracuje na jejich odstraňování
- rozpozná a používá nejefektivnější způsoby učení, uvědomuje si výhody spolupráce i individuálního učení
- při učení vytváří optimální podmínky pro vlastní učení, eliminuje rušivé podněty
- dodržuje psychohygienu učení, dokáže se dlouhodobě soustředit, pravidelně relaxuje
- aktivně žádá o objasnění souvislostí, zajímá se o alternativní zdroje informací
- při samostudiu aktivně využívá zdroje informací, vyhodnotí, který ze zdrojů je pro danou situaci nejefektivnější
- aktivně využívá nabyté poznatky a dovednosti, dokáže je uplatnit v širších souvislostech
- ovládá terminologii a symboliku v daném předmětu

ročník	prima	sekunda	tercie	kvarta
dotace	2	2	1	1
povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
dotace skupiny				

PRIMA DOTACE: 2, POVINNÝ

ÚVOD DO VÝTVARNÉ KULTURY

výstupy	učivo
<p>rozlišuje působení vizuálního vyjádření</p> <p>porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření</p>	<p>obory, druhy, typy výtvarného umění</p> <p>základní rozdělení výtvarné kultury, základní pojmy, názvosloví</p> <p>architektura</p> <p>sochařství</p> <p>malířství</p> <p>grafika volná a užitá</p> <p>užité umění</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Rozvoj schopností poznávání</p>	

PRAVĚK NEJSTARŠÍ DĚJINY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ A ARCHITEKTURY

výstupy	učivo
<p>rozlišuje působení vizuálního vyjádření</p> <p>porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření</p>	<p>Paleolit, Mezolit, Neolit</p> <p>nejstarší doklady lidské tvorby v malbě, sochařství, užitém umění a počátku architektury</p> <p>seznámení s konkrétním dílem: obrazové publikace, video a DVD projekce, internet, stálá expozice muzeí a galerií</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH</p> <p>Objevujeme Evropu a svět</p>	
<p>přesahy do:</p> <p>D (prima): Lidská společnost v pravěku</p> <p>přesahy z:</p> <p>(prima): Lidská společnost v pravěku</p>	

STAROVĚK I NEJSTARŠÍ DĚJINY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ A ARCHITEKTURY

výstupy	učivo
rozdílkuje působení vizuálního vyjádření porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření	Egypt, Mezopotámie doklady lidské tvorby v kulturách Egyptu a Mezopotámie seznámení s konkrétními díly v malířství, sochařství a architektuře: obrazové publikace, video a DVD projekce, internet výtvarný projekt
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Objevujeme Evropu a svět MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Kulturní diference	
přesahy do: D (prima): Nejstarší starověké státy přesahy z: (prima): Starověké Řecko, (prima): Starověký Řím	

MALBA I

výstupy	učivo
získává osobité výsledky uplatňuje vizuální zkušenost při fantazii	základy malby teorie barev, Goethův barevný kruh – teplé a studené barvy, barvy příbuzné základní principy techniky: tempery, akvarelu, pastelů – suchý a olejový
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Kreativita Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	

KRESBA I

výstupy	učivo
získává osobité výsledky uplatňuje vizuální zkušenost při fantazii	základy kresby krešebné studie – linie, tvar, objem – jejich rozvržení v obrazové ploše, v objemu, v prostoru jednoduché plošné kompozice z geometrických tvarů jednoduché plošné studie, základy stínování

	základní principy techniky: tužky, pastelky, perokresby, fixu
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Kreativita Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

PLASTICKÁ TVORBA KERAMIKA A PROSTOROVÁ TVORBA I

výstupy	učivo
<p>získává osobité výsledky uplatňuje vizuální zkušenost při fantazii</p>	<p>základy plastické tvorby, keramiky a prostorové tvorby</p> <p>seznámení se základními pracovními postupy při prostorové tvorbě – návrh, model, výběr materiálu, realizace</p> <p>společná práce na objektu (koordinace, komunikace)</p> <p>seznámení se základními pracovními postupy v keramice – příprava hlíny, užití pracovních pomůcek, modelování, pálení</p> <p>základní principy glazování – příprava glazur, práce s glazurou, pálení na stěp</p> <p>seznámení s materiálem – papír, hlína, drát, sádra, sníh a s jejich výrazovými prostředky</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Kreativita Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	

GRAFICKÁ TVORBA I

výstupy	učivo
<p>získává osobité výsledky uplatňuje vizuální zkušenost při fantazii</p>	<p>základy volné a užití grafiky</p> <p>seznámení se základním rozdělením volné grafiky – tisk z výšky, tisk z hloubky, tisk z plochy</p> <p>praktické osvojení některých grafických technik: tisk z koláže, slepotisk, jednobarevná suchá jehla, monotyp, odkrývaná technika</p>

	dekorační práce v užité grafice – využití tvaru, linie, kombinace barev a pravidelného střídání lineárních symbolů návěst psaní písma plošného, trojrozměrného, kompozice z písma
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Kreativita Komunikace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Stavba mediálních sdělení Tvorba mediálního sdělení Práce v realizačním týmu</p>	

FANTAZIE I

výstupy	učivo
uplatňuje vizuální zkušenost při fantazii	<p>subjektivní vyjádření fantastických představ</p> <p>subjektivní vyjádření fantastických představ za využití různorodých materiálů a výtvarných postupů</p> <p>kategorizace představ, prožitků, zkušeností, poznatků – uplatnění při vlastní tvorbě</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygienu Kreativita Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

MOJE REALITA I

výstupy	učivo
získává osobité výsledky	<p>subjektivní vyjádření reality vnímání okolí, okolních jevů, vztahy, komunikace</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace</p>	

Kreativita
Poznávání lidí
Mezilidské vztahy
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

PŘÍRODA

výstupy	učivo
získává osobité výsledky porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření	živá a neživá příroda přírodní motivy neživá příroda, rostliny, živočichové, člověk, náš svět, vesmír zvětšování, makrokosmos, zmenšování, mikrokosmos – detail, polodetail, celek
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Kreativita ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Lidské aktivity a problémy životního prostředí Vztah člověka k prostředí	
přesahy do: Bi (prima): Praktické poznávání přírody	

SEKUNDA DOTACE: 2, POVINNÝ

STAROVĚK II NEJSTARŠÍ DĚJINY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ A ARCHITEKTURY

výstupy	učivo
interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření	Řecko, Řím – klasické antické státy seznámení s konkrétními díly v malířství, sochařství a architektuře: obrazové publikace, video a DVD projekce, internet výtvarný projekt
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Jsme Evropané	
přesahy do: D (prima): Starověké Řecko, D (prima): Starověký Řím	

RANNĚ KŘESŤANSKÉ UMĚNÍ DĚJINY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ A ARCHITEKTURY

výstupy	učivo
interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření	ranně křesťanské umění Byzance, Karolínská renesance, Otónská renesance, Bible seznámení s konkrétními díly v malířství, sochařství a architektuře: obrazové publikace, video a DVD projekce, internet výtvarný projekt
pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané	
přesahy do: D (sekunda): Utváření raně feudální Evropy přesahy z: (sekunda): Literární útvary a jejich charakteristika, (sekunda): Tematické okruhy v literatuře	

STŘEDOVĚK I DĚJINY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ A ARCHITEKTURY

výstupy	učivo
interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření	románský sloh seznámení s konkrétními díly v malířství, sochařství a architektuře: obrazové publikace, video a DVD projekce, internet výtvarný projekt
pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Kulturní diference	
přesahy do: D (sekunda): Utváření raně feudální Evropy přesahy z: (sekunda): Literární útvary a jejich charakteristika, (sekunda): Tematické okruhy v literatuře, (sekunda): Utváření raně feudální Evropy, (sekunda): Evropa ve 13.–15. století, (sekunda): Český stát ve 13.–15. století	

MALBY II

výstupy	učivo
získává osobité výsledky	prohloubení poznatků teorie barvy – odstín, valér, kontrastní barvy

<p>uplatňuje vizuální zkušenost při fantazii vybírá prostředky pro vlastní osobité vyjádření</p>	<p>využití poznatků ve volné tvorbě výtvarné techniky: tempera, akvarel, pastel – suchý a olejový, kombinovaná technika</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Kreativita Poznávání lidí Komunikace</p>	

KRESBY II

výstupy	učivo
<p>získává osobité výsledky uplatňuje vizuální zkušenost při fantazii vybírá prostředky pro vlastní osobité vyjádření</p>	<p>analýza celistvě vnímaného tvaru a rozložení na skladebné prvky experimentace s řazením, seskupováním, zmenšováním, zvětšováním, zmnožením, vrstvením tvarů a linií v ploše i prostoru plošné studie, stínování, šrafování základní principy techniky: rudka, uhel, lavírovaná perokresba a techniky: pastelka, tužka, fix, perokresba vícebarevná</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Kreativita Poznávání lidí Komunikace</p>	

PLASTICKÁ TVORBA KERAMIKA A PROSTOROVÁ TVORBA II

výstupy	učivo
<p>získává osobité výsledky uplatňuje vizuální zkušenost při fantazii vybírá prostředky pro vlastní osobité vyjádření</p>	<p>plastická tvorba, keramika a prostorová tvorba dodržování a upevňování pracovních postupů při prostorové tvorbě – návrh, model, výběr materiálu, realizace společná práce na objektu (koordinace, komunikace) dodržování a upevňování pracovních postupů v keramice – příprava hlíny, užití pracovních pomůcek, modelování, pálení glazování – příprava glazur, práce s glazurou, pálení na střep seznámení s materiálem</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p>	

Rozvoj schopností poznávání
 Kreativita
 Komunikace
 Kooperace a kompetice
 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
 Hodnoty, postoje, praktická etika

GRAFICKÁ TVORBA II

výstupy	učivo
získává osobité výsledky uplatňuje vizuální zkušenost při fantazii vybírá prostředky pro vlastní osobité vyjádření	volná a užitá grafika praktické osvojení některých grafických technik: tisk textilní koláže, textilní monotyp, gumotisk, vícebarevná suchá jehla dekorační práce v užitě grafice – základní postupy při vytváření knihy nácvik psaní písma – styly a druhy písma
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Kreativita Komunikace MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Stavba mediálních sdělení Tvorba mediálního sdělení Práce v realizačním týmu	

TEXTILNÍ TVORBA I

výstupy	učivo
získává osobité výsledky uplatňuje vizuální zkušenost při fantazii vybírá prostředky pro vlastní osobité vyjádření	základy textilní tvorby praktické osvojení některých technik textilní tvorby: malá tapisérie, jednobarevná batika, jednobarevná vosková batika seznámení s materiálem základní principy textilní koláže
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Kreativita	

FANTAZIE II

výstupy	učivo
získává osobité výsledky uplatňuje vizuální zkušenost při fantazii	subjektivní vyjádření fantastických představ kategorizace představ, prožitků, zkušeností, poznatků – uplatnění při vlastní tvorbě

	při prezentaci ve skupině se mohou uplatnit netradiční formy hodnocení – konference, přehlídka, animace – diskuse s autorem
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Sebepoznání a sebepojetí Psychohygienu Kreativita Komunikace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

MOJE REALITA II

výstupy	učivo
získává osobité výsledky	subjektivní vyjádření reality vlastní prožívání a interakce s realitou
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Kreativita VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá</p>	

PERSPEKTIVA I

výstupy	učivo
získává osobité výsledky porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření	nauka o perspektivě, srovnání v umění starověkého Egypta, Řecka, Římu, ranně křesťanského umění perspektiva paralelní a šikmá, umístění postav na plochu, velikost objektů
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Kreativita Řešení problémů a rozhodovací dovednosti VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Kulturní diference</p>	

FIGURA I

výstupy	učivo
získává osobité výsledky	figura a její pojetí v umění starověkého Egypta, Řecka, Římu a ranně křesťanské kultuře

porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření	seznámení s jednoduchými postupy zobrazení figury: zvíře, člověk, bájná či mytologická bytost, ufo tvarová stylizace
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Kreativita Řešení problémů a rozhodovací dovednosti VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Etnický původ	

UDÁLOST, DĚJ A PŘÍBĚH I

výstupy	učivo
získává osobité výsledky uplatňuje vizuální zkušenost při fantazii vybírá prostředky pro vlastní osobité vyjádření	výtvarné zpracování události, děje, příběhu vyprávění výtvarnými prostředky, originální dokončení situace
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Kreativita	

TERCIE DOTACE: 1, POVINNÝ

STŘEDOVĚK II DĚJINY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ A ARCHITEKTURY

výstupy	učivo
rolišuje působení vizuálního vyjádření interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření	gotický sloh seznámení s konkrétními díly v malířství, sochařství, užitém umění a architektuře: obrazové publikace, video a DVD projekce výtvarný projekt
pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Kulturní diference	

přesahy do:

D (sekunda): Evropa ve 13.–15. století, D (sekunda): Český stát ve 13.–15. století

NOVOVĚK DĚJINY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ A ARCHITEKTURY

výstupy	učivo
rozdlišuje působení vizuálního vyjádření interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření	renesanční sloh, barokní sloh a rokoko seznámení s konkrétními díly v malířství, sochařství, užitém umění a architektuře: obrazové publikace, video a DVD projekce výtvarný projekt
pokrytí průřezových témat VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Evropa a svět nás zajímá Objevujeme Evropu a svět Jsme Evropané MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Kulturní difference	
přesahy do: D (sekunda): Počátky novověku, D (sekunda): První Habsburkové na českém trůně, D (sekunda): Evropa a české země v 17. století přesahy z: (sekunda): Počátky novověku, (sekunda): První Habsburkové na českém trůně, (sekunda): Evropa a české země v 17. století	

MALBA III

výstupy	učivo
získává osobité výsledky vybírá prostředky pro vlastní osobité vyjádření	prohloubení poznatků teorie barvy – lomené barvy, tón, harmonie, sytost, jemné rozdíly využití poznatků ve volné tvorbě a hledání subjektivní barevné škály objemové vyjádření námětu barvami – lomené barvy, valéry, barvy podobné a příbuzné odstíny zdokonalení technik malby: tempera, akvarel, pastel – suchý a olejový, kombinovaná technika
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sebepoznání a sebepojetí Kreativita Komunikace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika	

KRESBA III

výstupy	učivo
získává osobité výsledky vybírá prostředky pro vlastní osobité vyjádření	různé typy zobrazení – pohledy, rovnoběžné promítání praktické ověřování kompozičních principů: dominanta, subdominanta, zlatý řez, kontrast, harmonie využití kompozičních principů v experimentálních činnostech a vlastní tvorbě studie, zdokonalení stínování, šrafování – různé pohledy zdokonalení techniky: rudka, uhel – umělý, přírodní, lavírovaná perokresba, perokresba, pastelka, tužka
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sebepoznání a sebepojetí Kreativita Komunikace Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika	

PLASTICKÁ TVORBA KERAMIKA A PROSTOROVÁ TVORBA III

výstupy	učivo
získává osobité výsledky v tvorbě uplatňuje některé metody současného umění vybírá prostředky pro vlastní osobité vyjádření	plastická tvorba, keramika a prostorová tvorba zvládnutí pracovních postupů při prostorové tvorbě – návrh, model, výběr materiálu realizace – společná práce na objektu (koordinace, komunikace) práce s materiálem a jejich volná kombinace principy papírové koláže, asambláže, merz, objekty pasti, netradiční formy koláže zvládnutí pracovních postupů v keramice – příprava hlíny, užití pracovních pomůcek, modelování, pálení modelování podle skutečnosti a vlastní interpretace předlohy rozlišování mezi plastikou a sochou glazování – příprava glazur, práce s glazurou, pálení na střep seznámení s náročnějšími technikami glazování – foukání, cákání, vrstvení glazur – krycí, lazurní, transparentní
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Kreativita Mezilidské vztahy	

Komunikace
Kooperace a kompetice
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
Hodnoty, postoje, praktická etika

GRAFICKÁ TVORBA III

výstupy	učivo
získává osobité výsledky vybírá prostředky pro vlastní osobité vyjádření ověřuje komunikační účinky	volná a užitá grafika praktické osvojení některých grafických technik: linoryt jednobarevný, papírorýt, vícebarevná suchá jehla využití písma, kompozičních postupů a propagačních prostředků v tvorbě mediálního sdělení výrazový a psychologický účinek barev v reklamě
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Kreativita MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Fungování a vliv médií ve společnosti Tvorba mediálního sdělení Práce v realizačním týmu	

TEXTILNÍ TVORBA II

výstupy	učivo
získává osobité výsledky	textilní tvorba praktické osvojení některých technik textilní tvorby: malá tapisérie, jednobarevná batika, vícebarevná vosková batika práce s materiálem
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Kreativita Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	

PERSPEKTIVA II

výstupy	učivo
získává osobité výsledky uplatňuje vizuální zkušenosti při fantazii rozdílňuje působení vizuálního vyjádření porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření	nauka o perspektivě používaná v renesanci a baroku základy perspektivy lineární – sbíhavá, úběžníková

pokrytí průřezových témat
 OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA
 Rozvoj schopností poznávání
 Kreativita
 Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
 VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH
 Jsme Evropané

FIGURA II

výstupy	učivo
získává osobité výsledky uplatňuje vizuální zkušenosti při fantazii rozdílňuje působení vizuálního vyjádření porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření	základy zobrazení figury – proporce, kánon (zvíře, člověk, bájná či mytologická bytost, ufon) různé pohledy – profil, poloprofil, ánfas kánon – srovnání Michelangelo, Leonardo da Vinci základní principy zobrazení portrétu, autoportrétu – různé pohledy (anfás, poloprofil, profil) práce se stínovou siluetou, koláží, šablonou hlavy, modelování
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Kreativita Řešení problémů a rozhodovací dovednosti VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Jsme Evropané</p>	

UDÁLOST, DĚJ A PŘÍBĚH II

výstupy	učivo
získává osobité výsledky v tvorbě uplatňuje některé metody současného umění porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření ověřuje komunikační účinky	výtvarné zpracování události (např. sled událostí) děje (např. děj časově rozfázovaný – principy filmové tvorby, proměny v čase fotografie) příběhu (např. forma inscenovaného, hraného komiksu) vyprávění výtvarnými prostředky, originální dokončení situace výtvarné techniky: fotografie digitální, jednoduché počítačové animace (lineární), kombinované – kresba, malba
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Kreativita</p>	

PRÁCE S UMĚLECKÝM DÍLEM I

výstupy	učivo
<p>v tvorbě uplatňuje některé metody současného umění</p> <p>rozlišuje působení vizuálního vyjádření</p> <p>interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření</p> <p>porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření</p> <p>ověřuje komunikační účinky</p>	<p>práce s uměleckým dílem</p> <p>teoretická práce – na příkladech konkrétních výtvarných děl vyhledávat a srovnávat různé způsoby uměleckého vyjadřování</p> <p>pozorují, porovnávají a zařazují do historických souvislostí základní stavební prvky architektury</p> <p>práce s internetem – vyhledávání a orientace ve www stránkách, informacích a jejich zpracování</p> <p>praktická práce s uměleckým dílem – volně interpretuje dílo a k tvorbě užívá poznané výtvarné techniky</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Kreativita</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>Hodnoty, postoje, praktická etika</p> <p>VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH</p> <p>Objevujeme Evropu a svět</p>	

KVARTA DOTACE: 1, POVINNÝ**DOBA NEJNOVĚJŠÍ DĚJINY VÝTVARNÉHO UMĚNÍ A ARCHITEKTURY**

výstupy	učivo
<p>interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření</p> <p>porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření</p>	<p>klasicismus, romantismus, generace Národního divadla, realismus</p> <p>seznámení s konkrétními díly v malířství, sochařství, užitém umění a architektuře: obrazové publikace, DVD projekce, internet</p> <p>výtvarný projekt</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH</p> <p>Evropa a svět nás zajímá</p> <p>Objevujeme Evropu a svět</p> <p>Jsme Evropané</p>	
<p>přesahy do:</p> <p>D (tercie): Evropa a české země v 18. století, D (tercie): Evropa v letech 1789–1848, D (tercie): České země v letech 1790–1848</p>	

MALBA IV

výstupy	učivo

<p>získává osobité výsledky vybírá prostředky pro vlastní osobité vyjádření ověřuje komunikační účinky</p>	<p>prohloubení poznatků teorie barvy – symbolika barev (vžitá, tradiční, kulturní) psychologický účinek barev, působení barev, vztahy mezi barvami kontrast barevný, světelný využití poznatků ve volné tvorbě, hledání subjektivní barevné škály – vlastní barevná harmonie zdokonalení technik malby</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita Poznávání lidí Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

KRESBA IV

<p>výstupy</p>	<p>učivo</p>
<p>získává osobité výsledky vybírá prostředky pro vlastní osobité vyjádření ověřuje komunikační účinky</p>	<p>uspořádání objektů v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu (vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty) dynamická kresba, praktické využívání kompozičních principů studie, zdokonalení stínování, šrafování – různé pohledy anfás, profil, poloprofil zdokonalení technik kresby</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sebepoznání a sebepojetí Seberegulace a sebeorganizace Psychohygiena Kreativita Poznávání lidí Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p>	

PLASTICKÁ TVORBA KERAMIKA A PROSTOROVÁ TVORBA IV

<p>výstupy</p>	<p>učivo</p>
<p>získává osobité výsledky vybírá prostředky pro vlastní osobité vyjádření ověřuje komunikační účinky</p>	<p>použití pracovních postupů při vlastní prostorové tvorbě – návrh, model, výběr materiálu, realizace práce s materiálem a jejich volná kombinace použití pracovních postupů v keramice – příprava hlíny, užití pracovních pomůcek, modelování, pálení</p>

	<p>v keramice volně tvoří na základě fantazie, kombinace představ a znalostí z oblasti prostorové tvorby, sochařství a keramiky orientace v pojmech plastické tvorby a prostorové tvorby glazování – příprava glazur, práce s glazurou, pálení na střepech seznámení s náročnějšími technikami glazování – foukání, cákání, vrstvení glazur – krycí, lazurní, transparentní</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Kreativita Komunikace Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Hodnoty, postoje, praktická etika</p>	

GRAFICKÁ TVORBA IV

výstupy	učivo
<p>získává osobité výsledky v tvorbě uplatňuje některé metody současného umění vybírá prostředky pro vlastní osobité vyjádření ověřuje komunikační účinky</p>	<p>volná a užitá grafika teoretická i praktická orientace v grafických technikách: tisk z výšky, tisk z hloubky, tisk z plochy samostatná volba grafické techniky na základě poznaného výrazového účinku vybrané techniky využití koláže v propagační tvorbě, sestavování prvků v celistvou kompozici využití písma, kompozičních postupů a propagačních prostředků v tvorbě mediálního sdělení výrazový a psychologický účinek barev v reklamě</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Kreativita MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality Fungování a vliv médií ve společnosti Tvorba mediálního sdělení</p>	

UDÁLOST, DĚJ A PŘÍBĚH III

výstupy	učivo
<p>získává osobité výsledky uplatňuje vizuální zkušenosti při fantazii</p>	<p>vyjádření procesuálních a kvalitativních proměn – společná práce (komunikace)</p>

<p>v tvorbě uplatňuje některé metody současného umění</p> <p>ověřuje komunikační účinky</p>	<p>vyprávění výtvarnými prostředky, originální dokončení situace (událost, děj, příběh – v čase)</p> <p>převádění pocitů těla na obrazné znaky s hledáním vzájemných souvislostí</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Rozvoj schopností poznávání Kreativita</p>	

PERSPEKTIVA III

<p>výstupy</p>	<p>učivo</p>
<p>získává osobité výsledky</p> <p>interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření</p> <p>porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření</p>	<p>nauka o perspektivě</p> <p>základy perspektivy atmosférické, metody perspektivy „a tak dále“</p> <p>práce v pléneru, krajinomalba</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Řešení problémů a rozhodovací dovednosti VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Jsme Evropané</p>	

FIGURA III

<p>výstupy</p>	<p>učivo</p>
<p>získává osobité výsledky</p> <p>interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření</p> <p>porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření</p>	<p>zachycení figury v pohybu (dynamicky), v různých polohách (staticky)</p> <p>různé pohledy – profil, poloprofil, anfas, detail, polodetail, celek</p> <p>zachycení portrétu v proměnách, expresivní autoportrét, deformace, stylizace</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Řešení problémů a rozhodovací dovednosti VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH Jsme Evropané</p>	

PRÁCE S UMĚLECKÝM DÍLEM II

<p>výstupy</p>	<p>učivo</p>
<p>získává osobité výsledky</p> <p>vybírá prostředky pro vlastní osobité vyjádření</p>	<p>práce s uměleckým dílem</p>

<p>interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření</p> <p>porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření</p>	<p>teoretická práce – na příkladech konkrétních výtvarných děl vyhledávat a srovnávat různé způsoby uměleckého vyjadřování</p> <p>při práci s uměleckým dílem hledají a pojmenovávají základní obrazotvorné prvky a kompoziční přístupy</p> <p>porovnávají rozdíly výtvarných vyjádření (abstraktní, popisné, alegorické, symbolické, atd.)</p> <p>práce s internetem – vyhledávání a orientace ve www stránkách, informacích a jejich zpracování</p> <p>praktická práce s uměleckým dílem, volně interpretuje dílo a k tvorbě užívá poznané výtvarné techniky</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Kreativita</p> <p>Komunikace</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH</p> <p>Evropa a svět nás zajímá</p> <p>Objevujeme Evropu a svět</p> <p>MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA</p> <p>Kulturní diference</p>	

ABSTRAKCE

výstupy	učivo
<p>získává osobité výsledky</p> <p>uplatňuje vizuální zkušenosti při fantazii</p> <p>ověřuje komunikační účinky</p>	<p>abstrakce v umělecké tvorbě</p> <p>základní rozlišení mezi abstraktním uměním (princip abstrahování, závislé na realitě) a konkrétním uměním (vztahy mezi obraznými elementy – barva, tvar, linie, bod, nezávislé na realitě)</p> <p>rozdíly mezi abstrakcí expresivní a geometrickou</p> <p>využití poznatků k vlastní tvorbě</p>
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Rozvoj schopností poznávání</p> <p>Sebepoznání a sebepojetí</p> <p>Seberegulace a sebeorganizace</p> <p>Psychohygiena</p> <p>Kreativita</p> <p>Komunikace</p>	

4.7 Člověk a zdraví

Zdraví člověka je chápáno jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Je utvářeno a ovlivňováno mnoha aspekty, jako je styl života, chování podporující zdraví, kvalita mezilidských vztahů, kvalita životního prostředí, bezpečí člověka atd. Protože je zdraví důležitým předpokladem pro aktivní a spokojený život a pro optimální pracovní výkonnost, stává se poznávání a praktické ovlivňování podpory a ochrany zdraví jednou z priorit základního vzdělávání.

Vzdělávací oblast člověk a zdraví přináší základní podněty pro pozitivní ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, způsob i jeho ochrany i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným poškozením zdraví. Žáci se seznamují s různými riziky, která ohrožují zdraví v běžných i mimořádných situacích, osvojují si dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru odpovědnosti za zdraví vlastní i zdraví jiných. Jde tedy z velké části o poznávání zásadních životních hodnot, o postupné utváření postojů k nim a o aktivní jednání v souladu s nimi. Naplnění těchto záměrů je v základním vzdělávání nutné postavit na účinné motivaci a na činnostech a situacích posilujících zájem žáků o problematiku zdraví.

Při realizaci této vzdělávací oblasti je třeba klást důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v modelových situacích i v každodenním životě školy. Proto je velmi důležité, aby celý život školy byl ve shodě s tím, co se žáci o zdraví učí a co z pohledu zdraví potřebují. Zpočátku musí být vzdělávání silně ovlivněno kladným osobním příkladem učitele, jeho všestrannou pomocí a celkovou příznivou atmosférou ve škole. Později přistupuje důraz i na větší samostatnost a odpovědnost žáků v jednání, rozhodování a činnostech souvisejících se zdravím. Takto chápané vzdělávání je základem pro vytváření aktivních přístupů žáků k rozvoji i ochraně zdraví. Vzdělávací oblast člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků ve vzdělávacích oborech Výchova ke zdraví a Tělesná výchova, do níž je zahrnuta i zdravotní tělesná výchova. Vzdělávací obsah oblasti člověk a zdraví prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí, které jej obohacují nebo využívají (aplikují), a do života školy.

Vzdělávací obor Výchova ke zdraví vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem bezprostředně navazuje na obsah vzdělávací oblasti člověk a jeho svět a prolíná do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních i rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví vzdělávací obor Výchova ke zdraví obsahuje výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojen s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu.

Pohybové vzdělávání postupuje od spontánní pohybové činnosti žáků k činnosti řízené a výběrové, jejímž smyslem je schopnost samostatně ohodnotit úroveň své zdatnosti a řadit do denního režimu pohybové činnosti pro uspokojování vlastních pohybových potřeb i zájmů, pro optimální rozvoj zdatnosti a výkonnosti, pro regeneraci sil a kompenzaci různého zatížení, pro podporu zdraví a ochranu života. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování – bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stávají korektivní a speciální vyrovnávací cvičení, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Škola má současně povinnost nabízet veškerý obsah Zdravotní tělesné výchovy žákům III. (příp. II.) zdravotní skupiny v samostatných vyučovacích hodinách (jako adekvátní náhradu povinné tělesné výchovy nebo jako rozšíření pohybové nabídky v dalším vyučovacím předmětu dotovaném z disponibilní časové dotace). Tato nabídka vychází ze situace v moderní společnosti, která v mnohém život usnadňuje, ale paradoxně tím vyvolává už v dětském věku četná zdravotní oslabení, která je nutné napravovat a korigovat (z nedostatku intenzivního a vhodně zaměřeného pohybu z dlouhodobého setrvávání ve statických polohách, z nadměrného příjmu potravy v nevhodné skladbě, z nekvalitního ovzduší, z četných stresových situací, nepříznivých sociálních vztahů atd.). Základní vzdělávání tak reaguje na poznatky lékařů, že zdravotních oslabení v celé populaci přibývá a zdravotně oslabené dítě potřebuje větší množství spontánních i cíleně zaměřených pohybových aktivit než dítě zdravé. Účast ve zdravotní tělesné výchově vede žáky k poznání charakteru jejich zdravotního oslabení i míry a rozsahu omezení některých činností. Současně předkládá konkrétní způsoby ovlivňování zdravotních oslabení (speciální cvičení, všestranně zaměřené pohybové činnosti, relaxační techniky, plavání atd.) a jejich zařazování do denního režimu žáků.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků tím, že vede žáky k:

- poznávání zdraví jako nejdůležitější důležité hodnoty v kontextu dalších životních hodnot
- pochopení zdraví jako vyváženého stavu tělesné, duševní i sociální pohody a k vnímání radostných prožitků z činností podpořených pohybem, příjemným prostředím a atmosférou příznivých vztahů
- poznávání člověka jako biologického jedince závislého v jednotlivých etapách života na způsobu vlastního jednání a rozhodování, na úrovni mezilidských vztahů i na kvalitě prostředí
- získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje

- využívání osvojených preventivních postupů pro ovlivňování zdraví v denním režimu, k upevňování způsobů rozhodování a jednání v souladu s aktivní podporou zdraví v každé životní situaci i k poznávání a využívání míst souvisejících s preventivní ochranou zdraví
- propojování zdraví a zdravých mezilidských vztahů se základními etickými a morálními postoji, s volným úsilím atd.
- chápání zdatnosti, dobrého fyzického vzhledu i duševní pohody jako významného předpokladu pro výběr partnera i profesní dráhy, pro uplatnění ve společnosti atd.
- ochraně zdraví a životů při každodenních rizikových situacích i mimořádných událostech a k využívání osvojených postupů spojených s řešením jednotlivých mimořádných událostí
- aktivnímu zapojování do činností podporujících zdraví a do propagace zdravotně prospěšných činností ve škole i v obci

4.7.1 Tělesná výchova

Obsahové vymezení předmětu:

Vyučovací předmět Tělesná výchova vychází ze vzdělávacích oborů Tělesná výchova a Výchova ke zdraví ze vzdělávací oblasti Člověk a zdraví, která je zaměřena na optimální rozvoj tělesné, duševní a sociální zdatnosti žáků. Je určen žákům primy kvarty víceletého gymnázia. Ve všech ročnících je vyučován v rozsahu dvou hodin týdně. Třídy jsou rozděleny na nekoedukované skupiny.

Cílem předmětu je:

- vytvoření pozitivního vztahu k předmětu a celé tělesné kultuře a sportu;
- osvojení si základních pohybových dovedností a návyků;
- seznámení se s pravidly sportovních her a soutěží a jejich uplatňování;
- uvědomění si významu a důležitosti tělesných aktivit na zdraví člověka.

Organizační vymezení předmětu:

Výuka TV probíhá ve dvou tělocvičnách, větší dolní (sportovní a průpravné hry s míčem, stolní tenis) a menší horní, jejíž součástí je posilovna (kondiční a průpravná cvičení, posilování, gymnastika). V podzimních a jarních měsících využíváme pro výuku TV v maximální míře venkovní sportovní areál (hřiště na kopanou, softball, odbíjenou, plážový volejbal, tenisový kurt, atletická dráha s doskočištěm). Náplň hodin TV je ovlivňována prostorovými možnostmi, rozdílnou dovednostní úrovní jednotlivých skupin, aktuální přípravou na sportovní soutěže a v neposlední řadě i zájmy žáků. Řídí se ročním tematickým plánem, který sestavuje PK TV.

Součástí výuky je i lyžařský kurz zařazovaný do výuky v sekundě nebo tercii. Dále výuku tělesné výchovy doplňují jednorázové sportovní akce školní a vyšší úrovně, do kterých jsou žáci vybíráni s ohledem na své zájmy, schopnosti a prokázanou výkonnost. Tělesná výchova je součástí komplexního vzdělávání žáků v problematice zdraví a v poznání vlastních pohybových možností a zájmů. Jejím smyslem je samostatně hodnotit úroveň své zdatnosti, řadit pohybovou aktivitu do denního režimu tak, aby uspokojovala vlastní pohybové potřeby i zájmy, rozvíjela výkonnost žáka a zároveň sloužila k regeneraci i kompenzaci dalších zatížení.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení – učitel:

- přispívá k rozšíření dovednostního a schopnostního rámce žáka tím, že si žák během výuky vyzkouší různé role, např. spoluhráče, protihráče, rozhodčího, spolucvičícího, pomocníka, organizátora, vedoucího, záchránce, partnera ve hře a při cvičení, časoměřiče, komentátora apod.;
- vede žáky k získávání poznatků o tělesné fyziologii na základě ověřování účinnosti kondičních programů pro rozvoj zdravotně orientované zdatnosti (ZOZ) ve formě sledování, zaznamenávání a vyhodnocování;
- umožňuje zažít úspěch každému žákovi v rámci týmu i samostatně;
- motivuje učení směřováním k pěkné postavě a zdravému životnímu stylu uváděním příkladů z oblasti sportu a poukázáním na možnost kdykoliv se bez problémů zapojit do skupiny lidí hrajících volejbal (fotbal, basketbal, florbal...) ve volném čase, s možností navázání nových kontaktů;
- umožňuje žákům organizovat a řídit jejich učení se novým pohybovým dovednostem, rozvíjet jejich pohybové schopnosti na základě vrozených dispozic;
- hodnotí žáky důsledně podle individuálního zlepšení;
- povzbuzuje žáky ke sledování sportovních soutěží.

Kompetence k řešení problémů – učitel:

- formou nácviku herních a cvičebních strategií nutí žáky objevovat logické postupy, které vedou k úspěchu a k vyřešení problémových situací;
- zapojuje žáky do soutěží, turnajů, prezentací a organizace sportovních akcí;
- vede žáky k získávání informací o vhodné sportovní výzbroji a výstroji, o zásadách hygieny při a po sportování;
- rozvíjí schopnost odhalovat vlastní chyby, používat odborné názvosloví, gesta, signály;
- povzbuzuje žáky k zavádění alternativních řešení ve výběru náčiní, losování, délky hrací doby, úpravy pravidel podle aktuálních podmínek atd.

Kompetence komunikativní – učitel:

- provádí s žáky rozmanitou škálu činností ve skupinových formách a tím přispívá k rozvoji komunikace, spolupráce a tolerance k ostatním;
- vede žáky k používání jasného a stručného vyjadřování zvláště v herních situacích, ke vhodné komunikaci mezi sebou, s rozhodčím na hřišti a při vedení družstva;
- pomáhá žákům při rozvíjení vztahů se sportovci z jiných škol;
- okamžitě řeší otázky šikany nebo netolerance, neodpovědného přístupu k osobnímu a školnímu majetku.

Kompetence sociální a personální – učitel:

- vytváří u žáků svým vlastním příkladem, autoritou získaných zkušeností a osobnostními rysy pozitivní vztah k pohybu;
- povzbuzuje u žáků schopnost empatie a chování v duchu tolerance a hry fair play;
- informuje žáky o negativěch sportu (doping, korupce);
- vede žáka ke spolupráci při dosahování společných cílů ve prospěch skupiny či sportovního družstva a k respektování pravidel soutěží a her;

- pomáhá žákovi nacházet jeho vlastní místo ve skupině a odhadovat důsledky jeho vlastního jednání a chování
- staví žáky při sportu do zodpovědných rolí (kapitán, rozhodčí, organizátor, časoměřič, komentátor)

Kompetence občanská – učitel:

- vede žáky ke stanovení krátkodobých a dlouhodobých cílů v rámci získávání pohybových dovedností a rozvíjení pohybových schopností ve volném čase;
- vede žáky k respektování základních principů a norem související s pohybovými aktivitami; vede žáky k respektování soupeře a uplatňování pravidel hry fair-play;
- učí žáky chovat se zodpovědně v krizových situacích, poskytovat dle svých možností účinnou pomoc.

Kompetence pracovní – učitel:

- vede žáky k poznání a dodržování zásad bezpečnosti při pohybové činnosti;
- seznamuje žáky s novými netradičními hrami a soutěžemi.

Klíčové kompetence

Kompetence pracovní

- při všech činnostech dodržuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví

Kompetence občanské

- v krizových situacích se chová zodpovědně
- do svých životních postojů zahrnuje otázky týkající se podpory a ochrany zdraví
- odmítá útlak a hrubé zacházení a uvědomuje si povinnost postavit se proti násilí

Kompetence sociální a personální

- v návaznosti na výsledky dosavadního studia si s pomocí učitele podle svých schopností vytyčuje individuální úkoly
- přijímá svou roli ve skupině, spolupracuje se členy skupiny, pomoc dokáže přijmout i poskytnout
- oceňuje nápady druhých, raduje se z úspěchu skupiny, vyzdvihuje výsledky skupinové práce
- zdržuje se kritiky, posměšků či opovržení druhými, při nezdaru neshazuje vinu na druhé

Kompetence komunikativní

- vhodně a účinně se zapojí do diskuse
- v diskusi zaujme souhlasné nebo kritické stanovisko, vysvětlí své argumenty, obhájí vlastní názor
- vyjadřuje se tak, aby mu ostatní rozuměli, vše výstižně a jednoznačně pojmenovává, tvoří souvislé a přehledné věty a souvětí

Kompetence k řešení problémů

- hledá analogii s dříve řešeným problémem, určí shody a odlišnosti
- navrhuje a realizuje postup řešení

Kompetence k učení

- kriticky reflektuje výsledky svého procesu učení
- odhadne, nakolik jeho vědomosti a dovednosti dostačují pro různé úkoly, hledá cestu ke sebezdokonalování

- má pozitivní vztah ke vzdělávání, hledá příčiny svých nedostatků a pracuje na jejich odstraňování

ročník	prima	sekunda	tercie	kvarta
dotace	2	2	2	2
povinnost (skupina)	povinný	povinný	povinný	povinný
dotace skupiny				

PRIMA DOTACE: 2, POVINNÝ

TĚLESNÁ VÝCHOVA A ZDRAVÍ

výstupy	učivo
<p>aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</p> <p>usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</p> <p>samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností zatěžovanými svaly</p> <p>odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší</p> <p>uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</p>	<p>Význam pohybu pro zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> – rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců <p>Zdravotně orientovaná zdatnost</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozvoj ZOZ, kondiční programy, manipulace se zatížením <p>Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí</p> <ul style="list-style-type: none"> – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení <p>Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech</p> <ul style="list-style-type: none"> – v nestandardním prostředí – první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách – improvizované ošetření poranění a odsun raněného
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sebepoznání a sebepojetí</p>	
<p>komentář Učivo je zařazováno průběžně a s přiměřenou gradací v návaznosti na zařazované pohybové aktivity Učivo prolíná všemi ročníky</p>	

TĚLESNÁ VÝCHOVA A POHYBOVÁ DOVEDNOST

výstupy	učivo

<p>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p> <p>posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</p>	<p>Pohybové dovednosti a pohybový výkon – nástupové tvary, přesuny – rozvoj pohybových dovedností s ohledem na úroveň pohybových schopností – ověřování pohybových dovedností a pohybového výkonu Pohybové odlišnosti a handicapy – věkové, pohlavní, výkonnostní Průpravná, kondiční, koordinační, tvořivá, estetická a jinak zaměřená cvičení Kondiční a estetické formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem (děvčata) – aerobic – základní taneční kroky Pohybové hry – pohybové hry podporující rozvoj pohybových schopností a dovedností – pohybové hry podporující rozvoj spolupráce a týmového myšlení Gymnastika – akrobacie – přeskok – hrazda – kruhy – kladina (dívky) – cvičení s nářadím a náčiním – základní názvosloví Atletika – atletická průprava – běhy – skok daleký – hody Sportovní hry – basketbal, kopaná, přehazovaná, vybíjená, odbíjená, florbal, softbal, nohejbal, badminton, stolní tenis, freesbee – základy HČJ jednotlivých her dle úrovně schopností a dovedností žáků – základní herní systémy u vybraných her Moderní a netradiční pohybové činnosti (podle zájmu žáků a úrovně skupiny)</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Kreativita Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Lidské vztahy</p>	
<p>komentář</p>	

Učivo je zařazováno ve všech ročnících s přiměřenou gradací v závislosti na schopnostech a dovednostech skupiny.

TĚLESNÁ VÝCHOVA A POHYBOVÉ UČENÍ

výstupy	učivo
<p>užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</p> <p>naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</p> <p>dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</p> <p>rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</p> <p>sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</p> <p>zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</p> <p>zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci</p>	<p>Vzájemná komunikace a spolupráce při pohybových činnostech</p> <ul style="list-style-type: none"> – základní názvosloví – gesta, signály a vzájemná komunikace, nástupové tvary Organizace prostoru a pohybových činností – v nestandardních podmínkách – sportovní výzbroj a výstroj – účelnost, funkčnost, bezpečnostní prvky, finanční dostupnost a kvalita – příprava a úklid náradí a náčiní, základní příprava a údržba sportoviště Pravidla osvojovaných pohybových činností – základní pravidla her, soutěží a závodů – základní gesta při rozhodování Sportovní role – role sportovce, rozhodčího, diváka Měřitelné a hodnotitelné údaje související s tělesnou výchovou a sportem – měření výkonu a pohybových dovedností – vyhodnocení výsledku Historie a současnost sportu – významné soutěže a sportovci – olympionismus – fair-play chování – pomoc soupeři a handicapovaným – odmítání podpůrných látek – ochrana přírody – úspěchy našeho sportu
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Komunikace MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p>	
<p>komentář Učivo prolíná všemi ročníky
Učivo je zařazováno průběžně v návaznosti na zařazované pohybové aktivity a ostatní učivo</p>	

CYKLISTIKA

výstupy	učivo
	Cyklistický výcvik

	– uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu v roli cyklisty, chodce
komentář Jednodenní výcvik na dopravním hřišti	

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

výstupy	učivo

SEKUNDA DOTACE: 2, POVINNÝ

TĚLESNÁ VÝCHOVA A ZDRAVÍ

výstupy	učivo
<p>aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</p> <p>usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</p> <p>samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností zatěžovanými svaly</p> <p>odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší</p> <p>uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</p>	<p>Význam pohybu pro zdraví</p> <ul style="list-style-type: none"> – rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců <p>Zdravotně orientovaná zdatnost</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozvoj ZOZ, kondiční programy, manipulace se zatížením <p>Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí</p> <ul style="list-style-type: none"> – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení <p>Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech</p> <ul style="list-style-type: none"> – v nestandardním prostředí – první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách – improvizované ošetření poranění a odsun raněného
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sebepoznání a sebepojetí</p>	
<p>komentář Učivo je zařazováno průběžně a s přiměřenou gradací v návaznosti na zařazované pohybové aktivity
Učivo prolíná všemi ročníky</p>	

TĚLESNÁ VÝCHOVA A POHYBOVÁ DOVEDNOST

výstupy	učivo
<p>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je</p>	<p>Pohybové dovednosti a pohybový výkon</p> <ul style="list-style-type: none"> – nástupové tvary, přesuny

<p>aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p> <p>posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</p>	<ul style="list-style-type: none"> – rozvoj pohybových dovedností s ohledem na úroveň pohybových schopností – ověřování pohybových dovedností a pohybového výkonu Pohybové odlišnosti a handicapy – věkové, pohlavní, výkonnostní Průpravná, kondiční, koordinační, tvořivá, estetická a jinak zaměřená cvičení Kondiční a estetické formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem (děvčata) – aerobic – základní taneční kroky Pohybové hry – pohybové hry podporující rozvoj pohybových schopností a dovedností – pohybové hry podporující rozvoj spolupráce a týmového myšlení Gymnastika – akrobacie – přeskok – hrazda – kruhy – kladina (dívky) – cvičení s nářadím a náčiním – základní názvosloví Atletika – atletická příprava – běhy – skok daleký – hody Sportovní hry – basketbal, kopaná, přehazovaná, vybíjená, odbíjená, florbal, softbal, nohejbal, badminton, stolní tenis, freesbee – základy HČJ jednotlivých her dle úrovně schopností a dovedností žáků – základní herní systémy u vybraných her Moderní a netradiční pohybové činnosti (podle zájmu žáků a úrovně skupiny)
<p>pokrytí průřezových témat</p> <p>OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA</p> <p>Kreativita</p> <p>Kooperace a kompetice</p> <p>Řešení problémů a rozhodovací dovednosti</p> <p>MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA</p> <p>Lidské vztahy</p>	
<p>komentář</p> <p>Učivo je zařazováno ve všech ročnících s přiměřenou gradací v závislosti na schopnostech a dovednostech skupiny.
</p>	

TĚLESNÁ VÝCHOVA A POHYBOVÉ UČENÍ

výstupy	učivo
<p>užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</p> <p>naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</p> <p>dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</p> <p>rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</p> <p>sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</p> <p>zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</p> <p>zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci</p>	<p>Vzájemná komunikace a spolupráce při pohybových činnostech</p> <ul style="list-style-type: none"> – základní názvosloví – gesta, signály a vzájemná komunikace, nástupové tvary <p>Organizace prostoru a pohybových činností</p> <ul style="list-style-type: none"> – v nestandardních podmínkách – sportovní výzbroj a výstroj – účelnost, funkčnost, bezpečnostní prvky, finanční dostupnost a kvalita – příprava a úklid náradí a náčiní, základní příprava a údržba sportoviště <p>Pravidla osvojovaných pohybových činností</p> <ul style="list-style-type: none"> – základní pravidla her, soutěží a závodů – základní gesta při rozhodování <p>Sportovní role</p> <ul style="list-style-type: none"> – role sportovce, rozhodčího, diváka <p>Měřitelné a hodnotitelné údaje související s tělesnou výchovou a sportem</p> <ul style="list-style-type: none"> – měření výkonu a pohybových dovedností – vyhodnocení výsledku <p>Historie a současnost sportu</p> <ul style="list-style-type: none"> – významné soutěže a sportovci – olympionismus – fair-play chování – pomoc soupeři a handicapovaným – odmítání podpůrných látek – ochrana přírody – úspěchy našeho sportu
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Komunikace MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p>	
<p>komentář Učivo prolíná všemi ročníky
Učivo je zařazováno průběžně v návaznosti na zařazované pohybové aktivity a ostatní učivo</p>	

LYŽAŘSKÝ KURZ

výstupy	učivo
<p>uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</p>	<p>Lyžování</p> <ul style="list-style-type: none"> – sjezdové – jízda na vleku – bezpečnost pohybu v zimním horském prostředí

	– zásady první pomoci při závažných a život ohrožujících poraněních s důrazem na zimní sporty
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Mezilidské vztahy ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Vztah člověka k prostředí	
komentář Učivo je z organizačních důvodů zařazováno buď v sekundě, nebo tercii. Učivo může být rozšířeno o výuku snowboardingu a běžeckého lyžování	

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

výstupy	učivo

TERCIE DOTACE: 2, POVINNÝ

TĚLESNÁ VÝCHOVA A ZDRAVÍ

výstupy	učivo
<p>aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</p> <p>usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem</p> <p>samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností zatěžovanými svaly</p> <p>odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší</p> <p>uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost</p>	<p>Význam pohybu pro zdraví</p> <p>– rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců</p> <p>Zdravotně orientovaná zdatnost</p> <p>– rozvoj ZOZ, kondiční programy, manipulace se zatížením</p> <p>Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí</p> <p>– průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení</p> <p>Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech</p> <p>– v nestandardním prostředí</p> <p>– první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách</p> <p>– improvizované ošetření poranění a odsun raněného</p>
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sebepoznání a sebepojetí	
komentář Učivo je zařazováno průběžně a s přiměřenou gradací v návaznosti na zařazované pohybové aktivity Učivo prolíná všemi ročníky	

TĚLESNÁ VÝCHOVA A POHYBOVÁ DOVEDNOST

výstupy	učivo
<p>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p> <p>posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</p>	<p>Pohybové dovednosti a pohybový výkon</p> <ul style="list-style-type: none"> – nástupové tvary, přesuny – rozvoj pohybových dovedností s ohledem na úroveň pohybových schopností – ověřování pohybových dovedností a pohybového výkonu <p>Pohybové odlišnosti a handicapy</p> <ul style="list-style-type: none"> – věkové, pohlavní, výkonnostní <p>Průpravná, kondiční, koordinační, tvořivá, estetická a jinak zaměřená cvičení</p> <p>Kondiční a estetické formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem (děvčata)</p> <ul style="list-style-type: none"> – aerobic – základní taneční kroky <p>Pohybové hry</p> <ul style="list-style-type: none"> – pohybové hry podporující rozvoj pohybových schopností a dovedností – pohybové hry podporující rozvoj spolupráce a týmového myšlení <p>Gymnastika</p> <ul style="list-style-type: none"> – akrobacie – přeskok – hrazda – kruhy – kladina (dívky) – cvičení s nářadím a náčiním – základní názvosloví <p>Atletika</p> <ul style="list-style-type: none"> – atletická průprava – běhy – skok daleký – hody <p>Sportovní hry</p> <ul style="list-style-type: none"> – basketbal, kopaná, přehazovaná, vybíjená, odbíjená, florbal, softbal, nohejbal, badminton, stolní tenis, freesbee – základy HČJ jednotlivých her dle úrovně schopností a dovedností žáků – základní herní systémy u vybraných her <p>Moderní a netradiční pohybové činnosti (podle zájmu žáků a úrovně skupiny)</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Kreativita Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA</p>	

Lidské vztahy
komentář Učivo je zařazováno ve všech ročnících s přiměřenou gradací v závislosti na schopnostech a dovednostech skupiny.

TĚLESNÁ VÝCHOVA A POHYBOVÉ UČENÍ

výstupy	učivo
<p>užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</p> <p>naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</p> <p>dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</p> <p>rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</p> <p>sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</p> <p>zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</p> <p>zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci</p>	<p>Vzájemná komunikace a spolupráce při pohybových činnostech</p> <ul style="list-style-type: none"> – základní názvosloví – gesta, signály a vzájemná komunikace, nástupové tvary <p>Organizace prostoru a pohybových činností</p> <ul style="list-style-type: none"> – v nestandardních podmínkách – sportovní výzbroj a výstroj – účelnost, funkčnost, bezpečnostní prvky, finanční dostupnost a kvalita – příprava a úklid nářadí a náčiní, základní příprava a údržba sportoviště <p>Pravidla osvojovaných pohybových činností</p> <ul style="list-style-type: none"> – základní pravidla her, soutěží a závodů – základní gesta při rozhodování <p>Sportovní role</p> <ul style="list-style-type: none"> – role sportovce, rozhodčího, diváka <p>Měřitelné a hodnotitelné údaje související s tělesnou výchovou a sportem</p> <ul style="list-style-type: none"> – měření výkonu a pohybových dovedností – vyhodnocení výsledku <p>Historie a současnost sportu</p> <ul style="list-style-type: none"> – významné soutěže a sportovci – olympionismus – fair-play chování – pomoc soupeři a handicapovaným – odmítání podpůrných látek – ochrana přírody – úspěchy našeho sportu
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Komunikace MEDIÁLNÍ VÝCHOVA Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení</p>	
komentář Učivo prolíná všemi ročníky Učivo je zařazováno průběžně v návaznosti na zařazované pohybové aktivity a ostatní učivo	

LYŽAŘSKÝ KURZ

výstupy	učivo
uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	Lyžování – sjezdové – jízda na vleku – bezpečnost pohybu v zimním horském prostředí – zásady první pomoci při závažných a život ohrožujících poraněních s důrazem na zimní sporty
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Mezilidské vztahy ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Vztah člověka k prostředí	
komentář Učivo je z organizačních důvodů zařazováno buď v sekundě nebo tercii. Učivo může být rozšířeno o výuku snowboardingu a běžeckého lyžování	

ZDRAVOTNÍ TĚLESNÁ VÝCHOVA

výstupy	učivo

KVARTA DOTACE: 2, POVINNÝ**TĚLESNÁ VÝCHOVA A ZDRAVÍ**

výstupy	učivo
aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti; z nabídky zvolí vhodný rozvojový program zařazuje pravidelně a s konkrétním účelem samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností zatěžovanými svaly odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím; upraví pohybovou aktivitu vzhledem k údajům o znečištění ovzduší uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody,	Význam pohybu pro zdraví – rekreační a výkonnostní sport, sport dívek a chlapců Zdravotně orientovaná zdatnost – rozvoj ZOZ, kondiční programy, manipulace se zatížením Prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí – průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech – v nestandardním prostředí – první pomoc při TV a sportu v různém prostředí a klimatických podmínkách – improvizované ošetření poranění a odsun raněného

silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	
pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Sebepoznání a sebepojetí	
komentář Učivo je zařazováno průběžně a s přiměřenou gradací v návaznosti na zařazované pohybové aktivity Učivo prolíná všemi ročníky	

TĚLESNÁ VÝCHOVA A POHYBOVÁ DOVEDNOST

výstupy	učivo
<p>zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p> <p>posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny</p>	<p>Pohybové dovednosti a pohybový výkon</p> <ul style="list-style-type: none"> – nástupové tvary, přesuny – rozvoj pohybových dovedností s ohledem na úroveň pohybových schopností – ověřování pohybových dovedností a pohybového výkonu <p>Pohybové odlišnosti a handicap</p> <ul style="list-style-type: none"> – věkové, pohlavní, výkonnostní <p>Průpravná, kondiční, koordinační, tvořivá, estetická a jinak zaměřená cvičení</p> <p>Kondiční a estetické formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem (děvčata)</p> <ul style="list-style-type: none"> – aerobic – základní taneční kroky <p>Pohybové hry</p> <ul style="list-style-type: none"> – pohybové hry podporující rozvoj pohybových schopností a dovedností – pohybové hry podporující rozvoj spolupráce a týmového myšlení <p>Gymnastika</p> <ul style="list-style-type: none"> – akrobacie – přeskok – hrazda – kruhy – kladina (dívky) – cvičení s nářadím a náčiním – základní názvosloví <p>Atletika</p> <ul style="list-style-type: none"> – atletická průprava – běhy – skok daleký – hody <p>Sportovní hry</p> <ul style="list-style-type: none"> – basketbal, kopaná, přehazovaná, vybíjená, odbíjená, florbal, softbal, nohejbal, badminton, stolní tenis, freesbee

	<ul style="list-style-type: none"> – základy HČJ jednotlivých her dle úrovně schopností a dovedností žáků – základní herní systémy u vybraných her <p>Moderní a netradiční pohybové činnosti (podle zájmu žáků a úrovně skupiny)</p>
<p>pokrytí průřezových témat OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA Kreativita Kooperace a kompetice Řešení problémů a rozhodovací dovednosti MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA Lidské vztahy</p>	
<p>komentář Učivo je zařazováno ve všech ročnících s přiměřenou gradací v závislosti na schopnostech a dovednostech skupiny.</p>	

TĚLESNÁ VÝCHOVA A POHYBOVÉ UČENÍ

výstupy	učivo
<p>užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře novin a časopisů, uživatele internetu</p> <p>naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochranu přírody při sportu</p> <p>dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji</p> <p>rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora</p> <p>sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí</p> <p>zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže</p> <p>zpracuje naměřená data a informace o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci</p>	<p>Vzájemná komunikace a spolupráce při pohybových činnostech</p> <ul style="list-style-type: none"> – základní názvosloví – gesta, signály a vzájemná komunikace, nástupové tvary <p>Organizace prostoru a pohybových činností</p> <ul style="list-style-type: none"> – v nestandardních podmínkách – sportovní výzbroj a výstroj – účelnost, funkčnost, bezpečnostní prvky, finanční dostupnost a kvalita – příprava a úklid nářadí a náčiní, základní příprava a údržba sportoviště <p>Pravidla osvojovaných pohybových činností</p> <ul style="list-style-type: none"> – základní pravidla her, soutěží a závodů – základní gesta při rozhodování <p>Sportovní role</p> <ul style="list-style-type: none"> – role sportovce, rozhodčího, diváka <p>Měřitelné a hodnotitelné údaje související s tělesnou výchovou a sportem</p> <ul style="list-style-type: none"> – měření výkonu a pohybových dovedností – vyhodnocení výsledku <p>Historie a současnost sportu</p> <ul style="list-style-type: none"> – významné soutěže a sportovci – olympionismus – fair-play chování – pomoc soupeři a handicapovaným – odmítání podpůrných látek – ochrana přírody – úspěchy našeho sportu

pokrytí průřezových témat
OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA
Komunikace
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

komentář
Učivo prolíná všemi ročníky
Učivo je zařazováno průběžně v návaznosti na zařazované pohybové aktivity a ostatní učivo

TURISTIKA A POBYT V PŘÍRODĚ

výstupy	učivo
uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	Turistika – příprava turistické akce, přesun do terénu – uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu – základy táboření
pokrytí průřezových témat ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA Vztah člověka k prostředí	
komentář Jednodenní akce	

5 Hodnocení žáků a autoevaluace školy

Pravidla pro hodnocení žáků

Hodnocení žáků je nedílnou součástí výchovně-vzdělávacího procesu. Většina žáků i veřejnosti jej často považuje za kontrolní nástroj. Ve škole s tak vysokými nároky na žáka, jaké klade Wichterlovo gymnázium, by však mělo hodnocení žáka dále motivovat a dát mu dostačující zpětnou vazbu, zda je schopen získané informace využít v širších souvislostech. Žákům je zároveň nutné dát prostor i pro sebehodnocení a práci s vlastní chybou, která by měla být vždy chápána jako informace, v jaké oblasti se má žák zlepšit, nikoli jako nedostatek, za který přichází trest.

I Obecné zásady

- a) Výsledky vzdělávání žáka se hodnotí klasifikací, tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání, již žák dosáhl, zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů Školským vzdělávacím programem, případně tematickými plány, k jeho vzdělávacím a osobním předpokladům a k věku žáka. Klasifikace zahrnuje také ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.
- b) Při hodnocení a při průběžné a konečné klasifikaci učitel uplatňuje vůči žákovi přiměřenou náročnost a pedagogický takt. Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.
- c) Při závěrečném klasifikování žáka na konci pololetí učitel přihlíží k průběžnému hodnocení žáka dle důležitosti jednotlivých složek hodnocení, k vědomostem, které žák studiem získal, k úrovni, s jakou dokáže nabyté vědomosti aplikovat, k přístupu žáka k předmětu jako celku.
- d) Vědomosti, dovednosti a návyky žáků jsou zpravidla hodnoceny ústním zkoušením, písemnými testy, prověrkami, čtvrtletními pracemi, samostatnými pracemi, domácími úkoly, laboratorními pracemi a protokoly z laboratorních prací, seminárními pracemi.
- e) Pokud žák svou práci pro hodnocení neodevzdá nebo ji neodevzdá v předem dohodnutém termínu, popřípadě pokud kontrolu svých vědomostí, dovedností a návyků odmítne, může být hodnocen stupněm „nedostatečný“.
- f) Bude-li žák při kontrole svých vědomostí a dovedností přistižen pedagogem při podvodu nebo při pokusu o podvod, může být hodnocen stupněm „nedostatečný“. Zároveň může být žák kázeňsky potrestán.
- g) Je-li prospěch žáka slabý, nebo pokud se studijní výsledky žáka výrazně zhorší, jsou o tom zákonní zástupci žáka informováni třídním učitelem.
- h) Hodnocení žáků je velmi komplexní a zahrnuje mimo jiné i tato kritéria:
  - hodnocení je objektivní
  - žák dopředu ví, za co bude hodnocen, a systému hodnocení rozumí
  - hodnotí se jen to, co bylo předmětem studia
  - hodnocení je zaměřeno na různé kompetence žáka, hodnotí se však ty kompetence, které jsou aktivně rozvíjeny

- hodnocení je často součástí výuky, zároveň by jeho frekvence neměla žáka ani učitele přetěžovat
  - při hodnocení se využívá mnoha různých metod tak, aby bylo možno hodnotit různé kompetence
- i) Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných, povinně volitelných a nepovinných předmětech stanovených Školním vzdělávacím programem a tematickými plány se hodnotí na vysvědčení stupni prospěchu:

1 – výborný,

2 – chvalitebný,

3 – dobrý,

4 – dostatečný,

5 – nedostatečný.

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, rozumí jejich podstatě a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, přičemž je schopen vyhledávat ve zdrojích informace potřebné k jejich řešení. Své chyby je schopen odhalovat a korigovat. Jeho ústní, písemný resp. grafický projev je přesný a výstižný, vhodně a správně používá textové editory a tabulkové procesory, dbá na typografickou úpravu a na estetickou stránku předkládaných prací.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák vesměs ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti, rozumí jejich podstatě a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově, i když s mírnými výkyvy vykonává intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, přičemž je schopen vyhledávat ve zdrojích informace potřebné k jejich řešení, někdy s drobnou pomocí učitele. Své chyby je schopen s pomocí odhalovat a korigovat. Jeho ústní, písemný, resp. grafický projev je vcelku přesný a výstižný, vhodně a správně používá textové editory a tabulkové procesory, dbá na typografickou úpravu a na estetickou stránku předkládaných prací, v nichž se dopouští jen drobných chyb či nepřesností.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojených požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede korigovat vesměs za pomoci učitele. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností, při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští většího množství drobnějších chyb, nedostatků a nepřesností, výjimečně se dopouští i chyb závažnějších. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním, písemném, resp. grafickém projevu má nedostatky. Je schopen samostatně studovat pod vedením učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti požadovaných poznatků závažné mezery. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností, při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní, písemný, resp. grafický projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V jeho studijní činnosti se projevují závažnější nedostatky, které s pomocí učitele dokáže jen částečně a s obtížemi odstranit. Selhává i v oblasti samostatného studia. Přes poměrně závažné nedostatky je žák schopen na své vědomosti navázat v dalším studiu.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Svě vědomosti nedokáže uplatnit ani s pomocí učitele. Projevuje nesamostatnost v myšlení, vyskytují se u něj časté logické nedostatky. V ústním, písemném, resp. grafickém projevu má žák závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Nedovede samostatně studovat. Závažné chyby vesměs nedovede opravit ani s pomocí učitele. Pro poměrně závažné nedostatky není žák schopen na své vědomosti navázat v dalším studiu.

k) Není-li možné žáka hodnotit z některého předmětu, uvede se na vysvědčení u příslušného předmětu místo stupně prospěchu slovo „nehodnocen(a)“.

l) Pokud je žák z vyučování některého předmětu rozhodnutím ředitele zcela uvolněn, uvede se na vysvědčení u příslušného předmětu místo stupně prospěchu slovo „uvolněn(a)“.

m) Hodnocení žáků s individuálním vzdělávacím plánem se řídí stejnými pravidly jako žáků vzdělávaných bez individuálního vzdělávacího plánu, pokud individuální vzdělávací plán nestanoví jinak.

II Hodnocení chování žáků na vysvědčení

V denní formě vzdělávání se chování žáka hodnotí stupni hodnocení:

1 – velmi dobré,

- žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení školního řádu;
- ojediněle se dopouští méně závažných přestupků;
- žák je přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

2 – uspokojivé,

- chování žáka je v rozporu s pravidly slušného chování a s ustanoveními školního řádu;
- žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo školního řádu;
- opakovaně se dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy;
- ohrozí bezpečnost a zdraví vlastní nebo jiných osob.

3 – neuspokojivé.

- chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování;
- žák se dopustí takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob;

- záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

III Celkové hodnocení žáků na vysvědčení

Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

- prospěl(a) s vyznamenáním,
  - prospěl(a),
  - neprospěl(a),
  - nehodnocen(a).
- a) Žák prospěl s vyznamenáním, není-li klasifikace nebo slovní hodnocení po převodu do klasifikace v žádném povinném předmětu horší než stupeň 2 – chvalitebný a průměrný prospěch z povinných předmětů není horší než 1,50 a chování je hodnoceno jako velmi dobré.
- b) Žák prospěl, není-li klasifikace nebo slovní hodnocení po převodu do klasifikace v některém povinném předmětu vyjádřena stupněm 5 – nedostatečný.
- c) Žák neprospěl, je-li klasifikace nebo slovní hodnocení po převodu do klasifikace v některém povinném předmětu vyjádřena stupněm 5 – nedostatečný nebo není-li žák hodnocen z některého předmětu na konci druhého pololetí.
- d) Žák je nehodnocen, pokud ho není možné hodnotit z některého předmětu na konci prvního pololetí ani v náhradním termínu.

IV Komisionální zkoušky

- a) Komisionální zkoušku koná žák v těchto případech:
- 1) koná-li opravné zkoušky,
  - 2) koná-li komisionální přezkoušení,
  - 3) koná-li zkoušku pro doplnění podkladů pro hodnocení v náhradním termínu,
  - 4) z podnětu ředitele školy, když zjistí, že při hodnocení žáka došlo k porušení pravidel obsažených ve školním řádu,
  - 5) studenti distanční formy studia – konají-li řádnou zkoušku z předmětu.
- b) Vyučující může žáka na konci pololetí nehodnotit, pokud absence žáka přesáhne jednu pětinu hodin daného předmětu v pololetí.
- c) Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné žáka hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.
- d) Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. Do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník. Není-li žák hodnocen ani v tomto termínu, neprospěl. Komisionální zkoušku z důvodu uvedeného v odstavci 14 písm. a) může žák ve druhém pololetí konat nejdříve v měsíci srpnu příslušného školního roku,

pokud zletilý žák nebo zákonný zástupce nezletilého žáka nedohodne s ředitelem školy dřívější termín; v případě žáka posledního ročníku vzdělávání vyhoví ředitel školy žádosti o dřívější termín vždy.

- e) Podrobnosti týkající se konání komisionální zkoušky včetně složení komise pro komisionální zkoušky (předseda, zkoušející, přísedící), termínu konání zkoušky a způsobu vyrozumění žáka a zákonného zástupce nezletilého žáka o výsledcích zkoušky stanoví ředitel školy a zveřejní je na přístupném místě ve škole. Výsledek zkoušky je zapsán do pedagogické dokumentace žáka jako jeho hodnocení v daném předmětu a pololetí.
- f) Žák, který na konci druhého pololetí neprospěl nejvýše ze 2 povinných předmětů, koná z těchto předmětů opravnou zkoušku nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy.
- g) Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do konce září následujícího školního roku.

Konkrétní kritéria pro hodnocení žáků jsou součástí školního řádu (ze dne 1. 9. 2008, vč. Dodatku č. 1, č. j. GYM669/752/2008).

Plán autoevaluace školy

I Organizace a plán

Samotná autoevaluace školy jako celku, jejímž výsledkem je Zpráva vlastního hodnocení školy, probíhá během jednoho školního roku. Po něm vždy následuje dvouleté období, během kterého jsou shromažďovány potřebné materiály.

Autoevaluace však samozřejmě probíhá neustále na úrovni jednotlivých pracovníků, a to většinou ve zcela neformální rovině. Cílem týmu pro autoevaluaci je odhalit a pokud možno co nej přesněji popsat pozitiva a negativa školy tak, aby tyto informace mohli všichni pracovníci následně využít (viz kapitola II – Cíle autoevaluace).

SRPEN – Výběr (popřípadě potvrzení) pracovníka odpovědného za provedení autoevaluace (dále jen koordinátor).

Provádí: vedení školy

Výstup: koordinátor

ZÁŘÍ – Úvodní schůzka všech pracovníků školy

a) seznámení s cíli, vstupy, procesy a plánovanými výstupy;

b) sestavení (popřípadě doplnění) týmu pro provedení vlastního hodnocení školy.

Provádí: koordinátor ve spolupráci s vedením

Výstup: tým pro vlastní hodnocení školy

ZÁŘÍ – První schůzka týmu

a) seznámení členů týmu se souborem ukazatelů kvality školy, klíčem k jejich

- b) vyhodnocení, pokyny pro výsledné hodnocení (případně připomenutí výsledků předchozího hodnocení);
- c) návrh a schválení hodnocených oblastí a ukazatelů, volba metod a příprava
- d) nástrojů – záznamy z rozhovorů, dotazníků;
- e) zpracování (respektive úprava a schválení) plánu provedení vlastního hodnocení školy.

Provádí: koordinátor + tým pro autoevaluaci

Výstup: aktuální plán provedení vlastního hodnocení školy

ŘÍJEN – DUBEN Příprava dokumentace školy jako důkazů dokládajících plnění ukazatelů kvality školy a dalších hodnocených oblastí

Provádí: průběžně koordinátor ve spolupráci s týmem pro autoevaluaci, administrativními pracovníky a vedením školy

Výstup: důkazní dokumentace

KVĚTEN – Provádění hodnocení ukazatelů kvality školy a dalších hodnocených oblastí (delší časový úsek, schůzky jednou až dvakrát za dva měsíce)

Provádí: členové týmu

Výstup: provedené hodnocení

ČERVEN – Závěrečná schůzka týmu

- a) projednání hlavních zjištění;
- b) návrhy opatření a doporučení.

Provádí: členové týmu

Výstup: Zpráva o kvalitě školy (autoevaluační zpráva)

II Cíle autoevaluace

Cílem autoevaluace je získat pokud možno objektivní informace o následujících oblastech:

- 1) jako je dosažitelnost cílů stanovených zejména v koncepčním záměru rozvoje školy, ve školním vzdělávacím programu, s přihlédnutím k výsledkům již provedených autoevaluací a stupni jejich důležitosti;
- 2) jako je posouzení, jakým způsobem škola plní výše uvedené cíle s přihlédnutím k dalším cílům, zejména těm uvedeným v rámcovém vzdělávacím programu a odpovídajících právních předpisech;
- 3) dále v oblastech, ve kterých škola dosahuje dobrých výsledků, a v oblastech, ve kterých je třeba úroveň vzdělání zlepšit, včetně návrhů příslušných opatření;
- 4) a v oblasti kontroly účinnosti opatření podle bodu 3).

III Hlavní oblasti vlastního hodnocení školy

Povinné oblasti dle vyhlášky MŠMT č. 15/2005 Sb. byly doplněny o některé další, které považujeme za neméně důležité:

- 1) Vize školy
- 2) Podmínky ke vzdělávání,
- 3) Školní vzdělávací program
- 4) Průběh vzdělávání,
- 5) Kultura školy (podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, respektive zákonnými zástupci, vliv vzájemných vztahů školy, žáků, rodičů a dalších osob na vzdělávání),
- 6) Řízení školy
- 7) Zajišťování kvality školy
- 8) Výsledky vzdělávání
- 9) Výsledky práce školy vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům

IV Pravidla a termíny vlastního hodnocení školy

- 1) Vlastní hodnocení školy se zpracovává za období tří školních roků.
- 2) Návrh struktury vlastního hodnocení školy projedná ředitel školy s pedagogickou radou nejpozději do konce září školního roku, v němž se má vlastní hodnocení školy uskutečnit.
- 3) Vlastní hodnocení školy se projedná v pedagogické radě do 31. října následujícího školního roku.

Oblasti vlastního hodnocení školy, podklady a metody

Jako základní materiál pro hodnocení je používán Soubor indikátorů pro vlastní hodnocení školy vydaný Metodickým a evaluačním centrem, o.p.s. při Ostravské univerzitě v Ostravě spolu s klíčem pro vyhodnocení ukazatelů. S tímto souborem indikátorů pracuje autoevaluační tým. Při hodnocení jednotlivých oblastí vychází přímo z podkladů pro hodnocení, kterými mohou být také závěry a hodnocení vedení školy, vedoucích PK či jiných hodnotících skupin.

Oblast 1 – Vize školy

Klíčové otázky: Jsou učitelé dostatečně seznámeni s vizí školy? Jsou cíle školy v souladu s očekáváním jejich klientů?

Podklady k hodnocení: ŠVP, plán školy, zprávy vlastního hodnocení školy výroční zpráva.

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů);

Hodnotící skupina: Tým pro autoevaluaci.

Oblast 2 – Podmínky ke vzdělávání

2.1 Lidské zdroje

Klíčové otázky: Jsou pracovníci školy plně kvalifikováni a je jejich kvalifikace využívána?

Podklady k hodnocení úvazky, zpráva o činnosti školy, osobní spisy zaměstnanců (kvalifikace, odbornost),

Metoda hodnocení bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů);

Hodnotící skupina tým pro autoevaluaci, vedení školy (spisy zaměstnanců atd.);

2.2 Materiální zdroje

Klíčové otázky: Jaká je spokojenost učitelů/žáků/veřejnosti s materiálním zázemím pro výuku?
Odpovídá materiální zázemí potřebám školy?

Podklady k hodnocení: zpráva o činnosti školy; dotazník (vyplňují vedoucí PK po projednání na poradě PK), ŠVP

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů); dotazník, diskuse

Hodnotící skupina: vedoucí předmětových komisí, vedení školy, tým pro autoevaluaci

2.3 Finanční zdroje

Klíčové otázky: Je čerpání prostředků všech typů přiměřené?

Podklady k hodnocení: zpráva o hospodaření školy; zpráva o činnosti školy

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů);

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci

Oblast 3 – ŠVP

3.1 Charakteristika studentů

Klíčové otázky: Odpovídá současný ŠVP možnostem žáků a jejich potřebám?

Podklady k hodnocení: zpráva o činnosti školy, vyhodnocení plánů hospitací, umístění v soutěžích, statistika přijatých na VŠ, zpráva školního psychologa, ...

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů);

Hodnotící skupina: vedení školy, vedoucí PK, tým pro autoevaluaci

3.2 ŠVP

Klíčové otázky: Odpovídá současný ŠVP potřebám učitelů/ veřejnosti?, Jsou učitelé/ veřejnost se ŠVP dostatečně seznámeni?

Podklady k hodnocení: ŠVP, hodnotící zpráva vedoucích PK

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů),

Hodnotící skupina: vedení školy, vedoucí PK, tým pro autoevaluaci

3.3 Organizace vzdělávacího procesu

Klíčové otázky: Je organizace plně optimalizovaná?

Podklady k hodnocení: rozvrh hodin, školní řád, organizační řád, dotazník – vyučující, dotazník – žáci

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů), dotazník

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci, žáci

Oblast 4 – Průběh vzdělávání

4.1 Vyučování

Klíčové otázky: Jsou využívány metody výuky vhodné vzhledem ke stanoveným cílům?

Podklady k hodnocení: tematické plány, hospitační záznamy, klasifikační řád, zprávy o mimoškolních aktivitách, dotazník

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů), dotazník

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci, dotazník – žáci

4.2 Učení

Klíčové otázky: Jsou žáci odpovědní za své učení? Je dostatečně využíváno sebehodnocení žáků? Mají žáci možnost pracovat samostatně i v týmu a zapojit se aktivně do výuky?

Podklady k hodnocení: vyhodnocení plánů hospitací, zprávy o mimoškolních aktivitách, dotazník

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení, dotazník

Hodnotící skupina: tým pro autoevaluaci, dotazník – žáci

Oblast 5 – Kultura školy

5.1 Podpora školy žákům

Klíčové otázky: Jaká nálada ve škole převládá? Mají žáci dostatečnou podporu učitelů?

Podklady k hodnocení: hospitace, klasifikační řád, zprávy o mimoškolních aktivitách, pochvalné listy a odměny, nástěnky, tisk, dotazník – veřejnost, dotazník – žáci

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů), dotazníky, diskuse TU se studenty

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci, studenti, dotazník– veřejnost (např. při dni otevřených dveří)

5.2 Spolupráce s rodiči (zákonnými zástupci)

Klíčové otázky: Zapojují se rodiče do života školy? Mají rodiče dostatek informací o studiu žáků?

Podklady k hodnocení: zprávy o mimoškolních aktivitách, zápisy ze školské rady, výroční zpráva školy, dotazník – rodiče

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů), dotazník

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci, dotazník – rodiče(při třídních schůzkách)

5.3 Vzájemné vztahy

Klíčové otázky: Jaká je pozice Wichterlova gymnázia v rámci komunity? Jak je vnímáno veřejností? Jaké je klima školy?

Podklady k hodnocení: dotazník – zaměstnanci

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů), dotazník

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci, dotazník – zaměstnanci

5.4 Výchovné poradenství

Klíčové otázky: Mají žáci dostatek informací o dalším vzdělávání? Pracuje PPP efektivně? Jak je přijímáno žáky?

Podklady k hodnocení: výsledky vyšetření, výskyt patologických jevů, zpráva výchovného poradce

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů)

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci

5.5 Práce třídního učitele

Klíčové otázky: Jaké je klima tříd? Jak ho ovlivňuje TU? Jak funguje komunikace mezi TU a třídou/PPP/vedením/rodiči?

Podklady k hodnocení: pedagogická dokumentace

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů), dotazník, strukturovaný rozhovor

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci

Oblast 6 – Řízení školy

6.1 Plánování

Klíčové otázky: Jsou plány vytvářeny realisticky? Jsou funkční?

Podklady k hodnocení: výroční zprávy, roční plán DVPP

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů)

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci

6.2 Organizace školy

Klíčové otázky: Nejsou někteří zaměstnanci přetěžováni? Funguje přenos informací mezi jednotlivými organizačními celky efektivně?

Podklady k hodnocení: Organizační řád, zprávy z činnosti jednotlivých úseků školy

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů)

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci

6.3 Vedení lidí

Klíčové otázky: Jaká je efektivita práce na úrovni předmětových komisí? Je výběr vzdělávacích akcí v rámci DVPP v souladu s potřebami školy/ zaměstnanců? Jak se pracuje s výsledky hospitací?

Podklady k hodnocení: hospitační záznamy, zprávy z DVPP

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů)

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci

6.4 Kontrola

Klíčové otázky: Je kontrola na různých úsecích prováděna efektivně a systematicky? Jsou výsledky kontroly využívány k nápravě?

Podklady k hodnocení: zprávy z provedených kontrol

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů)

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci

Oblast 7 – Zajišťování kvality školy

7.1 Plánování a provádění vlastního hodnocení

Klíčové otázky: Jak jsou uplatňována doporučení z provedených hodnocení? Spolupracují hodnotící týmy efektivně?

Podklady k hodnocení: zprávy z provedených kontrol, zprávy vlastního hodnocení školy, zápisy z práce týmu pro autoevaluaci

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů)

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci

7.2 Provádění vlastního hodnocení školy

Klíčové otázky: Je hodnocení prováděno systematicky/ účelně? Jsou používané metody, nástroje a důkazy použitelné a relevantní? Vychází plán rozvoje školy z výsledků autoevaluace?

Oblast 8 – Výsledky vzdělávání

8.1 Zjišťování výsledků vzdělávání

Klíčové otázky: Jsou výsledky vzdělávání zjišťovány systematicky?

Podklady k hodnocení: zprávy z klasifikačních porad, výsledky statistických zjišťování

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů)

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci

8.2 Hodnocení výsledků vzdělávání

Klíčové otázky: Je hodnocení žáků prováděno v souladu se ŠVP a stanovenými kritérii? Je možné srovnávat výsledky žáků s minulými obdobími? Jaká je úspěšnost žáků v přijímacím řízení na VŠ a u maturitních zkoušek?

Podklady k hodnocení: výsledky statistických zjišťování, zpráva o činnosti školy (část výsledky vzdělávání), výsledky soutěží, olympiád, zprávy z projektů, zpětná vazba od absolventů

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů)

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci

8.2 Další výsledky vzdělávání

Klíčové otázky: Odpovídá umístění v soutěžích, zapojení do projektů a prezentace školy na veřejnosti očekávaným výsledkům školy?

Podklady k hodnocení: výsledky statistických zjišťování, zpráva o činnosti školy (část výsledky vzdělávání), výsledky soutěží, olympiád, zprávy z projektů, zpětná vazba od absolventů

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů)

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci

Oblast 9 – Výsledky práce školy vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům

9.1 Celkové hodnocení využívání lidských zdrojů

Klíčové otázky: Je kvalifikace učitelů využívána efektivně? Mají učitelé možnost zdokonalovat se v hodnocených oblastech?

Podklady k hodnocení: zpráva o hospodaření školy, zpráva o činnosti školy

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů)

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci

9.2 Celkové hodnocení využívání materiálních a finančních zdrojů

Klíčové otázky: Jsou prostory školy využívány efektivně?

Podklady k hodnocení: zpráva o hospodaření školy, zpráva o činnosti školy, ICT plán

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů)

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci

9.3 Dopad vlastního hodnocení na zdokonalování školy

Klíčové otázky: Je prováděna korekce ŠVP a revize plánů školy v závislosti na výsledcích autoevaluace?

Podklady k hodnocení: zpráva o vlastním hodnocení školy

Metoda hodnocení: bodové hodnocení na základě slovního hodnocení (soubor indikátorů)

Hodnotící skupina: vedení školy, tým pro autoevaluaci